THE DINKARD.

THE ORIGINAL PAHLAVI TEXT; THE SAME TRANSLITERATED IN ZEND CHARACTERS; TRANSLATIONS OF THE TEXT IN THE GUJRATI AND ENGLISH LANGUAGES; A COMMENTARY AND A GLOSSARY OF SELECT TERMS

BY

PESHOTAN DASTUR BEHRAMJEE SANJANA.

VOL. V.

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF THE

SIR JAMSHEDJI JEEJEEBHAI TRANSLATION FUND.

Bombay:

PRINTED AT THE DUFTUR ASHKARA PRESS

BY RUSTOMJEE NOWROZJEE KHAMBATTA,

87 COWASJEE PATELL STREET, FORT.

IN THE YEAR 1257 OF YEJDAJARD, AND 1888 OF CHRIST.

દીનકર્દ કેતાબ,

તેહની

અસલ પેહલવી એબારત, જંદ અક્ષરે ઉચ્ચાર, ગુજરાતી તથા ઈંગરેજી તરજુમો, શરેહ, અને અગતજોગ પેહલવી શબ્દોની ફરહંગ સાથે.

બનાવનાર

પેશોતન દસતુર બેહરામજી સંજાણા.

દફતર પાંચમું.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટરાંસલેશન ફંડના આસરા હેઠલ
છપાવી પરગટ કરેલું છે.

મુંબઈ,

દફતર આશકારા છાપાખાનાંમાં,
રૂસ્તમજી નવરોજજી ખંભાતાએ છાપ્યું છે.
કોટ:—કાવસજી પટેલ સ્ટ્રીટ, નાં૦ ૮૭.

સને ૧૨૫૭ યજદજરદી.
ઇસવી સને ૧૮૮૮.

સાંકલીઉ.

	સફે.
૭ તરેહના મરગરજાંન ગુનાહનાં નીવારંણ વીસે	૨૫૭
હુજવખન તેહમાસ્પના બદીને તાલવાના ગુણો વીસે	૨૫૯
માંણસે પોતામાંથી બીજા લોકોમાં દેખાતા હલાકીવાલી દુરગુણોને દુર કરવા તથા હમદીનો તરફ નેકી કરવા વીસે..	૨૬૧
માંણસ (આએ દુનીઆંમાં) જીંદગીથી ઉમેદવાલું અને મોતથી ધાસતીવાલું છે. અને તેમાંની એક વસ્તુથી બીજી વસ્તુનું પાછું ફરવું છે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો	૨૬૨
સરવેથી સરસ પાદશાહ કીયોછે? તે વીસે	૨૬૪
આદમીઓએ પોતાની જાતને સુધારવી અને રવાંનને દોજખથી છોડવવું ધટારત છે.	૨૬૫
નાહી હકદારને બખ્શેશ કરવી, એ હકદારની તરફ ઉલટું કરવું છે	૨૬૬
આદમીઓને ફાએદો કરનારી વસ્તુ કેહીછે?	૨૬૭
લોકોને નાહી હાંણી પોંહચવા સારૂં નેજાસતને વસ્તીમાંથી દુર કરવી..	૨૬૭
પ્રમાંણીક અને અપ્રમાંણીક સુખને લગતી આએપત, સહમજ, વીચાર, ફાએદો, અને નોકસાંન વીસે..	૨૬૯
ભલી દુનીઆદવાલા ઉપર વગર સકતીવાલો અંઘ્રમઈનીઉશ ફાવવાનો નથી, પણ દાદાર અહુરમજદ હમેશાં તેની ઉપર ફાવવાનોછે	૨૭૨
દાદારને પસંદ પડતાં કાંમથી આદમી દાદારને પસંદ પડતું છે. અને આદમીને પસંદ પડતાં કાંમથી દાદાર આદમીને પસંદ પડતોછે.	૨૭૩
આતશ અને પાંણીને સંભાલથી રાખવું. અને તેને અંધારીમાં નાહી રાખવા વીસે.	૨૭૩
આદમીએ ભલી દીનની નસીહતથી પોતાને દર વખતે ચલાવવા વીસે	૨૭૪
દીન ઉપર ઓસ્તવાર રેહવા વીસેના, તથા દીનની બદગોઈ કરવાના વીચાર વીસે.	૨૭૫
ભલી અને બુરી દીન તથા તેને પાલનારાઓને લગતો ખોલાસો....	૨૭૫
આએ દુનીઆમાં પેદાએશને જનમ આપનાર દાદાર અહુરમજદ છે.	૨૭૭
આસમાંની દોરને બનાવનાર દાદાર અહુરમજદે હદવાલા વખતની અંદર બે તરેહની સકતી ધરાવનારાઓથી બે તરેહનું કાંમ કરનારાઓનો અટકાવ કરેઓછે.	૨૭૮
આતમાને લગતો વખત હદવાલો તેમજ હમેશનો છે	૨૮૨
આએ દુનીઆને લગતી કાયા હયાતીને લીધે રેહી સકનારી તથા હીલચાલ કરનારીછે.	૨૮૩
પેગમબર અશો જરતોશતની ઓત્તમ દસ નસીહત	૨૮૫
અપ્ત જાદુની તરફની ૧૦ બુરી નસીહત	૨૮૬
અશો દાસ્તુનની ૧૦ નસીહત	૨૮૬

સફે.

રશનેરીશ આશમોગની ૧૦ બુરી નસીહત ૨૯૧

આદરબાદ મારાસ્પંદ અને દીનના બીજા પેશવાઓની નસીહત ૨૯૪

માંનીની ૧૦ બુરી નસીહત.. .... ૨૯૫

શેહનશાહ ઓસરૂ કોબાદની ૧૦ નસીહત ૨૯૭

મજદકી દીનના ધરમગુરૂ ગુરગીની ૧૦ નસીહત.. .... ૨૯૯

ભલાઈ તથા બુરાઈનું મુલ—તેઓનો રેવાજ—વસીલા—કારણ—અને તેઓમાંથી નીકલેલી સહમજો. અને તેઓને શરૂઆતમાં—મધ્યમ વખતમાં અને સેવટે ચાલુ રાખનાર કોણ છે, તે વીસે ૩૦૧

અવસ્તા અને તેને લગતી શરેહને સહમજનારાઓ વીસે.. .... ૩૦૪

આદમીની અંદર મજદીઅસની દીનનો સંબંધ કેટલો છે, તેનાં પ્રમાંણની સહમજ. ૩૦૫

અહુરમજદ જાતે હયાતીવાલો, અને મીનો તથા ગેતીની પેદાએશને પેદા કરનારો છે, તથા અંગ્રમઈનીઉશ તેનીથી જુદો છે. તે વીસે ૩૦૫

દરએક ઉલટી વસ્તુ લાએક વસ્તુ સાથે મેલવવાજોગ નથી. ૩૦૭

અહુરમજદની અકલ—ઈચ્છા—કાંમ અને વખત વીસે ૩૦૮

આદમી (તેના) અસલ વડવાનું ભાગીદાર (યાને ખવાસ તથા ચાલચલણમાં) એક મલતું છે. ૩૧૦

આદમીને અગમબુધ્ધી મલવા વીસે ૩૧૩

માંણસને સાત પદવીની મારફતે (આએ દુનીઆંમાં) સારી ફતેહ મેલવવાનો સંબંધ છે. ૩૧૪

સારા ખવાસનાં આદમીની અંદર તેને ચહડતે દરજ્જે પોંહચાડનારી ભલી શકતી છે; અને બુરા ખવાસનાં આદમીની અંદર તેને નીચ હાલતે ચલાવનારી બુરી સકતી છે; તે વીસે ૩૧૫

ચહડતે દરજ્જેના લોકોને ઉતરતે દરજ્જેનું બનવું સાથી છે? ૩૧૮

દુનીઆંમાં ભલી દીનને અને તેનાં કાંમને ચાલુ રાખવાં વીસે ૩૧૯

માંણસ નેક જાતના સંબંધથી અને લોભી જાતથી દુર રેહવાએ, ખોદાએતાલાની દોસ્તી તથા કાંમને સારૂં પસંદ પડતું છે.. .... ૩૨૦

અપ્રમાંણીક મુલ, પ્રમાંણીકપણું તથા અપ્રમાંણીક તે પ્રમાંણીકપણામાં ફેરવવાનો ઉપાએ ૩૨૨

કઈ ચીજ દુનીઆં—બદન—આતમા—અને માંણસનાં કાંમ તથા ચુકાદાને સારૂં સારી છે, તે વીસે ૩૨૪

(૧૪૭) નીચે જણાવેલા મરગરજાંન* ગુનાહની સજાંનાં છ તરેહનાં નીવારંણ વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, છ તરેહના મરગરજાંન ગુનાહની સજાનું નીવારણ ૨
આએ (ઇઆને નીચે જણાવેલી) રીતે થાઇ સકેછે. (તેમાં) એક (હોકમ ૩
કરનારા) હાંકમોનું ફરમાંન તોડે, તે ગુનાહનું નીવારણ દીનના દસ્તુરના
હોકમ મુજબ દોલતથી પુણનાં કાંમ કરવાએ તથા (અન્તકરણથી)
પસ્તાવો કરવાએછે. બીજું—નાફરમાંન લોકોની સાથની લડાઇમાં, જીવ ૪
ઉપર આવીને (હરીફનો) તે લડાઇમાં જીવ લેવાનું તથા તેને કતલ
કરવાનું કાંમ કરીઉં હોએ તો, તે ગુનાહથી તેનાં રવાંનનો (દોજખથી)
છુટકારો તથા તેહનાં બદનને (આએ દુનીઆંમાં) કેદની સજા ભોગવવાનો
સેવટનો ઉપાએ દીનના દસ્તુરની હજુરમાં પતેત કરવાથી જણાવેલોછે.
તરીજું—જેનીથી બુતપ્રસ્તીનો (મરગરજાંન) ગુનાહ થયો હોએ, તેણે ૫
પાદશાહનાં ફરમાંનથી, તે ગુનાહના પસ્તાવાને સારૂ, જયાં તેને દશ
વરસનું બંદીખાંનું ભોગવવા સારૂ ફરમાવે, ત્યાં તેણે રાજી થાઇને રેહેવું;
(કેમકે) તે દશ વરશનું બંદીખાંનું ભોગવવાથી તેના ગુનાહનો સેવટનો
ઉપાએ થાએલો (દીનમાં) જણાવેલોછે. ચોથું—જે કોઇ પોતાના માલે- ૬
કોનો હોકમ નહી માંનવાથી મરગરજાંન થયો હોએ, તેને તે માલેકની
તરફથી તે ગુનાહની માફી આપવાએ દોજખથી તેનો છુટકારો થાએછે.
પાંચમું—જે ઓરત પોતાના ખાવંદની તાબેદારી નહી કરવાથી મરગરજાંન ૭
થાઇ હોએ, તેણીનો (છુટકારો) ખાવંદની તરફથી તેણીને માફી બખશવાએ
જણાવેલોછે. છઠું—જે ગુનાહ આદમીને તેના ધનધાની અંદર થાયો ૮
હોએ, તે દરએક ગુનાહનું નીવારણ, દીનના દસ્તુરના હોકમને સરવેથી
સૂરસ ચુકાદા તરીકે ગણીને તે ગુનાહનો પસતાવો કરવાથી થાએછે.
અને રવાંનના ગુનાહને ફેરવવાને લગતો છેલ્લો ઉપાએ (માંણસને)

---

*મરગરજાંન ગુનાહને લગતા ખોલાસા તથા તેના અરથને લગતી સહમજ
વીશે જુઓ આએ દીનકર્દ કેતાબનાં બીજાં દફતરને ૯૭ મે સફે આપેલી નોટ.

ગુજરવા પછીની તરણ રાતની અંદર સવાબ કરવાથી યા તે સવાબ કરવાને લગતી કબુલાત આપવાથી જણાવેલોછે.*

---

* રવાંનના ગુનાહને ફેરવવાને લગતો છેલ્લો ઉપાએ તેને ગુજરવા પછીની તરણ રાતની અંદર સવાબ કરવાથી યા તેને લગતી કબુલાત આપવાથી જણાવેલોછે. તેની મતલબ એ છે કે, આપણી પાક દીનનાં ફરમાંન પરમાંણે એક જરતોસ્તી ગુજરતી વખતે પતેત કીધા પછી પોતાની પછી તેની નઇઅતે કેટલાંએક સવાબનાં કાંમ કરવાની પોતાના એશીઓને વસીઅત કરી ગીઓ હોએ, તે મુજબ તે કાંમો મરનારની તરણ રાતની હદમાં તે એશાવંદો કરે, યા તે પછી કરવાની પાદરોજની (યાને ઉઠમણાંની) કીરીઆની મજલસમાં દસ્તુર અને અનજુમનની હજુરમાં તેઓ કબુલાત આપે, તો તેથી તે ગુજરનારના બાકી રહેલા ગુનાહને ફેરવવાને લગતો છેલ્લો ઉપાએ થાએ. એ વીસે દસ્તુરાંન દસ્તુર આદરબાદ મારાસ્પંદે બનાવેલી પતેત પશેમાનીથી આપણને શાહદત મલેછે. એ પતેતની અંદર દસ્તુર આદરબાદ મજદીઅસની દીનનાં ફરમાંન મુજબ કેહેછે કે:—

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] *

"હું એ આએ પતેત (ઇઆને ગુનાહઓનો પસ્તાવો) સવાબની મોહટી ઉમેદને સારૂ, દોજખની ઘણી ધાસતીને સારૂ, અને રવાંનનાં હેતુને લગતાં સારાં પુણને સારૂ કરીછે. અને તે એવા વીચારથી કરીછે કે, જેકાંઇ સવાબનાં કાંમ હું એ હમણાં સુધી કરેઆંછે, અને હવે પછી આગલ હું કરૂં, તે સઘલાં સવાબનાં કાંમો કાએમ રેહ. તથા ગુનાહનું નીવારણ થાએ. અને મારાં રવાંનનો (દોજખથી) છુટકારો થાએ. જો મારો કાંઇ ગુનાહ રેહી ગીઓ હોએ, એટલે જે તે ગુનાહથી મહને છુટકારો નહી મલેઓ હોએતો, તેને લગતી તરણ રાતની સજાને સારૂ હું રાજી અને એકમલતા વીચારનો છેઉં. અને હું મારી ગુજરતી વખતે તથા મારા ગુજરવા પછી (મારે સારૂ) ભલાં સવાબનાં કાંમ તથા (મારા) ગુનાહ વીસેનો પસતાવો કરવાની ફરમાએશ કરૂં છેઉં. તેથી (જે મારા હમદીનો) મારા ગુજરવા પછી મારી નઇઅતે મારા ગુનાહની ગુજારેશ તથા પસ્તાવો કરવાનાં કાંમો કરે, તથા ગુજરવા પછીની તરણ રાતમાં ગેતીખરીદીનું (ઇઆને આએ દુનીઆમાં સવાબ) નું કાંમ કરાવે, તે કરાવનારાઓની ઇચ્છા સાથે હું એકમલતા વીચારનો છેઉં."

હાદોખત નુસકની પેહલી પરગરદના પાક અવસ્તામાં લખેછે કે:—"એક અશો માંણસ આએ દુનીઆંથી ગુજરતી વખતે બુરા વીચાર, વચન અને કાંમોનો ધીકાર કરી, નેક વીચાર--નેક વચન અને સારા કાંમની વખાણ કરતાં જે એક

(૧૫) હુજવબન તેહમારપની અંદર સારા ગુણો તથા બદકારીને ટાલવા વાસ્તેની અતીશય મોજેજા ભરેલી ગેબી સકતી તેની સપેહસાલારીથી જણાઈ હતી, તે પવીતર અતીશય મોજેજા ભરેલી મીનોઈ સકતીથી તે બીજા નાફ્રરમાંન અને દેવપરસ્ત લોકોને ઈરાંન્ શેહર મધેથી પાછા ફેરવીને ઈરાંન શેહરને પાછું સુધારવાને, તથા તેમાં એરચની ખુનીઆદના પાદશાહની હકુમત તથા ધારાને અમલમાં લાવવાને શકતીવાંન થયો હતો, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ભલી દીનનાં લખાણું ઉપરથી જણાએલું છે કે, આએ દુનીઆમાં હુજવબન તેહમાસ્પની જે મોજેજા ભરેલી ઘણીજ ગેબી સકતી, તે (સકતી) તેની સેપેહસાલારીથી તેની (હકુમતની) અંદરનો બદકારીનો દેખાવ તોડવા, ભાંજવા અને નાબુદ કરવામાં જણાઇ હતી. અને વલી તુરકસતાંનના પાદશાહને તથા છુટા બાળવાલાં અરબસ્તાંનનાં તથા કલીસીઆઇ તથા રૂમી રાજવનશી ટોલાના લોકોને (પાદશાહ) ગુશતાસ્પ (મજદીઅસની) દીનમાં લાવશે, તે વીશેની ભવીશવાણી તેણે (ઇઆને હજવબન તેહમાસ્પે) પોતાની પાક મીનોઇ સકતીથી (તે વખતના) નાફરમાન દેવપ્રસ્તોને અને તેઓના ઘણાએક બાહદુર સપેહસાલારોને જણાવી હતી. અને તે હુજવબન* પાદશાહે ઇરાંનના ૨

વખત નેકીની સ્તુતી કરેછે. (એટલે જે છેલ્લી પતેત્ કરીને એક અશેમ પઢી નેકીની તરફ પોતાની પસંદગી બતલાવેછે) તે એક અશેમની કીમત 'ઓનેરથ-બામી' નાં સરવેથી ઉત્તમ કેશવરના જેટલીછે.

(જુવો પ્રોફેસર વેસ્ટગેઆર્ડે છપાવેલા અવસ્તાનાં પુસ્તકને ૨૯૫ મે સફે ફકરો ૧૪ મો તથા ૧૫ મો.)

* હુજવબન—પાદશાહ, ઇરાનના પાદશાહ નોજરની બછી ઇરાનનાં પાએ-તખત ઉપર આવેઓ હતો. આએ પાદશાહ વીશે [illegible] [illegible] મજમેઅઉલ તવારીખમાં લખેછે કે તે પાદશાહ મીનોચેહરનો નબીરો હતો. આએ 'હુજવબન' પાદશાહને શાએર ફીરદોસી અને બીજી તવારીખોમાં زو જો-ને નાંમે લખેલોછે. અને મજમેઅઉલ તવારીખમાં زاب જાબ-નાં નાંમથી જણાવેલોછે. પાદશાહ નોજરનાં મરણ પછી નોજરના 'તુર' અને 'ગશતેહમ' નામના બે છોકરાઓ હયાત હોવા છતાં જેહાંપેહલવાન જાલ અને ઇરાનના બીજા બુજોરગોએ મશવરત કરીને તેહમાસ્પના બેટા જો-વીશે એકમત થાઈ તેને ઇરાનનો પાદશાહ કીધો હતો. આએ પાદશાહ જે વખતે ઇરાનનાં તખત ઉપર બેઠો તે વેળા તેની ઉમર ૮૦ વરસની હતી અને ૮૬ વરસની ઉમરે તે આએ દુનીઆંથી રેહલત પામેઓ હતો. આએ યજદાંપરસ્ત પાદશાહે પોતાની સઘલી ઉમર પાક ખોદાએતાલાની

રેહવાસીઓની અંદરથી ઘણીએક બદીનો સંબંધ આપનારા લોકોને હાંકી કાહડેઆ—તથા પાએમાલ કીધા—અને તોડેઆ તથા નાબુદ કીધા હતા. અને ઈરાંન દેશની હકુમત અને તેના ધારાઓને તેણે પાછા સુધારેઆ હતા. અને તે પછી જરતોશતના હજારાના દોરમાં ઈરાંન શેહરના વતનીઓની અંદર અહુરમજદની દીનને લગતી હીમત અને ફતેહ નવેસરથી પેવસ થવાં વીશેની તથા તેઓમાંથી બુતપરસ્તી—કંગાલીઅત—અને દેવપરસ્તીને દુર થવાની તથા પાણીઓ—આતશો—જમીનો અને બીજી ભલી પેદાએશોમાંથી દરએક જાતની નાશકારક રીમની તથા ખરાબી અને વેરાંણીને દુર થવાની, અને સેવરે (યાને રીસ્તાખેજને વખતે) દાદારની ઇછા અને હોકમ મુજબ ચસરૂમદીના† નો

બંદગી અને રીઆજતમાં ગુજારેલી હતી, જેથી તેની ઉપર કુદરતી ઓરેહની બખશેશ ઉતરેલી હતી; અને તેથી તે, યજદોની તરફથી આગાહી મલવાએ આવતા ભવીશના બનાવો વીશેની ખબર ધરાવતો હતો. આએ પાદશાહના અશો રવાંનની યાદ ફરવરદીન યસ્તના ૧૩૧ મા ફકરામાં તથા અફ્રીદફરૂઅશની આફ્રીનમાં કરેઆમાં આવેલીછે. શાહનામાં મધે શાએર ફીરદુસી તુસી આએ પાદશાહ રીઆજતનાં બળથી એજમતી સકતી ધરાવતો હતો તે વીશે નીચે જણાવેઆ મુજબ લખી ગીઓછે.

بشاهي بر او آفرين خواند زال — نشست از بر تخت زو پنج سال
كهن بود در سال هشيار مرد — بداد و بخوبي جهان تازه كرد
سپه را ز كار بدي باز داشت — كه با پاك يزدان يكي راز داشت
گرفتن نيارست و كشتن كسي — و زانپس نديدند كشته بسي

‘ જાલે તેની ઉપર પાદશાહ તરીકેની દુઆ કીધી, અને જો એ પાદશાહી તખત ઉપર પાંચ વરસ ગુજારેઆં, તે જઈફ ઉમરનો હુશીઆર પુરૂશ હતો. અને તેણે ઇનસાફ અને નેકીથી દુનીઆંને તાજી કીધી હતી. લશકરને બુરાઈનાં કાંમથી અટકાવીઉં હતું, કારણ કે તે પાક યજદાંનથી ગેબની વાતને જાણનારો હતો. તેણે કોઈને પકડવા કે કતલ કરવા દીધા નહી અને તેઆરપછી લોકોએ ઘણી ખુનરેજી જોઈતી નહી.’

† [Pahlavi] [Pahlavi]—ચેસ્રૂ-મદીને, એ ‘ કંગદેજ ’ નું નાંમ છે, કે જેમાં પાદશાહ ગુશ્તાસ્પના અમરગ બેટા પેશોતનનું રેહઠાંણ છે. [Pahlavi] [Pahlavi] ચસ્રૂ-મદીનેનો અરથ ‘ છતરવાલું અથવા (યજદી) પ્રતાપવાલું શેહર ’ એવો થાએછે. પાછળથી આએ નાંમ ઉપલાં શેહરની આસપાસ આવેલી નદીને માટે પણ લોકો વાપરવા લાગા હતા, તેથી તે નદી પણ ‘બુન્દેહશને’ માં એજ નાંમથી જણાએલીછે. ‘ દાદસ્તાંને દીની ’ નામની પેહલવી કેતાબમાં એને લગતો એમલો ‘ [Pahlavi] [Pahlavi] ચિતરૂ-માદીને,’ તેમજ ‘ બુન્દેહશને ’ માં [Pahlavi] [Pahlavi] ચિતરૂ-મદીનો ’ કરી મલેછે. કાબેલ ડાકટર વેસ્ટે છેલ્લા એ પેહલવી એમલાઓને Chîtrôk-mâhanô (or miyânô), તથા Chitro-mâônô, કરીને વાંચેઆંછે, અને તેમબી એ પેહલવી એમલાઓ પેહલવી અખશરોના એકમલતા આકારને લીધે વંચાઈ સકેછે.

અશો સરદાર જે ગુશતાસ્પનો બેટો, જેનું બીજું નામ પેશોતન છે, તે પોતે પોતાના ૧૫૦ શાગેરદો સાથે (ઉપલાં સુધારાનાં કામો કરવામાં) શકતીવાંન થશે તે વીશેની અગમચેતી આપી હતી.

(૧૭૭) (માણસે) આદમીઓની અંદર હલાકીને લગતી દરએક શકતી (ઈઆને માણસને હાંણી પોંહુચાડનારો દરએક દુરગુણ) દેખાતાંવાર પોતાથી તથા દુનીઆનાં લોકોથી તેને દુર કરવા વીશે અને જાતે બીજા હમદીનો તરફ નેકી કરવા વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૧

જાંણવું કે, આદમીના દરએક પેઆરનું જણાવું પોતાની તરફ તથા પોતાનાં ફરજંદની તરફછે. તેના સબબથી તે આદમી તથા (તેનાં) ફરજંદો (એક બીજાની તરફ) હલાકી વગર નેકી કરવાને લાએકનાંછે. આદમીએ પોતાની જાતની તરફ અને (પોતાના) ફરજંદો તરફ મોહબત રાખવી, અને તેને ઉધારવું અને પોતાની જાતનો વધારો કરવો એ ખાંનદાંનને લગતી મોહબતથીછે. સઘલાં આદમીઓ વચે સારી મોહબતનો સંબંધ, તેઓ કોઇ હલાકીને લાએક નહી થાએ અને નેકીને લાએક થાએ તેને સારૂછે. સઘલાં આદમીઓ જેમ આદમીની પોતાની જાત તથા તેનાં ફરજંદોછે તે માફકનાંછે. એટલા સારૂ દરએક આદમીએ હલાકીના એરાદાથી દુર રેહવાનો અને નેકીની તરફ આગલ વધવાનો ઘણોજ ઉલટ રાખવો. (કારણ કે) દરએક આદમી દુનીઆંનાં આદમીઓની (નેકી અને બદીમાં) ભાગ લેનારૂંછે. તેથી માણસે પોતે સહમજ રાખીને બીજાને હલાકી આપનાર તથા (બીજાને સારૂ) હલાકીને પસંદ કરનાર થવું નહી. જેનામાં આતમાને લગતી નેકીનું કાએમ રેહવુંછે, તે બીજાને સારૂ (નેકી કરવાને) લાએકનો તથા (બીજાને સારૂ નેકીને) પસંદ કરનારોછે, અને તેથી આદમીની અંદરથી એક બીજાને લગતી હલાકીને દુર કરવાને અને એક બીજાની અંદર નેકીનો સંબંધ આણવાને તે શકતીવાંન થાએછે. અને એવી રીતથી તે ઇનસાંન

૨

દુનીઆંનેં ઘાતકરનારી અને દરૂજને મદદકરનારી આદમીઓની સકતીનો નાસ કરનારૂ થાએછે. દરૂજો યજદોથી ઇજા પાંમેલા થાએછે; અને દુનીઆંને મદદ કરનારા યજદો પોતે જે વગર તેજવાલો દરૂજ અને તેને લગતી હલાકીછે, તેને દુનીઆના લોકોમાંથી સારી તરેથી હાંકી કાહડેછે;

૩ અને તે યજદોથી દુનીઆંમાં નેકીનો વધારો થાએછે. (દુનીઆંમાં) આંએ (નીચે જણાવેલી) બે પ્રકારની બદીછે. તેમાં એક આએ દુનીઆંનાં આદમીને દરૂજની કઉઅત મલવાથીછે, અને બીજી ગેબી દરૂજની જાતી શકતીથીછે.* (તે બેહુને) દુનીઆંમાંથી (આદમીઓએ) દુર કરવી

૪ સજાવારછે. (દુનીઆંમાં) નેકી પણ બે તરેહથીછે. જેમાં એક દુનીઆંનાં આદમીઓની તરફથી, અને બીજી ગેબી યજદોની તરફથી દુનીઆનાં

૫ લોકોને પોહચેછે.* ભલી દીનની અંદર એમ જણાવેલુંછે કે, દુનીઆં બદી વગર પુરતી નેકી સાથની સોસીઓશ† ની મારફતે છેલાં ૫૭ વરસમાં થાશે, અને રીસ્તાખેજની આગળ સઘળાં આદમીઓ મજદીઅસની દીન ઉપરની એસ્તવારીને લીધે સારા ખવાસનાં કાંમોથી સુધરેલાં થાશે, અને ગાથાનાં ફરમાંન મુજબની ચાલચલણવાળાં બનશે.

૧ ## (૧૫૮) આદમી જીનદગીથી ઊમેદવાલું અને મોતથી ધાસ્તીવાલુંછે, અને (તેમાંની) એક (વસ્તુ) થી બીજી વસ્તુનું પાછું ફરવુંછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, આદમી (પોતાની) જીનદગીની અંદર તેને જનમ આપનાર દાદારની ઇચ્છાવાલુ (અશો અહુરમજદના) પ્રતાપને લીધેછે.

* બદી અને નેકી એ બેહુ માંણસી-દેવી અને યજદી સકતીથીછે. અને તેની સહમજ એ છે કે, દેવો પોતે દુનીઆંમાં બદીની ઉતપનતી કરનારાછે, તેઓની તરફથી તથા જે માંણસોમાં તે દેવોને લગતા બુરા ખવાસો હોએછે તેઓથી, દુનીઆંમાં બદીનાં કાંમો થાએછે. એમાં દેવો ખુદ બદીને દુનીઆંમાં જણમ આપનારાછે, અને તેઓને લગતાં દેવપ્રસ્ત માંણસો આએ દુનીઆંમાં દેવોનાં કામો કરનારા વસીલા તરીકેછે. એજ પરમાંણે યજદો આએ દુનીઆમાં નેકીને ઉતપન કરનારાછે, અને તેઓના વસીલા તરીકે આએ દુનીઆંમાં બદીનો નાસ કરીને નેકીનો વધારો કરનારા યજદી ગુણ અને સકતીવાલા યજદાંપ્રસ્ત લોકોછે.

† જુઓ એ વીસે આપેલી નોટ દીનકર્દનાં દફતર પેહલાંને સફે ૨૯ મેં.

અને એબ આપનાર (એહરેમન) નું અનીતીવાલું તેજ તેને પોહચવાથી, પાક ખોદાએતાલાની યાદ નહી કરવાએ (આએ દુનીઆંની) જીનદગીથી તેને બેહદ વખત સુધીનું મોહુત મેલવવુંછે.* આદમી જાંહાંસુધી (તેની અંદર) યનજદોનો સંબંધ હોએછે, ત્યાંસુધી (પાક ખોદાએતાલાની ખરા અન્ત-કરણથી યાદ કરવાએ, ફરજંદને જનમ આપવાની શકતી તથા બીજાં કામો કરવા વીશેની ચહડતી કળા અને ઉનચે દરજેની અકલ યનજદીખોરેહની અસરથી મેળવેછે. અને ઘાતકી (એહેરેમન) નાં ઉલટાં તેજથી, ચીનવત પુલ (તરફ જવા) ને વખતે, તેની જીનદગાંનીને લગતી ઉમેદ મોતની ધાસ્તી વાલી થાએછે (એટલે જે, તે વખતે તેને સારો બદલો મળવાની ઉમેદ રેહતી નથી, પણ દોજખમાં દુખ સાથની જીનદગી ગુજારવાની ધાસ્તી આવી પડેછે). પાક ખોદાએતાલાની યાદને લગતા સબબવાલી જીનદગીથી, (માણસને આવતી દુનીઆંમાં) દુખ પામવાની યાદ આવતી નથી. જો તે યનજદી કઉઅતવાળાં આદમીને ભલા-ઈને માટેનાં કાંમને સારૂ (આએ દુનીઆંમાં) જાંખ પોંહચે, તોપણ તેને મદદ કરનારાં યનજદીનુરની સરદારીથી અને યનજદાંને લગતી ઉમેદવાળી (તેની) જીનદગીથી, મોતને લગતી દોજખની ધાસ્તી તેથી દુર થાએછે; અને તેની અંદર એબ આપનાર (એરેમન) નું અનીતીવાળું તેજ નહી હોવાથી તે દુઃખ વગરની જીનદગીવાલું છે. જેઆરે આદમી યનજ-દાંની યાદ કરી શકતું નથી, ત્યારે ખોદાઈ ખોરેહના આપનો ઘણો ઘટારો થવાથી, જે ખોદાઈ અકલ (તેનામાં છે, તેનું) નીચ હાલતની અંદર ફરવુંછે. અને તેથી (તે આદમી), ઉલટા એરાદાવાલું હોવાને લીધે, જીંદગીને વાસ્તેની ઉમેદ આપનારી તથા દોજખની સજાની ધાસ્તી બતલાવનારી, ખોદાઈ દીન વગર, બેહુ ચીજ વગરનુંછે (એટલેજે, તે આવતી જીનદગીને લગતી સારી ઉમેદની કે દોજખની ધાસ્તીની શહમજ વગરનુંછે). એબ આપનારા (એહરેમન) નાં અનીતી વાલાં તેજના ઉલટા એરાદાને લીધે, આદમીને આવતી (મીનોઈ) જીનદ-ગીની યાદ રાખેઆ વગર, મોતને લગતી (જીનદગીની) સહમજની તરફ

---

* એટલે જે, જે જીનદગીથી આએ દુનીઆમાં પાક ખોદાએતાલાની મરજી મુજબ ચાલીને આવતી દુનીઆંનું સુખ મેળવવાની આદમીની ફરજ છે, તેને બદલે જો તે આદમી આએ દુનીઆમાં અંગ્રમઈનીઉશનું તાબેદાર થાઈ તેને લગતાં કામો કરે તો તે ઈનસાંન આવતી દુનીઆનું સુખ ખોહેછે, અને દોજખનું બંદીખાંનું ભોગવવાને લાએક થાએછે.

આગલ વધવુંછે (એટલે જે, શેતાની ઉલટી વલાંણથી તે આદમી બેહશતને લગતું કાંમ કરવાથી દુર રેહછે. અને દોજખનાં કાંમ કરવામાં આગલ વધેછે). વલી જેઆરે માણસો ફરજંદને જનમ આપવાની, તેમજ તેને ઉધારવાની (યજદી) કુઉઅતથી અટકેછે, અને તેથી નાઉમેદ થાએછે, (એટલે જે તેઓની કાયામાંથી સકતી જતી રેછે), તેઆરે તેઓનો આતમા અજલના સબબને લીધે (બદનથી) છુટો પડેછે. અને તેઓ (આવતી) જીનદગીની ઉમેદ તથા (દોજખને લગતી) સજા એ બેહુને સારૂ ઘણી નબલી હાલતમાં આવેછે; અને જીનદગીમાં (ખોદાતાલાની) યાદ નહી કરવાથી, મોતની હાલતમાં (યાને દોજખની સજા ભોગવતી વખતે) તેની ઘણી યાદ કરનારા થાએછે. કેમકે દોજખી આદમીઓ વીસે (દીનમાં) જાહેર કરેલુંછે કે, તેઓને (દોજખમાં) ઘણી સખત સજા લાગવાથી, તેઓની આએ દુનીઆંની લાએક જીનદગી ત્યાં તેઓને એટલી તો નાલાએક થાએલી દેખાએછે કે, તેઓ પોતાની ઇછાથી જણાવેછે કે, પાપીની દીનમાં હમોએ જનમ નહી ગુજારેઓ હોતતો કેવું સારૂ! વલી જે સજાને લીધે તેઓ એમ પણ કેહછે કે, તેઓ માવતરથી જનમેઆજ નહી હતેતો સારૂ.

(૧૭૧) સરવેથી સરસ પાદશાહો વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાણવું કે, જમશેદ અને ગુશતાસ્પના મરતબાવાલા પાદશાહઓ (આએ દુનીઆમાં) ઘણાજ ચહડતે દરજજેનાછે. જમશેદના મરતબાવાલો તે પાદશાહછે કે જે પાદશાહ જમશેદની માફક આદમીઓની અંદર ખોરશેદની માફક ઘણોજ દેખાવરો, તથા નેક જાતવાલાં આદમીઓની અંદર જેઓ ખોદાના તાબેદાર (યાને મજદયસન) હોએ, તે સઘલાઓ ઉપર ઘણીજ સારી નજેર રાખનાર (ઇઆને તેઓનું ભલું ચાહનાર) હોએ.*

* પાદશાહ જમશેદ વીસે ઉપલી સીફત યજશનેના નવમાં હાના ૪ થા અને ૫ માં ફકરાના પાક અવસ્તામાં, તથા ફરવરદીન યશતના ૧૩૦ માં ફકરામાં આવેલીછે.

ગુસ્તાસ્પના જેવો મરતબો ધરાવનાર (પાદશાહ) આએ પરમાણેનોછે કે, જે (પાદશાહ) મજદીઅસની દીનને કે ગુસ્તાસ્પની માફક ઘણોજ ચાહનાર, તેને ઘણુંજ માન આપનાર, તે ઉપર ઘણોજ ચુસ્ત અને તેનો દુનીઆંમાં ઘણોજ ફેલાવો કરનાર તરીકે જણાએલો હોએ.* 3

(૧૮૦) દાદારની પેદાએશની અંદર આદમીઓએ આએ દુનીઆંમાં પોતાની જાતને સુધારવી અને રવાનને (દોજખથી) છુટકારો આપવો ઘટારતછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાશો. ૧

જાંણવું કે, દાદારની પેદાએશની અંદર આદમીઓએ પોતાની જાતને સુધારવી તથા રવાંનને દોજખથી છુટકારો આપવો, એ નીચે જણાવેલી છ ચીજથીછે. (તેમાં) રવાંનને છુટકારો આપવા સારૂ તરણ મુખ્ય ચીજછે. તથા બદનને સુધારવા સારૂ તરણ મુખ્ય વસ્તુછે. ૨

(એમાં) રવાંનને છુટકારો આપવાને માટેની એક વસ્તુ, દરએક માણસનુ પોતાનું અન્તકરણછે. જે (અન્તકરણ) આદમીને વગર ગુનાહે, છુટાપણાની વગર હાજતે, અને સજાની વગર કેદે રાખનારૂં તથા રવાંનને દોજખથી ઘણો છુટકારો આપનારૂં મુલછે. બીજી વસ્તુ, આએ દુનીઆંને લગતો ધરમગુરૂછે. જે આદમીઓને મજદીયસની દીનને લગતી કેળવણી તથા તેઓના રવાંનને સવાબથી છુટકારો મલવાની અને ગુનાહની સજા થવાની સહમજ આપવાએ, જે ભલું માણસ હોએછે તેને (દોજખથી) છુટકારો આપનાર અને ઉનચે દરજજે પોહુચાડનારછે. તરીજી વસ્તુ, રશનેરાસ્ત અને બીજા મીનો સરદારો (યાને યજદ અમેશાસ્પંદો) છે, જેઓ, જે ગુનાહ આદમીથી આએ દુનીઆંમાં થાએલો હોએ, તે ગુનાહનું નીવારંણુ કરવા સારૂ, તે આદમીએ આએ દુનીઆંમાં તે ગુનાહને લગતો પસતાવો કરેઓ હોએ, અને પોતાની જાતથી તે ગુનાહનું નીવારંણુ કરીઉં હોએ, તો તે કાંમ કરનારને, ગુજરવા પછીની તરીજી રાતના 3 ૪ ૫

---

* પાદશાહ ગુસ્તાસ્પને લગતી ઉપલી સીફત ફરવરદીન યશતના પાક અવસ્તા મધે ૯૯ માં ફકરામાં આવેલીછે.

હેસાબ શુમારની મારફતે, ગુનાહની સજાથી પાક કરનાર અને ચીનવદ-પુલની મારફતે બેહશતનાં મકાંનમાં મોકલનારછે.*

૬-૭ બદનના સુધારાને માટે જે તરણ મુખ્ય વસ્તુછે તે આ એ છે; (જેમાં) એક સારી ચાલચલંણવાલો દુઃખ (નાં વખત) નો મદદગાર (દોસ્ત) છે, કે જે પોતાના જાતી સારા અવાસના દેખાવનો સંબંધ આદમીની અંદર

૮ આપનારછે. બીજી (વસ્તુ), મેહરનો તરીકોછે,† કે જે (તરીકો), આદમીને જીનદગી બખશવા પછી તેને યજદાં (ના સંબંધ સાથ) ની જીનદગીવાલું અને

૯ કાયા સાથનું રાખનારછે. તરીજી (વસ્તુ), ખલકનું રખશન કરનારો પાદશાહછે, કે જે આદમીને બદનવાલી જીનદગીમાં દરએક નુકસાંનવાળા સબબથી સાચવનાર, તેનું પાલંણ કરનાર અને તેને છુટાપણું આપનારછે.

૧ (૧૮૧) નહી હકદારને બખશેશ કરવાથી, હકદારની તરફ ઊલટું કરવુંછે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, જે હકદાર નથી તેને બખશેશ કરવાથી, હકદારના હકમાં ગેરવાજબી થવાનો સબબ એ છે કે, જે (આદમી) બખશેશ કરવાને લાએકનું હોય, તે લાએક માણસને વગર માંગવે ધરમી માણસે ખુશીથી આપવું જોઇએ; કારંણ કે (તે લાએક આદમીને) નહી આપેતો

૩ તેથી તે (ધરમી માણસ) ગુનેહગાર થાએછે. અને જે આદમી બખશેશને લાએકનું નહી હોએ, અને તેણે માંગણી પંણ કીધી નહી હોએ અને જો તેને નહી આપેતો, તે બખશેશ કરનાર કોઇબી પ્રકારે ગુનેહગાર થતો

૪ નથી. પણ (લાએક આદમીએ) માંગવા છતાં, જો કોઇ દોલતમંદ તેહને બખશેશ નહી કરેતો, ગાથાની અંદર તેને દરૂજની (યાને અંધ્રમઇનીઊશની)

* દાદસ્તાંને દીની નાંમની પેહલવી કેતાબનાં ૧૨ માં પ્રકરણમાં જણાવેલું છે કે, મેહર-સરોશ અને રશને, દરએક રવાંનની ચેહારૂમની બાંમદાદને વખતે માણશે આએ દુનીઆંમાં જે સવાબ અને ગુનાહ કરેલો હોએચ તેનો તોલ કરીને, તેના સવાબની અંદરથી ગુનાહને બાદ કરીને, જેટલું તેના સવાબનું પરમાંણ રહેલું હોએ, તેટલે દરજેનાં શુખવાલાં બેહસ્તનાં મકાંનમાં તે રવાંનને મોકલેછે.

† મેહરનો તરીકો—તે આએ દુનીઆંમાં (આદમીને) પરમાંણીકપણાંથી, સચાઇની મારફતે ચાલવાની રીતભાતને સહમજવી.

પેદાએશની બરાબરનો કહેલોછે. એટલેજે તે દરૂજની (યાને અંગ્રમઇ-નીઉશની) પેદાએશને લગતું કામ કરનારોછે. એટલા સારૂ તેને એહરેમનની જાતવાળો જાહેર રીતે લોકો કેહ તો તે વાજબીછે.

(૧૮૨) દુનીઆનાં આદમીઓને વધારે ફાએદો કરનારી વસ્તુ કેહીછે? તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, દુનીઆનાં લોકોને ઘણો ફાએદો કરનારી આએ નીચે ૨ જણાવેલી છ તુરેહની વસ્તુછે. એક દુનીઆમાં બળખની અનજુમનના ૩ વડા (દશતુર) ની હજુરમાં કાએદાસરની સજાને સારૂ ગુનાહોને લગતો વીચાર જાહેર કરવો. બીજું—આદમીઓએ આગલા દીનના પેશવાઓએ કરેલાં ૪ (કામો) ની ઉપર હમેશનું સારૂં ધેઆન આપતા રેહવું. તરીજું—વધારે ૫ ભલી શકતીવાલા અથોરનાનોએ ધરમને લગતી કેળવણી આપવાનાં ખાતાંઓ ઉભાં કરવાની ઘણી કુશેશ કરવી. ચોથું—શાગેરદોએ પોતાના ૬ સારા ઉસ્તાદના ખવાસોને પોતાના કરવા. અને તેના સંબંધથી મજદી-અસની દીનના વીચારની મારફતે સજાથી પોતાને સલામતી ભરેલી હાલ-તમાં ફેરવવા. પાંચમું—અહુરમજદની દીનના તાબેદારોએ ભલી દીનની ૯ મારફતે પોતાને ચલાવવા સારૂ, મજદીઅસની દીનના દરજ્જાવાળા લાએક દશતુરની તાબેદારીની અંદર પોતાને ઘટતી રીતે રાખવા. છઠું—દુનીઆના ૮ પાદશાહની રઇઅતે, રયતને સારી રીતે ચલાવવા સારૂ, કેશવરના ઇનસાફી અને આગેવાન ખલકના પાદશાહની સાથે એકમળતા વીચારથી રેહવું.

(૧૮૩) (લોકોને) નહી હાણી પોંચવા સારૂ, માણસોએ વસ્તી માંથી દેખાઈતી નજીસીના ભાગને ઈઆ સઘળી નેજાસતને જેમ બને તેમ દુર લેઈ જવા વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે—મજદીઅસની દીન, એ (માણસ જાતને) પુરતીરીતે ૨ તનદરૂસ્તી આપનારા એક ઓત્તમ એલાજ તરીકેછે. કેમકે, તેમાં જણા-

વેલુંછે કે, આદમીઓએ દરએક નસા, એહર અને રીમનીને લગતી વસ્તુને આબાદીવાલી જગાએથી દુર લેઇ જવી. અને જેમ બને તેમ તેથી દુર રેહવું. તથા વેસ્તીની અંદરથી બે તરતીઆંઉસ ગલીચીમા નાશ કરવો. તેમજ તેને (ઇઆને નસા-એહર અને રીમન ચીજોને) આતશની અંદર ખાલવાથી દુર રાખવી. તથા પાણી તે ઉપર નાખવાથી પરહેજ કરવી. અને એ બેહુ ચીજો (યાને આતશ તથા પાણી) ની અંદરથી, રીમની

૩ (ઇઆને નેજાસત) ને દુર કરવી. હમેશાં આતશોની રોશનીના પડવાએ, (ઇઆને શુરીય-ચંદરનો તાપ અને આતશની ગરમી પડવાથી) બે તરતી-આંઉશ ખરાબી કરનારી વસ્તુ (ઇઆને રોગને ઉતપન કરનારી જેહરી હવા) દુનીઆના લોકોમાંથી દુર થાએછે. વલી દેખઇતુંછે કે, આદમીની અંદર નેજીસાત અને ખરાબી કરનારી વસ્તુ (ઇઆને જેહરી હવા) નું પોહચવું, એબ આપનાર (એહરેમન) ની તરફથીછે. અને તેની આએ-પત, રીમની તથા ગંદગીછે. અને તે (ચીજ) આદમીને બીમાર કરનારૂં જેહરછે. આએ પ્રથવી ઉપર બદનનો દેખાવ પવન અને આતશને લીધે છે. (એટલે જે જાનદાર ઇનસાનની કાયાનું હયાત રેહવું, એ હવા અને આતશથીછે.) અને તેઓ આદમીનાં બદનના મુખ્ય માદાની અંદર તેની પરવરશી કરનારી વસ્તુઓ તરીકેછે. તેથી જેમ બને તેમ એવી ચીજોને

૪ નીજીશીથી દુર રાખવાનું દીનનું ફરમાનછે. આએ વસ્તુઓમાં (ઇઆને આતશ-પાણી-અને હવામાં) રીમન અને નેજીસ ચીજોને લેઇ જવાથી તેમાંથી (માણસ અથવા એવાનોને સારૂ) બીમારીનું ઉતપન થવું છે. (એટલા સારૂ નેજીસ ચીજોથી) તેને દુર રાખવાએ તથા રીમની અને ગંદગી ભરેલી વસ્તુઓને તેથી દુર લેઇ જવાએ, આદમીઓ તથા ગાવ-ગોસ્પંદો તનદરૂસ્તી અને સલામતીથી પોતાને (આએ દુનીઆમાં) રાખી શકેછે. માણસે નેજાસત અને રોગને ઉતપન કરનારી વસ્તુથી પોતાની જાતને પાએદાર રાખવી, એ પાક પાંણીના ઉપાએ કરીછે. આગલા વખતનાં આદમીઓ, મજદયસની દીન ઉપર ઓસ્તવાર રેહવા સારૂ, ભલી દીનના દશતુરનાં મજદીયસની દીનને લગતાં ફરમાનને તથા ભલી દીનવાલા માદશાહના હોકમને માન આપતા હતા. અને તે યજદાંપરસ્ત પાદશાહની હકુ-મતને ભલી દીનનાં આદમીઓ પોતાની હકુમત તરીકે ગણતાં હતાં. અને તે (પાદશાહોનાં) ફરમાન મુજબ આદમીઓ (આએ દુનીઆમાં) કામ કરતાં જણાંતાં હતાં. અને તેથી દુનીઆનાં લોકો ઉપર મજદીઅસની

દીનના કાબેલ દશતુરની તરફથી (તેઓને) પવીતરાઇ, સુંદર દેખાવ અને કીરતી સાથે રેહવાના આશીરવાદ દેવામાં આવતા હતા. આદમીઓ દુનીઆની અંદર ફતેમંદ, મોહટાઇવાલાં, અને ચહડતે દરજ્જેની બંદગીવાલાં પોતાની જાતને લગતી આવતી દુનીઆનાં સુખની કઉઅતને વાસતેનાં ઘણાંએક પુરહેજગારીને લગતાં કામથીછે. (પણ જ્યારે) તેઓ (યાને આદમીઓ), તે (મજદીયસની દીનના) કાબેલ દશતુરનાં ફરમાન મુજબ ચાલવાનું છોડી દીએછે, અને જે, આદમીની જાતને વગર પરહેજગારીથી ચાલવાની કેલવણી આપનાર, ઠગારો અને બુરા તરીકા ઉપર ચલાવનારો ધરમગુરૂ છે, તેની સાથે સંબંધ રાખીને (તેઓ) પોતાની જીંદગી ગુજારેછે; તેઆરે આદમીઓને પોતાની જાત તથા આતમાની સહમજને લગતા સબબ (ઇઆને કામ) થી પાછુ ફરવુંછે. અને તેથી દુનીઆમાં પુશકલ આજારોનું પેદા થાવુંછે. મજદીઅસની દીનમાં આએ રીતે જણાવેલુંછે કે, સઘલાં આદમીઓએ, દુનીઆના લોકોની સલામતી તથા તનદરૂસ્તીને માટેના ઉપાએ, એક કાબેલ દશતુરના હોકમને માંન આપીને કરવા. અને તેઓએ તે ચહડતે દરજ્જેનો મારગ બતલાવનારા કાબેલ દશતુરનાં એકમતથી (સઘલાં) કાંમ કરવાં. અને તે કાબેલ દશતુરે, એક બીજા શાથે દોસતીનો સંબંધ રાખવાથી તથા એક બીજા વચેની અરસપરસની દોસ્તી અને સખાવતથી, સઘલાં આદમીઓની અંદર વગર નેજાસતે, વગર રોગે અને વગર જઇફીયે રેહવાના ઉપાએ બતલાવવા, કે તેથી સઘલાં આદમીઓ બેઆજાર રેહ, અને દુનીઆંની ભલી પેદાએશ સઘલી નેકીવાલી બને. ૫

---

(૧૮૯) પ્રમાણીક વીચારવાલાં તથા અપ્રમાણીક વીચારવાલાં મુલ-તેઓની આએપત, તથા તેઓને લગતી સહમજ, અને તેઓની શકતી તથા તેમાંથી ધેઆનમાં આવતા વીચાર વીશે, અને પ્રમાણીક વીચારને લગતા ફાએદા તથા અપ્રમાણીક વીચારથી થતાં નુકશાનનાં સંબંધ વીશે, ભલી દીનને લગતો ખોલાશો. ૧

જાણવું કે-પ્રમાંણીક વીચારનું મુલ, એ પ્રમાંણીક વીચારવાલો જે અહુરમજદ છે તેની બખશેશથી છે. અને તેહને લગતી સહમજ, આત- ૨

માને માટેના અસબાબને લગતા (યાને સવાબનાં કામનો) વીચાર રાખવાની છે. અને આદમીની અંદર તેના શુધારાને લગતી સકતી તેને
૩ લીધે છે. આદમીની અંદર જયાંશુધી બેહમનને લગતી (યાને ભલા વીચારને લગતી) જાતીઅક્કલ છે, ત્યાંસુધી તેનો વીચાર પોતાને સારૂ સારા ગુણ અને સારી શકતીને વીચારવાનો છે. માણુસની જીંદગી આબાદીવાલી, તેને લગતા સંતોશ અને અહુરમજદની તરફના સંભાળથી છે. અને તેથી (માણુસને) યેંજદાંને લગતા સારા ગુણ અને સારી શકતીનું પુરતી રીતે વીચારવુંછે. અને તેથી તે ઇનસાન યજદાંની તરફથી વગર અદેખાઇએ રેહેવાની ઓતમ બખશેશવાલું છે. અને તેથી તે (આદમી) ને (આએ દુનીઆંમાં) વગર આજારે રેહવુંછે. અને ભલા લોકોની સાંહાંમણે ફરીઆદ તથા જગડો કરનાર થવું નથી. વલી જે ઇનશાંન અહુરમજદની પાસબાનીવાલુંછે, તેને યજદાંના સારા ગુણ તથા સારી શકતીનો બેહરો મલેછે. અને તેથી તે પોતાના જાતભાઇઓને ઘટતી રીતે રાખવાને ઘણું લાએક થાએછે. અને તેથી તેને ખુશી અને ખુબીવન્તી કઉઅતના સંબંધનું મેલવવું છે. વલી મજદીઅસની દીનના સંબંધનો વખાંણવા જોગ વીચાર આપનારા દરએક જણ, તે (ભલી અકલ) ની મારફતે તે (દીન) ને લગતી સહમજ આપનારા હતા. જેમકે પેશદાદી લોકોમાં હોશંગ; નોકુસાંન કરનારાઓમાં જોહાક; ભાએગસારીઓમાં પાતસરોબ; દાનાઇવાલાઓમાં કાઉશ; કઉઅતદારોમાં સાંમ; ચલકાટવાલાઓમાં જરતોશત; પરહેજ કરનારાઓમાં અસ્પંદીઆર. તેમજ વલી સગ અને ઊંટને લગતી પેદાએશમાં કોઇ કોઇ (જાનવર) યજદી ગુણ અને દાનાઇવાલા થાઇ ગીઆછે. વલી આરાધના કરવા જોગ ફરોહરના જરતોશતે ભલી દીનની અંદર બુજોરગીવાલા કએ-ગુશતાસ્પને કહેલા સખુનો આએ પરમાંણે જાહેર છે કેઃ—જે કોઇ તારી તાબેદારી સારા વીચારથી કરતો હોએ તેને તું ધીકારતો માં; કારણ કે તે (તારો તાબેદાર) તારી તરફની તે કેળવણીથી વધારે બુરો થસે.

૪ પ્રમાંણીક વીચારવાનો ફાએદો–આએ ભલી દીનની અંદર જે કાંઇ સંબંધ ધરાવનારૂં (લખાંણ) છે, તેને હમેશાં વીચારવાને લગતો છે. આએ (દીનના સંબંધને) સારૂ અશો જરતોશતે ગુશતાસ્પને આ પરમાંણે કહેલું હતું કેઃ—વલી તુંને આએ પરમાંણેની હીમત, અને તુંને આએ રીતની ફતેહ, જાંહ શુધી તું આએ (દીનનાં ફરમાન)-પરમાણેનાં કાંમ કરશે તાંહાંશુધી છે.

અપ્રમાંણીક વીચારવાનું મુલ, એહરેમનને લગતા અપ્રમાંણીક વીચારવાનો દુરગુણ આદમીની અંદર હોવાથીછે. અને તે વીચારની સહમજ, પોતાની ઉલટા વીચારવાલી તથા લોભી શકતીએ કરી (આવતી દુનીઆંની), હયાતીના અસબાબને દુર કરવાની છે. અને તેથી તે આદમીના વીચાર તેને મારેલા સારા ગુણ તથા સારી શકતીને વીચારવાના નથી. પણ અહુરમજદની તરફનો સંભાલ કરનારા યજદોની સારી શકતી તથા સારા ગુણોને ધીકારવાનો છે. અને વળી યજદોની બખશેશ વીશેની તેને અદેખાઇ તથા ઉલટી ઇચ્છા રાખવીછે. અને તેથી તેનેં પોતાને મારેની તનદરૂસ્તીની સાંહમણે થવું, તેને અનીતીથી લડવું અને પુરતી બદીના વીચારનું તેની અંદર તાજું થવું છે. અને તેના આતમાને લગતી જે ઓત્તમ શકતી હમેશગીને લગતી છે, તેનું તે વીચારની મારફતે કમજોર થવુંછે. અને જે કાંઇ તેને લગતા ઓત્તમ યજદોના સારા ગુણ અને સારી શકતી છે, તે સઘળી શકતીઓની તરફથી તેનો ધીકાર થવોછે. અને તે (આદમી) કાએદાને તોડનારા દેવોની અંધકાર શકતીવાળું છે. તેથી તેના જાનને લગતી જીંદગીને હાણી પોંહચાડવી ઘટારત છે. જેમ પેલા શનાવીદક* દરૂજને જલદીથી નાપેદા કરવા સારૂ ઘણા કીરતીવાલા પેહલવાંન, સામના કેરસાસ્પ વીશે (અવસ્તામાં) જણાવેલુંછે તેમ. ૫ ૬

---

* જમીઆદ યશતના ૪૩ અને ૪૪ મો ફકરામાં આએ 'સ્નાવિધક' નામના દરૂતને પેહલવાંન કેરશાસ્પે મારયો હતો તે વીશેનું, તથા એ દરૂતની મગરૂરી વીશેનું, વરણુન આએ રીતે કરેલુંછે:—

[illegible]

"જેણે (યાને કેરેસાસ્પે) સ્નાવિધકને મારયો, કે જે (સ્નાવિધક) સખ્ત ખડીવતે તથા સખ્ત હાથે (હોરમજદની પેદાયશને) મારનારો (હતો.) તે આએ પ્રમાણે મગરૂરી ભરેલો વીચાર રાખતો હતો કે:—'હું હજી પુરતી ઉમરનો થયો નથી. જો હું પુરતી ઉમરનો થાઉં (અને) જો મને જેહાંપેહલવાંન કેરસાસ્પ મારે નહીં, તો આસમાનને હું (મારી) ગાડી બનાઉં, અને પૃથ્વિને (તેનું) પઈડું

૧ (૧૮૦) ભલી બુનીઆદવાળાઓની ઊપર તે વગર શકતીવાલો (અંધ્રમઈનીઊશ) કોઈ પરકારે લાએકનો નથી. અને લાએક થાએલો નથી. અને લાએક થશે નહી. પણ દાદ્દાર અહુરમજદ તેની ઊપર શુ હદવાળા કે વગર હદવાળા વખતમાં શકતીવાંન રેહેસે, તે વીસે દીનના આગેવાંનોએ ભલી દીનનાં લખાંણ ઊપરથી કરેલો ખોલાસો.

—◎◎◎—

૨ જાણવું કે, ભલાઇવાલા (યજદો) નો બાપ અને (તેઓને) જનમ આપનાર—સઘલી સહુમજવાલો—સરવે શકતીવાંન અને સરવેનો માલેક, દાદાર અહુરમજદછે. તે ભલી ઇછાવાલા-સવાબકાર (અહુરમજદ) ની આગલ, બુરી શકતીવાલો (અધ્રમઇનીઉશ) નહી હતો, નથી અને નથી ૩ રહેવાનો. વલી તે (અશો અહુરમજદ) વીસે (દીનમાં) એમ જણાવેલુંછે કે, તે દરએક લાએક (આદમી) ની અંદર શકતીવાંન છે. અને તેનો સંબંધ સઘલી તેનાં ગુણ સાથે સંબંધ રાખનારી (યાને સ્પેનામીનોને લગતી) પેદાએશની અંદરછે. અને પેલો બુરીદીનના તરીકાવાળો (અંધ્રમઇનીશ) દરએક (આદમી) ની અંદર જે શકતીવાંન છે, તે હદવાળા વખતમાં જે (માણસ) ની અંદર તેની બુરી દીન પેવસ થાએલી હોએછે, તેને લીધેછે. અને વલી તે આસમાની દોરૂ-પગરના બેકીનારે વખતની અંદર (યાને રીસ્તાખેજના વખતમાં), તે (અંધ્રમઇનીઉશ) ની હદનું આએ દુનીઆંમાં પુરૂં થવુંછે. પણ વખતની અંદર તેને વગર હદવેર રેહેવુંછે.

બનાઉં; સ્પેંતામીનોને રોશનીવાલા ગરોથમાનમાંથી હું નિચે લાઉં, અને ગંધાતાં દોઝખમાંથી હેરેમનને હું ઉંચે લઇ આઉં; (કે) તે સ્પેંતામીનો અને હેરેમન મારી ગાડીમાં જોડાએ. તે (સ્નાવિધક) ને જેહાંપેહલવાંન કેરસાસ્પે મારયો, જેથી તેની જીંદગીનો અંત આયો અને તેનો (યાને સ્નાવિધકનો) આત્મા નાબુદ થયો."

સ્નાવિધક દઇતનું ઉપલું વરણન યુનાની કવી હોમરના 'ઓડીસી' નામના ગ્રંથમાં જણાયલા 'ઓટસ' અને 'ઇફીએલતીસ' રાક્ષસોના વરણનને થોડુંએક મળતું આવેછે. હોમર તેઓ વિશે લખેછે કે:—

'Such were those youths! Had they to manhood grown,
Almighty Jove had trembled on his throne :'

(જુવો ડારમેસ્ટેટ સફે-૨૯૭.)

—◎◎◎◎—

(૧૮૫) દાદારને પસંદ પડતાં કાંમથી આદમી (દાદારને) પસંદ પડતુંછે. અને આદમીને પસંદ પડતાં કામથી દાદાર (આદમીને) પસંદ પડતો છે, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, આતમાને લગતી ભલી દીનની સહેમજ (આદમીને મળવા) થી, આદમી પોતાને સુધારવાનાં જે કાંમ કરી સકેછે, તે આદમીએ પસંદ કરેલાં કાંમ, દાદારને પસંદ પડતાંછે. તેમજ જે આદમી પોતાની સાચી અકલથી (યાને ખરાં અંન્તકરણથી), પસંદ કરવા જોગ કાયેદાસરનો કાંમ કરેછે, તે આદમી બુજોરગી ભરેલા દાદારને પસંદ છે એમ કેહવું વાજબીછે. વલી તે દાદાર, આદમીને તેના આતમાને માટેની દરેએક અકલથી મારફતે ફતેહ બખ્શનારોછે; તયારે તે દાદાર આગમચથી પોતાની સાચી અકલથી પસંદ કરવાજોગ અકલવાળો અને (આદમીને) પસંદ કરવાજોગ કાંમ કરનારોછે. ૨ ૩

(૧૮૬) જે કાંઈ આતશ અને પાણી આદમીના એખતીઆરમાં હોએ તેને ભલી દીનના હોકમ મુજબ સંભાળથી રાખવાં, અને તેને અંધારાંથી ખોલ્લાં રાખવા વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, આએ દુનીઆંની વસતુઓ હમેંશાં પોતાનાં અસલ મથકની તરફ પાછો દેખાવ આપવાનાં એરાદાવાલીછે. (તેમાં) આતશનું અસલ મથક આતશનું બોરેહ (યાને નુર)છે. પાંણીનું અસલ મથક જમીન ઉપરનો દરીઆવછે. જોસ્સાથી આતશનું ઉપર નીકલી આવવું પવનને લીધેછે. અને તે (પવન) થી પાંણીને તરેહવાર રીતે જમીનની અંદર નીચે પંથરાવુંછે. પવનને લીધે દરીઆવને હીલચાલ કરવીછે. અને આએ દુનીઆંની હયાતી ધરાવનારાં આદમીઓને ગરમી તથા તરાવતનું મલવું પવનથીછે. અને આએ દુનીઆંનાં બીજાં જાંનવરોને જાણમવું તથા તેઓની (જાતની) અંદર સુધારો થવો, પાંણીની બખ્શેશથી જણાએલોછે. ૨ ૩ ૪ ૫ ૬

૭ તે આતશ અને પાણીને નજીસીથી દુર નહી રાખવાએ લોકો નજીસ થાએછે. અને તે નેજાસત દરીઆનાં પાણીમાં નાંખવાથી તે સઘળી હવાની અંદર મલી જાએછે. અને પવનની ગરમીની મારફતે તે (નેજાસત) નો આમ આએ દુનીઆનાં લોકોમાં પેવસ થાએછે. તે (નેજાસત) નો સંબંધ (લોકોમાં) શું ગરમી કે શું તરાવત (એ બેહુ ચીજ) થી છે. તેને લગતાં દુઃખનું નીવારંણ કરવું, અને તનદરૂસ્તીથી રેહવું, એ આએ દુનીઆનાં લોકોએ તે (નેજાસત) ના સંબંધથી પોતાને દુર તથા પાક રાખવાએછે. આદમીને રીમન થવાનો સબબ નેજાસતથી છે. અને તેથી (આદમીનાં) બદનને બીમારી અને સઘળી જાતના મરજેનો ઉપદરવ થાએછે. એ પરમાણેના ઘણાએક આજારોની પુર ધાસતીના સબબને સારૂ ભલી દીનની અંદર આતશ તથા પાણીને નેજાસતથી દુર રાખવાની નસીહત કરેલીછે.

૮ જે ધરમવાલાઓના ધરમની અંદર પાણી તથા આતશને રીમની તથા ગનદગીથી નજીસ કરવાની ઇછા બતલાવેલી હોએ, તે ધરમ આદમીઓને બીમાર તથા મોતમંદ કરવાને મારેનોછે. અને તે ધરમને લગતો ફતવો આપનાર (ધરમગુરૂ) ગોયા આદમીઓની દુશમનીના ખવાસવાલો છે.

---

૧ (૧૮૮) ભલી દીનવાલાં આદમીએ વખતની અંદર દીનની નસીહતના તરીકાથી પોતાને ચલાવવા વીશે ભલી દીનનો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, ભલી દીનને લગતી આએ નસીહત છે કે, ભલી દીનવાલાં આદમીઓનો ચહડતે દરજ્જેનો વખત (જેઆરે) તેઓ પોતે ચહડતે દરજ્જેની અકલ-સ્હરા ગુણો-ઉંચી નીતી-ચહડતો દરજ્જો મેળવવાની કુશેશ-જાહેરકાંમને લગતી હીંમત-કઉઅત અને આગેવાની કરંવાથી, ઉતરતે દરજ્જેના વખતની સાંહાંમણે થનારા હોએચ તેઆરે છે. અને જેઓ ચહડતે દરજ્જેના વખતની સાહાંમણે થનારછે, તેઓ પોતાને એલમ શીખવવાથી પાછા રાખનારા, તથા ભલા લોકોની હીંમત-નમનતાઇ-સંતોષ અને મોહટાઇને ઉંધી વાલવા સારૂ પોતાને ચલાવનારા ઉતરતે દરજ્જેના લોકો છે. એ વીસે દીનને લગતી
૩

નસીહતની અંદર પરંદાં મુરગોના અને ખરફસ્તરોના દેખાવની મીસલ આપેઆમાં આવેલીછે કે, જ્યારે રાત પડેછે ત્યારે અંધારામાં બાહેર નીકલનારાં જાંનવરોનું (દુનીઆંમાં) ફરવુંહરવું થાયછે. અને રોશનીમાં ફરવાવાલાં પખ્શીઓને (તેઓના) માલામાંથી બાહેર નીકલવું નથી. અને રોશનીવાલાં પખ્શીઓનાં બંધ પડવાથી, અંધારીવાલાં જાંનવરોને ખોલી રીતે ફરહર કરવીછે. અને રોશનીવાલા દીવસની શરૂઆતમાં અંધારાં મકાંનમાં રેહવાવાલાં અંધારીવાલાં નાસકારક અને બુરી ચાલચલણવાલાં મુજી જાંનવરોનું બંધ પડવુંછે. અને રોશનીવાલાં પખ્શીઓનું ખોલી રીતે બાહેર નીકલવુંછે. (તેમ શારા અને માઠા વખતનું દુનીઆંમાં રેહવુંછે.

(૧૮૧) દીન ઊપર ઓસ્તવાર રેહવા વીશેના તથા તેની બદગોઈ કરવાના વીચાર વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૧ જાંણવું કે, ભલી દીન ઉપર ઓસ્તવાર રેહવા વીશેનો વીચાર તેને ૨ લગતાં પ્રાકરંણમાં આગલ જણાવેલોછે. ભલી દીનની બદગોઇ કરવાના ૩ વીચાર બેતરેહનાછે. એક આશમોગની માફક આવતી દુનીઆની હયા- ૪ તીને નહી માંનવાનોછે. અને બીજો બુરી દીનવાલાની માફક ભલી ૫ દીનને બુરી ગણવાનોછે.

(૧૯૦) ભલી દીન અને બુરી દીનનાં નામ વીશે તથા તે દીન પાલનારાઓ કેવા છે? તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૧ જાંણવું કે ભલી દીન, (એ ખોદાએતાલાની) જાતી અકલનો સંબંધ ૨ ધરાવનારી, સંઘલી રીતની સીનગાર પાંમેલી દાંનાઇવાલી, ચહડતે દરજ્જેની બાબતની સહમજ આપનારી, ભલા મીનોને લગતી બુજોરગી ધરાવનારી, નીતીઓમાં સરવેથી સરસનીતીવાલી, અને હમેશગીને લગતી સઘલી ભલાઇ,

બખ્શેશ અને જાલવણીવાલીછે. અને તેની મતલબ તે દીનવાલાને ખોદા એતાલાની સ્તુતી કરનારો, તેના તાબેદાર તરીકે રેહેનારો, અસલની સાથે સંબંધ રાખનારો અને અસલ વીચારવાલો બનાવવાનીછે. (કારણ કે) તે (દીન) પોતે અશોઇનું મથક અને હકુમતનું મુલછે. અને તે (દીન) ઉપર એતેકાદ રાખનારા લોકો તે દીનની મદદથી (પોતાના) ખવાસને સુધારનારા, અકલનો વધારો કરનારા, અને તે (દીનની) ખોરેહનો પ્રકાશ (બીજાઓને) આપનારાછે. તે દીનના સંબંધવાલી હકુમત જેબદારછે. અને બેહદ આદમીઓ તે દીન ઉપર એતેકાદ રાખનારાં હોવાએ સારા વખતનું બનવુંછે. અને તેથી લોકોની અંદરથી નાપાકીને તથા એબ આપનાર (એહરેમન) ને તોડવું, અને લોકોને (દોજખથી) છુટકારો મલવોછે. જે (દીન) ની અંદર અથોરનાંન-રથેશતાર વાસ્તરીઉશ અને હુતોખ્શનાં વર્ગો તથા અહુરમજદની પ્રસ્તેશ-નેકી અને બીજા સવાબ તથા ભલાઇને લગતા સારા

૩ ગુણોછે. બુરી દીન-એ એહરેમનના ઉલટા વીચારનો સંબંધ ધરાવનારી-અગમ બુધીની સાંહમને થનારી, જુઠા લોભને લગતા બુરા મીનોના સખુનોના જથાવાલી, માંણસને તસદી ભોગવાવનારી, જાદુઇની મારફતે દેવને પ્રકાશ આપનારી, યજદાંને નાંમે દરૂજની આરાધના કરાવનારી, અનીતીનો નીતીનાં નાંમથી રેવાજ આપનારી, ફરેહીબુત અને અઇબીબુતની માતા અને ખોટારાંનું મથકછે. અને તે (દીન) થી જોલમગાર-હાકમને જેબછે. આએ (બુરી) ~~દીન~~ ઉપર એતેકાદ રાખનારા લોકો પોતાના ખવાસને બુરો કરનારા, અકલને ઉંધી વાલનારા, અને ખોરેહને ઘટાડનારાછે. તે દીનને બુરી મદદ આપવાએ તેને લગતા હાકમને જેબછે. અને તે (દીન) ઉપર એતેકાદ રાખનારાં ઘણાંએક માંણસો ઠગાઇથી બુરાઇને લગતા વખતવાલાંછે. (કારણ કે તેઓ) લોકોને બુરી મદદ તથા અંધ્રમઇનીઉશનું ઉલટું જોર આપનારાં અને તેથી ભલા લોકોને સંકટમાં લાવનારાંછે. તે (બુરી દીન) ની અંદર નેકીને ખરાબ કરવાની, જોલમ કરવાની, ઘાતકી થવાની, ઠગાઇ કરવાની, બદકાર બનવાની, દેવપ્રસ્તીની

૪ અને બીજાં પાપી તથા બદ કાંમો કરવાની નીચ એબોછે. તે બુરી દીન આપમતલબના સંબંધવાલી, અગમ બુધીની દુશમન, સહમજ સકતીને આડે આવનારી, મીનોઇ દુનીઆનાં ઇમાનમાં ખલલ નાખનારી અને નેસ્તીના તરીકાને પસંદ કરનારીછે. અને તેમાં બેઇમાંની, કાફરોને લગતો ખવાસ અને જાદુઇછે.

(૧૧) દાદાર અહુરમજ્દ (આએ દુનીઆમાં) નેક પેદાએશને જણમ આપનારછે, તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, જણમ-એ બોલ મીનોઇ દુનીઆમાં હયાતી પાંમેલી પેહલ્લી પેદાએશને સારૂછે. મીનોને લગતાં મુલ અને અસલનું (યાને હયાતીનું) જણાવું આએ દુનીઆંની કઉઅતની મારફતેછે. ગેબી આતમા જે (બદનની અંદર) પોંહચેલોછે, તે જેમ તાજના કારણસર શુનુંછે; વાસનનાં કારણસર રૂપું છે; ચાંચવા-ફાવરાનાં કારણસર લોહડું છે; બારણાં બરશાખનાં કારણસર લાકડુંછે; ફલનાં કારણસર મુલછે; અને જનમ લેનારનાં કારણસર જણનમ આપનારછે, તે મીસાલેછે. બીજી જે કાયાનો સંબંધ ધરાવનારી વસ્તુછે તે આતમાને લગતી કઉઅતની બખ્શેશથીછે. ખલક-એ નાંમ, મીનોને લગતા (આતમા) ને આએ દુનીઆંને લગતાં (બદન) ની અંદર આવવાને લીધે પડેલુંછે. હયાતી વાલી કાયા, તેને કઉઅત આપનારા આતમાથી બનેલીછે. જેમ ઉનનો દોરો ઉનથીછે; તાજની બનાવટ શુનાંથીછે; વાસણની બનાવટ રૂપાંથીછે; ચાંચવા ફાવરાની બનાવટ લોહડાંથીછે; બારણાં બરશાખની બનાવટ લાકડાંથીછે; ફલની બનાવટ મુલથીછે; અને જણમ લેનાર જણમ આપનારથીછે. તેમ બીજી કાયા તેના પોતાના અસલ આતમાથીછે. કાયાને કઉઅત આપનાર તરીકે અસલ આતમા ગણાએછે. જેમ એક બીથી તેને લગતાં જાડો ઉગેલાં છે, તેમ આએ દુનીઆંની કાયાઓ (ઇયાને-ઇનશાંન તથા હેવાંનો) તેને લગતી બુનીઆદથી બનેલાંછે. જેને દીનની-અંદર હયાતીવાલી કાયાનું નામ આપેલું છે. હયાતીવાલી કાયા માદાના વસીલાથી અને આતશ તથા પાણીની કઉઅતના સબબથી છે. જે (આતમા) ઓ કઉઅતવાલી જીંદગી ધરાવનારાછે, તેઓ કાયાવાળા કેહવાએ છે. વલી આએ દુનીઆંની કાયાને લગતી શરૂઆતનું તોખમ પાંણીની જાતથીછે. અને તે (કાયા) ને દીનની અંદર હીલચાલ કરનારી હયાતી (એટલે જે જાંનદાર ઇનશાંન યા હેવાંન) નું નામ આપેલું છે. વલી તે (તોખમ) સેવટે આતમાની મારફતે પાહ લઇને કાયાવાલું આદમી બને છે. જે જોડાંનાં સંબંધથી તેની કાયા બનીછે, તે તેના મા-બાપ તરીકે

૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮-૯ ૧૦

ગણાએછે. અને તેની પોતાની જાત તેઓનાં ફરજંદ તરીકે કેહવાએછે. અને જો તે (ફરજંદ) સારી જાત વાલુ હોએછે, તો તેનીથી હયાતીવાલી ખલકને ફાએદો થાએછે. અને વલી તે એક સારી કીરતીવાલાં માણસથી, કેટલાંએક આદમીઓ યજદાંનાં કામનો શોરો શોક કરનારા થાએછે.

---

૧ (૧૧) આસમાંની દોરને બનાવનાર અગમ બુધીવાલા દાદાર અહુરમજદે, હદવાલા વખત*ની અંદર બે તરેહની સકતી ધરાવનારાઓથી બે તરેહનુ કામ કરનારાઓનો અટકાવ કરેલોછે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

---

૨ જાંણવું કે, આસમાંની દોરને બનાવનારા અગમ બુધીવાલા દાદાર અહુમજદે, (આએ દુનીઆંમાં) હદવાલા વખતની અંદર બે સકતીવાલાઓની મારફતે બે તરેહનું કામ કરનારાઓનો અટકાવ કરેલો છે. તેમાં (આદમીઓ) ખોદાએતાલાની ચહડતે દરજેની હકુમતની સહમજને ચાલુ રાખવાએ હાંણી પોંહચાડનારી સકતીને નાપસંદ કરનારછે. અને તે ઠગાઇને લગતી સકતીને લીધે બુરાં કામવાલુંછે. જેઓ જે પરમાણેની વીચાર સકતી ધરાવનારાછે, તેઓ તે પરમાંણેનું કામ પસંદ કરનારાંછે. તેથી છ હજાર વરસના હદવાલા વખતની અંદર, (માણસે) પોતાને દેવને લગતાં કોઇબી કામની તરફ ચલાવવાથી આટકાવવું અને પાછું ફેરવવું. અને આએ દુનીઆંની આખેરી સુધી (એટલે જે આએ દુનીઆંની હયાતીવેર) લોકોને આતમાનાં કામની શહમજ આપવી (ઘટારત) છે. તેમાં

૩ (ઇઆને ઉપર જણાવેલી બે જાતોમાંની) એક (લોકોને આએ દુનીઆંમાં) ચલાવવા સારૂ અથોરનાંનની ભલી અને ખાલેસ જાત છે. કે જે (અથોરનાંન) પોતાની અંદર સ્પેનામીનોની ખોરેહ ધરાવનારો છે. અને તેથી તે (અથોરનાંન) જે (યજમાંન) તેનેં લગતો હોએચ તેને પોતાને લગતી ઇચ્છા આપીને હયાતીની અંદર તેનો (દોજખથી) છુટકારો કરનારછે.

---

* હદવાળો વખત—તે આએ દુનીઆંની ૧૨૦૦૦) વરસની હદને લગતો વખત સહમજવો. અને તેની અંદર છ હજાર વરસની હદવાલો વખત પેગમબર જરતોશથી રીસ્તાખેજ સુધીનો ગણવો. હદવાળા વખતને અવસ્તામાં [illegible] કરીને કેહછે.

જે (કામ) થી તે (અથોરનાંન) પોતાની પેદાએશથી હેરેમનને પુરતી રીતે હાંકી કાહડવાની અને (લોકોની અંદર) તેનો ઘટારો કરવાની સેવટની ફતેહ મેળવુનારોછે. આએ (અથોરનાંનની) જાત સ્પેનામીનોને લગતી કેહવાએછે. કારણ કે અહુરમજદ પોતે તેની જાતની અંદર છે. તે (અથોરનાંન) નો સેફેદ પોશાક છે. અને તે બેહમન અને માસ્રેસ્પન્તની (મદદ) ને લીધે ગેબી વીચારની અંદર ઘણો ચહડતે દરજ્જેનો છે. તે (અથોરનાંન) ની સરવેથી ચહડતે દરજ્જેની પ્રતાપી જાતને સારી રીતે ચલાવનાર તેની અંદરના રોશનીવાળા યજદો છે. આદમીનાં બદનની અંદર તેનાં રવાંનને ચલાવવા સારૂ સારી સહમજ આપનારી યજદી શકતીઓ રેહછે. તે શકતીઓ (આદમીની) અંદર અકલની મારફતે સારા ગુનોને, (યજદાંની) તાબેદારીની મારફતે સંતોશને. અને જાતી અકલના વીચારની મારફતે સારા ખવાસોમાં સાચું બોલવાના સખુનોને લઇ જનારછે. આએ દુનીઆનાં આદમીઓના (ચેઆર) ટોળાની અંદર અશો મરદ તરીકે અથોરનાંનોના સરદાર તરીકે છે. તેમાં જે ધરમગુરૂ-અને હાકમ છેં, તે આએ દુનીઆનાં લોકોમાં સરવેથી વડાછે. પોશાકોની અંદર તે રોશનીવાળા (પુરૂશ) ને સારૂ સફેદ પોશાકછે. આએ દુનીઆમાં નેક કામ કરનારાઓ, ભલાં (માણસ) ને ચહડતે દરજ્જે પોંહચાડવાથી અને બુરાં (માણસ) ને સજા કરવાથીછે. ૪ ૫ ૬ ૭

બીજી (લોકોને આએ દુનીઆમાં) ચેલાવવા સારૂ દેવની દીનની કેળવણી આપનારી બુરી અને નજીસ જાતછે. કે જે પોતાની અંદર ધનાહમીનોની ખોરહે ધરાવનારછે, તેથી તે પોતના તાએબામાં જે (યજમાંન) હોએછે તેને, પોતાને લગતી ઇચ્છા આપીને (આએ દુનીઆની હયાતીને લગતા) આસમાંની દોરના વખતની અંદર ચલાવનારછે. અને તે (દોજખથી) છુટકારો કરવાનાં કામને ઘટાડનારોછે. આએ ધનાહમીનોનાં ખોરહેને પસંદ કરનારો (ધરમગુરૂ) આબેરસ્તની સહમજથી આંધરોછે. આએ (ધરમ ગુરૂની) જાત અંઘ્રમઇનીઉશ (ની જાત તરીકે) કેહવાએછે; (કારણ કે અંઘ્રમઇનીઉશ) પોતે તેની (જાતની) અંદર છે. તે (અંઘ્રમઇનીઉશ) નો સંબંધ તે (ધરમગુરૂ) ની અંદર, બુરી દીનના ઉલટા વીચારને સારૂ, તથા સખતી પોંહચાડનારા અને કાએદાને તોડનારા દેવોનાં રેહઠાંણને સારૂછે. તે (પાપી ધરમગુરૂ) ની અંદર જે ૮ ૯

(સહુમન્જ સકતીની) સખાવત કરનારા સખીઓછે, તે આજાર દેનારા અવાખ્તરીઓ (યાને દેવો) છે. જેને અવાખ્તરી સેતારાઓની સહુમન્જ ધરાવનારાઓ અવાખ્તરીસનીચરને નાંમે બોલેછે. અને તે દીનને લગતાં નામવાલી કુંભ રાસીને ઘાત કરનારછે. અને તે બુરી બુધીની મારફતે

૧૦ (માણુસની) અંદર એબ કરનારછે. તે (ધરમગુરૂ) માંણસોની અંદર, ખોદાની નાફરમાની અને અસંતોષપણાને અને (માંણસનાં) ઇમાંનની

૧૧ અંદર, નીચ વીચારની મારફતે જુઠું બોલવું લેઇ જનારછે. આએ દુનીઆનાં લોકોમાં જે પાપી ધરમગુરૂ અથવા હાકમ તરીકે (જણુમ લેનાર) છે, તે ઘાતકી ટોલામાંના બુરી દીનની કેલવણી આપનારા ઘાતકી સરદારોમાંથીછે. અને તેમાં લોકોની અંદર જે ચહડતે દરજેની બુરી

૧૨ દીનવાલો તથા દોજખીછે, તે ઘાતકીઓનાં સરદાર તરીકેછે. પોશાકોની

૧૩ અંદર તેને મારેનો પોશાક દેવના તાબેદાર તરીકેનોછે. બદકારોની અંદર તેનું કમ ભલાને ઇજા દેવાનું અને બુરાને વધારેવાનુંછે.

૧૪ એક (યાને તરીજી) ભલા (ધરમગુરૂ) ના સંબંધથી (આએ દુનીઆંમાં) પોતાને ચલાવનારી પેહલવાંની જાતછે. કે જેનો વીચાર સારી દાનાઇને જણુમ આપનારા અથોરનાનોને, (લોકોને) સુધરેલી રીતે અને સુધારાના વીચારથી સારી રીતે ચલાવવાનાં કામમાં મદદ અને હીમત આપવાનોછે. અને જે કોઇ ચહડતે દરજેના વીચારવાલી ખાસીયતનો હોએ તેનો વીચાર મેલવવાનો તથા દુનીઆંના જે લોકો તેના તાએબામાં હોએ તેઓને ફાએદા ભરેલી મદદ કરવાનોછે. તે (પેહલવાન) પોતાને આસમાંની દોરના વખતમાં (યાને પોતાની આએ દુનીઆંને લગતી જીંદગીની અંદર) દોજખથી છુટકારો આપનાર અને આખેરશનો ફાએદો મેલવનારછે. તેમજ તે ભલી બુનીઆદવાલો (પેહલવાંન) બેહુ જેહાંનની અંદર સેવટ સુધી પોતાની

૧૫ અંદર (અહુરમજદનાં) ખોરેહને રાખનારછે. આએ (પેહલવાંની) આતમાવાલી જાતનું ચહડતે દરજેનું કામ તેના ભલા પોશાક (યાને જાત) ને લગતુંછે. અને તેની અંદર યજદોનું રેઠાંણ હોવાને લીધે તેની દાનાઇ ભલા મીનોને લગતાં ખોરેહવાલીછે. અને તે પોતે બાહદુરીવાલાઓની અંદર દુઃખ ભાંજનારા પેહલવાંનના નાંમથી બોલાએછે.

૧૬ વલી તે (પેહલવાંન) મરદાંનગીવાલા નરોની ચહડતે દરજેની બાહદુરીના હોનરોની અંદર એક પ્રકાશ આપનારાં ઇનસાંન તરીકેછે. અને તે પોતાની અંદર ચહડતે દરજેનાં ઇમાનવાલા વીચારોને લેઇ જનારછે.

અને સારી ઇચ્છાની મારફતે પોતાની અંદર સારા ખવાસને રાખનારો તથા ચહડતે દરજ્જેના વીચારવાલાં કાંમ કરનારોછે. આએ દુનીઆંના ૧૭ લોકોમાં જે જોરાવર અને પેહલવાંની જાતવાલાછે, તેઓ અરથેશતાર (યાને પાદશાહ પેહલવાંનો) ના ટોલામાંનાછે. અને તેઓની અંદર જે દલેર સેપેહસાલાર તરીકેછે તેઓ પેહલવાંનોના સરદારોછે. પોશાકોની અંદર તે (પેહલવાંનો) ને માટેનો રાતો અને બલવન્ત પોશાકછે. જે (પોશાક) સઘલો રૂપાં-શુનાં અને પ્રકાશ આપનારાં જહવેરાતની ચીજોથી જડાવદાર બનાવેલો હોએછે, તેમજ તે પોશાક ચલકાટવાલો અને ભલુકદાર હોએછે. કાંમોની અંદર તેઓનું કાંમ ચહડતે દરજ્જેનો ઇનસાફ ખલકના લોકોને ૧૮ આપવાનું તથા ભલા અને બુરા એ બેમાંના એકને ચહડતે દરજ્જે પોહચાડવાનું અને એકને સજા કરવાનુંછે.

એક (યાને ચોથી) ગુનાહની આમીજશમાં ચલાવનારી આપમતલબી (પેહલવાંન) ની જાતછે. કે જે બુરા વીચારથી (આએ દુનીઆંમાં પોતાને) ચલાવનાર હોવાથી (દોજખનાં) બંદીખાંનાંનો શાથીછે. અને તે આડે આવનારા (અંગ્રમઇનીઉશ) ની બુરી સહમજની કેલવણી આપનાર (ધરમગુરૂ) ની દુશ્મન તરીકેની નાપાકી અને અનીતીમાં (લોકોને) ચલાવવાએ, પોતાનો દબદબો અને મોહટાઇને ખોહી દીએછે. અને તે પાપી ઇચ્છાવાલાં—શુલેહનો ભંગ કરવાનાં અને નેકીને હાંણી પોહચાડવાનાં કાંમ ઉલટથી કરનારછે. અને હદવાલા વખતની અંદર (યાને તેની આએ દુનીઆંની જીનદગીમાં), જે લોકો તેનાં તાએબામાં હોએચ તેઓને આસમાંની દોર (ની મદદ) થી બરાતરૂત* ની મીસાલે ચલાવનારછે. અને તેને સારૂં સેવટે (મીનોઇ જેહાંનમાં) જે લાએક બદલોછે, તે, તે કાંમ કરનારની દરએક ઇચ્છાના દેખાવને લગતોછે. આએ (બુરાં બલવાલી) જાત, ઉલટી અકલવાલા દરજને મલતીછે. તેની અંદર સખ્તી ઉપજાવનાર દેવોનો શોક રેહછે. અને જેમ તેને જોઇએ તેમ તેની અંદર ઘાતકી હેશમનું ઉપરીપણુંછે. અને તેની અંદર જે (વીચાર સકતીની) બખ્શેશ કરનારો સખીછે, તે ઇજા દેનારા અવાખતરીઓમાંનો છે. જેને નજુમીઓ મંગલને નાંમે ઓલખેછે. અને તેનું દીનને લગતું નાંમ બુરો અનીતીવાનછે. અને એબવાલા (સેતારાઓ) માં તે આપમતલબી (ઇચ્આને હટીલો) છે. અને ૨૦

૧૯

* જુઓ દીનકર્દનાં દફતર પેહલાંને સફે ૧૯ મે એ વીશે આપેલી નોટ.

તે (પેલા બુરા પેહલવાનની) અંદર વગર આએપતવાલી કંગાલીઅતને લેઈ જનારછે. તેથી તેમો ખવાસ ઉલટી ઇચ્છાને મારેનો અને સેવટની
૨૧ ખરાબી કરનારી આપમતલબી દીઆંનતવાલોછે. અને તે (બુરો પેહલવાંન) આએ દુનીઆંના લોકોની અંદર આપમતલબી અને ઉલટા વીચારવાલી
૨૨ લડાઇ કરનારા હાકમોની અંદરથી (જણુમ લેનારો) છે. અને (મજદી-અસનાંનને) આડે આવનારા બુરા ધરમગુરૂના ટોલાની અંદર તે ઘાતકી-ઓના સરદાર તરીકે તથા નાંલાએક હાકમ અને ઇજા દેનારી અકલ-
૨૩ વાલા નાફરમાંન નીઆધીસ તરીકેછે. અને પોશાકોની અંદર તેને સારૂ તેની આપમતલબી જાતછે.

૧ (૧૧૩) આતમાને લગતો વખત હમેશનોછે, તેમજ તે હદવાલોછે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, આતમાને લગતો વખત હમેશગીવાલોછે; તેમજ તે હદવાલો છે. અને તે આતમાની સાથે જે હયાતીને લગતું કાંમ કરનારી કઉઅતદાર વસ્તુઓછે તે પણ હમેશગીવાલીછે. અને તે સકતીઓની મારફતે આએ દુનીઆંને લગતી કાયા તેનું કાંમ કરનારીછે. વલી આએ દુનીઆમાં કાયાની હીલચાલ તેની અંદરના ખોદાનો આભાર માનનારા દમ (ઇઆને સવાસ) થીછે. વલી રોશનીવાલો આતમા તથા આતમાની દમ લેવાની સકતી (દરએક જાણદાર પ્રાંણીના) નાભની અંદર રેહછે. અને તેથી પાંણીનું વેહવું, અને ઓરવરનું ઉગવુંછે. અને સઘલી જાનદાર વસ્તુ, તરેહવાર કાંમ કરનારી, તેની અંદર દમ હોવાથીછે. તે ઉપરથી (જણાએછે કે) સહમજ ધરાવનારી હયાતીવાલી વસ્તુ હમેશાં રેહનારીછે.

(૧૧૯) આએ દુનીઆંની હયાતીવાલી કાયા હયાતીને લીધે હીલચાલ કરનારી તથા હયાતીને લીધે રેહી સકનારીછે. તે વીસે અવસ્તાની અંદર જણાવેલો ભલી દીનનાં લખાંણ (સાથ) નો ખોલાસો. ૧

જાણવું કે, ખાકી બુનીઆદવાલી હયાતી ધરાવનારી કાયાઓનો સેલસેલો, હયાતીવાલી વસ્તુઓના સેલસેલાની માફકછે. અને જણમ લેનારનું જાહેર થવું, (તેને) જણમ આપનારાં મુલથીછે. વલી બદન (ને હયાતી ભોગવવા) નો ઉપાએ હવાછે. અને તત્વોને એકબીજા સાથે મલીને રેહેવાનું મુલ આતમાને લગતી સકતીઓછે. અને તે આતમાઇ સકતી પેદાએશની અંદર હોવાથી પેદાએશ હયાતીવાલીછે. જેમ સોનીની કારીગરીની સહમજ જે શુનેરી તાજ અને તખતની જાત તેનીથી બનેલીછે તે ઉપરથી મલેછે. અને રૂપગરની કારીગરીની સહમજ રૂપાનાં વાસણ અને ઇસ્ટાંનથી આપણને મલેછે. અને લોહારની કારીગરીની સહમજ જે લોહડાંના ફાવરા ઇતીઆદી ઉપરથી આપણને મલેછે. અને સુથારની કારીગરીની સહમજ તેણે લાકડાંથી જે કુરસી-દરવાજા અને બાજટ બનાવેલાછે તે ઉપરથી આપણને મલેછે. તેજ પરમાંણે હયાતીના માલેકનું (ઇઆને ખોદાએતાલાનું) (સઘલાં) મુલોનાં એક મુલ તરીકે જણાવુંછે. આએ દુનીઆંનું મુલ હયાતીવાલાં ખોરહ (યાને આતમા) થીછે. જેમકે (એ વીસે) દીનમાં ફરમાવેલુંછે કે, (આએ દુનીઆંની) વગર હયાતીવાલી (પેદાએશ) આતમાથી વજુદ પાંમેલીછે. તોખમની અંદર (એટલે જે ઓલાદને લગતાં બીની અંદર) હયાતીને પેવસ થવાથી હીલચાલ કરનારી કાયાએ જણમ લીધેલોછે. વલી (કાયાની) અંદરની હયાતીવાલી વસ્તુને લીધે જણમ આપનારી (માતા) ની અંદર જણમ લેનારાં બચાંની શુરતનું બનવુંછે. વલી જણમ લેનારની અંદર જે કાંઇ તત્વોછે, તે કાયાની અંદરની સહમજ સકતીનાં મુલોને (યાને જાન-રવાંન-બોએ-અખો અને ફરોહરને) માદદાની (યાને પાચન સકતીની) મારફતે સહમજદાર રાખેછે. જે પરમાંણે સોની અને રૂપગરની સહમજ સકતીથી તાજ અને ગલાસ પેઆલાંની બનાવટ (યાને તે ચીજોના આકાર) તેને લગતી શુનાં અને રૂપાંની ધાતુની મારફતે બનેછે. તેમજ લોહાર અને સુથારની સહમજ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭

સકતીથી કોડારી-પાવરો અને બાજટ તથા બારણાંનો આકાર તેને લગતી લોહડાંની ધાતુ તથા લાકડાંની જાતથી બનેછે. તેજ પરમાંણે કાયા હયાતીથી હીલચાલ કરનારીછે. તેમજ બીઆંઓનો આકાર તથા બીઆંઓને લગતા રોપાઓ તેને તેજ આપનીરા મુખ્ય (આતમા) થી હયાતી પાંમેલાછે. વલી દીનમાં જણાવેલુંછે કે, હયાતી વગરની (વસ્તુ) હયાતીથી હીલચાલ કરનારી બનેલીછે. અને હયાતીનું રેહઠું કાયાવાલી જાતથીછે. બુજોરગ આતમાને તેનાં બીઆંની અંદર દાખેલ થવાનો ખોલાશો જેમ એક ચીજની અંદર એક શખશ હોએચ, અને જણુમ આપનારી (માતા) ની અંદર બચાંના આકારની બનાવટ થાએછે તે પરમાંણે છે. વલી મરદનાં વીરજથી (બચાંનાં આકારની) બનાવટ, જણુમ આપનારી માવતરની અંદર આતમાને લગતી સકતીઓનાં હેકમતી કાંમથીછે. જેમ ધાતુની ખાંનને (આતશના) તાપથી તાવી નાખવાએ તે ખાલેસ બનેછે. અને લાકડું કાપવા અને છોલવાથી સાફ થાએછે; તેમ હયાતી ધરાવનારી કાયા બનેલીછે. વલી હયાતીથી હીલચાલ કરનારાં (ઇનસાંન) વીશે દીનમાં આએ રીતે ફરમાવેલુંછે કે, હીલચાલ કરનારી હયાતીથી હયાતીનું રેહઠાંણુ (ઇઆને માણસની કાયા) બનેલીછે.

૮ આએ દુનીઆંની કાયાઓનું બનવું એખલા એક (પેદાના કરનાર)થી છે. જેમ એક ચીજથી તેને લગતા ખવાશો અને એક ઇનસાંનથી તેને લગતી ખાસીઅતોછે, તેમ જણુમ લેનારના ચેહરાનો પુરતો ચીતાર તેની માતાના પેટની અંદર આતમાને લગતી સકતીઓથીછે. જેમ શુનાંથી સોનીની સહુમજ તરેહવાર તાજ, ગલાસ અને પેઆલાં બનાવેછે; અને લાકડાંથી શુથારની સહમજ તરેહવાર આકારની ખુરશી-બાજટ અને બારણાં બનાવેછે; તેમ

૯ આએ દુનીઆંની કાયા હયાતીથી બનેલીછે. હયાતી વગર આએ દુનીઆં બનતે નહી. આએ દુનીઆંમી તરેહવાર વસ્તુઓ અને તરેહવાર શખ્શોછે, તે વસ્તુઓ તથા શખ્શો વીશે દીનમાં જણાવેલુંછે કે, તેઓ ભલું અને બુરૂં કાંમ કરનાર, (તેઓની) કાયાની અંદર (સ્પન્તોમઇનીઉશ અને અંગ્રમઇનીઉશઅ) એ બંધે મીનોની ગેબી સકતીઓનો સંબંધ હોવાને લીધેછે.

(૧૧૦) અશો જરતોશતે આદમીઓને ઓત્તમ દશ નશીહત કરી હતી. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, અશો જરતોશતે આદમીઓને ઉમદા દશ નસીહત કરી ૨
હતી. તેમાં એક (નસીહત) ખોદાતાલાની તાબેદારીને માટે (માણસે પોતાને) ૩
શુધારવા સારૂ, ખોદાના તાબેદાર તરીકે દાદાર અહુરમજદની ઉપર ચુસ્ત
એતેકાદથી રેહવાની, તથા ખલકનો સંભાલ કરનારા ખુબીવનતા આએ
દુનીઆના હાકમની હકુમત ઉપર તેની રઈઅતે ઈમાંનદારીથી એતેકાદ
રાખવા વીશેનીછે. બીજી (નસીહત) પુંણનાં કાંમથી (પોતાને) ચહડતે ૪
દરજેના બનાવવા સારૂ, અશોઈનું મુલ જે ભલી દીનછે, તે ઉપર એતેકાદ
રાખવાનીછે. તરીજી (નસીહત) દુનીઆંની અંદર શુધારો કરવા સારૂ ૫
વડા દશતુર તથા હાકમોની હકુમતનાં બલથી દીનને લગતા વીચારની
મારફતે લોકોને ચલાવવાનીછે. ચોથી (નસીહત) દરએક આદમીએ ૬
દરએક આદમીને નેકી પોહચાડવા તથા દરએક શખ્શે દરએક શખ્શને
હલાક કીધા વગર તેને શુખ પોહચાડવા સારૂ લાએક થવા વીશેનીછે.
પાંચમી (નસીહત) દરૂજને પોતાની જાતથી સજા પાંમતો રાખવાની અને યજ- ૭
દાંને તેની જાતની અંદર આવવા સારૂ (માણશોને તેઓનો) ખવાસ શુધાર-
વાનીછે. છઠી (નસીહત) જે કાંમો (દીનથી) સુધરેલા ખવાસવાલાં (આદમી) ૮
ને સારાં દેખાએ તે કાંમ કરવાની અને જે કાંમો નહી સારાં દેખાએ તેથી
દુર રેહવાનીછે. સાતમી (નસીહત) ગુનાહથી પાક રેહવા સારૂ તથા ૯
સવાબનો સીનગાર મેલવવા સારૂ, બુરાઓની દરએક બદીથી દુર રેહવાની
અને સઘલી ભલાઈને માટે ભલા લોકોની સાથે સંબંધ રાખવાનીછે.
આઠમી (નસીહત) દેવોને ઘણી ધાસ્તી ભરેલા કરવા સારૂ તથા ૧૦
ભલા (યજદો) ની નેક દુઆ પોતાની જાતને માટે મેલવવા થકી ખેતી-
ઓદથ (યાને ઓરત તથા મરદને લગની શાદીની સગાઈ (નો બંદોબસ્ત)
કરવા વીસેનીછે.* નવમી (નસીહત) ગુનાહથી પાક રેહવા સારૂ તથા ૧૧

---

* ખેતીઓદથ—આએ બોલ અવસ્તાનો છે અને તેનો અરથ 'સગાઈ કરવા' નો થાએછે. અને તે સગાઈ બે તરેહનીછે, એક દીનને લગતી અને એક ઓરત અને મરદનાં જોડાંને લગતીછે. દીનને લગતી સગાઈનું વરણન યજશનેના ૧૨ મા હાની (યાને નીરંગ કુસ્તીની સેવટે પઢવામાં આવતા મજદીયસ્નો અહમિની) અંદર આવેલું છે. અને ઓરત મરદ વચેની સગાઈ કરવાને લગતું વરણન, વીસ્પેરદના તરીજા કરદાના તથા અઈરીમ્નઈશ્મ ગેહના પાક અવસ્તામાં આવેલું છે.

સવાબનો બદલો મેલવવાનો મારગ ખોલલો રાખવા સારૂ, એક સાચો દશતુર
૧૨ રાખવાનીછે.† દસમી (નસીહત) લાએક વસ્તુ મલવા વીસે ખોદાએતાલાનો
આભાર માનવાની અને બીજી નેકીને સારૂ દાદાર અહુરમજદ, અમે-
શાસ્પંદો અને બીજા મીનો યજદોની આરાધના અને સ્તુતી કરવાનીછે.

૧ (૧૫) રોશન વીચારના-ગેબી સહમજ ધરાવનારા અને માથ્રેની વાચાવાલા અશો જરતોશતે, કે જે આદમીઓને અહુર-મજદના સંબંધવાલી મજદયશની દીનની અંદર લાવનારો હતો, તેણે (ઉપલી) ભલી દીનને લગતી ૧૦ નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે બુરી દાનાઇવાલા અખતજાદુએ, પાપી-અને અનીતીનો શોક રાખનારા લોકોની વચે દશ નસીહત કરી હતી.

૨ જાણવું કે, અશો જરતોશતની પેહલ્લી નસીહત (આદમીને) ખોદાએતાલાની તાબેદારીથી તથા ખલકની જાલવણી કરનારા હાકમની હકુમત ઉપર એતેકાદ રાખવાથી પોતાને સુધારવા વીસેની હતી. તેની સાંહાંમણે બુરી દાનાઇવાલા પાપી અખ્ત‡ જાદુએ, ખોદાએતાલાની (અને

અને એ બેહુ તરેહની માંણસજાતની સગાઈ માણસને નીતીવાલું બનાવનારીછે. એટલાસારૂ તે કાંમથી યજદ અમેસાસ્પંદને ખુશી થવાનું અને દેવ દરૂજોને ધાસ્તી ખાવાનું કારંણ જણાવેલુંછે.

† જુઓ યજશનેના ૧૩ મા હાનો ૩ જો ફકરો. તથા દીનકર્દ કેતાબની ચોથાં દફતરને સફે ૨૪૧ મે આપેલી નોટ.

‡ અખ્ત જાદુ—એ જરતોશ્તી દીનને નાહી પસંદ કરનારા આશમોગ હાકમો મધેનો એક દીન દુશ્મન હાકમ હતો. અને તે પેગમબર જરતોશતે જે વેળા પાદશાહ ગુશતાસ્પની મદદથી દુનીઆંમાં મજદીઅસ્ની દીનનો ફેલાવો કીધો તે વખતે થાઇ ગીઓછે. આએ બુરા હાકમને લગતું વરણન 'માદીગાંને યોશતો ફરીઆંન' યાને ગોશત ફરીઆંનના પેહલવી રેસાલામાં આવેલુંછે. અખ્ત જાદુએ યોઇશત ફરીઆંન નાંમના એક પરહેજગાર અથોરનાંનને ૯૯ સવાલ પુછેઆ હતા તેના જવાબો યોઇશત ફરીઆંને આપેઆ હતા. અને અખ્ત જાદુના સવાલના જવાબો આપવાની કુદરતી સકતી મેલવવા સારૂ યોઇશતફરીઆને અરદુઇસુરના વસીલાથી ખોદાએતાલાની હજુરમાં દુઆ ચાહી હતી તે વીસેનું વરણન આવાંન યશતના ૮૧—૮૩ મા ફકરામાં આવેલુંછે. તેમજ ફરવરદીન યશતના ૧૨૦ મા ફકરામાં 'યોઇશતફરીઆંન' નાં અશો ફરોહરની યાદ કરેઆમાં આવેલીછે.

આએ દુનીઆંના હાકમની) તાબેદારીને હાંણી પોંહચાડવાની અને નાફરમાન થવાની (લોકોને) નસીહત કરી હતી. અશો જરતોશતે બીજી નસીઅત (આદમીઓને) અશોઈથી ચહડતે દરજેનાં બનવા સારૂ ભલી દીન ઉપર ઓસ્તવાર રેહવા વીસેની કરી હતી. તેની સાંહાંમણે અંધકાર અન્તકરણ-વાલા પાપી અખ્તજાદુએ, ભલી દીનને હાંણી પોંહચાડવા સારૂ જાદુઈને લગતા બુરા તરીકાને (દુનીઆંમાં) ચાલુ કરવાં સારૂ (લોકોને) કહીઉં હતું. ૩

અશો જરતોશતે તરીજી નસીહત ખલકને આબાદ રાખવા અને તેને સુધારવા સારૂ દુનીઆંમાં ઇનસાફથી આરાસ્તગી આપવા વીસેની કરી હતી; તેની સાંહાંમણે બુરી દાંનાઈવાલા પાપી અખ્ત (જાદુએ) લોકોના ઇનસાફ હાકમ તરીકે અને અકલ પરમાંણે નહી કરવા સારૂ કહીઉં હતું. ૪

અશો જરતોસ્તે ચોથી નસીહત દરએક જણથી દરએક આદમીને હલાકી નહી પોહચવા તથા દરએક જણમાં હલાકી વગર નેકીને પેવસ કરવા અને સઘલા લોકોને નેકીને લાએકના થવા સારૂ કરી હતી; તેહની સાંહાંમણે, અંધકાર અન્તકરંણવાલા-જાદુગર-પાપી અખ્તે દરએક આદમીની દુશ્મની કરવા સારૂ, કોઈનેબી નેકી નહી પોહચાડવા સારૂ અને દરએક માંણસને દુખ દેવાજોગ બનાવા થકી કહીઉં હતું. ૫

અશો જરતોસ્તે (આદમીઓને) પાંચમી નસીહત, (આદમીની) જાતથી દરૂજનો અટકાવ થવા સારૂ તથા માંણસની અંદર યજદોને પોહચવા થકી (તેઓના) ખવાસને શુધારવા વીસેની કરી હતી. તેની સાંહાંમણે અન્ધકાર અન્તકરંણવાલા પાપી અખ્તે આદમીની દુશમનીને સારૂ તે (આદમી) ની જાતની અંદર યજદોને પોહચવાને બદલે તેનાં શરીરમાં દેવોનું રેહઠાન થવા સારૂ (માંણસોના) ખવાસને ખરાબ કરવા થકી કહીઉં હતું. ૬

અશો જરતોસ્તે છઠી નસીહત પવીતર કાંમને સારૂ આદમીઓના ખવાસને શુધારવાની અને જે કાંમને (આદમી) સારૂં જાંણે તે કરવાની અને જે (કાંમ) વીસેની સહમજ નહી હોએ તે વીસેની દાંનાઓથી પુછપરછ કરીને સહમજ મેલવવા સારૂ કરી હતી. તેની સાંહાંમણે પાપી, જાદુગર અખ્તે ખલકની દુશમનીને સારૂ (લોકોને) જે સારૂ કાંમ જણાએ તે નહી કરવા તથા જે કાંમને લગતી સહમજ (માંણસને) નહી હોએ તે વીસેની પુછપરછ નહી કરવા તથા તેની સહમજ નહી મેલવવા સારૂ કહીઉં હતું. ૭

અશો જરતોસ્તે (આદમીઓને) સાતમી નસીહત ગુનાહથી પાક રેહવાની, સવાબથી (પોતાને) સીનગારવાની, બદીઓમાંની દરએક બદીથી (પોતાને) ૮

દુર રાખવાની અને હમેશાં ભલા લોકોની સાથે ભલાઇને માટેની દોસતી રાખવા વીસેની કરી હતી. તેની સાંહાંમણે પાપી-જાદુગર અખ્તે અંન્ધકાર અન્તકરંણથી દુનીઆંનાં લોકોને ગુનાહની આલુદગીના શોક રાખવા સારૂ અને તેથી જાદુઇની મારફતે દુનીઆંને ઘણી હાંણી પોહચાડવા સારૂ અને બુરાઓની સાથે બુરાઇને માટે દોસતી કરવા તથા દરએક ભલાઇને માટે ભલા લોકોથી દુર રેહવા સારૂ (આદમીઓને)

૯ કહીઉં હતું. અશો જરતોસ્તે આદમીઓને આઠમી નસીહત, તેઓની જાતથી દેવોને ઘણી ઇજા પોહચાડવા તથા ભલા યજદોની દુઆ તેઓ ઉપર ઉતરવા સારૂ લગણને લગતી સગાઇ તેઓની જાતને સારૂ કરવા થકી કરી હતી. તેહની સાંહાંમણે પાપી, જાદુગર અખ્તે ભલાં માંણસનું બુરૂં વીચારવા સારૂ તેની જે લગણને લગતી સગાઇ કરવી જોઇએ તે સગાઇ નહી કરવા અને તેની જીનદગી સખતીમાં ગુજારવા સારૂ કહીઉં હતું.

૧૦ અશો જરતોસ્તે આદમીઓને નવમી નસીહત, (તેઓને) ગુનાહથી પાક થવા શારૂ તથા સવાબના બદલાનો મારગ તેઓને સારૂ ખોલલો રેહવા થકી, પોતાને સારૂ એક દાંનેશમંદ દશતુર કરવા વીસે કરી હતી. તેહની સાંહાંમણે, બુરી દાંનાઇવાલા-પાપી અખ્તે સવાબના બદલાની (માંણસને) નહી મદદ મલવા સારૂ તથા ગુનાહની સજાથી (માંણશોનો) છુટકારો નહી થવા સારૂ, (લોકોને) નાંફરમાંની કરવા અને દશતુરના ઓધાને હાંણી

૧૧ પોહચાડવા સારૂ કહીઉં હતું. અશો જરતોશતે (આદમીઓને) દસમી નસીહત, (ખોદાએતાલાની તરફથી) જે કાંઇ વસતુ (માણસને) મલી હોએ, તેહને લાએક થવા સારૂ તે સાહેબનો માણસે આભાર માંનવાની તથા યજદાંની તરફથી બીજી નેકી મલવા સારૂ દાદાર અહુરમજદ, અમેશાસ્પંદો અને બીજા મીનો યજદોની યજશને, સ્તુતી અને પ્રસ્તેશ કરવાની કરી હતી. તેની સાંહાંમણે અન્ધકાર, જાદુગર પાપી અખ્તે, યજદાંની દુશમની કરવા અને દેવોને ચાહવા સારૂ, યજદોની આરાધનાને છોડી દેવા અને ઘણી એક તરેહની દેવપ્રસ્તી કરવા સારૂ (લોકોને) કહીઉં હતું.

(૧૧V) મજદીઅસની દીનના ઈનસાફ વીશે અશો દાયુને* કરેલી ૧૦ નસીહત.

જાણવું કે, અશો દાયુને (ભલી દીનનાં આદમીઓને) મજદીઅસની દીનના ઇનસાફ વીશે નીચે લખી જણાવેલી ૧૦ નસીહત કરી હતી.

પેહલ્લી નસીહત દુનીઆંની અંદર વગર ઇજાવાલાં આદમીના શુધારાને સારૂ, ઇનસાફની મારફતે તેને ઇજા દેનારાં અનીતીવાલાં ઇનસાંનને તેના ગુનાહનું નીવારંણ કરવા સારૂ પાછી સજા કરવા વીશેની કરી હતી. બીજી નસીહત (પારકાની દોલતને) પોતાની તરીકે નહી રાખ્ખવાથી ઈમાંનદાર રેહવા સારૂ, આપનારની તરફથી તેને નહી આપેલી દોલતને પોતાની પાશે નહી રાખ્ખવાની તથા તે બીજાની દોલતને તેના માલેકને પાછી આપવાની અને તે દોલતને પોતાની કરનારને તે વીશેની ઇનસાફથી ઘટતી સજા કરાવીને તેહના ગુનાહનું નીવારંણ કરવા વીશેની કરી હતી. તરીજી નસીહત, ઇનસાફ ચાહનારાઓને પુરતો ઇનસાફ મલવા સારૂ, ઇનસાફ કરનારા નીઆધીસે સાચી શાખ્શી અને ભલી દીનને લગતી મુખ્ય દાંનાઇથી (તે વીશેનો) ચુકાદો કરવા અને લોકોને શુધારવા થકી કરી હતી. ચોથી નસીહત હાતેમાગ્રે, ગાથા અને દાતેનાં (લખ્ખાણની)

---

* દાયુન—એ નાંમવાલો એક દસ્તુરાંન દસ્તુર કયાંની પાદશાહ બેહમન અસફંદીઆરના વખ્તમાં થાઈ ગીઓછે. પાક અવસ્તામાં અશો અહુરમજદે પેગમબર જરતોશતને આપેલી અગમચેતીની અંદર આએ બુજોરગ દસ્તુર વીસે નીચે જણાવીઆ પરમાંણે કહીઉં હતું. જેની નોંધ અસલ દીનકર્દ કેતાબનાં સાતમાં દફતરમાં આએ રીતે કરેલીછે:—

"દસ્તુરોની અંદર દાયુન વીસે દીનમાં આએ રીતે કહેલુંછે કે, દીનને ૧૦૦ વરસ થાસે ત્યારે દાયુન જણમસે અને જેયારે (દીનને) ૨૦૦ વરસ થાસે તેઆરે તે ગુજરી જસે. અને તે મજદીયસની દીનના મુખ્ય દસ્તુરથી ૧૦૦ વરસમાં થાએલા જે ૧૦૦ શાગેરદો છે તેઓની મારફતે આએ પુરથવી ઉપર (દીન) ચાલુ રેહસે."

[illegible]

[illegible]

[illegible]

આએ પેહલવી લખાંણમાં આવેલો [illegible] નો એમલો અવસ્તામા [illegible] બોલની સાથે ઘણે દરજે મલતો આવેછે. અને ફરવરદીન યશતના ૧૧૬ માં ફકરામાં [illegible] અને [illegible] એવાં બે નાંમ વાલા શખ્સોનાં અશો ફરોહરની યાદ કરેઆમાં આવેલીછે, તે નાંમ ઉપલા ઘરસ્થને મળતું આવે એવું ધારી સકાએછે.

ઉપર ઇનસાફી પાદશાહ અને ધરમગુરૂની તરફથી ચોકસી રાખવાની અને ખલકનાં લોકો તેની સચાઇ ઉપર વધારે એકીનદાર રેહ તે સારૂ, તે પુશતકોને મોટાઇ આપૂવાની અને તેને અશો અહુરમજદની તરફથી
૭ મલેલી સહમજ તરીકે ગણવાં વીસેની કરી હતી. પાંચમી નસીહત, જે પાદશાહ હકુમતની મારફતે દુનીઆંનાં લોકોને શુધારનારો તથા મજદી અસની દીન ઉપર ઘણો વીસવાસ રાખનારો હોએ, તેને (લોકોની તરફથી)
૮ મોહટાઇ આપવા સારૂ કરી હતી. છઠી નસીહત, મજદીઅસની દીનને લગતો તરીકો આએ દુનીઆંનાં લોકોને શુખ આપનારા સબબ તરીકેછે. અને યાહુદી ધરમને લગતો તરીકો આએ દુનીઆંનાં લોકોને ખરાબ કરનારોછે. તેથી જે પાદશાહો સાચાં ફરમાંનોથી ઇનસાફ આપનારાછે, તેઓ મજદીઅસની દીનના ભલા તરીકાવાલાછે, તેઓને યાહુદીના ધરમથી દુર રેહવાની અને યજદાંને લગતી નસીહતથી તેઓની જીનદગી ગુજારવા સારૂ કરી હતી.

૯ સાતમી નસીહત એ કરી હતી કે, દીનને લગતી હકુમતવાલો હાકમ તથા પાદશાહ અહડતે દરજજેનોછે, તેથી ઇનશાફી પાદશાહઓની અંદર તેને વડા હાકમ તરીકે ગણવો. અને (રઇઅતે) તેના ઇનસાફની તાબેદારીમાં બંધાએલા રેહવું.

૧૦ આઠમી નસીહત એ કરી હતી કે, જો કબુ તે બુરી દીનવાલાઓની અંદર, કેટલાએક પાદશાહો આખેરશને લગતા અહડતે દરજ્જેના ઇનસાફ વાલા હોએ, તેઓના ઇનસાફને કબુલ રાખવો અને તેઓને લોકોએ મજદીઅસની દીનને લગતા પાદશાહ તરીકે માનવા, તેઓની સ્તુતી કરવી– તેઓને તાએબે રેહેવું–તેઓને લગતો વીચાર આપવો અને બોલવું.

૧૧ નવમી નસીહત એ કરી હતી કે, દાદારની તરફનો ધરમ એબ આપનાર (એહરેમન) ના તરીકાને ઢાંકી નાખવા અને તેને છુપી રીતે હાંણી પોહચાડવા સારૂ બનેલોછે.

૧૨ દશમી નસીહત એ કરી હતી કે, દાદારના તરીકાનાં બલે કરી, ખરાબી કરનાર (એહરેમન) ના (આએ દુનીઆંમાં) પોહએલા સઘલા અધરમીઓને તેમજ ખુદ એહરેમનને પુરતી રીતે હાંણી પોહચાડવીછે.

(૧૧૮) ઈનસાફ્ને આરાસ્તગી આપનારા અશો દાયુનની (નશીહતની) સાંહમણે ઈનસાફ્ને ખરાબ કરનારા રશનેરીશ આશમોગે કરેલી ૧૦ નશીહત. ૧

ઈનસાફ્ને આરાસ્તગી આપનારા અશોં દાયુનની (ઉપલી) નસી- ૨
હતોની સાંહાંમણે, ઈનસાફ્ને ખરાબ કરનારો રશનેરીશ* આશમોગ, જેની
શુરત કરીસાક† ના અકવાન‡ ના જેવી હતી, તે ઠગારાએ (નીચે જણા-
વેલી) દશ નશીહત કરી હતી. પેહલું—અશો દાયુને દુનીઆંમાં લોકોને ૩
વગર ઈજાએ રેહેવાનો સુધારો કરવા સારૂં, બેકાએદે ઈજા દેનારાં આદ-
મીને ઈનસાફ્ની મારફતે પાછી ઈજા કરવાથી તેના ગુનાહનું નીવારંણ
કરવાની શીખામણ દીધી હતી; તેની સાંહાંમણે નીરદોશ લોકોને ઈજા
પોહચાડવા, તથા હકુમતની મારફતે તેઓને ઘણી ઈજા કરવા સારૂ, તથા
પેલા ગેરસરેશતે ઈજા દેનારા ગુનેહગારને સંતોશ પમાડવા સારૂ રશનેરીશ
આશમોગે કહીઉં હતું. બીજું—અશો દાયુને ખલકનાં લોકોને ઈમાંન- ૪

---

* રશનેરીશ આશમોગ—એ પેગમબર જરતોશતની દીન દુનીઆંમાં ફેલાવા પછી ૪૦૦ વરસે, સીકંદર પાદશાહની પછી, ઈરાંનમાં એક દીન દુસ્મન રૂમી ધરમગુરૂ તેમજ હાકમ થાઈ ગીઓછે; અને તે વીશેની અગમચેતી પેગમબર જરતોશતને દાદારે નીચે જણાવેઆ મુજબ પાક અવસ્તામાં આપેલી હતી, જે વીશેની નોંધ દીનકર્દ કેતાબમાં આએ રીતે આવેલીછે:

[illegible]

"જેઆરે તારી આએ મજદાઅસ્ની દીનને ૪૦૦ વરસ થસે, ત્યારે તેમાં બુરી દીનવાલાઓથી ખરાબી થાસે, + તે બાબતમાં પેલા દુખ દેનારા 'રશનેરીશ આશમોગ' થી, જેઓ ઘણા સાચા હસે + તેઓ દુખી થસે. અને અરજવાક (દસ્તુર) અને તેના બીજા તરણ સાથીઓ (સુતોસ્પાદાઓ, જરયંદ્માઓ અને સ્પેન્તોખ્રત્વાઓ)[૧] સઘલા સ્પેનામીનોને લગતી ખલકને પોતાની તરફ એકીનદાર કરશે."

† કરીસાક—એ એક દીન દુસ્મન હાકમનું નાંમ છે.

‡ અકવાંન—એ કરીસાક નાંમના દીન દુસ્મન પાદશાહનો ધરમગુરૂ હતો.

૧ આએ દસ્તુરોનાં અશો રવાંનોની યાદ ફરવરદીન યશતના ૧૧૫ મા ફકરાની અંદર કરેઆમાં આવેલીછે.

દાર રેહવા સારૂ, તેઓની વાજબી દોલતને પોતાની ગણુવાની અને આપનારની તરફથી તેને જે દોલત નહી આપેલી હોએ, તે દોલતને પોતાની પાસે નહી રાખવાની, તથા પારકાની દોલત રાખવાથી (તે દોલત રાખનારને) ઇનસાફની મારફતે સજા અને તેના પાપનું નીવારણ કરવાની નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે રશનેરીશ આશમોગે, અનીતીના મારગને નીતીને લગતો મારગ કહેયો હતો તથા બીજા નીરદોશ લોકોની દોલત તથા મતાને તેના માલેકની પાસેથી લેઇને અનીતીવાલા ગુનેહ-
૫ ગારને આપવા સારૂ કહીઉં હતું. તરીજું—અશો દાયુને, સાચા નીઆધીસને કબુલ રાખવાજોગ શાખ્શીથી અને દીનની દલીલથી ચુકાદો કરવાની (અને દુનીઆંને) સુધારવાની નસીહત કીધી હતી; તેની સાંહાં-મણે રશનેરીશ આશમોગે દુનીઆંના લોકોમાંથી ઇનસાફી નીઆધીસને અને કબુલ રાખવાજોગ શાખ્શીને ફેંકી દેવા સારૂં કહીઉં હતું.
૬ ચોથું—અશો દાયુને આ દુનીઆંના ઇનસાફને પાદશાહે અને ધરમ-ગુરૂએ જાલવવાથી મીનોઇ દુનીઆંને લગતા ઇનસાફની સ્તુતી કરવા તથા તે ઉપર (માણસોનો) એતેકાદ રાખવા અને તેની કીરતીને વધારવા વીશેની નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે રશનેરીશ આશમોગે આએ દુનીઆંને લગતા ઇનસાફને આવતી દુનીઆંના ઇનસાફને નોકસાન
૭ કરવાને મારેનો કહેઓ હતો. પાંચમું—અશો દાયુને ઇનસાફને આએ દુનીઆંના લોકોને સારૂ રાજની મજબુતી અને દીનની પોહશતપનાહ તરીકે વખાંનેઓ હતો; તેની સાંહાંમણે રશનેરીશ આશમોગે, દુનીઆંનાં લોકોને ભલાઇ નહી કરવા, અને દુનીઆંમાં નાફરમાંનો અને યાહુદી-ઓની ખુબી અને ધરમ વધારવા, અને બુરાઇને કઉઅત આપવાના ઇનસાફે કરી દીન અને હકુમતને નોકસાન કરવા સારૂ કહીઉં હતું.
૮ છઠું—અશો દાયુને દુનીઆંને સુખ આપનારા ઇનસાફને વખાંણુવા, તથા ખલકના ઇનસાફી પાદશાહને ચાહવા અને દુનીઆંને (ઇનસાફથી) ચલાવવાની, તથા દુનીઆંને ખરાબ અવસ્થામાં લાવનારા અને ઇનસાફને ધીકારનારા અને દુનીઆંના લોકોની બુરી અવસ્થા કરનારા પાદ-શાહઓથી દુર રેહવાની, નસીહત કરી હતી; તેહની સાંહાંમણે રશને-રીશ આશમોગે દુનીઆંની ખરાબ અવસ્થા બનાવનારા ઇનસાફને વખાંણુવા, અને તેવા ઇનસાફવાલા પાદશાહઓને ચાહવા, તથા (તેવા ઇનસાફથી) દુનીઆંને ચલાવવા, અને દુનીઆંને સુખ આપનારા ઇન-

સાફને ધીકારવા અને ઇનસાફી પાદશાહથી દુર રેહવા તથા દુનીઆંમાંથી (તેવા પાદશાહોને) તોડી પાડવા અને (તેઓને) વગર તેજના કરવા સારૂ કહીઉં હતું.

સાતમું—અશો દ્યુને ઇનસાફી પાદશાહોને (ખલકના લોકોએ) પોતાંની ઉપર ચહડતે દરજેના હાકમ તરીકે ગણવાની અને પોતાને (તેઓના) ઇનસાફના તાબેદાર બંદા તરીકે રાખવાની, નસીહત કરી હતી. તેની સાંહાંમણે રશનેરીશ આશમોગે (દુનીઆંનાં લોકોને) કહીઉં હતું કે, પાપથી આએ દુનીઆંનો શુધારોછે, તેથી દુનીઆંને શુધારનારો પાપી પાદશાહ છે. ૮

આઠમું—અશો દાયુને જેકાંઇ બુરી દીનવાલા (પાદશાહો) ની તરફથી આખેરસને લગતા તેઓના કેટલાએક ચુકાદાઓને ઇનસાફ તરીકે માંનવા તથા લોકોએ તે ઉપર કાએમ રેહવા, અને તેને મજદીઅસની દીનવાલાઓએ કબુલ કરવા, અને તેની વખાંણ કરવા સારૂ, નસીહત કરી હતી. તેની સાંહમણે રશનેરીશ આશમોગે, દીનને લગતો જે ઇનસાફ આએ દુનીઆંના લોકોને શુધારનારોછે, તે દીનને લગતા ઇનશાફને દાદારની તથા હયાતીને લગતી દીનની ઇચ્છાની વીરૂધનો કહેઓ હતો. ૯

નવમું—અશો દાયુને હાંણી પોહચાડનારા એહરેમનને લગતાં મુખ્ય કાંમો ચોરી–અપકીરતી–અને અનીતીને કંગાલ કહેઆં હતાં. તેની સાંહાંમણે રશનેરીશ આશમોગે, તે આશમોગ પોતે હાંણી પોહચાડનારો એહરેમનને લગતો હોવાને લીધે, તે તરીકાને આએ દુનીઆંનાં લોકોને શુધારનાર તરીકે જણાવેઓ હતો. ૧૦

દશમું—અશો દાયુને સેવટને લગતા (યાને કીઆમતના) ઇનસાફથી હેરેમનને લગતા સઘલા વગર તેજના કંગાળો (યાને દેવ દરૂજો) ને, અને તેમજ તે (ઇનસાફ) થી એહરેમનને પોતાને હાંણી પોંહચવા સારૂ તથા વગર તેજનો બનવા સારૂં કહીઉં હતું. તેની સાંહાંમણે રશનેરીશ આશમોગે દાદારની તરફથી દુનીઆંના લોકોને હાંણી પોંહચવા તથા તેઓનો નાસ થવા સારૂ અને સેવટે તેઓનો પુરતી રીતનો નાસ થવા અને નેસ્તીની અંદર પોંહચવા સારૂ કહીઉં હતું. ૧૧

૧ (૧૧) નેકીથી પરવરશ પાંમેલા આદરબાદ મારારપંદ અને બીજા અશો જરતોશતની દીનના પેશવાઓએ ભલી દીનની રાહમજ ઊપરથી કરેલી દશ નસીહત.

૨ જાંણવું કે, નેકીથી પરવરશ પાંમેલા આદરબાદ મારાસ્પંદે અને અશો જરતોશતની દીનના બીજા પેશવાઓએ, દીનને લગતી આએ પરમાંણેની (યાને નીચે લખી જણાવેલી) દશ નસીહત કરી હતી.

૩ (પેહેલ્લી નસીહત)—તમો દીલની અંદર બુરૂ વેર રાખતામા, કે તમારી ઉપર જાળમ શતરૂ ફાવે નહી.

૪ (બીજી નસીહત)—લોભથી દોલત મેળવતામાં, કે તમોને મુફલેસીનો વખત જલદીથી નહી આવે.

૫ (તરીજી નસીહત) ભલા (લોકો) ની મેહમાનદારી કરજો, કે આવતી મીનોઇ જેહાંનમાં તમોને ભલાં (આદમીઓ) તરીકે કબુલ રાખે.

૬ (ચોથી નસીહત)—બુનીઆદમ ઓરત કરજો, કે તમારી ઓલાદ ઘણી સચાઇવાલી રેહ.

૭ (પાંચમી નસીહત)—વાદી અને પ્રતીવાદીનો ઇનસાફ સાચો કરજો, કે (મેહરદાવરના) ઇનસાફને વખતે તમો છુટકારો મેળવનારા થાઓ.

૮ (છઠી નસીહત)—ગાવો તથા ગોસપંદોને ગેરસરેશતે કાપવાથી દુર રેહજો; કેમકે તેથી (યાને ગાવંગોસ્પંદોને ગેરસરેશતે કાપવાથી) તમોને (આવતી દુનીઆંના) ઇનસાફને વખતે દુઃખ થસે. આએ દુનીઆંને તમો ઓલાદને વધારવાનું મકાંન તરીકે ગણજો; કારંણ કે (અતરે) લાંમબી મુદતવેર રેહવાનું નથી.

૯ (સાતમી નસીહત)—આએ દુનીઆંની દોલતને તમો ખોદાએતાલા (ની મરજી મુજબનાં કાંમ) ને સારૂં વાપરજો. અને ખોદાએતાલા (ની મરજી મુજબ) નાં કાંમ કરજો, અને ખોદાએતાલા વીસે તમો બેશક રેહજો કે, તે તમારી સાથે એ પ્રકારનો સંબંધ રાખસે કે, ગોયા તમો તમારાં તન અને રવાંનની મારફતે (યાને બંધે જેહાંનમાં) ઓતમ (દરજાવાલા) બનસો.

૧૦ (આઠમી નસીહત)—આવતી દુનીઆંને લગતી તમારી દોલતને (યાને સવાબને), તમો પોતે મેળવજો. કારંણ કે જે કાંઇ (સવાબનું કાંમ) તમો તમારી જાતે કરશો તો, તેથી તમો સઘલી દુનીઆંનાં નેક કાંમોમાં હમશરીક થસો.

(નવમી નસીહત)—તમારી જાતની અંદર યજદોનું રેહઠાંણ કરજો. ૧૧
કેમકે જો તમો તમારી જાતની અંદર યજદોનું રેહઠાંણ કરસો તો, તેથી
તમો સઘલી દુનીઆંને તમારી કરસો.

(દશમી નસીહત)—તમારી જાતને ભલા તરીકાથી સુધારજો, કે તમો ૧૨
સઘલી દુનીઆંમાં સુધરેલા ગણાસો.

(૧૦૦) દરૂજની જાતવાલા માંનીએ, નેકીનો શીનગાર આપનારા આદરબાદ મારેસ્પંદની નસીહતની સાંહાંમણે કરેલી દશ નસીહત. ૧

પેહેલ્લું—અશોઇને જેબ આપનારા આદરબાદ મારાસ્પંદે, (માંણસોને) ૨
ઉલટી રીતનું વેર દીલમાં નહી રાખવાની નસીહત કરી હતી; તેની
સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ કીનો અને બીજા દુરગુણોને (માણસને)
પોતાની અંદર પસંદ કરવાની નસીહત કરી હતી.

બીજું—અશોઇને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે લોભથી ૩
(માલમતાનો) જખીરો કરવાની (આદમીઓને) મનાઇ કરી હતી; તેની
સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ લોભથી માલમતા મેળવવા સારૂં તથા
અનઘટતી રીતે દુનીઆંનાં આદમીઓએ એકઠું કરેલું ખાવા અને રાખવા
સારૂં અને (લોકોની મતા) ખરાબ કરવા સારૂં તથા જેઓ દેવોની
ઇચ્છાથી આલમને હાંણી પોંહચાડનારા હોએ તેઓને સારૂં બુરા લોભથી
એકઠું કરવા સારૂં કહીઉં હતું.

તરીજું—અશોઇને જેબ આપનારા આદરબાદે ભલા લોકોની ૪
મેહમાંનદારી (યાને સવાગતા) કરવાની નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે
દરૂજની જાતવાલા માંનીએ આળસુઓની મેહમાંનદારી કરવા સારૂં કહીઉં હતું.

ચોથું—અશોઇને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે, બુનીઆ- ૫
દમ ઓરત કરવાની નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમને દરૂજની જાતવાલા
માંનીએ વગર બુનીઆદની ઓરત સાથે નેકાહ કરવા સારૂં તથા તેને
લગતી ઠગાઇનાં કાંમને વગર પાપનું ગણવા સારૂં કહીઉં હતું.

૬ પાંચમું—અશોઈને જેબ આપનારા આદરબાદ મારાસ્પંદે, વાદી તથા પ્રતીવાદીનો ઇનસાફ સાચવટથી કરવાની નસીહત કરી હતી. તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ, ઇનસાફી નીઆક્ષીસના ઇનસાફને દુનીઆંમાંથી વગર તેજનો કરવા સારૂં કહીઉં હતું.

૭ છઠું—અશોઈને જેબ આપનાર આદરબાદે, ગાઓ-ગોસ્પંદોને અનીતીથી કાપવાની મનાઇ સાથની નસીહત કરી હતી. તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ, દુનીઆંમાં દરએક આદમીની મતાની તથા રાખેલાં સારાં દેખાવવાલાં ગોસપંદોની ચોરી કરવા તથા આદમીનો ઘટારો કરવાનાં કાંમને નેક કાંમ તરીકે કહીઉં હતું.

૮ સાતમું—અશોઈને જેબ આપનારા આદરબાદ મારાસ્પંદે, આએ દુનીઆંને ઓલાદને સારૂં ગણવા થકી (યાને તેમાં પોતાનાં ખાંનદાંનનો સેલસેલા ચલાવવા સારૂં) નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ આએ દુનીઆંમાં આદમીની ઓલાદને લગતું કાંમ કુનને લગતી બદકારીનો શોક રાખવાને લગતું (એટલે જે કુન મરજીનો ગુનાહ કરવાનું) કહીઉં હતું.

૯ આઠમું—અશોઈને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે, આએ દુનીઆંની દોલતને ખોદાએતાલાનાં કાંમમાં વાપરવા સારૂં કહીઉં હતું; તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ, આએ દુનીઆંની દોલતને તે (દોલત) થી ગુનાહ કરનારને લાએકની અને ગુનેહગારને આપવાને યોગીય કેહી હતી.

૧૦ નવમું—અશોઈને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે, મીનોને લગતી દોલતને (યાને સવાબને) આતમાને સારૂં મેળવવાની નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ મીનોને લગતી દોલત, પોતાની અંદર પાપનાં કાંમનો સીનગાર આપવાથી છે તથા તેથી (માંણસને) દોજખથી છુટકારો મેલવવાની સારી ઉમેદ છે, એવું કહીઉં હતું.

૧૧ દશમું—અશોઈને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે, દરૂજને (માંણસની) જાતમાંથી બાહેર કાહડવાની નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ આદમીની જાતની અંદર દરૂજને (યાને દુરગુણોને) રાખવા સારૂં કહીઉં હતું.

અગીઆરમું—અશોઇને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે, યજદોને પોતાની (જાતની) અંદર રાખવા સારૂં નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંનીએ યજદોનું રેહઠાંણ (માંણુસની) જાતની અંદર નહી રેહ અને તે બંધ થાએ તે કહીઉં હતું. ૧૨

બારમું—અશોઇને જેબ આપનાર આદરબાદ મારાસ્પંદે, ભલી દીનના તરીકાથી (માંણસે) પોતાને તથા દુનીઆંનાં લોકોને સુધારવા સારૂ નસીહત કરી હતી; તેની સાંહાંમણે દરૂજની જાતવાલા માંની* એ દુનીઆંનાં લોકો કોઇબી વખતે સુધરેલાં નહી બને, પણ હમેશાં (દોજખના) આતશની સોજશથી ઇજા પાંમે તે કહીઉં હતું. ૧૩

---

(૧૦૧) એઆજાર રવાંનના શેહનશાહ ખસરૂ કોબાદે† ઈરાંન (શેહર) ના આગેવાંનો (યાને રયતની ઊપર હકુમત કરનારાઓ) ને, અહુરમજદની દીનનાં ફરમાંન મુજબ ચાલવા સારૂ કરેલી દશ નસીહત. ૧

પેહલું—આએ દુનીઆંના હાકમોની અંદર વધારે ચહડતે દરજેનો (હાકમ) મીનોઇ વીચાર (યાને દીનને લગતી સહમજ) આપનારો ધરમગુરૂ પોતે છે. કારંણ કે તે ધરમગુરૂ, દીનદાર પાદશાહને આવતી દુનીઆંને લગતો વીચાર આપનારોછે. અને (તથી) મીનોઇ દુનીઆંના સરવેથી ૨

---

* જુઓ માની વીસે દીનકર્દ કેતાબનાં દફતર ચોથાંને સફે ૨૦૪ મે આપેલી નોટ.

† શેહનશાહ ખસરૂ કોબાદ—એ સાસાંની તબકાના બુજોરગ પાદશાહ નોશેરવાંન આદેલનું નાંમ છે. આએ દીનદાર પાદશાહે આપણી દીનનો ઘણો ફેલાવો કરેઓ હતો. અને કાબેલ દસ્તુરોની પાસે જરતોસ્તી ધરમને લગતાં વીદવતા ભરેલાં પુસતકો પેહલવી—પાજંદ અને ફારસી ભાશામાં લખાવેઆં હતાં. અને 'મજદક' નાંમના એક ઠગારા પુરૂશે ઇરાંનનાં દેશમાં પેગમબર તરીકેનો દાવો કરેઓ હતો તેની ઠગાઇને જાહેરમાં લાવીને તેને મારી નાંખેઓ હતો. આએ દાદગર માદશાહનાં ફરોહરની યાદ આફરીને પંજીમાં તે વખતના દસ્તુરોએ કરેલીછે તેમાં એ પાદશાહને ચહડતે દરજેના ઇનસાફી નીયાવીસો—દીનને પવીતરાઇની હાલતમાં રાખનારા ધરમી હાકમો અને હકુમતે જેબદાર બનાવનારા પાદશાહોનાં રૂહની સાથે સરખાંમણી આપીછે. તે ઉપરથી જણાએછે કે આએ દાદગર પાદશાહે જેમ રાજને પાએદાર રાખવાના ઉપાયો કરેઆ હતા, તેમજ જરતોશતી દીનને

ચહડતે દરજેના હાકમ દાદાર અહુરમજદની ખાલેશ દોસ્તીનો સંબંધ (તે પાદશાહને) આપનારોછે. અને તે સાચા દોસ્તની તરફના વીચારની અસરને લીધે ચહડતે દરજેના હાકમને સાચા દોસ્તો (યાને મીનો યજદો) નો સંબંધ મેલવવોછે તથા (મીનોને લગતા) સુરવેથી સરશ.હાકુમને લગતી સંપુરંણ સહમજ, તથા બોલવા અને કરવાની તાકત, તથા બંધે જેહાંનની મદદને માટેની નેકીનું પુરતી રીતે મેલવવુંછે.

૩ બીજું—ખલકનાં લોકોએ અહુરમજદના સંબંધને સારૂ—ભલી દીનને, સારી સહમજથી બોલવા સારૂ—સાચા વીચારને, અને પસંદ કરવાજોગ ઓતમ કાંમો કરવા સારૂ—સખાવતને, ચહડતે દરજેની ગણવી.

૪ તરીજું—જેમ મજદીઅસની દીનના પેશવાઓને (યાને દસતુર મોબેદોને) રાજની તરફથી નાંનાંની ચોકસ રકમ મલેછે, તેમ તે રકમ તે ઇમાંનદાર લોકોને બનતી કુશેશથી પોહચાડવી.

૫ ચોથું—નીચ ફતવો આપનારા ઠગારાઓને પુરતી રીતે હાંણી પોહચાડવા સાથે ઇરાંનનાં શેહર મધેથી તેઓનો ઘટારો કરવો.

૬ પાંચમું—ખોદાના ખવાસની અને દરએક યજદના તરીકાની કેલવણી લેનારાઓએ, દીનને લગતાં ભણતરોની અને યજશને કરવાની સહમજ, ગીલાંન શેહરના રેહવાસી આદરબાદ મારાસપંદના શાગેરદોન લખાંણ અને ફતવાથી મેલવવી.

૭ છઠું—આતશ (ના કેબલા) ની જતન કરવા અને ભલાં પાંણીથી યોજદાસ્રેગરીનું કાંમ કરવા સારૂ, અશો મરદોને ચહડતે દરજેના ગણવા અને ઇરાંનનાં શેહરોમાંથી તેઓનો ઘટારો કરવો નહી.

૮ સાતમું—દીનને લગતી દાંનાઇ, અન્તકરંણના વીચારને સારા બનીવનારીછે; માટે તેનો સંપુરંણ કુશેશથી (દુનીઆંમાં) પ્રકાશ આપવો. અને

તેની અસલ કીરતીમાં રાખવાના એલાજો કરેઆ હતા. જે વીસેનો અસલ પાજંદ ફેકરો ઉપલી આફ્રીનમાં નીચે જણાવેઆ મુજબ આવેલોછે.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

"આએ બંદગીની કઉઅત એઆજાર રવાંનના ઓસરો કોબાદનાં ફરોહરને પોંહચો. અને તેની સાથે (આએ બંદગીની કઉઅત) સઘલા તેજ જેહનવાલા—ઇનસાણી નીઆધીસો તથા દીનને પવીતરાઇ આપનારા અને રાજને જોબદાર બનાવનારા મજદીઅસનાંનોનાં ફરોહરોને પોંહચો."

ઈમાંનદાર ખ્વાસના લોકોને (આવતી દુનીઆંનું) સુખ મલવા સારૂ (દીનને લગતી દાંનાઈની) કેલવણી આપવી. અને બુરી સહુમજ આપનારા આશમોગેથી તેઓને આસરો આપીને સંભાલ*તરે રાખવા.

આઠમું—પુરતાં પ્રમાંણીકપણાંથી યજદાંની આરધના કરનારાઓનો ૯ મરતબો ઈરાંનના દેશોમાં વધારવો. અને તે (મ કરવા) થી દેવના સંબંધને (લોકોમાંથી) તોડવો, તથા બુતખાંનાંને ભાંજવાં અને (ખોદાએતાલાની) નાં ફરમાંની કરનારા બુતપ્રસ્તોને હાંણી પોહુચાડવી.

નવમું—આપણા મજહબને (દુનીઆંમાં) ચાલુ રાખવા સારૂ, અને ૧૦ શુખના વીચાર તથા કીરીઆને (દુનીઆંમાં) પાંથરી નાંખવા થકી (પોતાનાં) તન અને જાંનને ફેદા કરવો.

દસમું—તમારૂ જોર અને કઉઅત પોતાના ખેશાવંદો (યાને હમદીનો) ને મદદ કરવામાં વાપરવું. અને તમારાં પોતાનાં વેરને દુશમનથી દુર કરવું.

(૧૦૧) શેહરના રેહવાસીઓને લડાઈ કરવાની ઊલટ આપનારા, ૧ રવાંનને ઘણું બંદીવાંન કરનારા, અને ઈચ્છાની મારફતે આતમાને ઈજા પોહચાડનારા, તથા બુરી દીનની હકુમતવાલા ગુરગી (યાને વરૂના ખ્વાસના) પાપી સરદારે* ઈરાંન શેહરના ભલી દીનવાલાઓને હાંણી પોહચાડવા વીશેની દશ નસીહત કરી હતી.

પેહલું—તે જબાંનદરાજ, અતીશીય લોભને દીલમાં પેવસ કરેલા— ૨ અને વગર ઈજ્જતવાલી જાત તથા બુનીઆદવાલા ગુરગી આશમોગે પોતાને ઘણો સંતોષ મલવા સારૂં ભલા ખ્વાસવાલા (બેહદીનો) ની આગ્એ દુનીઆની હકુમત અને દોલતને લગતી મોહટાઈને, જાહેરમાં ઢાંકી નાંખવા સારૂ જણાવીઉં હતું.

બીજું—તે ઠગારા ગુરગીએ તેની વગર ઈજ્જતવાલી જાતને સારૂ ૩ પાદશાહી પોશાક-દબદબો-ચલકાટ-તખત અને તાજની મદદ માંગી હતી.

* આગ્એ પાપી સરદાર, અસલ પેહલવી દીનકરદ કેતાબનાં સાતમાં દફતરની અંદર તથા શાહનાંમેહમાં જણુવેલા મજદકનો જાએનશીન 'ગુરગી' નામનો એક ઠગારો મજદકી દીનનો ધરમગુરૂ થાઈ ગીઓછે.

૪ તરીજું—તેણે પોતાને અહુરમજદની દીન ચાલુ કરનારાઓના પેશવાનું નામ આપવા સારૂ અને આએ દુનીઆંના સરવે લોકોના હાકમ તથા ધરમગુરૂ તરીકે તેને ગણવા સારૂ લડાઇ કરવા કહીઉં હતું. અને તેના ફરેબથી ઘણાએક નાગા અને છુટા બાલવાલા બદફીર ગુરગી લોકો પોતાને એકઠા કરીને બાહેર કાહડે તથા લુટ કેરૂનારાં અને ઘેરો નાખનારાં લશકર તરીકે ઈરાંનનાં શેહરો ઉપર હોમલો કરે.

૫ ચોથું—(ઇરાંનનાં લોકોને) તેઓની જબાંનની મારફતે અને કાંમની મારફતે તેઓના મજહબની ઘણી ચહડતે દરજેની વખાંણ કરવાથી પાછા ફેરવવા સારૂ જણાવીઉં હતું.

૬ પાંચમું—આતશને બુજાવવાની તથા તેને ઇજા અને આજાર દેવાની તથા જમીનને નજીસ રાખવાની—ગોસ્પંદોને અપ્રમાંણીક રીતે તથા બેકાએદે કાપવાની અને આદમીઓને (એકબીજાંથી) જુદાં પડે તે વીસેની તથા તેઓની સલાહ સંપનો નાસ કરવાની અને અહુરમજદની પેદાએશને ઘટારવાની નશીહત કરી હતી.

૭ છઠું—ઇરાંન શેહરની અંદર દીનને લગતા હાકમ તથા ધરમગુરૂની હકુમતને નબલી કરવાની સીખામણ દીધી હતી.

૮ સાતમું—ઇરાંનની (આખી) સરજમીનનાં (યાને ઇરાંનના સઘલા દેશના) રેહવાસીઓને પાપી અને ઉલટી ચાલચલણની કઉઅતવાલા બનાવવા તથા આએ સરજમીનનાં આદમીઓને ખોદાઇ દીનથી ફેરવીને દેવને લગતા સવભાવ-આદત-અને પ્રતાપવાલા કરવાની તથા તેઓને દાનાઇની દુશમની કરવાની અને બુરૂં સાંભલવાની અંદર નાંખવાની તથા તેઓને શરમ અને સચાઇ વગર કોલ તોડવાની અને બુરી આરાધનાના એતેકાદથી આદમીઓને દુખ દેવાની તથા અંધરમઇનીઉશની તરફથી (લોકોને) હાંણી પોંહચવા સારૂ ગોલાંમબારગી અને બીજી હલાકીનાં કાંમ (લોકોમાં) આપવાની (યાને ફેલાવવાની) ભલાંમણ કરી હતી.

૯ આઠમું—હલકે દરજેનાઓને મોહટાઇ આપવા, અને મોહટપણ વાલાઓને નીચ હાલતમાં લાવવા સારૂ કહીઉં હતું.

૧૦ નવમું—આબાદીને જનમ આપનારી સખાવતનો નાસ કરવાની તથા સંકટ આપનારાં પાપના એતેકાદથી લોકને હયાતી ગુજારવાની કેલવણી આપવા સારૂ કહીઉં હતું.

દસમું—ફાએદાવાલા લોકોને નોકસાંન કરવાની તથા વરૂ અને મુજી જાનવરના ખવાસવાલા લોકોની દોસ્તી કરવાની બુરી કેલવણી આપવા સારૂ કહીઉં હતું. ૧૧

અગીઆરમું—ગુનાહને માટેનાં કેદખાંનાંને અને દોજખની અંદરની બલવાની ધાસ્તીને નજીવું કાંમ ગણવા સારૂ કહીઉં હતું. ૧૨

ખલકને ચહડતે દરજ્જેની બનાવનારા એકે (યાને શેહનશાહ નોશેરવાંને) જે દશ નસીહત સારા મજહબવાલા સઘલા લોકોનું દુઃખ ટાલવા સારૂ કરી હતી; (તેની સાહાંમણે) ખલકને હીની કરનારા (ગુરગી) એ સઘલા ઉલટા મજહબવાલાઓને જોહાકી દશ નશીહતથી કઉઅત આપીઉં હતું. ૧૩

(૨૦૩) ભલાઈ—ભલાઈનું મુલ—ભલાઈનો રેવાજ—ભલાઈની પખશવાલો—ભલાઈનો વસીલો—ભલાઈનું કારણ—અને તેને લગતા વીચારની અંદરથી જનમ લેનારી સાહમજો—અને ભલાઈને (દુનીઆંની) શરૂઆતમાં—વચ્ચે અને સેવટે ચાલુ રાખનાર વીસે;—તેમજ બુરાઈ—બુરાઈનું મુલ—બુરાઈનો રેવાજ આપનાર—બુરાઈની પખશવાલો—બુરાઈનો વસીલો—બુરાઈનું કારંણ—બુરાઈનો વીચાર અને તેમાંથી જણમ લેનારી સાહમજો—અને બુરાઈને શરૂઆતમાં—મધેયમ વખતમાં અને સેવટે ચાલુ રાખનાર (કોણ છે?) ત વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, ભલાઇને લગતા લોકોને ભલાઇ સ્પેનામીનોથીછે. ૨ ભલાઇનું મુલ, એ દરએક માંણસને ચંહડતે દરજ્જે પોહચાડનારો તથા ૩ તેને ફાએદો કરનારો ભલી દીનનો સંબંધછે. (દુનીઆંમાં) ભલાઇનો ૪ રેવાજ, તે ભલી દીનની દોસ્તી રાખનારથીછે; કે જેની પોતાની હયાતી ઉલટી દાંનાઇવાલી વસ્તુને પડતી મેલીને દાહપંણથી ચાલનારાં ઇનસાંનને લગતી હોએ. અને તેમજ તેની ઇચ્છા-કલા-કઉઅત-અને ધનયો ભલી દીનની પખશવાલો હોય. અને તે મીનો અને ગેતીને લગતી ભલાઇને ચાલુ રાખનાર તરીકે સઘલા લોકોમાં જાંણીતો હોએ, તથા તેની જાતથી પેહલલા દરજાવાલી ભલાઇને ચાલુ રાખવાનાં ચહડતે દરજ્જેનાં કાંમ હોએ.

(માંણુસે) દાંનાઇને લગતું વીચારવું, એ રોશનીથી (યાને યજદી પ્રતાપથી) છે. જે (આદમી) ઓ આએ દુનીઆંમાં ભલી દીનને લગતી સહુમજ અને વીચાર ધરાવેછે તે ઉપલા (યજદી પ્રતાપ) ને લીધેછે. જે ભલાઇની ઇચ્છાછે, તેથી (માંણસને) ભલાઇની કઉઅત-કલા-ઉદીઓગ અને હીમતને લાએક થવુંછે. અને જેકોઇ ભલાઇની કઉઅતવાળા હોએછે, તેઓ ભલાઇની કઉઅતથી દુનીઆંમાં ભલાઇનાંજ કાંમ કરેછે.

૫ જે કોઇ આતમાને લગતી અગમબુધીવાલો અને આતમાને લગતી પછમબુધી વગરનોછે, તે ભલાઇની પખ્શવાલોછે. કારણ કે તે જાતે લાએક અને વખાંણ કરવાજોગ જીનદગીવાલોછે. અને આતમાને લગતી બીમારી-ખરાબ અવસ્થા-નબલાઇ-પાપ અને ખોટારૂ જે જીનદગીને નાલાએક તથા ગીબતખોર કરનારી (વસ્તુ) છે, તેથી દુર રેહનારછે.

૬ લોકોની અંદર ભલાઇનો વસીલો, (એ) દુનીઆંનાં લોકોમાં ખલકના બાપ તથા માલેક, દાદાર અહુરમજદની તરફની ભલાઇને લગતી જાતી બખ્શેશછે.

૭ ભલાઇનું કારણ, તે ભલાઇને લગતી યોગીય ઇચ્છાવાલાની તરફથી ખલકના લોકોને ફાએદો પોંહચાડવાનું અને તેહને લગતા લોકોને ભલા બનાવવાનુંછે.

૮ ભલાઇને લગતો પ્રમાણીક વીચાર-એ તેને સારૂ જણમ લેનારો મજહબછે. અને તેમાંથી જણમ લેનારી વસ્તુઓ અકલ-સારો સવભાવ-શરમ-માયા-સખાવત-સચાઇ-નીમખહલાલી અને બીજા સારા ગુણોછે. જેને લીધે સઘલા અમેશાસ્પંદો અને બીજા મીનોને લગતા યજદો પોતે, તેથી આદમીની જીનદગીને સલાંમત રાખનારા, અને આબાદી-હકુમત-દીનને લગતી દાનાઇ-સવાબને લગતી પવીતરાઇ અને આએ દુનીઆંની ભલી પેદાએશને લગતી દરએક નેકીથી (આદમીને) શુધારનારાછે.

૯ શરૂઆતમાં ભલાઇને ચાલુ કરનાર, જે ખલકને પેદા કરનારો અને તેને ચલાવનારો (દાદાર) છેં તેછે. અને મધયમ વખતની અંદર તે સાહેબ ખલકને (પેગમબરના) સંબંધની મારફતે શુધારનાર તથા બુરાઇને તોડનારછે. અને તે (દાદાર) સેવટે એબ આપનાર એહરેમનને પુરતી રીતે હાંણી પોંહચાડનાર તથા સઘલી પેદાએશને ખાલેસી-હમેશની નેકી અને ચલકાટ સાથનું છુટાપણું આપનારછે.

૧૦ બુરાઇને લગતા લોકો બુરી સહમજવાલા ઘનામીનોની જાતથીછે.

૧૧ બુરાઇનું મુલ—તે બુરાઇનો સંબંધ ધરાવનારી (ઘનામીનોની) જાતછે, કે

જે દરએક આદમીને વધારે નોકસાંનની અંદર પોંહચાડનારછે. (દુની- ૧૨
આંમાં) બુરાઇને ચાલુ રાખવી, (એ) પેલા બુરા અંઘ્રમઇનીઉશનું જુઠું કેહવું-ગુમરાહી સાથનો વીચાર અને ખોટી રીતે કોલ તોડવો ઇત્યાદી બદીને (દુનીઆંમાં) નાંખવાથીછે. અને તેમજ તે (બુરાઇની) પખશવાલાં (આદમી) ની ઇચ્છા-સકતી-ધનધો-હીકમત અને વીચારનું જાહેર થવું, જે બુરાં કાંમ કરનારા લોકો પોતાને બુરાં કાંમ કરવામાં રાખેછે, તેથી છે. જેઓ તે બુરા (અંઘ્રમઇનીઉશ) ને માટેની ગુમરાહી તથા કોલ તોડવાની સહમજ તથા વીચાર (આદમીઓને) આપેછે, તેઓની જે ઇચ્છાછે, તે પેલા બુરા (અંઘ્રમઇનીઉશ)ને લાએકની કઉઅત-હાંણી પોંહચાડવાનો ધનધો-હીકમત-તમીજ અને વીચારને લગતીછે. અને જેઓ આએ દુનીઆંમાં બુરાઇનાં કાંમો કરેછે તે ઉપલી સકતીઓને લીધેછે.

જે બુરાઇની પખશવાલોછે, તે પોતાને વાસતેની દુરઅંદેશી વગરનોછે. તેથી તેનું સેવટ, નોકસાંન વગરનું નહી કાંએ હોએ? (યાને આખેરશ તેને દોજખની સજા ભોગવવીજ જોઇએછે.) અને તેથી તે (માણસ) પોતે નાલાએક અને ધીકારવા જોગછે. અને દોજખની બુરી સજાને લગતી બીમારી-ખરાબ અવસ્થા-નાતવાની-કંગાલીઅત અને દુખ વગરની જીનદગીએ માણસ સ્તુતી કરવાને લાએકનુંછે. ૧૩

આએ દુનીઆંમાં અને મીનોઇ જેહાંનમાં બુરાઇનો વસીલો, સઘલી બદીનું મુલ અને પેદાએશને એબ આપનારો અંઘ્રમઇનીઉશછે. ૧૪

બુરાઇને આએ દુનીઆંના લોકોમાં પોહચવાનું કારંણ, પેલા એબ આપનારા (અંઘ્રમઇનીઉશ) ની હલાક કરવાને લગતી ઇચ્છાછે. (જે ઇચ્છા) તે પાપી (અંઘ્રમઇનીઉશ) એ સ્પેનામીનોની પેદાએશને નોકસાંન કરવા તથા એબીઅલ બનાવવા સારૂ રાંખેલીછે.. અને (તે ઇચ્છા) જેઓ દરએક હલાકીને સારૂ તે બુરાઇનાં મુલ તથા વસીલાને લગતાછે, તેઓને સારૂછે. ૧૫

બુરાઇના વીચારવાલા 'ફરેહીબુત' અને 'અઇબીબુત'* છે. બુરાઇનું બચ્ચું અનીતીછે. અને લોભ-ગોસસો-વેર-અદેખાઇ-જુઠું બોલવું-પાપ-બખીલી-નીમખહરાંમી અને બીજી એબો અનીતીના વીચારોમાંથી જણમ લેનારછે. અને તેને લીધે દેવદરૂજો બુરી હકુમત કરનારાછે. અને તેથી આદમીઓને ઠગાઇ-(રવાનની) બીમારી-કંગાલીઅત-બુરી બુધી- ૧૬

* જુઓ 'ફરેહશ્રુત' તથા 'અઇબીશ્રુત' ને લગતો ખોલાસો, આએ કેતાબનાં દફતર પેહલાંનિ સફે ૩૮ મેની નોટની અંદર.

ગુનાહ-અને ખોટારાંને લગતી કેલવણીનું આપવું તથા આએ દુનીઆંની બીજી સઘલી પેદાએશને હલાકી અને નોકસાંન પોહચવુંછે.

૧૭ બુરાઇનું ચલંણ—પેહલલાં ખલકને ખરાબ કરનાર (એહરેમન) થીછે. મધ્યમ વખતમાં (બુરાઇનું ચલણ) લડાઇ અને ફીતનો કરનાર (એહરેમનના) મલતા વીશેકોથી હતું. અને શેવટને વખતેં ભલા સ્પેનામીનોની અગમબુધીથી (દુનીઆંમાં) ભલાઇની કઉઅતને ચાલુ કરવાથી (એહરેમનની બુરાઇનું દુનીઆંમાંથી) ટલવુંછે.

૧૮ જે ધરમગુરૂઓ અસલ એકને (યાને દાદારને) લગતાછે, તેઓનો મજહબ સ્પેનામીનોનાં મુલને (યાને અશો અહુરમજદને) લગતો ભલો અને વખાંણવાજોગ કેહવાએછે. અને બુરા ધનામીનોને લગતા મજહબનો (તેમાં) ધીકાર કરેલોછે.

---

૧ (૨૦૯) અવસ્તા અને તેની શરેહનો સંબંધ ધરાવનારા (એટલે જે તેની સહમજ મેલવનારા) ઓ વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

---

૨ જાંણવું કે, યજદો ખોદાએતાલાની દાંનાંઇને લગતી ગેબી સહમજ તે સાહેબની સાથે પુછપ્રછ કરવાથી મેલવનારાછે. અને તે ખોદાતાલાની તરફનાં ગણેઆંણને તેઓ આદમીઓની વાકેફકારીને સારૂ ખોદાના પેગાંમ તરીકે તેઓને આપનારાછે. તેથી બેહદ આદમીઓની અંદર, જે કાંઇ યજદોની તરફથી ખોદાએતાલાનો પેગાંમ સારા ખવાસવાલી (યાને દીનદાર) જાતવાલાં આદમીને એક બીજા સાથના બુલંદ આવાજે પોહચાડેઆમાં આવેલોછે. અવસ્તાને લગતો સંબંધ ધરાવનારા (યાને તેની સહમજ મેલવનારા) ઓમાં; એક સારા ખવાસવાલું આદમી યજદોની સાથે બુલંદ આવાજે મજદીઅસની દીનને લગતી વાત કરવાથી તેને લગતા ખોલાસાની સહમજ મેલવનારૂછે. બીજું—જેઓ તે (અવસ્તા) ની અંદરના દરએક બોલના ખોલાસાને સહમજનારાછે, તેઓ જુદા જુદા વાકયઓની વચ્ચે શરેહ કરવાથી ખોલાસાવાર જાંણવા માંગનારાઓને (તેનું) ગણેઆંન આપનારાછે.

---

(૧૦૦) (આદમીની અંદર) મજદીઅસની દીનને લગતો કેટલો સંબંધછે? અને કેટલો સંબંધ નથી? તે વીસેનાં પ્રમાંણની શહમજ મલવા વીસે 'ભલી' દીનને લગતો ખોલાંસો. 1

જાંણવું કે, મજદીઅસની દીનનો સંબંધ ધરાવનારા તથા તેને ચાહનારા ઘણા લોકો, નીચે જણાવેલ્આ પ્રમાંણેનાછે. અને (એ દીનને લગતી) દોસ્તીનું જાણવું બે તરેહના વીચારથીછે. ૨

કોઇ (આદમી) મજદીઅસની દીનની દોસ્તીનો વીચાર બતલાવનારૂ હોએછે, તે દેવપ્રસ્તીનો સંબંધ ધરાવનારૂ નથી. કોઇ (આદમી) યજદાંપ્રસ્તી તથા દેવપ્રસ્તી (એ બેહુ) ની દોસ્તીનો વીચાર રાખનારૂ હોએછે. પણ (તેમાં) યજદાંપ્રસ્તીનો સંબંધ વધારે બતલાવનારૂ અને દેવપ્રસ્તીનો સંબંધ ઓછો બતલાવનારૂં હોએછે. વલી કોઇ (આદમી) દેવપ્રસ્તી તેમજ યજદાંપ્રસ્તી (એ બેહુ) ને વાસ્તેની દોસ્તીનો વીચાર રાખનારૂ હોએછે, પણ (તેમાં) દેવપ્રસ્તીનો સંબંધ વધારે બતલાવનારૂ અને યજદાંપ્રસ્તીનો સંબંધ ઓછો બતલાવનારૂ હોએછે. વલી કોઇ (આદમી) દેવપ્રસ્તીની દોસ્તીનો વીચાર બતલાવનારૂ હોએછે, તેમાં સઘલો સંબંધ દેવપ્રસ્તીને લગતો બતલાવનારૂ હોએછે, અને યજદાંપ્રસ્તીને લગતો સંબંધ નહી બતલાવનારૂ હોએછે. ૩ ૪ ૫ ૬

આએ (ઉપર જણાવેલી) રીતે મજદયસની દીનવાલાં આદમીને પીછાંણવું. અને વખતને લગતી સહમજથી પોતાને ચલાવનારાઓમાંના દરએક શખ્શનો ચહડતો દરજ્જો ખાલેસ (દીનને લગતા) સંબંધથી મુકરર કરવો. ૭

(૧૦૧) અહુરમજદ જાતે હયાતીવાલોછે, અને મીનો તથા ગેતીને લગતી પેદાએશને તેહનીથી પેદા થવુંછે. અને બીજો (અંધ્રમઈનીઊશ) તેનીથી જુદોછે. તે વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, અહુરમજદ પોતે ગેબી વરધીનો કરનાર, અને સઘળી ભલાઇની અને રોશનીની કઉઅતવાળોછે. તે જાતે ખાલેસ છે. અને જાતે ૨

સઘલી મીનો અને ગેતીને લગતી ભલી પેદાએશને જણમ આપનારોછે. અને તે (સાહેબ) ગેબી આતમાની અંદર બેહુ (દુનીઆં) ને જોવાની તથા બેહુ (દુનીઆં) નું કામ કરવાની શકતી આપનારોછે. તેથી જે કોઇ ભલી વસ્તુવાળો (યાને સારૂં કામ કરનારો) છે, તે હંમેશગીના મીનો તથા અંધકારમીનો વીશેનો (યાને સ્પન્તો મઇનીઉશ અને અંગ્રમઇનીઉશનો) વીચાર કરેછે, (એટલે જે તેઓને લગતી સહમજ રાખેછે.) તે સાહેબ

૩ આએ દુનીઆંમાં (આદમીને) (ભલી અને બુરી) એ બેહુ વસ્તુને (યાને ભલાં તથા બુરાં કામને) સહમજવા અને કરવા સારૂ આતમાને બખ્શનારોછે. તેથી આએ દુનીઆંના સઘળા ભલા તથા બુરા લોકોમાં જે ભલી ચીજને લગતો છે, તે ભલા માલેકને લગતો છે. અને જે બુરો છે, તે અંધકારને લગતો છે.

૪ તે (સાહેબ) સઘળાં (આદમી) ઓને આએ દુનીઆંમાં બેહુ (દુનીઆં) ને લગતી સહમજ તથા બેહુ (દુનીઆં) ને લગતું કામ કરવાનું તેજ, મીનોઇ શકતીઓની મારફતે બખ્શનારોછે. હમેશાં ભલી વસ્તુ મીનોની (યાને યજદીશકતીની) મારફતે છે. અને આએ દુનીઆંના લોકો જે ખુબીવન્તા છે, તે મીનોની (યાને યજદી) શકતીથી છે. આએ દુની-આંના લોકો મીનોને લગતી જાતવાળા, તેઓની અંદર પેદાના કરનાર અહુરમજદને લગતા સ્પેનામીનોનો લાએક સંબંધ હોવાથી તથા બીજા યજદોનો ખાલેસ સંબંધ હોવાથી છે. આએ દુનીઆંનાં માણસને બીજા ઉલટી ચાલવાળા (અંગ્રમઇનીઉશ) ની જાતનું (યાને તેના સંબંધ વાલું) જણાવું, એ તેની અંદર ઉલટો પ્રતાપ આપનારા (અંગ્રમઇનીઉશ) ના હંમેશના ઉલટા પ્રતાપથી છે. અને આદમીને સારૂ તે પ્રતાપ આપનારી (અંગ્રમઇનીઉશની) જાત અપવીતર છે. દરએક પ્રતાપ આપનારાઓએ (યાને સ્પંન્તોમઇનીઉશ તથા અંગ્રમઇનીઉશો) પોતાની તરફનો પ્રતાપ આપવો, એ માણસને પોતાની માફકનું બનાવવા સારૂં છે; (કેમકે જો) તે પ્રતાપ બખ્શવો અહુરમજદથી હોયચ તો તે માણસને તે પોતાના પાકીજે સંબંધને લાએકનું કરેછે. અને જે પેદાએશ પોતે હાંણી પોંહચાડનારા અંગ્રમઇનીઉશ-દેવ-દરૂજ અને બીજા તેને લગતા દુખકારકોના સંબંધ વાલી હોએચ તો તેનું જણાવું તેઓની તરફના પ્રતાપી આપથી છે.

૫ જે ધરમગુરૂઓનો મજહબ નેક પ્રમાંણ વગરનો બુરો હોએ તો, તેઓના તે મજહબને અંગ્રમઇનીઉશના તરીકાની માફકનો ગણવો, અને તે મજહબને સ્પેનામીનોને લગતો કહેવો નહી.

(૧૦૪) દરએક ઉલટી વસ્તુ, લાએક વસ્તુની સાથે મેળવવા જોગ નથી, તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, દરએક ઉલટી વસ્તુથી લાએક વસ્તુની સાથે મલી સકાતું નથી. (કારંણ કે) એક વસ્તુ પોતે તેના પેદા કરનારને લાએકની થવા સારૂ ચહડતે દરજેનું કાંમ કરનાર તરીકેછે. અને બીજી વસ્તુ પેલા હાંણી પોહચાડનાર (એહરેમન) ની તરફથી દરએક ચીજને નોકસાંન કરનાર તરીકેછે. એક અગમ બુધીવાલા (દાદાર) ને લગતીછે. અને બીજી બેકરારીવાલા (અંઘ્રમઇનીઉશ) ને લગતીછે. તેથી તે વસ્તુ એક રીતનો સંબંધ ધરાવનારી કેમ હોએ? (કારંણ કે તે) દરએક (વસ્તુ) ને સારૂ તેના દરએક ઉપરીની મારફતે ખલકના લોકોને માટેની દાનાઇ તેમજ બુરી બુધી; સાચવટ અને ખોટારૂ; શલીઅતા અને તુછકાર; સખાવત અને કંગાલીઅત; બરદાશત તેમજ બેરેહેમી; રોશની અને અંધારૂં; અને બીજી તેવીજ વસ્તુઓ છે. એમાં જે એક દાંનાઇવાલો અને શુનદર છે, તે વખાંણવાજોગ છે. અને જે એક બુરી બુધીવાલો અને બદશેકલ છે, તે ધીકારવાજોગ છે. તેથી જો આદમી પેલા ઉલટી આલચલંણવાલા એકના સંબંધવાલું (યાને એહરેમનનું સાથી) જણએતો, તે આદમીની અંદર તે (અંઘ્રમઇનીઉશ) ની વસ્તુને ભેલાવાથી તેની સાથે તેને એક મલતા એરાદાવાલું બનવુંછે. અને તે (આદમી) પેલા એક ગણીઆંણી (પેદા કરનાર) ની તરફ મુતલક જોનારૂં નથી. અને તે એક દાંનાઇવાલા ખોદાએતાલાની દાંનાઇ વગર તે (આદમી) પોતાની એબોને તથા તેની ધીકારવા જોગ બદશુરતીને જાતે જોઇ સકનારૂં નથી. અને તેથી તેને સઘલા શુંદર અને સ્તુતી કરવાજોગ લોકોને લાએકનું થાવું નથી. તઆરે એક દાંનાઇથી જોનારો (શખ્સ) એક ઉલટી વસ્તુને લાએક વસ્તુની સાથે કેમ મેલવી સકે? ૨

વલી (એક ઝાડને) રોપવાનું તથા તેને સાફશુફ કરવાનું કાંમ એક બીજાથી ઉલટું નથી, પણ એક બીજાને મલતુંછે. બલકે (તે કાંમો) એક બીજાનો શુધારો કરનારાંછે. કારંણ કે પેલાં રોપાએલાં (ઝાડ) ને કાપકુપ કરીને સાફ કરવાથી તેને લાએક બનવુંછે. તેથી (ઝાડને) કાપકુપ કરીને સાફ કરવું એ તેને પુરતી રીતે લાએક બનાવવા સારૂછે. ત્યારે મોતને ૩

જીનદગીનું કારણ કેહવું, એ સબબથી છે કે તે (માણસ) ને લાએક બનવા વીશેની જીનદગી, મોતને લીધેછે. અને મોત, એ જીનદગીને (સારાં કાંમથી) સંપુરંણ કરવા સારૂંછે.

૪ જે ધરમગુરૂઓ તેના પેદા કરનાર (દાદાર) નો સંબંધ ધરાવનારૂંછે, તેઓ પેલા હાંણી પોહચાડનારા (એહરેમન) તથા બીજા ઉલટી ચાલ-ચલણવાલાઓની સાથે મલતા કેમ થાઇ સકે ? કારંણ કે એક દાંનાઇ ભરેલી નજરવાલો, વગર તરીકાંવાલાને મલતો નહી થાએ. જેઓનો મજહબ તે દાદારની દાંનાઇવાલોછે, તે ચહડતે દરજેનો ધરમ, પેલા હાંણી પોંહચાડનારા (અંગ્રમઇનીઉશ) ની બુરી દાંનાઇવાલો કેમ હોય ? સબબ કે સાચવટ વાલો સ્તુતી કરવા જોગછે. અને ખોટારાંવાલો તીરસકાર કરવાને માટેનોછે. તેમજ (જે આદમી) સલીઅતાવાલું હોએ તે વખાંણવા જોગછે. અને તુછકાર કરનારૂ હોએ તે ધીકારવા જોગછે. વલી સખી (માણસ) વખાણવા જોગછે. અને બખીલ ધીકારવા જોગછે. તેમજ (જે આદમી) રોશનીવાલું (યાને યજદોના સંબંધ સાથનું) છે, તે સુંદર દેખાવનું હોએછે. અને (જે) તારીકીવાલું (યાને દેવોના સંબંધ સાથનું) હોયચ, તે બુરા દેખાવવાલું કેહ-

૫ વાએછે. વલી આસમાંન અને જમીન એ દાદારને લગતી વસ્તુ છે, તે એક-બીજાથી ઉલટી નથી ; પણ તે બેહુ ચીજો સ્તુતી કરવા જોગ છે. તેજપરમાણે સુરજ-ચંદર અને સેતારાઓ ; અને તેમજ પાંણી અને જાડપાંણ ; અને તેજ પરમાણે આદમી અને ગોસ્પંદ ; અને તેમજ દીન અને હકુમત ; અને તેજ પરમાણે હોશ-તરકશકતી અને અકલ ; તેમજ આતમા અને બદન ; તેમજ મરદાત અને માયા ; અને તેજ પરમાણે વફાદારી અને યકીનદારી અને (બીજી) ઘણીએક ચીજો એક બીજાથી જુદી છે, પણ તે સઘલી ફાએદાકારક અને વખાંણવા જોગ છે.

---

૧ ## (૧૦૮) અહુરમજદની અકલ-ઈચ્છા-કાંમ અને વખત વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, અહુરમજદ (પોતાની) હરવેસ્પ આગાહીવાલી અકલની મારફતે, હદવાલા વખતને માટેનાં કામની દરએક ધારણાવાલી ઇચ્છા પાર પાડેછે. હદવાલા વખતને માટેનાં કાંમનું પુરૂં થવું (દુનીઆંની) શરૂ-

આતથી છેક સેવરે છે. (હદવાલા વખતને માટેનુ) કામ પુરૂં કરવાએ, શેવટને વખતે (આદમીને) સુખવાલા વખતની શરૂઆતને સારૂ પાછું યોગીય બનવુંછે. અને ત્યારપછી હમેંશગીના વખ્તતનું શરૂ થવું—શેવટનો શુધારો-દરૂજનો ઘટારો-ગુજરેલાંનું ઉઠવું-સેવટની કાયાનું મેળવવું અને ખલકનાં લોકોનો શાંજખથી છુટકારો થવોછે. અને તેથી (લોકોને) હમેશગી—ખોરેહ અને ફેરફાર થયા વગરની અકલ-ઇચ્છા-કાંમ અને વખતથી રેહવુંછે. અને (તે વખતે) આદમીની તરફથી જે ઇચ્છા ઉપર ધેઆંન આપવુંછે, તે ધેઆંણ વાજબી રીતનું છે. અને તે (વખત) માં સેવટનો શુધારો ચાલુ રાખવા સારૂ દરએક પેદાએશને મજદીઅસની દીનની દાંનાઇના સંબંધથી ચલાવવુંછે. અને (તે વખતમાં) દરએક નેક આતમાવાલી પેદાએશને મજદીઅસની દીનને લગતો અહડતો દરજજો મેલવવોછે, કે જેથી તે (પેદાએશ) ફરશકન્ત (યાને શેવટના શુધારા) ને ઘણીજ મલતી થાએ. અને આદમીઓની ઇચ્છા તથા (તેઓનું) કાંમ મજદીઅસની દીનનાં ફરમાંનને લગતું રેહ. અને દરએક (આદમીને) અશો અહુરમજદની તરફનો સેવટનો ફાએદો મલે. અને જે કોઇ આએ દુનીઆંમાં ઘાત (પોહચાડવા) ની કુશેશ કરનારો હોએ, તે નોકસાંનની અંદરરેહ. તે (હમેશગીના વખત) માં જે નાફરમાનો (યાને દેવ લોકો) હમેશાની હલાકીવાલાછે, તેઓ સેવરે નોકસાંન પાંમેલા થશે અને આએ દુનીઆંનાં લોકોમાં જેકોઇ ઘાતકી (અંઘ્રમઇનીઉશ) થી ઠગાએલા હશે તેઓ અહુરમજદથી ફાએદાને લાએકના થશે. એ ઉપરથી સાબેત થાએછે કે અહુરમજદની અકલ-ઇચ્છા અને ધારણા સઘળી પેદાએશને ફાએદો કરનારી અને વગર ફેરફારને લાએકની છે.*

3 જે ધરમગુરૂઓ હંમેશાં (પોતાનાંજ) ભાશાંણુની મારફતે ખોદાએતાલાની ઇચ્છાને (લોકોની અંદરથી) ફેરવનારાછે, તે આએ દુનીઆંના ભાષાંણ આપનારા ધરમગુરૂઓ ખરેખર આદમીઓથી દોજખને ભરનારાછે.

---

* અહુરમજદ યશતના ૨૬ મા ફકરામાં અશો અહુરમજદે પેગમબર જરતોશતને આએ પરમાણે કહેલુંછે કેઃ—

'ઓ અશો જરતોશત! માહરી અકલ અને દાહપણ એ બેહુની મારફતે આએ દુનીઆંની શરૂઆત કેમ થાઈ અને આએ દુનીઆંનો છેડો કેહવી રીતે આવશે તે તું જાંણેછે.'

[illegible]

[illegible]

તે ધરમગુરૂઓને લગતી દીનને જેઓ ખોદાઇ મજહબ તરીકે ગણેછે તેઓ વગર હયાતીની ઇચ્છાવાલા અને દેવનો વધારો કરનારા લોકો છે. જેથી તે (આદમીઓને) હલાક કરનારા ધરમગુરૂની જાત આએ દુનીઆંમાં અંધ્રમઇનીઉશના વસીલા તરીકેની છે.

૧ **(૧૦૧) આદમી (તેના) અસલ વડવાનું ભાગીદાર (યાને ખવાસ તથા ચાલચલણમાં એકમલતું) છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.**

૨ જાંણવું કે, આદમી (ખવાસ અને ચાલચલણમાં પોતાના) અસલ વડીઅલનું ભાગીદાર (યાને તેઓને એક મલતુ) છે. અને તે બે તરેહથી છે. એક આતમાને લગતું, અને બીજું આતમા તથા બદનને લગતું. ૩ જે (આદમી) આતમાને લગતું છે, તે હયાતી આપનાર (ખોદાએતાલા) ની પખશવાલું છે, અને તેનીથી ફરનારૂં નથી.

૪ (બીજુ) બદન અને આતમાને લગતું (ઇનસાંન) છે તે જેમ તેને કાંમોની તરફ ફરવું જોઇએ તેમ ફરનારૂંછે. બદન અને આતમાને લગતું (ઇનસાંન) હયાતી આપનારની તરફ પોતાને શુધારનારૂ આતમાની મારફતેછે. હયાતીવાલાં (આદમી) ઓ આતમાને લગતાં કાંમ તથા નફાને સારૂ જે ફેરહર કરનારાંછે, તે આતમા સાથનાં બદનને લીધેછે. અને તે આદમીઓ પોતે બે પખશવાલાંછે, તેમાં એક મીનોને લગતી પખશવાલું અને બીજુ ગેતીને લગતી પખશવાલુછે. અને તે (ગેતીને લગતી પખશવાલાં) નો માલેક રવાંનછે. તેથી આદમી જો અમેશાસ્પંદોની સાથે એક મલતું અને એક પખશવાલું હોએચ તો તે (પોતાના) માલેક (યાને રવાંન) ની પખશવાલુ રેહછે. પણ જો આએ દુનીઆંને લગતાં બદનવાલું ઇનસાંન, તેના માલેક રવાંનનું સાથી નહી રેહતુ તો તે આએ દુનીઆંમાં ગોસપંદો તથા બીજી આએ દુનીઆંની કાયાવાલી પેદાએશોની બરાબરનું, બલકે માણુસી જીંદગી વગરનુંછે. અહુરમજદની હકુમતતલે રેહવાએ (માણુસની) જીનદગી અમરગી સાથની બુજોરગીવાલીછે. અને તે આએ દુનીઆની ફેરહર કરવાજોગ હયાતીવાલી કાયાને લીધેછે. આદમી

આએ દુનીઆંને માટેનું તેની લાએક સકતી (યાને ઘટતાં કાંમોની કઉઅત) ને લીધે ગણાએછે. કાયા સાથની હયાતીવાલું ઇનસાંન પોતે આએ દુનીઆંમાં તેની (યાને અશો અહુરમજદની) પખશવાલું એબ આપનાર (અંધ્રમઇ-નીઉશ) ના વગર સંબંધેછે. કાયા સાથની હયાતીવાલું આદમી જેમ એબ આપનારની આગલ ગયોમરદ હતો. અને તનપસીનને વખ્તે સઘલાં આદમીઓ થશે. તેમ વગર મોહતનું એહેરેમનના વગર સંબંધેછે. આએ (કેઆમતને) વખતે (ઇનસાંનને) ગોસપંદથી જુદી રીતે અમરગ થવુંછે. કારંણ કે કાયાવાલુ ગોસપંદ પોતાની અંદર સાવધ સકતી ધરાવનારૂ નથી. તેથી તે કાયાવાલું હોવા છતાં બુજોરગ અમરસકતી (યાને યજદી સંબંધ) વગરનું છે. તે હયાતીવાલી બુજોરગ અમરગ સકતીને લીધે આદમી કાયા વગરનું નથી. (એટલે જે અમરગીવાલી બુજોરગ સકતીના સંબંધને લીધે માણસ મોત વગરનુંછે.) જે સબબને લીધે આએ દુનીઆમાં સવછ હયાતીવાલી કાયાવાલું આદમી અમરગીની પખશવાલુંછે. અને (આએ દુનીઆંમાં) એબ આપનારની સાથે ભેલા-વાથી હયાતીવાલું આદમી મોતવાલુંછે. એ પરમાણે જે હયાતીવાલું આદમી આતમાની પખશવાલુંછે, તે અસલ વડીઅલથી (યાને ગયોમરદથી) છે. અને વલી હયાતી સાથનાં બદનવાલું આદમી પોતે આએ દુનીઆંમાં તેજવાલા આતમાની પખશવાલું હોએચ તો તે સવછ હાલતની અંદર વગર મોતની જીનદગીવાલુંછે. પંણ જો બદન સાથની હયાતીવાલું આદમી એબ આપનારની સાથે સંબંધ રાખનારૂ હોએચ તો તે મોતવાલુંછે. જે આદમીછે, તે જીનદગીવાલું, બોલતું અને મોતવાલી પખશવાલું કેહેવાએલુંછે. જે આતમાના અસલ સંબંધથી તે (આદમી બણેલું) છે, તે આતમા એબ આપનારને બદનવાલી હયાતી સાથની કાયામાં ભેલાવાથી, મોત સાથની જીનદગીવાલો (યાને મીનોઇ દુનીઆંમાં દુઃખ ભોગવનારો) છે. અને (આદમીનો) આતમા જે બોલતો છે, તે તેની સાથે જોડાએલી અખો-શકતીથી છે. અને તેનું દાનાઇ સાથનું બોલવું યજદી સાવધ શકતીના સંબંધને લીધે છે.

વલી આએ આતમાનું ગયોમરદની કાયામાંથી ગુજરકરી જવું (યાને નીકલી જવું), તેની અંદર એબ આપનારની જાત આપાવાથી (યાને એહરેમનને તેમાં દાખેલ થવાથી) છે. વલી ગયોમરદનો આતમા બદનની અંદરથી નીકલી જવાએ તેની જીવવાની અને બોલવાની શકતી મરણ ૫

પાંમનારી (બની) છે. બાકી ગયોમરદની હયાતીવાલી કાયા સવછ હાલતમાં હતી ત્યાંવેર તે જીવવાની અને બોલવાની શકતી ધરાવનારો હતો.

૬ જે આતમા અને બદનવાલું આદમી છે, તે (પોતાના) અસલ વડવાની માફક એક પેદાના કરનાર જે દીન અને ઇનસાફનું મુલ છે, તેનું તાબેદાર અને તેનો ડર રાખનાર તરીકે છે. અને તેજ પરમાંણે તે (યાને આદમી) પેહલલાં આદમીથીજ પોતાના વડીઅલની માફકનું છે. કારણ કે 'મશીય' એ નામનો તરજુમો, (અહુરમજદની) તાબેદારીવાલા વાચા સાથના પુરૂશને લગતો છે. અને 'મશીયાંનિ' નાં નામનો તરજુમો (અહુરમજદની) તાબેદારીવાલી વાચા સાથની સ્ત્રીને લગતોછે.

૭ અને તેઓ (યાને મશીય તથા મશીયાનિ) ગોયા ફાએદાભરેલાં આદમીઓનો સેલસેલો જે ફ્રશકન્તને સારૂ છે તેના અસલ વડીઅલના સબબ તરીકે છે. અને તેથી (યાને તેઓની ઓલાદથી) જેઓ ભલી દીનની મારફતે ફ્રશકન્તના (વખત) ને મારેનો સંબંધ ધરાવનારાછે, તેઓ તે (દીન) થી ખલકનાં લોકોને ફ્રશકન્તને મારેનો ફાએદો કરનારાછે. આએ (ફ્રશકન્તને મારેનાં) આદમીઓ, જેમકે અગત કરીને સીઆમક અને ફ્રરવાકની ઓલાદનાં છે. વલી તે સીઆમક અને ફ્રરવાકનાં નામનો તરજુમો "આગલના ફાએદાનો સેલસેલો ચલાવનાર" નો છે. તે (સીઆમક અને ફ્રરવાક) નો વીચાર ફાએદા ભરેલા છેલ્લા સુધારાને લગતી પુખ્ત ઓલાદ કરવાને લગતો હતો.

૮ વલી તેઓ (યાને સીઆમક અને ફ્રરવાક) શરૂઆતથી દુનીઆંની પરવરશીનું કામ કરનારા તથા દુનીઆંને ચલાવનારા અને ખલકના લોકોનો સુધારો ચાલુ રાખનારા વડીઅલ તરીકેના વસીલા છે. દુનીઆંની પરવરશી કરનાર થવું એ જે કોઇ દુનીઆંને ચલાવનારછે તેની મારફતે બની શકેછે. જે દુનીઆંને ચલાવનારો (પાદશાહ) છે, તે દુનીઆંની પરવરશી તથા સુધારો કરવાએ, ફ્રશોકન્તના સંબંધને સારૂ ખલકની પરવરશી અને સુધારો એ બેહુ કાંમો કરનારછે. જેમકે આએ (કામને લગતા) જે પેહલલા વડીઅલ તરીકે હતા તે 'આસરીતે' અને 'હોશંગ' હતા. વલી તે 'આસીતે' નાં નામનો તરજુમો ખેડુત (યાને ઇનસાંનની પરવરશી) ને લગતુ કાંમ કરનારનો થાએછે. અને 'હોશંગ' નાં નાંમનો તરજુમો પાદશાહીનો એરાદો રાખનારનો થાએછે. વલી તે (હોશંગ) પોતે અહુરમજદ પ્રસ્તી (યાને મજદીઅસની દીન) ની મારફતે માણસોને સઘલી રીતે શુધારનારો હતો.

વલી આદમીઓ આએ (મજદીઅસની દીનની) સહમજવાલાં ૯
(પોતાના) પાંચ વડીઅુલોની મારફતે બનેલાંછે. જેમકે (તેઓને) દીનની
દાંનાઇ ઉપર એતેકાદ રાખવો, ગયોમરદથી; ખોદાના તાબેદાર તરીકે ૧૦
રેહવું, મશી અને મશીયાંનિથી; અને ફાએદેમંદ (સોસીઓશ) નો સંબંધ ૧૧
મેલવનાર થવું, સીઆંમક અને ફરવાકથી; અને દુનીઆંની પરવરશી ૧૨
કરનાર થવું તથા દુનીઆંને ચલાવનાર થવું, આસીત અને હોશંગ-
થીછે. અને તેઓથી (આદમીઓ) દુનીઆંમાં લોકોને શુધારનારાં, આએ
દુનીઆંને ચલાવનારાં, છેલ્લા શુધારાને માટે માણસની ઓલાદને
પુરતાં બલથી ચાલુ રાખનારાં, દરૂજને હાંકી કાહડનારાં અને શઘલા
લોકોને છેલ્લા શુધારાના વખતને માટેનો ફાએદો કરનારાંછે.

(૨૧૦) આદમીને અગમબુધી મલવા વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, કાયાવાલાં આદમીની અંદર, અખો (યાને ગેબી સહમજ ૨
આપનારી) સકતી પોતે એક પવીતર આંખછે. અને જેયાંસુધી (આંદમીની
અંદર) તે ગેબી ચીજને દેખાડનારી સકતી—અકલના સખુન સીખવા સાથે
પાએદાર હોએછે, તેયાંસુધી તે માંણસને અગમચેતીનું મલવુંછે. (યાને
માંણસની અંદર જેયાંસુધી ગેબને લગતી અકલ આપનારી બેહમનની જાત
અખોની સાથે હોએછે, તેયાંસુધી ભવીશને લગતી યાને ખોદાની તરફની ગેબી
સહમજ તેને મલેછે.) અને તે (આદમી) હયાતી ધરાવનારાં (ઇનસાંનો)
ને (તેઓનાં) સુખને માંટેની વીચાર હમેશાં સીખવનારૂંછે. અને તે
અકલના આવજની (યાને બેહમનની તરફનાં સંભલાંણની) કેલવણી
આપનાર (માંણસ), મજદીઅસની દીનની શઘલી જડાવદાર અગમચેતી
સાથે તે (બેહમનની) અગમચેતીથી વધારે ફાવનાર (યાને ફતેહ મેલવનાર) છે.
(આવતી દુનીઆંનાં) શુખને માટેનો વીચાર અખોની અંદર (માણસને)
હમેશાં ગુનાહથી પાક રાખવાના વીચાર તરીકેછે. (આવતી દુનીઆંનું)
સુખ આપનારો વીચાર સવાબને સારૂ તથા (માણસને) લોભ-અદેખાઇ-
ઉલટો વીચાર-ચકુનમ-વેર અને બીજાં પાપની તરફ ચલાવનારા વસીલા-

ઓનાં પાપથી દુર રાખવા સારૂ અને તેનેં દરૂજથી પાક કરવા સારૂછે. અને તેથી તેની અંદર સવાબના વસીલા બેહમન અને બીજા યજદો સંપુરંણ રીતે રેંહીને (તેને) સવાબને મારેની હીલચાલ કરાવનારાછે.
૩ જ્યાંસુધી તે (આદમી) તેઓના (યાને યજદ અમેશાસ્પંદોના) વીચાર સાથનું રેહછે ત્યાંસુધી.

૧ (૪૧૧) માણસને (આએ દુનીઆંમાં) લાએક બનવા સારૂ સારી ફતેહ મલવાનો મોબારેક સંબંધ, તેને લગતી સરવેથી ચહડતે દરજજેની સાત પદવીની મારફતે છે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, માણસને (આએ દુનીઆંમાં) લાએક બનવા સારૂ સારી ફતેહ મલવાનો મોબારેક સંબંધ, દીનની અંદર તેને સારૂ જણાવેલા
૩ સરવેથી ચહડતી પદવીવાલા સાત તરીકાથીછે. એમાંની પેહલ્લી (પદવી) રવાનની અશોઇને લગતીછે, અને તે ભલી દીનને લગતા ઓત્તમ તરીકાથી ખોદાએતાલાની મરજી મુજબનાં કાંમ કરવાએછે; જે (કાંમ)
૪ આદમીને લાએક બનવા વીસેનાં બખ્તાવર મુલથી છે. આદમીને લાએક બનવા સારૂ બીજી (પદવી) તનદરૂસ્તી સાથની હીલચાલ કરવાને
૫ લગતીછે, કે જેને લીધે તે લાએક જીનદગીવાલું બની સકે. તરીજી (પદવી) આદમીને આતમાને લગતી લાંમબી જીનદગીનીછે, કે જેને
૬ લીધે તે સલાંમત હીલચાલથી પાએદાર રેહી સકે. ચોથી (પદવી) હીમત- વાંન દોલતને લગતીછે, કે જેથી (માણસ) બેહુ દુનીઆંને મારેનાં કાંમ
૭ કરી સકે અને તેને લગતી લેજજત ચાખી સકે. પાંચમી (પદવી) સાંહમણે થનારાઓને ટાલવાની અને (તેઓ ઉપર) ફતેહ મેલવવાનીછે, કે જેથી તે
૮ પોતાની જાતને તથા દોલતને જાલવી સકે. છઠી (પદવી) શતરૂઓને વાસ્તેનો ઉપાએ આગમચથી જાંણવા વીસેનીછે, કે જેથી શતરૂઓની
૯ ઉપર તે ફતેહ મેલવી શકે. આદમીની અંદર સાતમી (પદવી) ઉપલી છ પદવીઓને મારે આદમીઓને સરવેથી સરસ થવા વીસેનીછે. કે જેથી તે (આદમી) બીજા શખ્સોનાં કરતાં બુજોરગી અને બખ્તાવરીમાં વધારે ચહડતે દરજેનું ગણાએ.

(૧૧) સારા ખવાસનાં (આદમી) ની અંદર તેને ઊંચે દરજજે ચલાવનારી ભલી સકતી છે. અને બુરા ખવાસનાં (આદમી) ની અંદર તેને નીચ હાલતે ચલાવનારી બુરી સકતી છે. તથા (આદમીની) અંદરથી ચહડતે દરજજેની સકતી પાછી ફરવાએ તે બુરૂ અને વધારે બુરા ખવાસવાલું જણાએલું છે. અને (આદમીની) અંદરથી નીચ સકતી નીકલી જવાએ તે વધારે ભલું અને સારા ખવાસવાલું જણાએલુંછે; તેના કારણ વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો. ૧

જાંણવું કે, સારા ખવાસવાલાં આદમીઓ સારા ગુણને લીધેછે. અને બુરા ખવાસવાળાં આદમીઓ બુરી એબને લીધેછે. (માંણસની અંદર) સારો ગુણ યજદી પ્રતાપના સંબંધથી છે. અને એબ બુરા સાયાના (યાને દેવના પ્રતાપના) સંબંધથી છે. (માંણસની અંદર) યજદી પ્રતાપ સ્પેનામીનોથી છે અને તેથી તેનો એરાદો સારા ખવાસને માંટેનો છે. અને બુરો સાયો (યાને દેવનો પ્રતાપ) ઘનાહમીનોથી છે અને તેથી તેનો એરાદો બુરા ખવાસોને માંટેનો છે. સારા ખવાસવાલાં આદમીની અંદર તે વધારે પ્રતાપી (સ્પેનામીનો) વધારે સારા ગુણોનો જઠો કરનાર છે, તેથી તે (આદમી) સારાં મુલવાલી પેદાએશ તરીકે છે. અને સારાં મુલવાલાં આદમીની અંદર તે સરવેથી સરસ પ્રતાપી (સ્પેનામીનો) ના ઓત્તમ ગુણો, જાતી અકલ—(ખોદાની) તાબેદારીનો વીચાર-સખાવત-સચાઇ અને બીજા સારા ગુણો હોએછે. તેને લીધે તે જે બાએશવાલું અને કરજને લગતી (ઇઆમે પાપની) ઇચ્છા વગરનું છે. (એટલે જે આએ દુનીઆંમાં તેણે કરેલાં પાપનાં કામનું કરજ અદા કરવાની તેને આવતી દુનીઆંમાં ફીકર નથી.) ૨ ૩

બુરા ખવાસવાળાં (આદમી) ની અંદર બુરો સાયો (યાને દેવનો પ્રતાપ) હોવાએ. બુરા ખવાસોનું ઉતરવુંછે. જે (આદમી) બુરા સાયા (યાને દેવના પ્રતાપ) વાલું છે, તે (દુનીઆંમાં) એબ અને બુરી આદતને દીપાવનારૂ અને બુરાં મુલવાલી પેદાએશ તરીકેનું છે. અને બુરાં મુલ-વાલાં આદમીની અંદર જે મોટાઇ વગરનો (એહરેમન) છે, તેનું રેહઠાંણ ૪

હોવાને લીધે તેને ઉલટો વીચાર, લોભ, ધીકાર, ગોસ્સો, બખીલી, પાપ, મોત, અંધાપો અને બીજી બુરી દીનને લગતા ધીકાર ભરેલા ગુનાહને માંટેના દુરગુણો હોએછે. અને તે એબના વધારાને લીધે તે માણસને બીગડવુંછે.

૫ (આદમીની) પેદાએશની અંદર સ્પેનામીનોના પ્રતાપનો સંબંધ હોવાએ તે આબાદીવાલું અને સારા ગુણોનું મુલ છે. અને અંઘ્રમઇનીઉશના બુરા સાયા (યાંને પ્રતાપ) ની અસરને લીધે તે કેદને લગતું (યાને દોજખનું બંદીખાંનું ભોગવનારૂ) અને દુર ગુણોનું મુલ છે. આદમીની અંદર ઘણી આબાદ હાલત, ચહડતે દરજજેના સારા ગુણોના સંબંધને લીધેછે. અને તેને દુરગુણોથી નાપાક અને નાસવન્તું થવું, એબોની તરફ શોક રાખવાને લીધેછે.

૬ સારા ગુણોથી આદમી ખરાબ થતું નથી, પણ ઘણી સારી હાલતવાલું રેહછે. અને તેની અંદર તેને ચહડતે દરજજે ચલાવનારી સ્પેનામીનોની પોતાની અકલ, નમનતાઇ સાથનો વીચાર, સખાવત, સચ્ચાઇ અને સઘલા સારા ગુણોછે; તેથી તે (આએ દુનીઆંમાં) ચહડતા દરજજાથી, ખીલતી હાલતથી અને નુરમંદ ચેહરાથી પરકાશેછે. અને જે આદમી અંઘ્રમઇનીઉશની એબ આપનારી સકતીનો સંબંધ રાખનારૂ હોએચ, તે પોતાની અંદરની એબનો ઉપાએ નહી કરવાથી (આએ દુનીઆંમાં) નીચી અવસ્થામાં રેહછે. અને નીચ તથા પરતી હાલતને લીધે તે (માંણસ) કોઇની જાંણમાં આવતું નથી. અને તે (આદમી) ની અંદર તેને ચલાવવાની નીચ સકતી હોવાએ તેના ચહડતે દરજ્જેના સારા ગુણ અસ પાંમેછે. અને તેથી વગર ઉપાએવાલી એબો તેની અંદર મોટાઇ ભોગવેછે. અને તેને દુરબલ કરવા સારૂ તેની અંદર નીચાઇ, કજલાત, અને એબ આપનારના સંબંધવાલી એબનો ચહડતો દરજ્જો, તથા વગર ઉપાએવાલા દુરગુણોનો પ્રકાશ પોહચેછે.

૭ બુરા ખવાસવાલાં તથા બુરાં મુલવાલાં આદમીની અંદર ગુનાહનો વધારો કરનારો ઉલટો વીચાર, લોભ, કરોધ, અભીમાંન, બખીલી, જુઠાઇ, (દીનની તરફ નહી જોવાનો) અન્ધાપો, (દીનની બાબત નહી સાંભળવાનું) બેહરપંણ અને બીજા દુરગુણવાલી સકતીઓ પોતે તેની અંદર મોહટાઇ ભોગવેછે. અને તેથી તે (માંણસ) પોતાનાં ખાંનદાંનની મીજલસથી દુર થાએછે. (એટલેજે તેના બુરા ખવાસને લીધે તેનાં ખાંનદાંનના ભલા લોક તેની સાથે સંબંધ રાખતા નથી.) અને તેની અંદરના

તે દુરગુણોની નીચાઇ તેને હીન કરેછે. અને તેની અંદરના દુરગુણોની બુરી ખાહેશ તેહને (લોકોની) જાંણ વગરનું રાખેછે. તેની અંદર તેને નીચાઇથી ચલાવનારા જાલમ દુરગુણો તેના આતમાને નીચ હાલતને લીધે રોશની વગરનો રાખેછે. અને તેને નીચ દુરગુણોથી પરકાશ આપેછે. અને તેથી તે (આદમી) તેની અંદરના દુરગુણોની નીચાઇથી ચલકાટ વગરનુંછે. માંણસને સારા ગુણ બુજોરગીએ પોહચાડનારાછે. અને તેથી તે સારા ઉપાએ કરનારૂંછે. અને જે સારા ગુણછે, તે તેની જાતને પ્રખીઆત કરનારછે. અને તે સબબને લીધે તે આદમીને અશો લોકોનું બેહશતનું મકાંન, ચહડતો દરજજો, જોઇતી હકુમત, શુખ અને આરાંમ મલેછે. અને (ત્યાં) તેને નવી ખોરેહ, ભલો ચલકાટ, દબદબો, એજમતી કઉઅત અને કીંમતી બદલાનું બખ્શવુંછે.

મજદીઅસની દીનની નસીહતછે કે, આએ દુનીઆંમાં યજદાંની સ્તુતી અને આરાધના ચાલુ રાખનારા ભલા લોકોની ઉપર, યજદોની તરફથી તેઓને બેહુ દુનીઆંને માંટેનો ફાએદો, ફરાગત અને સુખ મલવાની અને બુરાઓને સંકટ અને સખતી (પોહચવા) ની દુઆ કરવીછે. ૮

યજદોથી પરહેજગારને પાપની (યાને પાપી કાંમ નહી કરવાની) શાહમજ આપવીછે. દોજખથી છુટકારો મેલવનારા પરહેજગારોમાંનો પેહલો પરહેજગાર ચલકાટ ભરેલા નુરમંદ જાતવાલા માલેકોને (યાને યજદ અમેશાસપંદોને) પોતાને સારૂ પસંદ કરવાએં અને તેઓને દોસ્ત તરીકે કબુલ રાખવાએ, સુખ-નેકનાંમી અને રવાનને માટેની નેકી મેલવનારોછે. ૯

બીજો—(પરહેજગાર) લોકોને શુખ આપવાએ, મોભાવાલાઓનો મુલાહેજો રાખવાએ, અને ઓરત લોકોની માલેક તરીકે બરદાસત કરવાએ અને દોસ્તોને યજદોના સંબંધથી સારૂં કાંમ કરનાર બનાવવાએછે. ૧૦

તરીજો—(પરહેજગાર) દુનીઆંનો પાદશાહછે, કે જે પોતાની ખલકને લગતી હકુમતની મારફતે પરહેજગારોને ચહડતો દરજજો આપનાર, મજદીઅસની દીનને બુજોરગ ગણનાર, બુરીદીનને નીચી પાડનાર, સારી હાકમીની સવાગત કરનાર, સારા હાકમોને હકુમત આપનાર, દુનીઆંમાં ઇનસાફ પાંથરનાર, આદમીઓને આબાદાંની—સારા બંદોબસ્ત અને સારા દેખાવથી ઘણી ફરાગત અને શુખનો વધારો કરનાર હોએ. ૧૧

(દોજખનો) પેહલલે દરજજેનો કેદી, પોતાને માટેના (દેવોના) બુરા સાયા (યાને પ્રતાપ) ને લીધે અને બુરા સરદારને (યાને અંધ્રમઇનીઉશને) ૧૨

પસંદ કરવાએ, નાલાએક તથા દુઃખવન્તો, બદનાંમીવાલો, અને બુરાં સ્વાંનવાલો જાણુએલોછે.

૧૩ (દોજખનો) બીજો કેદી, લોકોને દુખ દેનાર થવાએ, દરજજાદાર લોકોને ધીકારવાએ, ઓરતોને અપમાન આપવાએ, અને પોતાના મદદગારોને ખુબીવનતા નહી બનાવવાએછે.

૧૪ (દોજખનો) તરીજે દરજ્જેનો કેદી, દુનીઆંનો પાદશાહછે, કે જે પોતાની ખલકનાં લોકોની હકુમતની મારફતે ગુનહેગારોને ચહડતો દરજ્જો આપનાર, મજદીઅસની દીનને પસ્ત દરજ્જેની ગણનાર, બુરી દીનને ચહડતો દરજ્જો પોહચાડનાર, (દુનીઆંમાં) બુરી હકુમત કરનારાઓની સવાગતા કરનાર, અને બુરા ફરમાંન આપુનારાઓને હાકમ કરનારો હોએ. કે જેથી દુનીઆંમાં કંગાલીઅત, ઉજડપણું અને બુરી સાહેતાનું પંથરાવું થાએ અને આદમીઓને સંકટ અને દુઃખ પોહચે.

૧ (૨૧૩) ચહડતે દરજ્જેનાં લોકોને ઊતરતે દરજ્જેનું બનવું, એટલે જે ચહડતે દરજ્જેથી ઊતરતા દરજાવાલું થવું, યા જાતે ચહડતે દરજ્જે બનેલું હોએ તેને ઊતરતે દરજ્જેનું થવા વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, ચહડતે દરજ્જેનાં (માણસ) ને ચહડતા દરજજાવાલું બનવાનું કારંણ, ગુણવાલાં મુલને લગતી ઓત્તમ બુનીઆદના સંબંધથી છે. જેને

૩ લીધે આદમી ચહડતે દરજ્જેનાં સબબ વાલું બનેલુંછે. આદમીની જાત સારા ખવાસવાલી અને પરહેજગારીની ચાલચલણ વાલી, તે ભલી બુનીઆદના સંબંધે કરી થાએલીછે. અને તે પરહેજગાર ખવાસવાલાં (ઇનસાંન) નો

૪ દોજખથી છુટકારો છે. નીચ (માંણુસ) ને નીચ બનવાનું કારંણ, એબવાલાં મુલની અસર આદમીની અંદર પેવસ થાએછે. અને તેને લીધે

૫ (તે આદમી) એબોના શોકવાલું બનેલુંછે. તે આદમીની જાત બુરા ખવાસવાલી અને સજા પાંમનારી ચાલચલંણવાલી, બુરી બુનીઆદના સંબંધે કરી થાએલીછે. અને તેથી તેને દોજખની સજાનું મેલવવુંછે.

૬ કારંણ કે સારા વખતની અંદર સારા ખવાસવાલા પરહેજગાર લોકોને હલકાઇ, ચોરી અને છુપી હાલત વગર ઘણી રીતે હકુમત—મોહટાઇ

અને પ્રખ્યાતીમા પોહચવુંછે. અને સજાને લગતા ગુનેહગારોને હકુમત, મોહટાઇ અને પ્રખ્યાતપણાં વગર, ચોરી—હલકાઇ અને બેમાલમ હાલતની અંદર પોહચવુંછે. અને બુરા વખતની અંદર સજાને લાએકના પાપીઓને ચોરી—હલકાઇ અને વગર પ્રખીઆતીથી હકુમત—મોહટાઇ—અને પ્રખીઆતીમાં પોહચવુંછે. અને સારા ખ્વાસવાલા પરહેજગારોને હલકાઇ—ચોરી અને અપ્રખીઆતીમાં આવવુંછે. તેથી (માંણસને) ચહડતે દરજેનું બનવાની નીશાંણી તેને વાસ્તેના વખતનાં સંબંધવાલાં મુલથી છે. બુરા વખતની તથા તેનાં સેવટને લગતી શાખ્શી અને ભલા વખતની અને તેને લગતાં કાંમની શાખ્શી ચહડતે દરજેનાં (આદમી) ને નીચ બનવાથી અને નીચ (માંણસ) ને ઉંચ થવાથી છે. વલી બુરા વખતની અંદર ચહડતે દરજે પોહચેલા શખ્શથી તેને લગતાં ભલાં આદમીની બરદાશત કરવી, (તેની તરફ) સારી નજર રાખવી, ખોદાના બંદા તરીકે રેહેવું, નીતીથી ચાલવું, સખાવત કરવી અને બીજા સારા ગુણો છે. તેમજ (માંણસને) નીચ હાલતમાંથી સાચું અને ચહડતે દરજેનું બનવુંછે. (માણસ) મજદીઅસની દીનને પસંદ કરે તો તે નીચ હાલતમાંથી ઉંચે દરજેનું થાએછે. કારંણ કે ઘણાએક લોકો બુરા વખતની અંદર દીનને લગતી સીખામણથી ભલા વખતને મેલવેછે. અને જે નીચ હોએછે તે ઉંચ થાએછે. અને જે શખ્શ બુરા વીચારથી (દેવની) બુરી મદદવાલો, બુરી મતલબનો, ઇજા દેનારી જાતવાલો અને ઘણો કીનાખોર હોએછે તે અનીતીથી દુઃખી થાએછે.

(૧૧૯) દુનીઆંમાં ભલી દીન, તેની કરીઅત અને કાંમને હમેશાં ઘણું ચાલુ રાખવા વીસે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

જાંણવું કે, દુનીઆંમાં ભલી દીનનું જણાવું હમેશાં તેનો ઘણો રેવાજ આપવાએછે. કારંણ કે સઘલા દીનદારોથી (ભલી દીન) ચાલુ રહેવાએ ભલી દીનની મારફતે લોકોની અંદર યજદાંની યાદ કરવી અને સચાઇ તથા ભલાઇની વખાંણ કરવીછે; અને ખોટારાં તથા બુરાઇ અને જે કાંઇ બુરી દીનથી સખ્તી ઉપજાંવનારી વસ્તુછે તેને ધીકારવીછે.

દાદારનો મજહબ સઘલા પાક અને ધરમી લોકોને સારાં કાંમ કરવા સારૂંછે. અને બુરો તરીકો બુરાં કાંમ કરવા સારૂંછે. હકુમત, ફરમાંન-બરદારી, ગરીબોની પરવરશી, ગોસ્પંદોને છુટાપણાંથી રાખવાં અને વલી બીજાં ઘણાંએક સાચાં સવાબનાં કાંમો અને તેને લગતી ખુશેશ-ભલી દીનથીછે. અને તે (દીન) ની મારફતે ખોદાના તાબેદાર લોકો ભલા તરીકાવાલા કેહવાએછે. અને જેઓના મજહબની અંદર ખોટારૂં અને પાપછે તેઓની અંદર આએ સાચા સવાબનાં કાંમને માટેની કઉઅત નથી.

૩ ભલી દીનની કઉઅત લોકોને ગુનાહની અપવીતરાઇની અંદર ચાલવાથી સુધારનારીછે. તથા (દીન), તેની હકુમતથી (આદમીની) ઓલાદને ચલાવનારીછે. અને પાક હાલતમાં (લોકોને) ચલાવવાથી ખલકના લોકોમાંથી એબ આપનારનો ઘટાડો થવોછે. અને લોકોને સઘલી એબ અને ઘાતથી પાક રાખવાએ તેઓને હમેશની પુરતી રોશનીને માટે સુધારવુંછે; તે એવી રીતે કે, અપવીતરાઇમાં તેને ચાલવાનું એકુ કારંણ જણાતાં, ભલાઇનો વધારો કરવો અને (તેને લગતી) બદીને તોડવી. અને જે કાંઇ દેવને લગતી સકતીઓ તે (માંણસ) ની અંદર હોએ તે સઘલી બુરી સકતીને તોડવાના ઉનચે દરજેના વીચારથી પોતાને ચલાવવું. આએ (દીન) ઉપર સઘલાં આદમીઓએ કાએમ રેહવાથી દુનીઆંનાં લોકોની અંદર સઘલી ભલાઇથી સુધારો કરવોછે. અને એથી ધનાહમી-નોને ઘણી સખત ઇજા થવીછે. ભલી દીનને લીધે ફ્રશોકન્તને લગતા સ્પેનામીનોથી ધનાહમીનોને દરએક કાંમથી અસકત કરવો તથા દરએક ચીજથી બરતરફ કરવોછે. અને ફ્રશોકન્તને (યાને સેવટના શુધારાને) ચાલુ રાખવો મજદીઅસની દીનના ભલા વીચારને (દુનીઆંમાં) ચાલુ રાખવાએછે.

૧ (૪૧૭) માંણસ (ખોદાએતાલાની) દોસ્તી અને કાંમને સારૂ પસંદ પડતું નેક જાતના સંબંધને લીધે અને લોભી જાતથી દુર રેહવાએછે. તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, ઘણાંજ ચહડતે દરજેનાં આદમીથી, છેક ઉતરતે દરજે-વેરના આદમીની મરતબાની ગણતરી, આએ (યાને નીચે જણાવેલા) ૩ ૭ તરીકાથી છે. પેહેલ્લુ સરવેથી સરસ (આદમી) તે છે કે, જે

બુરાઇ વગર ભલાઇની મારફતે જીનદગી ભોગવનારૂં (હોએ). બીજું તે ૩
(આદમી) છે, કે જે બુરાઇને મારે વગર જીનદગીવાલું અને ભલાઇને
માંટેની જીનદગીવાલું (હોએ). તરીજું તે (આદમી) છે, કે જે ભલાઇ ૪
અને બુરાઇ-એ બંધેને માંટેની જીનદગીવાલું (હોએ). ચોથું તે (આદમી) ૫
છે, કે જે બુરાઇથી જીનદગી ગુજારનારૂં અને ભલાઇથી નહી જીનદગી ગુજા-
રનારૂં (હોએ). પાંચમું તે (આદમી) છે, કે જે ભલાઇ અને બુરાઇ એ ૬
બેહુની મારફતે જીનદગી ગુજારનારૂં નહી (હોએ). છઠું અને સરવેથી પસ્ત ૭
દરજેનું તે (આદમી) છે, કે જે બુરી જીનદગીની મારફતે ભલાઇની
ખરાબીવાલું (હોએ). જે (આદમી) બુરાઇ વગર ભલાઇથી જીનદગી ૮
ગુજારનારૂં છે, તે આદમીઓની અંદર સરવેથી ચહડતે દરજેનું છે. અને
(તે ખોદાએતાલાની) દોસ્તી તથા કામને સારૂં પસંદ કરવાજોગ છે.
સારી જાતનું (યાને યજદ અમેશાસ્પંદના) સંબંધ વાલું (આદમી) હમેશાં ૯
બુરાં કાંમનો લોભ કરવાથી દુર રેહનારૂં છે. જે (આદમી) ભલાઇને ૧૦
ખરાબ કરવા સાથે બદીની મારફતે જીનદગી ગુજારનારૂં છે, તે ચહડતે
દરજેની દોસ્તી અને કાંમને પસંદ કરવાથી તથા સારી જાતના સંબંધથી
રદ થાએલુંછે. અને સારી જાતનો સંબંધ ધરાવનારૂં (આદમી) હમેશાં
બુરાં કાંમથી અને લોભી જાતથી દુર રેહનારૂં છે. આએ બે તરીકાવાલાં ૧૧
(માંણસ), વચલાં ચેઆર (આદમી) ની અંદરથી છે. જે ભલાઇથી જીનદગી
ગુજારનારૂં અને બુરાઇથી નહી જીનદગી ગુજારનારૂં (આદમી છે) તે
ચહડતે દરજેની દોસ્તી તથા કાંમ અને સારી જાતનો સંબંધ તથા ઉનચી
દીનને પસંદ કરવાએ અને લોભ કરવાના વગર વિચારથી અને બુરાં
કાંમથી દુર રેહવાએ ઘણાજ ચહડતા દરજાની નજદીકીવાલું છે. જે ભલાઇ ૧૨
અને બુરાઇ એ બંધેને લગતી જીનદગીવાલું (આદમી) છે, તે આજાર
અને બદીથી દુર રેહીને પોતાને દુરઅંદેશીથી ચલાવવાએ પોતાનાં શુખની
બખશેશ મેળવનારૂં ભલા (સ્પેનામીનો) ઘી થાએછે. જે (આદમી) બુરાઇની ૧૩
મારફતે જીનદગી ગુજારનારૂં અને ભલાઇથી નહી જીનદગી ગુજારનારૂં છે,
તે લોભી જાત (યાને આજદેવ) ની મારફતે હમેશાં સારી જાતના સંબંધને
બુરૂં ચાહનારૂં અને વખતની અંદર છુપીઆં કાંમને (ઇઆને પાપને)
પસંદ કરનારૂં છે. જે (આદમી) ભલાઇ અને બુરાઇ, એ બેહુને લગતી ૧૪
જીનદગીવાલું નથી, તે વખતની અંદર ઠગાઇનાં કાંમથી તથા મોહટાઇનાં
કાંમથી દુર રેહવાએ બદબખતીની (યાને દોજખની સજાની) ઇછાવાલું નથી.

૧ (૧૧૫) અપ્રમાંણીક મુલ, પ્રમાંણીકપણું તથા અપ્રમાંણીકને (પ્રમાંણીકપણાંમાં) ફેરવવાના ઊપાએ બાબે ભલી.દીનને લગતો ખોલાસો.

૨ જાંણવું કે, અપ્રમાંણીક (માંણસ) તેના જાતી ઉલટા વીચારે કરીછે. જે કોઇ અનીતીવાલી જીનદગી ધરાવનારૂંછે, તેનો વીચાર જે વસ્તુની તેને જરૂર નથી તે દરએક વસ્તુને મેલવવાનોછે. અને તે (અપ્રમાંણીક વીચાર) ની મારફતે તેનું જે કાંમ છે, તે ફરહીબુતની જાતને લગતુંછે. અને તે (ફરહીબુત) ને લગતી હયાતીના વીચારને અન્તકરણની અંદર રાખવાએ, જેકાંઇ વસતુની તેને અગત નથી, તે દરએક વસ્તુ મેલવવાએ તથા જે કાંમ તેને માંટેનું નથી તે કરવાએ, તેની જાત અઇબીબુતને લગતીછે. (આએ) ફરહીબુત તથા અઇબીબુતની બંધે જાત દેવોના તરીકાવાલી અને ઘાતકી વીચારવાલીછે. વલી જે (આદમી) નો વીચાર હયાતીને લગતા તરીકાવાલો છે, તે (આદમી) જે કાંઇ વસ્તુની તેને જરૂર છે તે દરએક વસ્તુ મેલવવા સારૂં પોતાને ફેરવનારૂં છે. અને તેને માંટેનું કાંમ કરનારૂં છે. અને જે વસ્તુ તેને લગતી નથી, તેને તે મેલવતું નથી. તથા જે કાંમ તેને લગતું નથી, તેને તે કરતું નથી. તેથી તેની જાત પ્રમાંણીક યજદોના તરીકાવાલી છે.

૩ અપ્રમાંણીક (માંણસ) પોતે ફરહીબુત અને અઇબીબુતના ઉલટા વીચારવાલી પેદાએશ છે. અને તે બુરા વીચાર તથા બીજી દરએક બદીનું મુલ ઘનાહમીનો છે. જે પરમાંણે દાંનાઇને લગતા પ્રમાંણીક વીચારની ઉતપન્તી અને બીજી દરએક ભલાઇનું મુલ સ્પેનામીનો છે. તેથી અપ્રમાંણીક માંણસો એક બીજાને સારૂ જે કાંઇ પાપી કાંમ કરેછે, તે અંઘ્રમઇનીઉશનાં અપ્રમાંણીક મુલની ઉલટી અસરના પોહચવાથી છે.

૪ અને તેને લીધે અપ્રમાંણીક માણસો બુરી બુદ્ધીનું મુલ જે ઘનામીનો છે તેનાં કાંમો કરેછે. જેમ ધરમી માંણસો દરએક કાંમ દાંનાઇવાલાં મુલ સ્પેનામીનોની દાંનાઇથી કરેછે તેમ.

૫ અપ્રમાંણીક (માંણસ) ને પ્રમાંણીક બનવાનો ઉપાએ ભલી દીનનું નીતીવાલું કઉઅત છે. અને ભલી દીનવાલો પાદશાહ તે (દીનની નીતીની કઉઅત) થી (અપ્રમાણી માંણસનો) બે તરેહથી ઉપાએ કરનારોછે.

પેહલ્લું—(તે પાદશાહ) પોતાના ખવાસનેં અનીતીથી જાલવવાએ બેહદ આદમીઓના ખવાસને અનીતીથી મીનોની (યાને બેહુશતની) તરફ જાલવી રાખેછે. બીજું—(તે પાદશાહ) ભલી દીનની નસીહતથી (માંણસોને) નીતીની ન્હીમતવાલાં બનાવવાએ તથા લોકોને ગુનાહની સજા કરવાથી (તેઓનો) બચાવ કરનારાઓને (શેહરની અંદર) મુકરર કરવાએ, તેઓને માંટેની પુરતી કઉઅત આપનારો છે. કે તેને લીધે ઘણાંએક આદમીઓ અનીતીનું બોલવા અને કરવાથી સંભાલ ભરેલાં રીહે. અને તેથી અનીતીવાલા પાદશાહ તથા નીતીવાલા પાદશાહનું જણાવુંછે. અનીતીવાલાને ઇનસાફ આપનારો પાદશાહ તે છે કે, તેમાં પાદશાહને લાએકની દાંનાઇ હોએ. અને તે દાંનાઇથી તે (પાદશાહ) જાતે હકુમત કરનારો હોએ. તથા તે પાદશાહની અંદર જેટલો સારો ઉપાએ કરવાની સકતી હોએ, તે મુજબ જો તે દરએક (આદમીના) આતમાને જાલવવા સારૂં હીમતવાંન રેહ, તો (તેની રઇઅતની અંદર) અનીતીવાલું માંણસ મુતલક રેહ નહી. અને તેવા પાદશાહની હકુમતની અંદર દરએક (માંણસ), અનીતીવાલાં માંણસને પાદશાહની તરફથી (સજા કરવા) સારૂં નાહીમત નહી થાએ. અનીતીવાલાં માંણસનેં સારૂ પાદશાહનું પોતાનું કાંમ એ છે કે, અનીતીવાલા માંણસને સોધી કાહડવું. અને તે અનીતીવાલાં માંણસનેં લગતી દુઃખકારક ફરીઆદથી તેને ઓલખવું; અને તે અનીતીવાંન (આદમી) ને નીવારંણ કરનારા ઉનચી અકલવાલાઓએ જાહેરમાં મેંલવું. (યાને તેને ધરંમનાં ફરમાંન મુજબની સજા કરવી.) જાતી બુદ્ધીવાલો નીતીવાંન પાદશાહ પોતાનાં પાદશાહી ફરમાંનથી આએ રીતે અનીતીવાલાં માંણસનાં દુઃખનું પુરતું નીવારંણ કરનાર થાએછે. અને તે (પાદશાહ) અનીતીવાલાં માંણસની ફરીઆદ પોંહચતાંવાર પોતાના ઓધાની મારફતે તેનાં દુઃખનો અટકાવ એવી રીતનાં નીવારંણથી કરેછે, કે તેથી તે (અનીતીવાંન માંણસ) નીતીવાલું થાએછે. અને તે પાદશાહ, તેહને લગતા ગુનાહથી પાક રેહછે. આએ રીતના ઇનસાફથી અનીતીવાંન માંણસના અનીતીવાલા વીચારથી દુનીઆંના લોકોનો બચાવ થાએછે. તથા (તે અનીતીના વીચારને તેઓથી) દુર કરી શકાએછે. ધરમગુરૂઓમાંથી જે અનીતીવાંનને અનીતીથી ઘણો જોખદાર કરનાર છે, તે બુરી બુદ્ધીવાલા આશમોગના ધરમ અને તરીકાથી ઠગાએલોછે. જે અનીતીવાલો (ધરમગુરૂ) આદમીઓની

૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦

અંદરથી ધરમને લગતી ઇચ્છા તથા (ધરમને લગતાં) કાંમથી ચહડતે દરજેના મદદગારની તરફ પોહચેલા ધરમી લોકોને નીચ મદદગારની તરફ કરનારો છે. (એટલે જે ખોદાની રાહ ઉપર ચાલનારાં આદમીને એહરેમનની તરફ ચલાવનારો છે.) તેથી તે પાપી વાચાવાલો અને ઇમાંનને ઠગનારો આશમોગ ધરમને લગતી દાંનાઇ તથા સ્પેનામીનોના તરીકાવાલો મજહબ એ બેહુને નાંમે (લોકોને) જુઠ ધરમ ઉપર એકીનદાર કરનારો છે. અને ધરમની દાંનાઇ તથા સ્પેનામીનોના ધરમને બદલે બુરી બુધ્ધીવાલો તથા અંધ્રમઇનીઉશની બદીને લગતો ધરમ સહમજાવેછે.

૧ **(૪૧૪) જે (ચીજ) દુનીઆંને સારૂં, બદનને સારૂં, રવાંનને સારૂં અને આદમીઓની વચે તથા કાંમ અને ચુકાદાને સારૂં સારી છે; તે વીશે ભલી દીનને લગતો ખોલાસો.**

૨ જાંણવું કે, ભલી દીનની અંદર ફરમાવેલુંછે કે, દુનીઆને સારૂં ખુબીવનતો હાકમ,—આદમીની જાતને સારૂં અકલ,—રવાંનને સારૂં સખાવત; આદમીઓની વચે સચાઇ; અને સઘળાં કાંમ અને ચુકાદાને સારૂં પુરતા વીચારવાલી કુશેશ સારી છે.

આએ પુસતક પાંચમાંને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું ગુજરાતી સુદ્ધિ પત્રક.

સફો.	સતર.	અસુદ્ધ.	સુદ્ધ.
૨૬૭	૧	પેદાએશની બરાબરનો કહેલોછે. એટલે જે....	પેદાએશની બરાબરનો કહેલોછે. એ વિશે એવો ખોલાસો કરેલોછે કે જે (શખ્સ) પુંજી વાલો હોય તેની આગલ (પુંજી વગરનો) કોઈ મોહ-તાજદાર શખ્સ (બક્ષેસ માગવાને માટે) આવે અને તેને જો તે (બક્ષેસ) નહીં આપે, તો તે દરૂજની (યાને હેરેમનની) પેદાએશ તરીકે છે. એટલે જે....
૨૬૭	૩	જાહેર રીતે લોકો	જાહેર રીતે શેહરના લોકો
૨૬૯	૧૦	ગુજારેછે;..	મોજમાં ગુજારેછે;
૨૬૯	૧૦	આતમાની સહમજને લગતા સબબથી......	આતમાના ખરાબ થવાને લીધે તેઓને લગતી સમજથી
૨૬૯	૧૬	એકમતથી કાંમ કરવાં	એકમતથી હમેશાં કાંમ કરવાં.
૨૭૦	૧૩	બેહરો મલેછે.	બેહરો વધારે સારી રીતે મલેછે.
૨૭૧	૬	તરફનો સંભાલ કરનારા....	તરફના સંભાલને અને
૨૭૧	૧૮	તરફથી....	તરફ
૨૭૩	૩	તે આદમીએ પસંદ કરેલાં કાંમ દાદારને પસંદ પડતાંછે ..	તે આદમી દાદારને પસંદ પડતાં કામથી તે (દાદાર) ને પસંદ પડતું છે.
૨૭૩	૫	બુજોરગી ભરેલા	(બુજોરગી ભરેલા)
૨૭૩	૭	અકલથી	અકલની
૨૭૩	સેવટથી ૪ થી	૬ (થો ફકરો)	[સેવટથી પાંચમી લીટીની બાજુ-એ ૬ નો આંકડો જોઇએ, તેમજ ચોથીની બાજુએ ૭ નો આંકડો જોઇએ.]
૨૭૪	૧	૭..	[હીયાંથી ૭ નો આંકડો કાઢી નાખવો.]
૨૭૫	૭	નાસકારક	નાશકારક પરંદાં
૨૭૫	૧૦	રેહવું છે....	રેહવું છે.)
૨૭૫	૧૫	પ્રાકરંણમાં..	પ્રકરણમાં

સફો.	સતર.	અસુદ્ધ.	સુદ્ધ.
૨૭૫	સેવટથી ૨ જી	ખુજોરગી	ખુજોરગીનો જોડા
૨૭૫	સેવટથી ૧ લી	હમેશગીને લગતી	હમેશગીવાલી તથા
૨૭૬	૪	હકુમતનું મુલ છે.	હકુમતનું જોખદાર મુલ છે.
૨૭૬	૧૫	માંણસને તસદી	બુરા મીનોની મારફતે માંણસને તસદી.
૨૭૬	૧૮	મથક છે.	ઇમ્બિંન છે.
૨૭૭	૧	નેક પેદાએશને	પેદાએશને
૨૭૭	૧૦	જણુનમ	જનમ
૨૭૭	૨૦	બનેલાંછે.	બનેલીછે.
૨૭૭	૨૧	માદાના	હૈયાતીના આત્માના
૨૭૮	૧૨	તેમાં (આદમીઓ)	તેમાં (આદમીઓ) છુટકારાવાલી કઉઅતે.
૨૭૯	૧૪	અશો મરદ તરીકે	અશો મરદ
૨૮૦	૨	જેને	જેમાના એકને
૨૮૦	૬	નાફરમાની અને	નાફરમાનીની મારફતે
૨૮૦	૧૩	કમ	કામ
૨૮૨	૧૪	અને તે શકતીઓની મારફતે...	અને તે શકતીની મારફતે આએ દુન્યાને લગતો આત્મા કાયાની અંદર હદવાલા વખતનો છે.
૨૮૫	૩	ઉમદા	આએ ઉમદા
૨૮૫	૨૪	સગાઇ(નો બંદોબસ્ત)	સગાઇનો બંદોબસ્ત)
૨૮૭	૮	ઇનિસાફથી	ઇનિસાફને
૨૮૭	૧૨	નહીં પોંહચવા તથા ....અને સઘલા લોકોને	(નહીં પોંહચવા વગર તથા .... અને સઘલા લોકોને)
૨૮૮	૯	થક.	થકી
૨૮૯	૫	વગર ઇજાવાલાં	ઇજા દેનારાં
૨૮૯	૬	તેને	તે વગર કારણે
૨૯૩	૮	[મારજીનમાં આપેલા ૮, ૯, ૧૦, ૧૧ ને બદલે	[૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨ વાંચવા]
૨૯૫	૧૧	કીનો	ઉલટી રીતનો કીનો
૨૯૭	સેવટથી ૩ જી	હકુમતે	હકુમતને
૨૯૮	૧૭	શાગેરદોન	શાગેરદોનાં
૨૯૮	૧૯	આતશ	વરસીના કરનાર આતશ
૨૯૯	૪	આરધના	આરાધના
૨૯૯	૧૧	......	[મારજીનમાં ૧૧) ને આંક જોઇએ]
૩૦૩	૧૩	નોકસાન વગરનું	નોકસાન ભરેલું

સફો.	સતર.	અસુદ્ધ.	સુદ્ધ.
૩૦૪	૧૯	ઓદાએતાલાનો પેગાંમ	ઓદાએતાલાનો પેગાન પોહચાડઆમાં આવેલોછે તે
૩૦૭	૧૬	જણુએ તો..	જણુંએ તો
૩૧૦	૨૦	(ગેતીને લગતી	(મીનોને લગતી....
૩૧૧	૨૧	જે આદમી છે	જે પક્ષવાલું આદમી છે
૩૧૧	૨૧	મોતવાલી પક્ષવાલું	મોતવાલું
૩૧૪	૨૬	છ પદવીઓને માટે....થવા વીસેની છે	સાત પદવીઓમાં આદમીએ માટે સરવેથી સરસ છે.
૩૧૫	૨૧	જે બાએશવાલું	જેબાએશવાલું
૩૧૬	૨૬	અભીમાંન	અભીમાની
૩૧૭	૨૭	સવાગત	સવાગતા
૩૧૮	૨૩	પેવસ થાએછે. અને તેને લીધે..	પેવસ થાએછે તેને લીધેછે. અને
૩૧૯	૧	પોંહચવું	હમેશાં પોંહચવું
૩૧૯	૩	સજનને....	સુરા અવાસવાલા સજનને
૩૧૯	૧૨	ઓદાના બંદા તરીકે રેહવું..	મોહટું મન રાખવું
૩૨૦	૬	......	[મારજીનમાં ૩ નો આંકડો જોઇયે]
૩૨૦	૮	......	[મારજીનમાં ૩ ને બદલે ૪ જોઇયે]
૩૨૦	૨૦	ક્રેશાકન્તને લગતા સ્પેનામીનોથી ઘનામીનોને દરએક કાંમથી......	સ્પેનામીનોથી ઘનામીનોને ક્રેશાકન્તને લગતાં દરએક કામથી....
૩૨૦	૨૬	રેહવાએછે.	રેહવાએછે,
૩૨૦	૨૯	......	[મારજીનમાં ૩ નો આંક નહીં જોઇયે]

THE ENGLISH TRANSLATION,

BY

DARAB DASTUR PESHOTAN SANJANA, B.A.

OBSERVATIONS.

1. This English translation is rendered for the first time strictly from the Pahlavi text as prepared by the Author, and in close conformity with his Gujarati version. It is almost literal; a free rendering has been given only in cases where a passage has been found obscure or ambiguous, and its literal translation scarcely readable or perhaps impossible.

2. Italics are used for transliteration of proper names, and chiefly for such Pahlavi words as are inserted in parenthesis in the body of the work or in the notes, to throw light on the particular interpretation put upon them in the Gujarati version.

3. Explanatory words, phrases or sentences are given in parenthesis explicative sometimes of the English word for word rendering, or of a difficult Pahlavi idiom.

4. Brackets are employed to distinguish the notes by the English translator, or the insertion of an English literal meaning from the free rendering, of a word or idiom, in the Gujarati.

D. D. P. S.

CONTENTS.

PAGE.

The six ways of expiating the punishment for the *margarjān* sin ... 271

The good qualities of Hōzvaban Tčhmāsp, his miraculous spiritual power 273

The keeping of oneself and of one's fellowmen from all injurious propensities of man's nature, and the doing of good by oneself to others 275

The hope man has from this life after the soul has departed from the body 277

Exposition regarding the best kings 279

The manner in which man ought to improve himself, and save his soul from hell 280

The injustice done to a deserving person by a gift being given to the undeserving one 281

What things are the most beneficial to men in this world? 282

Men ought to banish pollution from this world 283

The origin, the end, the exposition, and the power of moderate and immoderate thinking, the thoughts suggested from them, and the advantages of the former, and the injury from the latter.. 285

The unfitness of Ahriman to rule over the race of good creatures. The powerful sway of Ahuramazd over the finite and the infinite. 288

The actions acceptable to man, and to the Creator Ahuramazd ... 289

The careful keeping of the fire and water in one's own possession ... 290

The ways by which a Zoroastrian ought to regulate his conduct in good and evil times 291

Steadfastness in the religion, and the thought of detraction from it... 292

The respective appellations of the good and bad religions, and the conditions of their followers 292

Ahuramazd is the Creator of the good creations 294

The counterbalancing, in finite time, of two kinds of evil-doers by two kinds of powerful men designed by Ahuramazd 296

The duration of the soul is infinite as well as finite 301

PAGE

The movement of the animate body is due to its vital power... ... 301
The ten excellent monitions of the Holy Zartosht 303
The ten contradictory sayings of Akht Jādu 305
The ten monitions of the Holy Dāyūn regarding the laws of the *Mazdayasnān* religion 308
The ten contradictory sayings of Rashnē-Rīsh... 311
The ten monitions of Atrepāt, son of Mārespand 314
The ten contradictory sayings of Mānī... 315
The ten monitions of Khūsrō, the son of Kōbād 318
The ten contradictory sayings of Gūrgī 320
On the origin, course, medium, and the cause of goodness and evil, the impressions produced by meditations upon them, and the upholders of goodness and of evil at the beginning, the middle, and the end of the world 322
The devoted students of the Avesta and the Commentary upon it ... 326
The recognition of the extent of relationship or non-relationship to the Mazdayanān religion among men 327
Ahuramazd is the Self-existent One; from Him are manifested the spiritual and material creations; and the other one (Ahriman) is different from Him. 328
It is inappropriate to blend together whatever is worthy with the perverse object 329
The wisdom, will, work and period of Ahuramazd 331
Man is the sharer of the nature of his original ancestor 333
On the attainment of foresight by man.. 337
Regarding the idea that good success is attainable by man by means of the seven grades leading to the most exalted rank pertaining to mankind 338
The origin of good or evil power in man; the cause of his exaltation or deterioration 339
The cause of the self-deterioration of a person from the condition of being exalted 343

PAGE.

The extensive propagation of the good religion, its power and its achievements 345

Regarding man being acceptable for the purpose of communion with God, or for righteous actions, by means of his connection with the good creatures, and his forbearance from the avaricious creatures 346

The source of unrighteousness; the path of rectitude, and the means of restoring the unrighteous one 348

Regarding that which is good for the world, for the body and the soul, good among mankind, good for action and decision ... 351

(١٧٥) (Exposition in the good religion) regarding the following six ways of expiating the punishment for the margarjan* sin. 1

Be it known that, the six kinds of expiation of the punishment for the *margarjān* sin, are as follows:— 2 When the orders of rulers are violated, one (kind of expiation) is (by performing righteous acts) by means of riches, or by sincere penitence for that sin, according to the precept of the highpriest of the religion.—One 3 (the second kind of expiation) is by the penitent confession of the (*margarjān*) sin before the highpriest of the religion, whereby the final or best remedy is known for the relief of the soul (from hell), and of the body from imprisonment (in this world); provided that, while fighting with unsubmissive people (*anair*), the sinful one shall have slain his enemy or rival in battle at the imminent risk of his life [*lit.* life-devotingly]. One (the third) is, when one, by whom 4 the (*margarjān*) sin of confounding idolatry has been committed, shall, in satisfaction for the sin, rightly and willingly abide† wherever in pursuance of the decree of his king, they may direct his imprisonment for ten years; since the final (effective) reparation for his sin (of idolatry), known (in the religion), is his condign imprisonment for ten years.—One (the fourth) is, when a person who has become 5 liable to *margarjān* punishment by disobeying the commands of his masters or lords, is saved (from the punishment of hell) by obtaining his masters' forgiveness of his sin.— 6

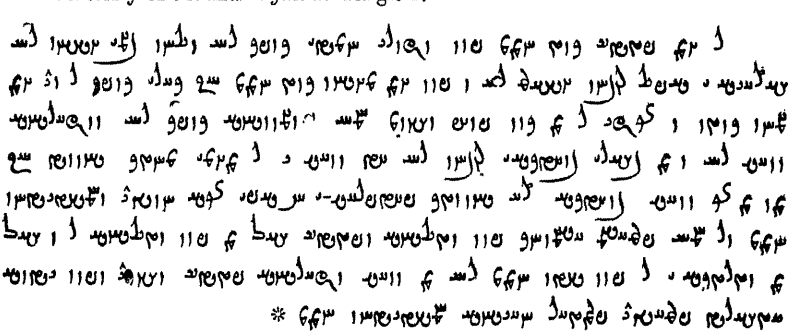
* For the explanation and meaning of what is called the *margarjān* sin, *vide* Vol. II. p. 100 note.

† *Mādhevaryāh mānashnē: khūrsandyāh.*

7 One (the fifth) is, when a woman has become liable to the *margarjān* punishment by disrespect towards her husband, (her sin), it is declared, (may be cancelled) by her hus-
8 band's forgiveness.—One (the sixth) is, when any kind of sin, which may have been committed in one's (daily) avocations, is remitted by repenting of that sin with due observance of the directions of the highpriests of the religion as (affording) the best decision.—And the final means or mode of averting from the soul (of the deceased) the effects of its sinfulness, is (by meritorious actions, or by making vows to perform them) during the three days and nights following death (*i. e.* immediately after the soul has parted from the body).*

---

* That the last remedy for averting from the soul the effects of its sinfulness, is known to be by meritorious actions, or by making solemn promises to perform them, might be further explained by observing that, in conformity with the precept of our sacred religion, if a Zoroastrian were to die making a confession of his sins and repenting of them, at the same time enjoining his relatives (or descendants) after his death to perform various acts of religious merit on his behalf; and if, in persuance of his wishes, the relatives perform those actions within three days after death, or make vows to perform them in the presence of the high-priest and the congregation assembled to participate in the *pādrōz* (or the third day) ceremony, this is believed to be the last and best means of preventing the sins from outweighing the good deeds of the deceased person. This is attested by the Dastur-e-Dasturān Adarbād Mārāspand in his formularies of confession called the *Patet-i-Pashimānih*, wherein the Dastur Adarbāt says on the authority of the *Mazdayasnān* religion :—

"I have composed this *Patet* (or penetential prayer for sins committed) in the firm hope of its meritoriousness, on account of the great danger of hell,

(۱۷۹) Exposition in the good religion regarding the good qualities of Hozvaban Tehmasp,* his great or holy miraculous spiritual power (put forth) in annihilating evil practices, which was made manifest by virtue of his chieftainship, and by which miraculous spiritual power he was enabled to restore the districts of Iran by expelling different infidel and demon-worshipping peoples from the kingdom of Iran, and to enforce therein the supremacy and the laws of the royal descendants of Erach. 1

Be it known that, it is manifest from the good religion that the exceedingly miraculous spiritual power of Hozvaban Tehmäsp, was manifested in this world by virtue of his chieftainship in overpowering, destroying and 2

---

and for the religious merit of the soul; and with the thought that whatever meritorious deeds have been performed by me to the present moment, and will be performed by me hereafter, may in their entirety last for ever, that my sins may be extirpated and my soul liberated from hell. If any sin of mine might have remained (unexpiated by the surplus of good deeds), that is a sin from which there could be no relief (or which remains to be atoned for), I must rest contented with it, and acquiesce in the punishment for it during the three days (after my death). And I direct that good deeds of righteousness be performed, and penetential prayers for my sins be offered at the time of my death or after my death. Accordingly, I unite my intentions with those of such of my co-religionists as may, after my departure from this life, perform acts on my behalf in satisfaction for and expiation of my sins, or such as during the (three days and nights) after my death, direct the performance of the rite of *Getikharid* (*lit.* deeds of righteousness in this world)."

It is written in the first *fargard* of the Avesta *Hādokht Nask*, that: The merit of an *Ashem* (a prayer in praise of piety) is worth the most excellent *Keshwar* of *Khōnerasbāmi*, when it is recited by a person at the time of his passing from this world, praising good thoughts, good words and good deeds, and contemning evil thoughts, evil words and evil deeds. (The Ashem prayer here referred to, is the one recited at the close of the final confession of sins made by a person at the time of death, whereby he declares his approbation of piety).

* King Hozvaban succeeded King Nōzar on the throne of Irān. To Majmeul Tavārikh مجمع التواريخ he is known as the grandson of King Minōchehr. In the epic of Firdōsi and in other historical works, this King

annihilating evil practices wherever they appeared under his sovereignty. And, likewise, by means of his holy spiritual miraculous power, he had revealed to the infidel (*anaīr*) and demon-worshipping peoples (of his time), and to many of their brave commanders,* the prophetic intelligence that Gushtāsp would convert to his (*Mazdayasnān*) religion the (then) king of Turkistān, the men of the Arab tribes with dishevelled hair, and the kingly tribes† called the Kalīsiāī and the Rūmî. And that Hozvaban King drove out of the districts of Irān those persons who corrupted (the people) with many enormities,—he ruined or suppressed them, and caused them to disappear; and he readjusted the sovereignty and the laws of the Kingdom

---

Hozvaban is called زو Zō, while he is named زاب Zāb in Majmeul. Although King Nōzar had left two sons, still after his death Zō was elected king of Irān by the unanimous assent of the mighty hero Zāl and all the Iranian nobles. King Zō ascended the throne of Irān at the age of 80, and died at 86. This *yazdānparast* king had spent the whole of his life in the worship of God by austerities, devotions and prayers. He was gifted with the glorious privilege of receiving communications of future events from angelic powers, in addition to which he possessed an intuitive knowledge of future events. The memory of this pious king is preserved in the *Afrine-Ardāfravash* and in the *Farvardin Yasht* para. 131. The marvellous ability which this King attained to by his strict religious seclusion is described in the *Shāhnameh* by Firdosi in the following lines :—

بشاهي بر او آفرين خواند زال — نشست از بر تخت زو پنج سال

كهن بود در سال هشيار مرد — بداد و بخوبي جهان تازه كرد

سپه را ز كار بدي باز داشت — كه با پاك يزدان يكي راز داشت

گرفتن نيارا ست و كشتن كسي — و ز آنپس نديدند كشته بسي

Zāl pronounced royal blessings upon him as King. Zō reigned for five years. He was venerable for age, and prudent. He made the world fresh by justice and goodness. He restrained his army from evil doings, since he knew the secrets of providence. He did not suffer anybody to be seized and massacred, and general massacres were thereafter never witnessed."

* *Sēpāh-asbār-i-afzārī.*

† *Būland-pēshē.*

of Irān. And thereafter he foretold the cessation or disappearance of idolatry, misery and demon-worship, as well as all sorts of pernicious pollution, decay and ruin from water, fire, earth and other good things of creation, from the districts of Irān, and the prevalence therein of renewed courage and victory for the religion of Ahura-mazd in the millennium of Zaratusht; and that, finally (*i.e.* at the time of the resurrection), in accordance with the will and decree of the Almighty, the holy lord of Chasrū-madinā,* the son of Gushtāsp, who is otherwise called Peshōtan, with his 150 disciples, will be powerful (enough to bring about the final renovation above mentioned.)

(VV) Exposition in the good religion concerning the keeping of one's self and of one's fellowmen from all the evil or mischievous propensities of man's nature, the moment they are perceived (to be injurious); also concerning the doing of good by one's self to others of the same (one's own) race or religion. 1

Be it known that, every manifestation of affection in man is towards himself or his own offspring. Hence it is befitting that a man and his offspring should do good 2

---

* *Chasrū-madīnā* is the designation of Kangdez, where there is the abode of Peshōtan the immortal son of King Gushtāsp. *Chasrū-madīnā* may literally mean "a city which is under (the divine) shelter or favour." This name afterwards came to be applied to the river surrounding that city, which is hence also called *Chasrū-madīnā* in the Bundehesh. In the Dādastāne-dīnī the name occurs in the form *Chiterū-mādinē*; in the Bundehesh *Chiterū-madīnō*. These two forms of the name are read by the learned Dr. West, *Chītrōk-māhanō* (or *mīyānō*) and *Chītrō-māōnō* respectively; which readings are also admissible on account of the similar shape of several Pahlavi characters.

and not evil (towards each other). Man ought, (therefore), to feel affection for himself and for his own children; and the rearing of children and (so to say) the reproduction* of one's self, is owing to the love of one's own race or family. It is necessary that the relations between man and man should be governed by a pure affection, in order that they may be capable of virtue, and that their inclinations may be turned from evil. All men are as one's own person and children. For this reason every man should be greatly averse to evil, and be very eager to advance in goodness; since every man is a participator (in the goodness or evil) of this world. No man, therefore, should deliberately cause injury to others, or take pleasure in the injury that may befall them. He in whose soul virtue dwells, is well disposed towards others, and desires or is pleased with the happiness of others; thereby he becomes capable of preventing mutual injuries among men, and of promoting the union of virtue among them. And, accordingly, such a man counteracts or destroys that power in men, which troubles the world and abets the *drujas*. And, thus, the *drujas* are tormented by the *yazads*; and the world-aiding *yazads* themselves drive away completely from the world the infamous *drujas* and the mischief (emanating from them); and (thus) by means of the *yazads* goodness is increased in this world.

3 Accordingly, these two kinds of evil exist in this world. One proceeds from a human creature of this world on account of the devilish power (acquired by him); the other emanates from the invisible *drujas* because of their own (inherent) power. (Both of these evils) ought to be

* *Vakhshīnīdan.*

expelled from the world.—But there are two kinds of goodness. Of these one originates from man (a creature) of this world, the other comes on the world from the invisible *yazads*.* It is revealed by the good religion that in the final seven and fifty years perfect goodness unnalloyed with evil, shall prevail in the world through *Soshyōs*,† and just before the resurrection all men for their fidelity to the *Mazdayasnān* religion, shall be rennovated by means of their good-natured or virtuous deeds, and shall in their conduct obey the precepts of the Gāthās. 4 5

(۱۷۸) Exposition in the good religion regarding the hope man has from this life, and (his) fear of damnation, and the departure or return of the one (object, viz. the soul) from the other (viz. the body). 1

Be it known that, it is owing to the divine glory (of Ahuramazd) that man from the beginning has in life the knowledge of his Creator's desires; but (it is) by not remembering Him, and by being drawn towards the immoral (sinful) splendour (or attractions) of the Blemish-giver (Ahriman), that by his life (in this world) he 2

* Good and evil exist respectively on account of angelic and devilish power of man. The meaning is that it is the demons that produce evil in this world, and it is by them and by men who possess their evil nature, that that evil is accomplished in this world. Of these the devils are the authors of evil; while demon-worshipping men are as it were the tools by which the demons work out their ends.—In like manner the *yazads* are authors of goodness in this world; while their active instruments are those *yazdānparast* people, who have the power and attributes of angels to destroy the evil and to enlarge the good in this world.

† *Vide* the note regarding them in Vol. I. pp. 30-31.

brings on himself damnation for eternity in the next.* As long as man is in inward communion with the *yazads*, by sincere worship of the Diety, and by (means of the active influence of) angelic powers, he is capable of procreating offspring, he acquires great ability or talent for other works (varied actions), as well as dignified wisdom [*lit.* an increase of wisdom]. And by following the immoral splendour of the wicked (Ahriman), his expectations of the future are filled with fear of damnation during his passage to the Chinvat Bridge (*i.e.* at that moment he has lost all hope of obtaining the final reward, and is instead tortured with the fear of damnation in hell). He, whose life has been devoted to the remembrance of the Highest (*i. e.* the Almighty), is not (troubled) with any foreboding of painful suffering (to come hereafter). And should disgrace or reproach come on that man of angelic strength, through any good deed of his, his fear of damnation in hell is moderated or destroyed by the power of the divine glory that aids him, and the hope he derives from a life spent in communion with heavenly beings; and because of the absence in him of any of the unrighteous splendour of the Blemish-giver (Ahriman), his future life is exempted from affliction.—When man cannot adore the Deity, it is derogatory to the divine wisdom (in or familiar to him), by reason of the great diminution of his share in the divine glory. Consequently, that man who is of a perverse disposition, and without God's religion which

---

* That is to say, if a person instead of doing his duty in this life by conducting himself according to the will of the Almighty, and of acquiring as a reward happiness in the next world, obeys Ahriman, and does acts worthy of him (Satan), he loses the felicity of the next world, and becomes liable to suffer imprisonment in hell.

teaches the hope of a future life and forewarns of the punishment of hell, is deprived of the knowledge of both (*viz.* the hope of an eternally happy life and the fear of the pains of hell.) On account of this perverse inclination (arising) from the unrighteous splendour of the Blemish-giver (Ahriman), and by reason of forgetfulness of the future life (in heaven), man gradually reaches a condition [*lit.* knowledge] which is deserving of damnation. Moreover, when men are no longer capable of procreating children or able to maintain them, and are on this account grieved with despair, their souls are (directly) disunited (from their bodies) by (the decree of) *Astōvidhāt* or Fate, and they are then overwhelmed with deep despair both on account of the future (which life they have forfeited), and the damnation (in hell, which they have merited); and having neglected the Deity during life, they remember Him the more at the moment of death. Because it is declared concerning those who fall into hell, that from the severity of their punishment in hell, their life which in this world they deemed to be proper (or free from blame), appears to them in hell so unfit or stained with sin [*lit.* so changed into unfitness], that they eagerly express the wish: "Would that we had never been born, or that we had not lived to follow the faith of the sinful." On account of which (penalty) they also exclaim that (it would have been) better if they had never been born.

---

(١٧٩). Exposition in the good religion regarding the best kings. 1

Be it known that, the kings (who are) like Jamshed and Vishtāsp in dignity, are the best kings. That king 2

is like Jamshed in dignity, who like Jamshed is most prominent (or conspicuous) among men like the sun, and who is well-disposed towards all those among the good creatures, who are submissive to the Deity. That king is like Vishtāsp in dignity, who like King Vishtāsp is known as the most friendly towards, the most sincere accepter, the most faithful adherent, and the most zealous propagator, of the Mazdayasnăn religion (in this world).

---

1 (١٨٠) **Exposition in the good religion regarding the manner in which man alone among the Creator's creations, ought to improve himself and save his soul from hell.**

---

2 Be it known that, of all God's creatures man may improve himself and save his soul from hell by the following six (means). Three (of these) are chiefly for the preservation of the soul (from sin); and three chiefly for 3 the improvement of one's self.—(1) One (means) of (preserving) the soul is each man's own conscience, which is the essential means in man of avoiding sin, of making relief unnecessary, of escaping penal imprisonment, and 4 of effectually keeping the soul out of hell.—(2) One is the religious teacher in this world, who by training men in the *Mazdayasnăn* religion, and in the knowledge of the means of preserving their souls through their meritorious actions and of punishment for sins, relieves (or confirms) those who are good, and enables them to 5 reach a high degree of religious merit.—(3) One is the Rashn-e-Rāst and other spiritual lords, (angels and

archangels), who, when a man has already repented of his sins in this world, made satisfaction for the sins committed by him, and cast away those sins from him, purify that person from the penalty due to such sins, at the time of reckoning on the third night after death, and send him by the Chinvat Bridge into the abode of Paradise.*—The three (means) particularly adapted for the 6 improvement of one's self (are as follows).—(1) One is a 7 well-conducted (friend) who lends a helping hand in distress, who communicates to his fellowmen the influence of his own good disposition.—(2) One is the path of 8 *mithra* (*i. e.*, of truth and honesty)† which when a man's soul has been endowed with it, preserves his life and person in persevering union with the *yazads*.—(3) One 9 is the world-protecting king who is a refuge unto mankind in this life from every pernicious object (sin), and who cherishes and liberates them.

---

(181) Exposition in the good religion regarding the injustice (done) to a rightful‡ person by a gift (being given) to an unrightful§ one. 1

Be it known that, the injustice to a rightful person 2 by gift being made to an unrightful one, arises in the

---

* In the 12th Chapter of the Pahlavi work entitled Dādastāne-Dīnī, we are told that the angels *Mehr (Mithra), Srosh* and *Rashne* weigh the meritorious and sinful deeds of every man on the dawn of the fourth day after death, and after scoring off his sins against his good acts, in proportion to the residue of merit, send the soul to the appropriate stage of happiness in Paradise.

† By the path of *Mehr* or *Mithra* is to be understood the habit of conducting one's self in this world with honesty and truth.

‡ [Deserving.] § [Undeserving.]

following manner. It is necessary (for a religious person) to make a gift, joyfully and unasked, to a proper person who is deserving of it (i.e. of that gift), since if he does not bestow it (upon that worthy man), he commits a sin

3 [*lit.* there will be sin]. And if the giver does not bestow it on one who is unrightful and has not asked for it,

4 he does not incur any sin at all. But if being requested (by a deserving man) and being rich, he refuses to grant it, he is called in the Gāthās the *Drūjō*, "of the creation of the *Druj* (*Angrōmainyu*) himself." Regarding this the exposition is as follows:—Whosoever does not bestow a gift on the man who comes to him with a desire (to have something), is the creature of the *Druj*, that is he has acted like a creature of the *Druj*, and thus (it is proper that) he be called publicly [*lit.* by the voice of the kingdom], one of the nature of Ahriman [*lit.* as one of the evil creations of Ahriman].

---

1 (۱۸۲) **Exposition in the good religion as to what things are the more beneficial to men in this world.**

---

2 Be it known that, the following six things are the

3 more beneficial to men:—(1) One is to confess openly one's sins, that they may be legally punished in this world in the presence of the leader of the Bākhdhī

4 community *(hanjaman)*.—(2) One is that men should have a constant *(ham-bastē)* reverence for whatever has been done by the previous leaders of religion (*poryōtkaēshān)*.—

5 (3) One is the zealous exertions of the talented *Athravas*

to establish institutions for religious instruction.—(4) One is that the disciple should acknowledge the habits 6 (or follow in the footsteps) of his worthy teacher, and secure himself from punishment by (the bond of) association with him and by meditations on the *Mazdayasnān* religion.—(5) One is the humble submission to the deser- 7 vingly pre-eminent high-priest of the *Mazdayasnān* religion, (as a final or best resource) for the faithful followers of the *din* (religion) of Ahuramazd to advance in the good religion.—(6) One is the concord of the 8 subjects of the Sovereign of the World with the just and supreme king of a continent, for the proper advancement of the people.

---

(١٨٣) Exposition in the good religion (on the subject) that men should as much as possible banish from the world the visible portion of pollution or all kinds of (filth, that no harm may accrue unto them.) 1

Be it known that, the only best means of giving perfect 2 health is the *Mazdayasnān* religion; since this is manifest from it, that men ought to clear away from fertile land, or as much as possible keep aloof from, all dead matter, bodily refuse or pollution of any kind, and to destroy two-thirds of such putrid matter from amongst the population. Accordingly, they are to abstain from burning it (*i. e.* putrid matter) in fire, and from pouring water over it; and they ought to preserve those (elements) from pollution. By the continued shining of the fires (*i. e.* by 3 the heat of the sun, moon and other fires), two-thirds of

the pernicious matter (or poisonous atmosphere) in the world is destroyed. It is also manifest that the entrance of the contamination of putrefying substances unto men is owing to the Blemish-giver (Ahriman), and there result from it corruption and stench which produce poisonous exhalations infecting men (with diseases). The visible form and figure of the body on earth are due to (or dependent on) air and fire; and it is they that nourish the vital parts in the physical structure of man. Consequently, it is the precept of the good religion to preserve them (from corruption). 4 By bringing contamination or putrefaction into these substances (viz: fire, air and water), disease is produced; (so) by preserving them, and by removing pollution and stink, salubrity and health may be secured for men and cattle. Pure water is the means by which man preserves his body from defilement (or infection). And on account of their fidelity to the *Mazdayasnān* faith, our ancestors used to respect and put in practice the precepts of the *Mazdayasnān* religion, given by the high-priest of the good religion, as well as the mandates issued by the sovereign professing the good religion. The sovereignty of the *Mazdayasna* prince was accepted as their own supremacy by men of the good religion; and thus it came about that men acted in accordance with his orders. On that account a blessing was (pronounced) on the people of the world by the accomplished doctor or high-priest of the *Mazdayasnān* religion, for the increase of piety, beauty and gloriousness in mankind. Victory, greatness and deep adoration (of men) in this world, are the result of the innumerable pious actions (undertaken) to strengthen

their own happiness in the next. They who abandoning the teaching (or precepts) of the accomplished high-priest, have fallen into pamperedness or luxury owing to (their association with) a priest who teaches impiety to mankind, and who is deceitful and leads them into evil ways, turn away, in the decay of their soul and body, from the knowledge thereof; and in consequence complete (grievous) distress is seen in this world. And such 5 is the exposition in the *Mazdayasnān* religion, that all men should adopt means for the health and well-being of the world by accepting the precepts of the accomplished high-priest of the religion, and that they should always act in union with that accomplished high-priest who is a guide in the exalted path. And that accomplished high-priest should at the same time inculcate the maintaining of mutual peace (or friendship) and charity towards one another, so that all (men) may remain free from corruption, decay, old age or mortality, and that all men in the good creations (of the world) may become entirely happy.

---

(۱۸۴) Exposition in the good religion regarding the origin of moderate thinking and of immoderate thinking, their outcome, and the explanation and power thereof, the thoughts suggested therefrom, and the relation between the advantages of moderate thinking and the injury from immoderate thinking. 1

Be it known that, the original power of moderate thinking is the gift of the Moderate Thinker, Who is Ahuramazd; and it may be described as having the mind 2

(occupied) in collecting a store of merits for the soul.
3 The strength (or degree) of a man's improvement depends on it (viz. mōderate thinking). So long as the intuitive wisdom of *Vōhuman* subsists in man, his judgment leads him to think about that good quality and good power for himself. His prosperous existence is the result of his contentment and of Ahuramazd's preserving care; and his whole thought is therefore directed to the virtuous qualities and power of the *yazads*, whereby man attains to the great angelic blessing of being free from envy; he lives thereby free from disease, and free from any grievance against, and contention with the good people. Again, whosoever is protected by Ahuramazd, shares in a more complete manner the virtuous qualities and power of the *yazads;* and thus he is well fitted to support his fellow-creatures in virtue, thereby acquiring joy and power (or solid holiness) for himself. Again, every one who expressed his praiseworthy ideas (or belief regarding (the benefits of) union with the *Mazdayasnān* religion, was its expounder (*māddē)* only on account of it (*i. e.* moderate thinking)*: Such was Hōshang among the Peshdādians, Zōhāk among the tormentors, Patsrōban among the fortunate, Kāus among the enlightened (or the wise), Sām among the valiant, Zoroaster among the bright, Isfandiār among the abstaining. Such were also beings of angelic qualities and knowledge in the forms of the canine and boar species.† Likewise, it is manifest from

* [It was the gift of moderate thinking that enable many men to expound the blessings of the *Mazdayasnān* religion.]

† [This probably refers to the different shapes (one of which is that of a boar) in which the *yazad* Verethraghna appears in the Behrām Yasht, paras. 15, 19.]

the good religion in the following words of Zaratusht—whose *Frōhar* is worthy of glorification—(uttered) unto the dignified Kaē Vishtāsp: "Thou shalt not hate whosoever serves thee with good mind, because he will be worse by that training (or example) of thine."

Thus, the advantage of moderate thinking lies in constant meditation on whatever stands in relation (to the Deity) in this good religion. Concerning this the conference of (the Holy) Zaratusht with Vishtāsp, declares thus :—"So long as thou shalt act thus (i.e. according to the dictates of the good religion), thy courage shall be so, and so also thy victory." 4

Immoderate (or unbridled) thinking is a defect in man originating from the Blemish-giver (Ahriman); and such a thought may be described as the abandonment of the acquisitions of merit (*sāmān*) for the (happy) life in the next world, by reason of the (evil) power of perverseness and avarice; and for this reason the thought (of man) does not turn towards the virtues and stability (necessary for him). On the contrary he feels an aversion to Ahuramazd's preserving care, to the pious qualities and power of the *yazads*, he is ill-inclined and feels a hatred of divine gifts; thence follow hinderance to one's own good health, an immoral struggling (with his conscience), and an ever growing thought of (disposition towards) perfect evil. There is (therefore) a diminution of that spiritual power of his soul, which is apt to (gain) eternal happiness, and a hatred against whatever pre-eminent qualities and strength of the *yazads* he himself is capable of. Thus such a one possesses the (wicked) 5 6

strength of the rebellious devils; hence (it is fitting) that harm should be caused to his spiritual life [*lit.* life pertaining to the soul], just as it is declared (in the Avesta) regarding the most famous (*lit.* the manly-minded, the great-souled) hero Keresāsp of Sām, for quickly despatching [*lit.* making invisible] the *druj* Snāvidhak *.

---

1 (۱۸۵) **On the basis of an exposition in the good religion it is declared by the (primitive) religious leaders, that the powerless one (Angromainyu) is not, was not, and will never be fit (to rule) over the race of good creatures; but that the Creator Ahuramazd will ever be powerful (to rule) over the finite and the infinite.**

---

2 Be it known that, the Father and the Procreator or Origin of all the good (*yazads*), is the Omniscient, the Omnipotent and the All-Ruling Creator Ahuramazd. Over that good-intentioned and righteous One, the powerless

---

* The killing of the monster Snāvidhak and his boastful conceit are described in the following passage of the *Jamyād Yasht*, 43 and 44:—

[illegible]

"Who (Keresāsp) killed Snāvidhaka, him who was killing (Ahuramazd's creatures) by his hard hoofs and strong hands. This boastful thought he conceived 'I am still immature, I am not of full age; if I grow to full age, and if the mighty hero Keresāspa should not kill me, I shall make the

one (Angrōmainyu) had not, has not and will never have sway. Also it is known regarding Him, that His power is manifested in every deserving person, and His union subsists in all those (creatures of Spentōmainyu), who are by origin related to Him. And (as to) the overpowering influence of the evil-religioned (Angrōmaniyu) among men, it is owing to the prevalence of his bad faith in men in the limited time. Also in that unlimited time which is beyond the influence of the stars (*i. e.* in the period of the resurrection, beyond the time appointed for Ahriman) the limit of Ahriman's power will end in this world, though his existence will be infinite in time. 3

---

(١٨٩) **Exposition in the good religion regarding the actions which are acceptable to the Creator (Dadar vajin), whereby man approves himself to Him, and regarding the actions acceptable to man (mardum vajin), whereby the Creator becomes the object of man's choice.** 1

Be it known that, by means of the knowledge regarding the soul, derived from the good religion, man can perform actions calculated to improve himself. Thus 2

---

firmament my chariot and the earth (its) wheel; I shall bring down *Spentōmainyu* from the bright *Garō-nmāna*, and I shall cause *Angrōmainyu* to ascend from stinking hell, and *Spentōmainyu* and *Angrōmainyu* shall be yoked to my chariot.'—The mighty hero Keresāspa killed him, so that his life was brought to an end, and his soul vanished."

This description of the giant *Snāvidhaka* may be compared to some extent with the narrative of the Titanic Otus and Ephialtes in Homer's Odyssea. Homer says regarding them :—

' Such were those youths ! Had they to manhood grown, Almighty Jove had trembled on his throne," (Pope) (*Vide* Darmesteter. S. B. E.)

by his actions, which are acceptable to the Creator, man approves himself to Him. So also it may truly be said that that person is acceptable to Him (God), who being guided by the true wisdom (or conscience), performs actions which are agreeable and appropriate.

3 Again, the Creator renders man victorious by (revealing to him) all sorts of wisdom (calculated to benefit) his soul. Thus, on account of His intelligent foresight, His understanding and actions are acceptable to man.

---

1 (١٨٧) **Exposition in the good religion regarding the careful keeping, and exposure to light from darkness, of the fire and water in one's power or possession, inconformity with the good religion.**

---

2 Be it known that, everything in this world constantly tends to return to its own original abode (source) 3–4 The original source of fire is the Essence of Fire. The 5 original source of water is the ocean on the Earth. The 6 powerful blaze of the fire is due to the wind. The varied arrangement of the water under the earth is also due to 7 it. The movements of the sea also are caused by the wind; and it is the wind that warms and refreshes. And the birth and improvement of man in his corporeal existence here, as also of creatures possessed of bodies in this world, are the result of the beneficient actions of water. By not carefully protecting fire and water from contamination people pollute themselves; and the pollution in the waters of the ocean spreads (or mingles) through the atmosphere, and through the influence of the warmth of the atmosphere it perpetually permeates

the living bodies in this world. The contamination is caused both by heat and moisture. It is by being free from pollution or impurity that the body is cured of any infection (it may have caught), and health is obtained by the people of this world. The cause of uncleanness (in men) is pollution, and this accounts for the prevalence of infection, pain and the many fatal diseases of the human body. And owing to the great dread of these various diseases we are admonished by the good religion to preserve fire and water (from pollution).

Sickness and much mortality among men are brought about by the belief of those whose religion inculcates the practice of polluting fire and water by filthiness and stench; whosoever teaches such a creed, is (as it were) of hostile inclinations towards men (or an enemy of mankind). 8

---

۱۸۸) Exposition in the good religion of the ways pointed out by the good religion by which the followers of this good religion ought to regulate his conduct in (good and evil) times. 1

Be it known that, it is the precept of the good religion that the epoch of the exaltation of men of the good religion, can be reached only when they oppose the degrading condition (of their nature) by superior wisdom, good qualities, strict morals, efforts to attain a higher position by public or national spirit, energetic action, and noble enterprise [*lit.* exalted banners]; and that they who resist their condition of exaltation are those low and grovelling people who turn away from learning and wisdom, and who conduct themselves in such a manner 2

as to subvert the courage, humility (*aīrīh*), contentment
3 and grandeur of the good people. Hereof an illustration is manifest from the precept of the good religion in the movements of flying birds and *khrafstras* (pernicious creatures), that when night falls, creatures that go about in darkness, begin to move about, while the birds that go about in the light (of day), will not issue out of their nests; and by the confinement of the birds of light, the (wicked) creatures of darkness are free to wander about (in the world). And at the dawn of the light of day when the birds of light are again seen moving about in the open air, the noxious stygian birds of night and the evil pernicious *khrafstras* of darkness disappear.

---

1 (۱۸۹) **Exposition in the good religion regarding steadfastness in the religion and the thought of detraction from it.**

---

2 Be it known that, the idea concerning steadfastness in the good religion is expressed above in the chapter
3 bearing upon it. But there are two ways in which (men)
4 contemplate to detract from the good religion. 1. To deny the existence of the next world like an *āshmōg*.
5 2. To regard the good religion as bad like one of an evil faith.

---

1 (۱۹۰) **Exposition in the good religion regarding the respective appellations of the good and bad religions, and the condition of those who are in them.**

---

2 Be it known that, the good religion is one that is in correspondence with the (divine) intuitive reason; it

possesses every degree of embellished wisdom, it is the interpreter of superior knowledge, dignified by its communication with the spiritual existences, possessing (inculcating) the noblest system of morals, all manner of felicity in eternal existence, liberality, and preservation; and its object is to make its professor an extoller of the Deity, to keep him in obedience (to Him), in union with the Original (Being), and possessed of the original thought. It is the very abode of piety and the source of graceful authority. And the faithful thereby (*i. e.* by the medium of the religion) are enabled to reform their natural habits and to strengthen their own common sense and to propagate the glory (of the religion). That supremacy or rule is graceful (or blessed), which is acquired by the aid of that religion. And the fidelity of the mass of the people to that religion, is the precursor of a time of happiness. It suppresses in this world unrighteousness and the Blemish-giver (Ahriman), and saves the people (from hell). Herein exist the institutions of the priest, the warrior, the farmer and the artizan, the worship of Ahuramazd, piety, and other good qualities, righteousness and virtue.

3 Again, the bad religion is imbued with the wickedness (or perverse doctrine) of (Ahriman), is an opponent of providence, possesses a store of false sayings for the sake of avarice, keeps (men) in distress through the evil spirits, glorifies the demons by means of sorcery, leads to the worship of the *druj* by giving her the appellation of God, inculcates immoral habits in the name of morality; it is the mother of *frehbūt* and *aibitūt*, and the creed of

falsehood. With such a religion tyrrany is seemly (becoming), and its adherents are corrupt in their habits; they pervert or destroy their wisdom or common sense, and forfeit their fame. To lend his evil help to it is worthy of its tyrant-adherent. The mass of its followers through fraud are subjected to many calamities, for they bestow (let loose) on the world their vicious help (vices) and the (sinful) strength of the Blemish-giver (Ahriman), and they cause distress to the good creatures. Herein, (*i. e.* in the bad religion) are found such vices, as disturbance of piety, tyrrany, wickedness, deceit, lewdness, demon-worship, degeneration, and of other defects and

4 sins and evil-doings.—The bad religion is also coupled with selfishness; it is the enemy of prudence, the opponent of intelligence, the disturber of the belief in the spiritual world, and the approver of the law of non-existence; herein are scepticism, habits of infidelity, and sorcery.

---

1 (१९१) **Exposition in the good religion regarding (the fact that) Ahuramazd is the creator of the good creations.**

---

2 Be it known that, *birth* is a term applied to the first (appearance) in the spiritual world of living creatures. The origin and source of the spiritual (existence) is

3 manifested by the action of force in this world. The invisible soul that has entered into the body, is just like the gold (necessary) for (making) a diadem, the silver for a goblet or a vessel, the iron for a hoe or spade, the wood for a door or a door-case, the root of a tree for its fruit,

and the procreator for the offspring. Other spiritual 4
substances which are in the body exist through the gift
of this soul's power.—*Creation* is a term employed to 5
ascribe the advent of the heavenly soul into this wordly
existence. The living body exists through the soul that 6
supports it (*i.e.* the material constitution of man owes its
living principle to the soul). Just as a woolen thread 7
is made of wool, a diadem is made of gold, a vessel of
silver, a door of wood, just as the fruit is produced by
means of the root, and the offspring by the begetter, so
also other physical substances subsist by means of their
original soul. This original soul is regarded as the support 8
of the (material) constitution. The bodily existences of 9
this world have developed out of their original semen,
just as trees of like nature have grown from a seed. In
the religious writings they are called living organisms.
The living organism subsists by means of the soul, and by 10
the power of fire and water in it. The essences that
constitute the strength (of a body), are called bodily
existences. Again, the semen of the bodily embryo in
this world, is of the nature of fluid. The body is called
in this religion a moving or active existence; the embryo
being gradually matured by means of the soul into a
human organism. The pair by whose connection the
body is begotten are reckoned as the father and mother;
and the person himself is called their son. If he is of
a good race (lineage), benefit accrues from him to the
living world; and (further) from the existence of a man
of such good name many other men become well-inclined
towards the actions of Providence (*i.e.* they are drawn to
acquiesce willingly in the dispensations of Providence).

1 (۱۹۲) **Exposition in the good religion regarding the counterbalancing, in finite time,* of two kinds of evil-doers by two kinds of powerful men, (designed) by the Provident Creator Ahuramazd, Who is the Causer (Author) of Destiny.**

---

2 Be it known that, the Provident Creator Ahuramazd, Who is the Causer of Destiny, has in the limited time (appointed for Ahriman), counterbalanced two kinds of evil-doers by means of two kinds of powerful men. It is by continuing in the idea (*i.e.* by steadfastly holding the idea) of the great supremacy of God, that man will come to dislike (the use of) his own power to do evil; he does evil because of his power to deceive. His approval of actions (good or bad), is in accordance with his (good or evil) mental propensities. Man, therefore, in that limited period of six thousand years, ought to refrain and curb every tendency towards devilish actions, and (in his life) exhibit to his fellow-creatures, till the end of this world's existence, deeds that are worthy of the soul.

3 One (of the two kinds of powerful men above-mentioned, and designed) for (human) guidance, is the holy and pure person of the *Athōrnān* who possesses in himself the strength of Spenāmīnō, and who contributes to save from sin, in the short span of life allotted to them,

---

* The finite time here referred to is the limited period of the existence of this world, *viz.* 12000 years, of which the last 6000 years are assigned to the period extending from the age of Zoroaster to the time of the Resurrection. This finite time is denoted in the Avesta by [illegible].

those that adhere to him, by communicating to them his own desires (in this life); he thereby acquires victory in the end, entirely baffling and repelling from his fellow-creatures the power of the Blemish-giver (Ahriman). Such a pious person is said to be in correspondence with Spenāmīnō, because Ahuramazd dwells in him. His garment is white. He is very much advanced (deeply versed) in mystic thoughts by the aid of Behman and the Māthraspenta. He himself most dignified and illustrious, is guided by his inward *yazads of light*. In the human body there dwell spiritual faculties that impart good sense for the guidance of the soul, and convey to man virtue through moral perception, contentment through obedience, and in his habits (*i. e.* an habitual use of) words of truth through intuitive wisdom. In the four estates of men in this world, a holy man is regarded as one of the leaders of the priesthood; the religious and secular lord (*Zarathushtrōtema*) being considered as the greatest (chief) among all the people of the world. Of all human clothing, the white garment is (most suitable) for such an enlightened person.—They are the well-doing righteous ones, who (live only to) exalt or promote the good, and strike down the wicked. 4 5 6 7

Again, of those who lead (men to evil), one is the bad and impious person (priest), who inculcates the (wicked) faith of the Demon, and who on account of the evil lustre of Ahriman in him, brings those who are subject to him, under evil influences, by imparting to them his own (evil) inclinations. Consequently, he cuts them off from their redemption (from hell). And whosoever (priest) loves such a (false) splendour of Ganā- 8

9 mīnō, is blindly ignorant of the final condition (*farjāmīh*). Such a person is styled Ganāmīnō's self, because the latter predominates in him; and his conformity (with Ahriman) contributes to promote the perverse thought respecting the evil faith (*i. e.* it avails to bind him in perverse adherence to the evil faith), and likewise conduces to the abiding in him of hurtful and refractory demons. The free-handed liberal ones unto him are those hurtful northern planets, whereof one is called by the astronomers the Evil Saturn, which will destroy the constellation named Dōl (*Aquarius*) in the religious writings, and which will work harm to mankind by reason
10 of their evil understanding. And such a (priest) will imbue men with (a spirit of) disobedence to God and discontent, and will bring falsehood into their faith through
11 their low-mindedness. The sinful ones who will be (born) to be priests or rulers among the people of this world, will descend from those wicked leaders of wicked tribes who teach the evil religion; and the (highest) chieftain of the wicked ones in this world, is he who is destined for the worst religion and for the worst abode (hell).
12 And in garments, his clothing resembles that of one who
13 is a slave to the Demon. And among the evil doers his business is to injure the good, and help on the wicked.

14 Again, one is that heroic person who shapes his conduct by his (constant) association with the pious ones, and who has a mind to encourage and support the *Athōrnāns* who bring forward pious knowledge, as well as (to encourage) the work of well-conducting (good guidance) in a (wisely) regulated manner and by means of refined ideas (high ideals); and (who has a mind) to

obtain religious decisions from those who are high-minded in their nature, and to offer beneficial aid to those people who are subject to him. Such a one will, in the appointed time of his life, be capable of saving himself from hell, and of obtaining a final reward. Likewise, such a well-born (hero) will to the end possess heavenly felicity (in himself) in both worlds. The exalted act of such an heroic- 15 souled person has regard to his own virtuous self [*lit.* garb]; and his knowledge is imbued with the glory of the Good Spirit because of the abode in him of the good angels. He is actually called the philanthrophic hero among the brave ones. Also he proves himself to be one 16 who shines forth in the great manly feats of the valiant. And such a one imbibes sublime religious opinions, and preserves through his righteous wishes, good-naturedness in himself, and performs actions sublimely conceived. Among the people of this world those who are strong and 17 of a warlike person [in the (four) professions], belong to the warrior class. Among these the valiant commanders-in-chief are the leaders. In point of garments, their uniform is red in colour and of stout material, and is adorned with gold and silver, and inlaid with shining jewels; such a uniform is bright and brilliant too.—In (civil) transac- 18 tions their business is to administer superior justice to the world, and to promote and punish the good and the bad respectively.

Again, for the purpose of leading men into sinfulness 19 [*lit.* sinful blending], one is the person of the selfish (warrior) who is (doomed) to be an associate of the prison (of hell), because of his evil-minded conduct (in this world), and who is deprived of [*lit.* throws off] his dignity

and greatness (as a rational being) by conducting men into that hostile impiousness and vice which are characteristic of a teacher of the evil doctrines (or knowledge) of the Hinderer (Ahriman), and who eagerly performs actions calculated to (give effect to) his sinful desires, to disturb peace, and to overthrow righteousness. And during the finite pĕriod he causes those who are subject to him, to conduct themselves like the wicked *Barātrūtē* * by means of the power of the evil planetary influence. His meet recompense at the end (*i. e.* after death), is the appearance (in bodily form) in front of him of all the desires of that (evil) doer. Such a person himself is the *druja* of perverse sense [*lit.* lustful]. In him there is a liking for the most confounding demons, and the fitting predominance of the wicked *Aēshma.* The liberal donor unto him is one of the evil northern planets, which the astronomers call Mars, and which religion designates 'the evil and immoral.' It is the obstinate one among the

20 evil planets. It brings to him (viz. to the wicked warrior) fruitless misery, on account of which his disposition becomes inclined to perverse desires as well as to the selfish religion calculated to destroy his final (happiness).

21 And such a one will in this world be (born) among such

22 rulers as are selfish and perverse fighters. And in the class of impious priests who are adversaries (of the *Mazdayasna*), he is the head of the wicked ones, an unworthy ruler and an infidel judge who is possessed of

23 (mischievous) wisdom. And his own selfish person is a garment suitable for him.

---

* See Vol. I. p. 19 note.

(١٩٣) Exposition in the good religion regarding (the idea that) the duration of the soul is infinite as well as finite. 1

Be it known that, the duration of the soul is everlasting; also it is limited. And the powerful (spiritual) substances that work with the soul for (the support of the animal) existence, are likewise eternal. And because of this strength the living organism is finite in this world. Again, the movement (of the animate body) in this world, is owing to the inward breath of life for thanks-giving (unto God). Also the bright soul or the respiratory power of the soul dwells in the navel (or the centre of every animate object.) And hence the flowing of the waters and the growing of the trees. It is on account of this inward breath of life that all animate objects work so multifariously. Hence it is (manifest) that the rational animate being will exist for ever. 2

(١٩٤) Exposition to be found in the religious writings of the Avesta, regarding (the fact that) the movement of the animate body in this world is due to its vital power, and that it subsists because of the life (in it.) 1

Be it known that, the continuity of the species of animate creatures of this earthly frame, resembles that of all animate objects. The appearance (or growth) of off-spring is owing to the seed that begets it. Again, air is the restorative of the body, and the mutual combination of the (physical) elements (in it), is the result of its soul power; on account of this soul power the creature is 2

animate. Just as the workmanship of a goldsmith is judged of from the shape of a crown or throne made by
3 him of the ore of gold; just as the ingenuity of a silversmith is made known to us by the vessels or stools
4 manufactured by him from the ore of silver; just as the knowledge which the blacksmith has of his art is shown by the shape of an iron spade &c, made by him;
5 just as the carpenter's skill is understood from the fashion of the chairs, benches and doors made by him
6 from (unpolished) wood; so is the Lord of Existence known to us as the 'Cause of all Causes.' The origin of the world was owing to that vital-lustre (the soul); as it is said in the religion, that all inanimate objects have come into being from that vital power. The birth of a moving body is owing to the life pervading the original seed; also it is from the internal vital substance in the mother, that the embryo received its form (of a child). Again the elementary substances in an offspring serve to maintain by means of digestion the consciousness of its sources of intelligence. Just as a crown, a glass or a goblet is formed from gold or silver metal by the ingenuity
7 of a goldsmith or a silversmith; just as a hoe or a spade, a bench or a door-case, is made of iron metal or wood by the skill of the blacksmith or carpenter; so is a physical body caused to move by means of the life *(yĕhvūnashnē)* in it, so are the forms of seeds and the plants germinating from them by means of their animating essences. Again, it is said in the religion, that what is inanimate is made to move by means of life, and that life subsists (in this world) on account of the person wherein it is embodied. The advent of this superior vital power in the seed, is ex-

plained to be like that of a person in the midst of some object, or like the form of a child in the womb of its begetter (mother).. Also it is on account of the ingenious operations of the soul power, that a child is formed from a male seed conceived by its mother. Just as the mineral ore is purified by being melted in heat, just as wood is polished by cutting and scraping, so are the living bodies. Again, it is said in the religion regarding beings (that are) active on account of the life in them, that the very abode of life is constituted by means of this moving vital substance. The formation of all physical existences 8 in this world is by One Alone (the Creator). Just as from an object its nature (becomes manifest), or from a person his habits, so does the complete formation of the face of an offspring in the mother's womb, from the power of the soul (in it). Just as the ingenuity of a goldsmith forms of gold various sorts of crowns, glasses or goblets, just as the skill of a carpenter makes of wood chairs, benches and doors of various shapes, so is this material body 9 organized by means of the soul. Without this powerful vital principle the world would never have existed. There are multifarious objects and persons (in this world). Regarding the functions of these objects and persons it is said in the religion that they will do righteous or evil actions in proportion to their correspondence with the two invisible spirits *(viz: Spentōmainyu* and *Angrōmainyu)*.

---

(۱۹۵) Exposition in the good religion regarding the ten excellent monitions of the Holy Zartosht unto men. 1

Be it known that, these are the ten best monitions 2 by the Holy Zartosht: (1) One is that man should improve 3

himself in order to render obedience unto God; he should remain with firm confidence in the Creator Ahurâmazd as His faithful (creature); and that the subjects of the people-protecting and righteous sovereign of this world, should place loyal trust in his rule (*i. e.* in the rule of such a

4 sovereign).—(2) One is that man ought to believe in the good religion which is the source of piety, that he may

5 exalt himself through righteousness.—(3) One is that for the purpose of ameliorating (the lot of the people) in this world, they should be guided by the opinions of this religion, with the support [strength] of the authority of

6 the head *dastur* or ruler.—(4) One is that every man should become capable of doing good to every other man, and of benefitting every one without doing harm to any

7 body.—(5) One is that man should thoroughly defeat and keep off the *druj* from his person, and improve his nature

8 for (the advent of) the *yazads* into him.— (6) One is that man should perform actions which are known to be good to one who is improved in his nature (by his belief in the religion), and avoid or condemn those which are not so

9 recognized by him.—(7) One is that man in order to be pure (or freed) from his sins and be adorned with meritoriousness, should keep at a distance from all kinds of evil pertaining to the bad, but associate with the good

10 in all manner of goodness.—(8) One concerns the practice of *Khvêtûk-das*,* for the purpose of terrifying away the

* *Khvêtûk-das* (Av. *Qaêtvadatha*) means "to form relationship, to ally by kindred or connection." This relationship is of two kinds. One pertains to religion, the other to the sexes. The relationship pertaining to religion, is alluded to about the end of the 12th chapter of the *Yasna*, while that between the sexes is in the 3rd para of the *Visparad* and in the *Aîwîsruthrem Gâh.* As these serve to make men righteous or moral, such unions afford gratification to the angels and archangels, and cause terror to the demons and the *drujas.*

demons from one's person, and of securing for one's self the blessing of the pious *(yazads* or *frohars)*.—(9) One is 11 that a just high-priest should be maintained for the purpose of purifying one's self from sin, and of opening the wide path to obtain the recompense for pious merit.*—(10) One concerns the thanksgivings unto God for the 12 attainment of the worthy object (of one's desire), and the glorification, extollings and adoration of the Creator *Ahuramazd*, the *ameshaspands* and the *yazads* (in gratitude) for any fresh goodness.

---

(१९४) **Exposition in the good religion regarding the ten (evil) admonitions enunciated by the ill-informed (or evil-inspired) Akht-Jadu to the vicious and immorally-inclined people, against the ten (sacred) monitions of the luminous-minded, the invisible-perceving and the Mathra-uttering Holy Zartosht who had brought mankind into the [peaceful] Mazdayasnan religion relating to Ahuramazd.** 1

Be it known that, against the monition of the Holy 2 Zartosht, that man should improve himself by rendering obedience unto God, and by having firm confidence in the supremacy of that preserving Ruler of the Universe—the evil-inspired, vicious Akht † proclaimed the disturbance

---

* *Vide Yasna* XIII. 3; *Dinkard*, vol. IV., pp. 253 *seq.*

† Akht Jādū was one of those profane rulers who disliked the Zoroastrian religion, and were hostile towards it. He flourished about the period when Zoroaster promulgated throughout the world the *Mazdayasnān* Faith with the aid of King Vishtāsp. The story of this wicked ruler occurs in the Pahlavi essay entitled *Mādigāne-Gōsht Fryān*. Ninety-nine enigmas were put to *Gōsht-Fryān* by Akht-Jādū, and solved by the former. In the *Abān Yasht* (81-83) we find *Yōishtō Fryāna* asking Ahuramazd to bestow on him the power to answer the questions of Akht-Jādū, through the intermediary of the *yazad Ardvī-Sūra*. Likewise, the pious *frohar* of *Yōishtō-Fryāna* is remembered in the *Farvardīn Yasht* (120).

(cessation) of fidelity unto God, or disobidience towards
3 Him.—(2) One, against the monition of the Holy Zartosht, that man ought to have a firm faith in the good religion, in order that he may be enabled to exalt himself through righteousness,—the evil-conscienced, vicious Akht proclaimed that for the purpose of annihilating the good religion, the evil practices of sorcery should be made
4 current.—(3) One, against the monition of the Holy Zartosht, that for the sake of the prosperity and advancement of the people, justice should be embellished (regulated) in this world,—the evil-knowing, wicked Akht proclaimed that justice should be administered in this world irrespective of the authority of a ruler (*ahūīh*), and
5 (likewise) without any discrimination.—(4) One, against the monition of the Holy Zartosht, that no injury should be inflicted by anybody on any person,—the dark-conscienced (black-hearted), sorcerous and vicious Akht, on account of his sorcerous practices and his enmity toward men, proclaimed that no good should be done to any person, but that every person should be rendered capable
6 of doing evil (to others).—(5) One, Against the monition of the Holy Zartosht, that man should improve his nature, in order to be able to repel the *druj* from his person, and to cause the entrance of the *yazads* into him,—the dark-conscienced, vicious Akht, on account of his enmity to men, proclaimed that human nature should be corrupted so that the *yazads* might not enter into the body, but
7 that the demons might abide in the body.—(6) One, against the monition of the Holy Zartosht, that man should embellish (perfect) his nature (and be qualified) for pious actions, that he should perform whatever action

he knows to be virtuous, and inquire about, and learn from the learned, whatever he does not know or understand,—the vicious sorcerer Akht, on account of his enmity to mankind, proclaimed that man should abstain from performing any action that is known to be virtuous, he should neither inquire about, nor learn from the learned, what he does not know or comprehend.—(7) One, against 8 the monition of the Holy Zartosht, that man in order to keep himself pure from sin, and to adorn his soul with the works of merit, should keep far from all the evil ways of the wicked, and that he should associate with the good,—the vicious sorcerer Akht prompted by his wicked heart [*lit.* dark-conciencedly], proclaimed that for the purpose of creating an inclination towards corruption through (the spread of) sin among the people of this world, and thereby effecting great destruction in this world through sorcery, men should associate with the bad in evil doing, while he should keep aloof from the good in all manner of goodness.—(8) One, against the monition of 9 the Holy Zartosht, that *khvētūk-dasīh* ought to be practised for the purpose of greatly tormenting the demons, (and thus driving them) out of one's self, and of being enriched with the blessings of the good spirits,—the vicious sorcerer Akht, on account of his malignity towards the good people, proclaimed that *khvētūk-dasīh* which a good person ought to practise, should not be practised, and that man should lead a distressed (wretched) life (without performing it). *—(9) One, against the monition 10

* [*Lit.* The vicious sorcerer Akht on account of his malignity to the pious people, proclaimed that *Khvētūk-das* ought not to be practised, since whosoever practises *Kvētūk-das*, leads a life of confusion or distress. *E. Tr.*]

of the Holy Zartosht, that a sapient *dastur* should be appointed for (the purpose of pointing out the means of) the purification of one's sins, and for opening to men the wide path of (gaining) the recompense for meritorious acts,—the evil-inspired, wicked Akht proclaimed the non-observance of obedience or submission to the authority of the *dastur,* and asserted that the recompense for meritorious actions was of no avail, and that there could be no relief (of the soul) from the penalty (penitence) for sins

11 (committed).—(10) One, against the monition of the Holy Zartosht, that man to be worthy of what is attained by him, should offer thanks unto God, and that he should glorify, extol, and worship the Creator *Ahuramazd* and the *ameshaspands* and the *yazads*, for every fresh benefit (or boon coming) from the divine beings,—the evil-hearted, vicious sorcerer Akht proclaimed enmity to the divine beings, affection to the demons, the abandonment of the adoration of the divine beings, and the practice of every manner of demon-worship.

---

1 **(۱۹۷) On the ten monitions of the Holy Dayun * regarding the justice (laws) of the Mazdayasnan religion.**

---

2 Be it known that, (the following are) the ten monitions of the Holy Dāyūn regarding the justice of the

---

* Dāyūn is the name of a *dastur-e-dasturān* who flourished in the time of the Kayānian king Behman Isfandyār. In the prophecies revealed to Zartosht by Ahuramazd in the Sacred Avesta, we find the following regarding this venerable high-priest :—

[illegible]

"From among the *dasturs,* regarding Dāyūn it is declared thus : 'When

Mazdayasnān religion.—(1) One is that with a view to the improvement of the harmless (people) in this world, one should punish, and thereby expiate the guilt of, those who unlawfully injure others.—(2) One is that in order that he should remain honest one ought not to keep as his own (property, what does not belong to him), nor to retain for himself the wealth which is not given to him by its owner; but that he should return another's wealth to its proper owner, and cause whosoever appropriates the wealth (that is not his own), to be duly punished according to justice; thus he should expiate his crime.—(3) In order that perfect justice may reach unto those who have a desire for it (*viz.*, justice to themselves), one is that the deciding judge should form his judgment from true evidence and from the essential knowledge (principles of justice) laid down in the good religion; and thus he should lead to the improvement of the people.—(4) One is that the just ruler or priest should defend (from profanation) the (religious writings of) *Hātē Māthrē*, the *Gāthās*, and the *Dātē*; they should glorify them and regard them as divine revelations, in order that the good people may (thereby) the more believe in the purity (of their religion).—(5) One is that that king should be exalted who by means of his

3 4 5 6 7

---

one hundred years shall have passed over the religion, Dāyūn will be born, and when two hundred years have elapsed he will depart from this world; and the religion will remain current on this earth through the hundred disciples made by Dāyūn, the chief high-priest of the Mazdayasnān religion during the hundred years (of his life)."

The form [illegible] *dāyūn* in this Pahlavi passage, may be identified to a great extent with the Avesta word [illegible], which occurs in the names [illegible] and [illegible] of persons whose *frohars* are remembered in the 116th para. of the *Farvardin Yasht*. Hence it might be assumed that the [illegible] here alluded to may be identical with one of these two Avesta names.

sovereignty will ameliorate the people of the world, and who is most faithful to the *Mazdayasnān* religion.—

8 (6) One (of the monitions) uttered by him was that as the doctrine of the *Mazdayasnān* religion is (fitted) to make the world prosperous, and the laws of the Jewish faith are (calculated) to devastate the world, (it is, therefore, meet that) the kings who are to administer justice in accordance with pure precepts, and to profess the good doctrine of the *Mazdayasnān* religion, should keep aloof from the Jewish creed, and lead their lives according to

9 the commandments of the Deity.—(7) One (of the monitions) uttered by him was that [in point of decisions] that ruler or prince is of high merit, who possesses the religious supremacy in this world; that such a king should, therefore, be actually considered as the best of all just kings, and that his subjects should live in complete

10 submission to his justice (equitable rule).—(8) A monition uttered by him was that if among those who follow the evil religions, there should perhaps be kings (intuitively) possessed of the superior justice pertaining to the final conditions, the justice of such rulers should be accepted, and their people should regard them as (they would do) *Mazdayasnān* rulers; they should praise and obey them, and should entertain worthy opinions about them (*i. e.*

11 respect then in their thoughts and hearts).—(9) A monition uttered by him was that the religion of the *Dādār* is calculated to obscure (to bring into disrepute) and imperceptibly to destroy the evil ways of the Blemish-

12 giver.—(10) A monition uttered by him was that, through the power (influence) of the *Dādār's* doctrine, perfect failure in the end would overtake all the irreligious

creatures of the destroyer, as well as the Blemish-giver himself.

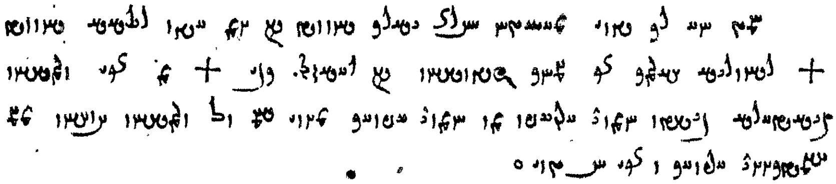
---

(۱۹۸) The ten sayings of the justice-destroying and deceitful Rashne-Rish * against the monitions of the justice-embellishing Holy Dayun. 1

Be it known that, (the following are) the ten sayings uttered by the justice-destroying, deceitful Rashn-ê-Rîsh, who resembled in eternal appearance the (priest) *Akvān* † of the (King) *Karisāk*, against the justice-embellishing Holy Dāyūn.—(1) [One,] against the monition of the Holy Dāyūn that, for the sake of the improvement of the harmless (people) in this world, one should punish, and thus expiate the guilt of, those who unlawfully oppress others—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed that men should cause the innocent to be injured, should punish them severely by the weight of their authority, and 2 3

---

* Rashn-ê-Rîsh Âshmôg was a Rûmî apostate ruler and priest, who flourished after Alexander, *i.e.* about 400 years after the spread of Zoroastrism in the world. The prophecy regarding this Rashn-ê-Rîsh, which was revealed unto Zoroaster by Ahuramazd, is given by the Dinkard as follows :—

"When 400 years shall have passed over the *Mazdayasnān* religion, there will come on it trouble or corruption from those of the evil faith. During that period those who remain steadfast and true (in this world), will be afflicted by the tormentor Rashn-ê-Rîsh-Ashmōg ; and the (high-priest) *Arezvāk* ([illegible]) together with his three colleagues ([illegible], [illegible], and [illegible], *vide* Farvardin Yasht, para. 115) will confirm the fidelity of all who are the creatures of *Spēnā-mīnō*."

† Akyan was the religious guide of the apostate ruler Karisak

bestow proportionate rewards on those who are guilty of 4 striking others unlawfully.—(2) [One,] against the monition of the Holy Dāyūn, that men, in order to be trustworthy, should retain in their possession only that wealth which is lawfully their own (property); but that they should return *(frāj)* that wealth which has not been given up (to them) by its rightful possessor *(dātār)*, and justly punish and cause to be expiated the sin of, whosoever appropriates (what does not belong to him)—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed that men should regard what is unlawful to be lawful (morally good), and transfer to the immoral and sinful the wealth and property of the 5 innocent, the rightful possessors.—(3) [One,] against the monition of the Holy Dāyūn, that men should base their decisions on such evidence as might be deemed reliable by an upright judge, as well as on the authority or religion—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed that men should cast out from the world every upright judge or 6 reliable witness.—(4) [One,] against this monition of the Holy Dāyūn, that the divine justice be extolled, believed in, and glorified by the preservation of secular justice by a just king or priest—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed that true justice in this world contributes 7 to the disturbance of justice in the next.—(5) [One,] against the monition of the Holy Dāyūn, that it (justice) be commended as the support of sovereignty and the medium of defence of the *(Mazdayasnān)* faith, for the people of this world—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed to the world, that it should do nothing good, but should disturb the *(Mazdayasnān)* faith and sovereignty by promoting in this world the creed and virtues of the infidels and the

Jews, as well as by such administration as strengthens perverseness and evil.—(6) [One,] against the monition of 8 the Holy Dāyūn, that men should extol that justice which is calculated to render the world prosperous, that they should love the just sovereign of the people, help the progress of the world, and keep aloof from such kings as bring about the deterioration of the people, contemn justice, and produce much misery in the world—the deceitful Rashn-ê-Rîsh directed (people) to commend such administrations as cause the deterioration of the people, to love such kings, to subject the people (through such systems), to contemn the justice that brings prosperity into the world, to withdraw from upright kings, to degrade them in the world, and to make them inglorious or obscure.—(7) [One,] against the monition of the Holy 9 Dāyūn that just kings (*lit.* kings of high power of discernment) should be regarded as the most excellent rulers (one could have) over oneself, and that one should keep himself in perfect allegiance to their laws—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed that sin is the adornment of the world, and a sinful king is its adorner.—(8) [One,] against 10 the monition of the Holy Dāyūn, that some of the decisions even of (kings of) the evil religion, should be accepted (if they were as upright) as the ultimate justice (in heaven), and should be relied upon, and that those professing the *Mazdayasnān* religion should submit to, and recommend them,—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed that the justice pertaining to the religion which is calculated to harmonize the world, is antagonistic to the wishes of the Creator and of the faith of existence (*i. e.* the faith contributing to prolong existence).—

11 (9) [One,] against the assertion of the Holy Dāyūn that robbery, infamy and immorality, the original acts of the Destroyer, are real miseries—the deceitful Rashn-ê-Rîsh on account of his having been (an adherent) of the Destroyer Ahriman, proclaimed that these (vices) are the ways that lead to the advancement of the world.—

12 (10) [One,] against the assertion of the Holy Dāyūn that by the last judgment all the miserable creatures (*mūstē*) of the blemish-giving Destroyer will be confounded, and that the Blemish-giver himself will be over-thrown and revealed in all his infamy (*anāvtan*)—the deceitful Rashn-ê-Rîsh proclaimed the approaching of destruction by the Creator of the people of this world, of their final complete destruction and annihilation.

---

1 (١٩٩) **On the ten monitions of the piously-reared Atrepat, son of Marespand, and of other heads of the religion of the Holy Zartosht, from the exposition in the good religion.**

---

2 Be it known that, these are the ten monitions of the piously-reared Âtarepât son of Mârespand, and of
3 other heads of the religion of the Holy Zartosht.—(1) Do not nourish in the mind any unlawful spite, in order
4 that a potent enemy may not over-power you.*—(2) Do not hoard up riches avariciously, that the time of penury
5 may not come soon on you.—(3) Be a welcomer of the good [ones] (*i. e.* be hospitable towards your guests), that in the next world they (*i. e.* the divine beings) may
6 welcome you as good (righteous) ones.—(4) Marry a

* Lest a potent enemy may over-power you.

well-born woman that your progeny may walk in the path of rectitude.—(5) Deliver your true decision in the case of a plaintiff and a defendant, that you may be the more saved at the last judgment (in the next world).—(6) Abstain from unlawfully (needlessly) slaughtering cows, sheep or goats, that no distress may happen unto you thereby at the (final reckoning). Do not consider this world as your permanent dwelling-place, for you will not long remain (in it).—(7) Expend the wealth of this world for the sake of God, and employ it on actions pertaining to Him, and trust always in the Almighty, for He will be with you in such wise that you will become thereby the best in the body and the soul (mind).—(8) Exert yourself to store (pious)wealth (merit) for yourself in the next world, because only by the good which you do yourself, will you become a sharer in all the good deeds of the whole world.—(9) Make the *yazads* dwellers (guests) in your person, because if you cause them to dwell in your body, you will be welcomed throughout the whole world.—(10) Improve yourself by means of the good doctrine, that you may be regarded throughout the world as one reformed. 7 8 9 10 11 12 13

---

(۲۰۰) **The ten sayings of the incarnate druj Mani* against the monitions of the piety-adorner, Atarepat-e-Marespand.** 1

---

(1) [One], against the monition of Âtarepât-(e-Mâres-pand), the adorner of piety, that no unlawful spite ought to be cherished in the mind—the incarnate *druj*, Mânî, 2

* *Vide* Vol. IV, p. 211 note.

proclaimed that men should approve of rancor and other
3 evil passions (*druj*) in themselves.—(2) [One], against the monition of Âtarepât, the adorner of piety, that riches should not be hoarded up avariciously—the incarnate *druj*, Mânî, proclaimed that men should cultivate avarice, consume, appropriate and waste all the unlawfully hoarded wealth of mankind, and amass riches avariciously for (the benefit of) those who possess devilish inclinations
4 to injure the people of this world.—(3) [One], against the monition of Âtarepât, the adorner of piety, to welcome the good [people] to be one's guests—the incarnate *druj*, Mânî, proclaimed that men should be hospitable
5 towards the indolent.—(4) [One], against the monition of Âtarepât, the adorner of piety that one should marry a well-born woman—the incarnate *druj*, Mânî, proclaimed that men should unite in relationship (matrimony) with ill-born women, and regard their deceit as sinless acts.—
6 (5) [One], against the monition of Âtarepât, the adorner of piety that one ought to be guided by a true judgment in the case of a plaintiff and a defendant—the incarnate *druj*, Mânî, proclaimed that the just decision of a judge
7 should be spurned or cursed out of this world.—(6) [One], against the monition of Âtarepât, the adorner of piety, that men should abstain from unlawfully slaughtering cows, sheep or goats—the incarnate *druj*, Mânî, proclaimed that men should in this world habitually rob the property or well-favoured (*hûâvtan*) cattle of every body,
8 and thereby ruin mankind.—(7) [One], against the monition of Âtarepât, the adorner of piety, that men should regard this life as the time for continuing one's race (*i. e.*, as the means of procreation)—the incarnate *druj*,

Mānī, proclaimed that by this act of procreation men would be led to commit the sin of *kūnmarz* (sodomy).—(8) [One], against the monition of Âtarepāt, the adorner 9 of piety, that the wealth of this world ought to be expended in (doing pious actions relating to) God—the incarnate *druj*, Mānī, proclaimed that the wealth of this world fitly belonged to him who committed sin by its means, and to him who bestowed it on the sinful.—(9) [One], against the monition of Âtarepāt, the adorner of 10 piety, that the wealth of the next world should be acquired for the sake of one's (soul)—the incarnate *druj*, Mānī, proclaimed that the wealth of the invisible world could be obtained, and men could well hope to be saved from hell, by embellishing (or diligent cultivation of) sinfulness in oneself (*i. e.* by giving a free rein to one's evil inclinations and passions).—(10) [One], against the 11 monition of Âtarepāt, the adorner of piety, that the *druj* (evil inclinations) ought to be banished from one's own person—the incarnate *druj*, Mānī, proclaimed that the *druj* should be cherished in man's body.—(11) [One], 12 against the monition of Âtarepāt, the adorner of piety, that the *yazads* should be caused to reside in one's own person as guests, the incarnate *druj*, Mānī, proclaimed that the *yazads* should not reside as guests in one's person, rather they should be excluded [from it.]—(12) [One], 13 against the monition of Âtarepāt, the adorner of piety, that one should improve himself and the world (*i. e.* his fellow creatures) by means of the good religion—the incarnate *druj*, Mānī, proclaimed that the world should never be improved, rather it should be destroyed by the constant blaze of the fire (of hell).

1 (٢٠١) **On the ten monitions of the immortal-souled Khusro,* the King of Kings, the son of Kavat, to the leaders of the Iranian Hanjaman, for the authorizing of the religion of Ahuramazd, (that his subjects might act according to its precepts).**

---

2 One is that the best ruler in this world is actually that priest who expounds (to men) the mystic thoughts (*minashnē-varchin* of the good religion), because such a priest inculcates on a religious sovereign ideas regarding the next world, in order that he may be united in pure (sacred) friendship with the Dādār Ahuramazd, the Supreme Ruler of the invincible world. By the impression of the thought (revealed to the king) through his Righteous Friend, he (the ruler) will be identified (incorporated) with the pure friendship (of the good spirits),

---

* Shāhānshāh Khūsrō Kōbād was the name of the great Sasanian monarch Noshirwān the Just. He is said to have encouraged the spread of Zoroastrianism throughout his realm, and caused several works on it to be written by the learned *dasturs* of his time in the Pahlavi, Pazand and Persian languages. It was this king who discovered and unmasked the impostures of Mazdak who had set up for a prophet, and who was put to death by order of the king. The memory of the *frōhar* of this equitable king is preserved by the high-priests in the Afrinē-Panjī, in which he is classed with the good spirits of distinguished upright judges, of religious monarchs who preserved the purity of their faith, and were an honour to their dominion. From the passage in the Pazand Prayer referred to it appears that Khūsrō Kōbād had during his reign devised measures to establish his kingdom as well as to restore the primitive glory of his religion. The passage runs as follows :—

[illegible]
[illegible]
[illegible]

"May the strength of this prayer be (reach) unto the immortal-souled *frōhar* of Khūsrō Kōbād, and also unto those of all the glorious and honest judges, and of all the *Mazdayasna* who restored the purity of their religion and embellished their sovereignty."

and will be possessed of the (knowledge of the) perfect wisdom of the Highest Ruler, of the zeal to speak and act (on His behalf), and of the perfect goodness which will help him in both worlds.—(2) One is that people 3 should extol the good religion for (the purpose of drawing themselves into) communion with Ahuramazd; (they should extol) truthful thought for (*i. e.* to acquire the habit of) speaking with good-sense; and (praise) liberality for (the performance of) those actions which are best and most acceptable (to God and man).—(3) One is that just as certain (*darvēstē*) pecuniary 4 grants (*pūhl*) are obtained (from Government) by the leaders of the Mazdayasnān religion, so such grants be made by every means to the orthodox people (*vāvrigān*) (by the king's subjects).—(4) One is that the im- 5 postors who taught a vile doctrine, should be sternly tormented and diminished (banished) from Irān.—(5) 6 One is that in order to be grounded (*kardē*) in the attributes of the Deity and in the ways of the *yazads*, one ought to learn (*chāshashnē kardan*) the Māthras and the Yasna of the religion with the help of (*min*) the teachings and writings (*kardē*) of the disciples of Atarepāt-e-Mārespand, who was from (*i. e*, an inhabitant of) the city of Gilān.—(6) One is that the pious people who carefully 7 tend the propitious fire, and who perform the functions of the *yaoshdāsregar* with the good (consecrated) waters, should be reverenced and not diminished from the cities of Irān.—(7) One is that the knowledge of the Mazdayasnān 8 religion, which is the gift of (producing) goodness in the thought (workings) of conscience (*minashnē-ahū*), should be exemplified by perfect endeavours, and that persons of orthodox habits be guided towards the means of

(acquiring) happiness (in the next world), and be strongly 9 fortified, and guarded against evil impostors.—(8) One is that the performers of the *yazashne* of the Deity, be aggrandized in the cities of Irān, whereby the evil connection with demons be destroyed, the idol-temples 10 broken, and the infidel idolators thrown out.—(9) One is that one should yield up (his) body and soul to keep our (Zoroastrian) religion current (in the world), and to spread in the world the thoughts and rites contributing to happiness (*farādīn*).—(10) One is,—"Let your vigour be employed in helping on your own relations (co-religionists), and let your own spite towards your enemy be dismissed from yourself (*i.e.* from your heart.)

---

1 (۲۰۲) **On the ten (sayings) of Gurgi, who with the object of destroying the Iranian cities that professed the good religion, stimulated the citizens (of Iran) to hostile (varde) enterprises, led souls to (acts worthy of) imprisonment (in Hell), and deliberately tormented the vital principle; who was a wicked tyrant* with the authority of the evil religion.**

---

2 (1) [One], the impostor, the *āshmōg Gūrgī*, who had a fluent tongue, a heart permeated with boundless avarice, and who was of a disreputable person and descent, proclaimed that for much satisfaction to oneself the greatness of the authority and wealth of this world should be 3 concealed from (*i. e.* deprecated in) the public.—(2) [One], the same Gūrgī, the impostor, asked for the aid of a royal garment, dignity and splendour, a throne and a crown 4 for his inglorious person.—(3) [One], he demanded that he himself should be nominated the premier of those who

* According to the Dinkard, Book VII, and the Shāh-nāmeh, Gūrgī was an impostor, and had set up for a priest and promulgator of the Mazdakian creed.

made the religion of Ahuramazd current (in the world), and that the Irānian people should fight for his (recognition as the) secular and spiritual lord of the whole material world, and (moreover, he asserted) that the naked Gūrgī tribe, the devils with dishevelled hair, thus imposed upon, should gather themselves together, and come forward, and push themselves into the provinces of Irān, as a marauding, besieging, and warring (*vardē-tōkhshashnî*) army.—(4) [One], he proclaimed that the (sacred) fire 5 should be extinguished, struck or injured, that the earth should be defiled or contaminated, and the *gospands* slaughtered without number or discrimination, that such actions be performed as were calculated to keep men separate from each other and in discord, and (thus) the creatures of Ahuramazd be diminished (banished from this world).—(5), [One], he proclaimed (that his 6 adherents) should cause the people to be seduced by any mode of preaching or (other) action, from extolling their religion.—(6) [One], he proclaimed that men should 7 reduce [*lit.* make lean] in the cities of Irān the authority of the spiritual and secular lordship of the (Zoroastrian) religion.—(7) [One], he proclaimed that the human 8 existences on the soil of Irān should be rendered sinful and strengthened in their (evil) habits, and that the men of that country be turned from the religion of Ahuramazd to the evil nature, to the habits and (wicked) glamour of the Demon, and be allowed to fall into enmity against good knowledge, into listening to what is evil, and into shameful and dishonest (breach of) promise; also that mankind should be injured [wounded] by the hopes belonging to evil worship, and should be given the evil

practices of sodomy and of other vices, in order to aid
9 the destructive power of Ahriman.—(8) [One], he proclaimed that vile people should be exalted, and the
10 great overthrown.—(9) [One], he proclaimed that men should be trained up to frustrate the (ends of) prosperity-producing liberality, and to lead their lives (under
11 forms of belief) blended with damaging sins.—(10) [One], he proclaimed that men be taught to be hostile to [the] profitable creatures, and to form wicked friendship with men wolvish and pernicious in (their)
12 nature.—(11) [One], he proclaimed that imprisonment for sins and the fear of being burnt in hell should be
13 regard as trivial.—(12) [One], these were the ten world-defrauding, wicked sayings (of Gūrgi), which encouraged every evil (perverse) religion, (and which were issued) against the ten monitions of him *(Khūsrō-e-Kavādān)* who had advanced the people of this world for preventing the illness (*i. e.* evil) of all others of the true religion.

---

1 (۲۰۳) Exposition in the good religion regarding goodness, and the origin of goodness, and the course of goodness, and (regarding) a person on the side of goodness, and the medium of goodness, and the cause of goodness, and the impressions produced by meditations upon it, and (regarding) the upholder of goodness (at the beginning, the middle and the end of the world); and (regarding) evil, and the origin of evil, and the course of evil, and one on the side of evil, and the method of evil, and the cause of evil, and the impressions produced by meditations upon it, and (regarding) the upholder of evil (at the beginning, the middle and the end of the world.)

---

2 Be it known that, the goodness of virtuous
3 people is (arises) from the Spenâmīnō. The origin of

goodness is the oneness with the good religion, which exalts every man to a high position, and ministers benefit to him. And the course of goodness is due to the instrumentality of that good friend (of the religion), who in his life is identified *(hamnīmvand)* with one that conducts himself in conformity with its wisdom, and who lays aside the perverse knowledge (of evil creeds), and whose desires, ability, and talents (occupation) may, likewise, be on the side of the good religion; who is well-known as the promoter of goodness in that and in this world, and from whom would originate *(dēhēshnē)* the most powerful advancement of the first (most excellent degree of) goodness. The conception of the divine wisdom is due to the divine light (accorded to men). Whatever men perceive or conceive in this world regarding the good religion, is to be ascribed to it; and it is by the craving for goodness (virtue) that men are adapted for the power of doing good, for ingenuity, industry, and courage; and whosoever has this power of doing good, can perform thereby righteous actions in this world. 4

He is on the side of goodness who is cognizant of the final (future) condition of the soul, and who is not without (that knowledge of) its final state; since, while in his life, he is worthy and laudable in himself, and keeps off from himself illness, decay, languor, sinfulness, and the delusions of his soul, which render one's life ignoble and blameworthy. 5

The medium of goodness in men is the natural gift of virtue from the Creator Ahuramazd, the Father and Lord of the Creation.—The cause of it (goodness) is the 6 7

reaching forth of benefits to his fellow-creatures from the person who has a craving desire for it, and for the (consequent) growth of virtue amongst the people of this

8 world.—The honest impression (idea) about goodness, is the religion which has sprung up for (the purpose of propagating) it (*i. e.* goodness). Its offspring are as follows: wisdom, and a good nature, and modesty, and love, and liberality, and truth, and thankfulness, as well as other good qualities. On account of it (virtue) the Amesha-spands and all other invisible *yazads* themselves unite to render human life (passed in virtue) healthy, and to advance it by means of prosperity, authority, religious philosophy, meritorious piety, and by various other kinds of felicities pertaining to the good creatures of this

9 world. In the beginning virtue was made current (in this world) by the Creator and Upholder of the Universe, Who by means of their relation (to the Prophet), will restore His creatures, and avert evil (from them) in the middle ages (*myānē*) of this world; while towards its end He will completely overpower (annihilate) the Blemish-giver, and endow His creatures with deliverance (from hellish penalties), purity, eternal felicity and brightness.

10 The people of evil take their existence from (*i. e.* owe their evil vices to) the ill-informed Ganāmīnō himself.

11 The source of evil is that (Ganāmīnō), who is the embodiment of evil, and who conducts mankind to

12 grievous (*madam*) harm. The prevalence of evil is the result of Ganāmīnō's thrusting (into this world) such mischievous practices as false declaration, bewilderment [darkness], and faithless breach of promise. The craving, power, occupation (exertion), skill, ideas, and

discrimination *(nĭmāne)* of one on the side of evil, are made known (to us) by those evil-doers who keep themselves absorbed in evil actions. Whosoever teaches or meditates upon the bewilderment and promise-breaking of the most evil (Ahriman), will be sure to crave for the power, (wicked) occupation, skill, discrimination and ideas, which pertain to that most evil one, and by means of which people perpetrate evil deeds in this world.—

13 Whosoever is on the side of evil is debarred from any thought of his own final condition. How can he remain without (avoid) damnation to himself in that final condition? He is proved thereby unworthy and devoid of commendation; since the desert and commendableness of men are owing to their life being free from illness, decay, decline, misery, and the evil pain of damnation.

14 The medium of evil in this and in the next world, as well as the origin of all evil, is Ganāmīnō, the imparter of blemish to mankind.

15 The cause of the approach of evil to created beings, is the craving of the wicked Blemish-giver for injury, by doing harm and imparting blemish to the creatures of Spenāmīnō; such a craving belongs to all that constitute the source and means of evil impelling him to perpetrate all kinds of injury.—

16 The evil-minded ones are the *farēhībude* and the *aībībude*, and the whelp (*khun-nōshe*, *lit.* the young one of a wolf, tiger or lion) of evil is vice, and the offspring of vice are avarice, wrath, spite, envy, lying, sinfulness, niggardliness, ingratitude, and other defects. Hence proceeds the evil-sway of the demons and the *drujas*, and hence proceeds in regard to men the tyranny, imposture, spiritual illness, penury, knowledge of evil, sinfulness, deceitful training, and

distress and distruction unto all other creatures of this world.—In the beginning the progress of evil was owing to the Blemisher of the world; in the middle ages it was owing to the warring and tumult among the associates of Ahriman; but in the final period (of this world) it will be banished by the good *Spēnāminō* by means of his wise (prudent) advancement of virtue.—There are priests *(kēsh-yārān)* who belong to the Original One, and their religion pertains to the Source of *Spēnāminō (i. e.* Ahuramazd); and it is good and praiseworthy; and in it the (faith of the) evil Ganāminō, is called the condemned or accursed (*nekhītē*).

17

18

---

1 (۲۰۴) **Exposition in the good religion regarding those who are devoted to (the knowledge of) the Avesta and the Commentary upon it.**

---

2 Be it known that, the mystical knowledge relating to the wisdom of the Lord, is acquired by the *yazads* by means of their conference with Him; and they convey the knowledge unto mankind in the form of divine *(madam)* prophetic intelligence *(vakhsh)*. So whatever sublime prophecies from God, are foretold to people innumerable by the *yazads*, are conveyed to men who are by nature and by birth good (Mazdayasna), by mutual oral conversations. Of all those who are devoted to (the knowledge of) the Avesta, firstly the good-natured (righteous) persons acquire the knowledge of the *Mazdayasnān* religion by vocal intercourse with the *(yazads)*; and secondly they perceive (understand) the contents (of the Avesta) by meditating upon every word; and they

teach those who have a craving for comprehending it literally, by inserting a useful commentary between two different sentences.

---

(۲۰۵) Exposition in the good religion regarding the recognition therein of the extent of relationship or non-relationship to the Mazdayasnan religion among men. 1

Be it known that, men who are allied (to the religion), and love it, (are of the following description); and their love (for the religion) is exhibited by two different modes of thinking. (There are some), who display in their thoughts their love of the *Mazdayasnān* religion, and are not attached to demon worship. (There are some), who hold friendly ideas towards divine and towards demon worship. But their alliance to divine worship is greater, and their alliance to demon worship less. Again (there are some), whose object it is to love both the demon and the divine worship; (but among them) the attachment to demon worship is greater, and the relation to divine worship is less. Again, (there are some), whose object it is to be intimate with (*i. e.* to attach themselves to) demon worship, and who display their total alliance with demon worship, and their holding aloof from divine worship. One should accordingly *(nûmāide)* recognize the merits of a man of the religion, and with the knowledge acquired from time (experience), estimate the dignity of every preceptor according to the extent to which he is in communion with the pure religion. 2 3 4 5 6

1 (۲۰۹) **Exposition in the good religion regarding (the fact that) Ahuramazd is the Self-existent One, from Him are manifested the spiritual and material creations, and the other one (i. e. Ahriman) is different from Him.**

---

2 Be it known that, Ahuramazd Himself is the Beneficent Spirit, and is all powerful in goodness and glory [*lit.* light]. He himself is pure, and is the Creator of all the good creatures of this world and the next. He is the Giver unto the soul of the power of beholding both worlds, and of doing actions pertaining to both. Whosoever is endowed with good [substance] (*i. e.* whosoever is so enabled to perform righteous actions), meditates upon the spirit of eternity (*Spentōmanyu*), and the spirit of darkness (*Angrōmanyu*).

3 He (*i. e.* God) bestows on man a soul endowed with conscience in this world, that he may discern what is good, (and what is evil in this world and the next), and may, therefore, accomplish good deeds pertaining to both. Among all the good and evil people of this world, whosoever performs good actions, appertains to the Good Lord, and whosoever perpetrates evil, appertains to Darkness. 4 He also endows the spirit of man in this world with the power of perceiving and performing good actions relating to both (the worlds). Good is always through the (good) invisible powers; and the virtue (of man) itself is owing to the divine spirits. The spiritually good condition of man himself is owing to his pious communion with the Spenāmīnō of Ahuramazd, the *yazads*, and other good spirits. His aspect as being him-

self of (the nature of) the other perverse one (Ahriman), is owing to the constant imparting unto him of the evil power by the dispenser of the wicked glamour. He that is the bestower of this wicked glamour, is himself impure. Every dispenser of (good or evil) power dispenses (his good or evil influences), in order to render man like himself. That dispensation of the (good) power, (which is) from Ahuramazd, renders man *(aobash)* adapted for pure or holy communion *(ham-pasije)* with Himself. Those creatures that are useful and related to Ganāmīnō the Destroyer, or to the demons, and *drujas*, and their other tormenting confederates, are manifested by their own gifts of (evil) power *(i. e.* by the evil influence imparted to them by Ganāmīnō and his wicked companions).—The religion of the priests (*kēsh-yārān*) whose creed is evil and without any moral goodness, should be mentioned as that of Ganāmīnō, and it must not be referred to [*lit.* spoken of] as pertaining to Spenāmīnō. 5

---

(٢٠٧) Exposition in the good religion regarding (the fact) that it is inappropriate to blend together whatever is worthy with the perverse object. 1

Be it known that, the perverse object could not, be blended with the one that is deserving; for every (deserving object) itself in order to be worthy of its Creator, causes noble actions; while every (perverse object) tends to destroy every thing for the sake of the Destroyer (Ahriman). The one pertains to the Farsighted One (*i. e.* God), the other to the accursed one (Ahriman). How can they be related to one another? From 2

the respective ruler over each of these, there result unto men wisdom or evil knowledge, truth or falsehood, complacency or arrogance, liberty or niggardliness, benignity or cruelty, light or darkness, etc. Of these the one that is endowed with wisdom, and is also handsome, is deserving of praise; the one that is possessed of evil knowledge, and is hideous (in appearance), is contemned. So if a union with perverse one (Ahriman), be manifested in man, the existence of similar (evil) designs in him, is owing to the admixture in him of the element pertaining to Ahriman. And (such a person) feels no good reverence for the One Knowing (Creator); and without (imbibing) the knowledge of that One Knowing Lord, he cannot see his own shortcomings and his contemptible ugliness. He is, therefore, unfit to be (associated) with all beautiful (*i. e.* virtuous) and praiseworthy people. How was it possible then that the One, Who saw with (the eye of) wisdom, would blend together the perverse thing (with) what was worthy (or righteous?)—Again, the planting and the pruning (of a tree) are not (acts) different from one another, but they correspond (one with the other); they rather improve one another; because the tree that is planted, is rendered suitable (for growth) by pruning it, and because the pruning is the cause of its perfect symmetry. So to call death the cause of life (in this world), is (warrantable) for this reason that through death life is to be rendered worthy (of happiness in the next world), or that death is the cause of the perfection of (human) life (by means of virtue).—How is it possible for the priests [*lit.* the friends of religion], who are in correspondence with the Creator,

3

4

to suffer themselves to be in unison with the Destroyer and with other perverse people? One who is gifted with the eyes of wisdom, could not be in concord with one who is without any religion. The religion of those priests is the sublime (*Mazdayasnān*) doctrine. How can the wisdom of the Creator be (reconciled with) the evil faith of the Destroyer?—Since (the faith founded) in truth is laudable, and that in falsehood is abhorrent. Likewise, he who is complacent (*bandē-mīnashnē*), is deserving of praise, and he who is arrogant, is fit to be contemptible. Likewise, whosoever is liberal, is praiseworthy; and whosoever is niggardly, despicable. Likewise whosoever exists in light, is said to be of good aspect; and whosoever exists in darkness, of ugly appearance.—Again, the sky 5 and the earth, which appertain to the Creator, are not different from one another, (but they also correspond one with the other), and both (these creations) are to be extolled. So also the sun, moon and stars; and so also water and plants; and so also mankind and *gospands*; and so also religion and sovereignty; and so also intellect, reason and sense; and so also the soul and the body; and so also modesty and affection; and so also gratitude and integrity; and all such things are different from one another; but they are all advantageous (creations), and deserve to be extolled.

---

(۲۰۸) Exposition in the good religion regarding the wisdom, will, work, and period of Ahuramazd. 1

Be it known that, Ahuramazd by means of His 2 omniscient wisdom, fulfils every deliberate object of His

desire pertaining to the work in the finite period. The consummation of that work in the finite period, will extend from the beginning (of this world) to its end. That work having been accomplished, men will at last be rendered worthy of the dawning period of (paradisiacal) felicity. Then shall begin the infinite time (of happiness), and then shall happen the final renovation, the impoverishment [annihilation] of the *druja*, the resurrection of the dead, and the attainment of the final body, and the redemption (from hell) of the people of this world; and hence mankind shall live in eternal felicity, and in splendour, and with immutable wisdom, will, action, and (endless) time.—And whatever desire may then happen to be meditated upon by men, that meditation will be an appropriate one. And in order that the final renovation may be propagated in that period, every creature shall be guided by its connection with the *Mazdayasnān* religion; and (in that period) every creature with a pious soul shall attain to the dignity (proclaimed by) the *Mazdayasnān* religion, that it may be identified with the final reformation; that the wishes and acts of mankind may accord with the precepts of the *Mazdayasnān* religion; that every one may attain the final benefit from Ahuramazd; and that he who attempted to destroy this world may ever remain in misery. In that (infinite) time those stubborn ones who are unceasingly destructive, shall be finally destroyed, while those who have been deluded by the wicked one (Angrōmainyu) in this world, shall then be rendered (by means of punishment) capable of benefit from Ahuramazd. And hence (it proves that) Ahuramazd's wisdom, will, and object, are

beneficial unto all creatures, and are worthy of being immuted.

The priests, who every day (strive to) withdraw men by means of their preaching (*sakhûnî*) from the will of Ahuramazd, are such preachers of this world as actually serve to fill the region of hell with men. They who regard belief of such priests as the divine religion, are those people, who entertain a desire for non-existence (in the next world), and who multiply the demons.—The race of such mischievous priests serves to represent Ganăminō in this world. 3

(۲۰۹) Exposition in the good religion regarding man being the sharer of (the nature of) his original ancestor. 1

Be it known that, man is the sharer of (the nature of) his original ancestor, and that in two ways:—The one appertains to the spiritual existence (alone), the other to the spirituo-corporeal existence. 2 Whosoever is devoted to the spirit (alone) is on the side of the Creator, and does not turn away (from Him). 3 Whosoever is devoted to the spirit in association with the body, turns (to the side of goodness or evil) according to the change of his actions. 4 Whosoever is devoted to the spirit in association with the body, restores himself to his Creator by means of his own (guiding) spirit. That living men move about or act for the benefit of the soul, or for the performance of deeds pertaining to it, is on account of the soul being in a bodily frame. Men themselves incline to two different sides (good or evil); either to the side of the

spiritual (happy) existence, or to that of this worldly existence.—The ruler of the former one, is the soul. Thus, if a person is in correspondence with the Ameshaspands, and sides with them, he is (naturally) on the side of his ruler (*i. e.* he attains the spiritual happy existence). But if a person in this worldly body is not in accord with the soul (or conscience), he resembles the *gospands* and other animals having bodily organism; that is to say, that person becomes devoid of (real) human existence. Under the sovereignty of Ahuramazd, human life is dignified with immortality, because of the (good) actions which it is capable of by means of the (righteous) activity of this animate organic existence of this world. Man is considered to be worthy of this world on account of his righteous actions. The animate organic human being becomes himself an adherent of the Creator *(avash-nīm-vand)* owing to his being not united with the Blemish-giver. This animate material man will thereby attain immortality, just as Gayōmard did before the Blemish-giver, and as all men will do at the epoch of the *Tanê-pasîn*; which immortality will be of a different kind from that of the *gospands*, seeing that these animate material gospands are not endowed with intellect. Although these are also animate organisms, still they are without that dignified immortal existence (which chiefly subsists in communion with the good spirits). On account of (the attainment of) that dignified immortal existence, man is never devoid of his (spiritual) personality. For that reason every man who lives in purity in this worldly life, is on the side of immortality; while he who during this material life, is united with the Blemish-giver, is

worthy of damnation (in the next world). Accordingly, every living man who is on the side of his own soul (or conscience), is so from his original ancestor (Gayōmard). Again, when man in this animate organic frame is actually on the side of his own soul, he is immortal in purity in this worldly life, whereas he who in this animate organism is in connection with the Blemish-giver, is liable to damnation (in the next world). Every man who is on the side (either of good or evil), is endowed with life and speech, and is mortal. The soul wherewith he was originally constituted, when blended with (*i.e.* affected by the nature of) the Blemish-giver in this animate, organic or bodily existence, shall live in damnation (in hell). And as to the spirit (of man) that speaks (righteously), it (*i.e.* the speaking righteously) is due to the power of conscience within, and its utterances of wisdom are the result of its union with the angelic power of consciousness.

5 Again, the departure of such a spirit from the organic power of Gayōmard, was due to the entrance of the Blemish-giver into it. Moreover it was on account of the exit of the soul from the body that the power of (animal) life and speech died away (from him). So long as the animate organic person of Gayōmard lived in purity, his power of life and speech existed.

6 Whosoever is endowed with a soul, and is like unto man (in this body), reveres and obeys (God) like his original ancestor, (reveres and obeys) the One Creator Who is the source of religion and justice, he accordingly resembles his fore-fathers up to the primitive man (Mashya); and for this reason, because the interpre-

tation of the name Mashya would be "the male being that reveres and is endowed with speech," while the interpretation of the name Mashyāni would be "the female being that reveres and is endowed with speech."

7 And they are as it were the original ancestors, the cause of the continuity of the beneficial human creation to the time of the *Frashōkērētē*. Accordingly, those who are connected with the period of the *Frashōkērētē* through the good religion, will by that means bestow on mankind the benefit of the *Frashōkērētē*.—Such men (as are destined to renovate the world) will particularly descend (from primitive ancestors) as for instance from Syāmak and Fravāk. Again, the names of Syāmak and Fravāk are translated "whosoever holds forward the chain of future advantages." The thought (*i.e.* the object) of these (two) was (to be the ancestors of) a perfect race of mankind at the time of the final beneficial renovation.

8 They were also from the beginning the cause—the ancestors who protected the world, guided the world, and advanced the improvement of the people of the world. The protection of the world is only possible through those who guide the world. He (*i.e.* the king) who directed the world, for the purpose of being united in the work of the *Frashōkērētē*, contributed to the final protection and improvement of mankind by protecting and improving this world. The first ancestors who were concerned in that (righteous work), were for instance Asritē and Hōshang. Again the interpretation of the name Asritē would be "one who practises tillage," and the interpretation of the name Hōshang would be

"one who aims at kingship"; the latter also was himself a worshipper of Ahuramazd, and had thoroughly improved mankind (by virtue of his religion).

Again, mankind had (originally) attained to this knowledge (of the Mazdayasnān religion) through these five ancestors. For instance faithfulness to the wisdom of the religion from *Gayōmarēthan*, obedience to God from Mashī and Mashyānī, the attainment of union with the Beneficent (*Sōshyōs*) from Syāmak and Fravāk, the ways of protecting the world and of guiding it from Asritē and Hōshang. It is through them that men are enabled to improve and guide themselves in this world, to propagate with vigour their own race for the time of the final renovation, to drive away the *druj* and to bestow on the whole world the benefits pertaining to the period of the final reformation. 9 10 11 12

---

(٢١٠) **Exposition in the good religion regarding the attainment of foresight (i. e. knowledge of the future) by man.** 1

Be it known that, in the corporeal man the power of *akhō* (*i.e.* the power of the spiritual apprehension of good and evil) is itself pure vision; and as long as that spiritual vision subsists together with the acquirement of wisdom, the attainment of foresight by man is possible. The man (that has attained to foresight) ever inculcates on the living the thought conducive to their happiness (in the next world); he is the imparter of the wisdom acquired (from the *vōhuman*), and is more triumphant 2

(in life) through that forethought, and through that all-ornamented (sublime) forethought, of the *Mazdayasnān* religion. The thought of future happiness is a power of perception in the *akhō*, which always serves to keep (man) free from sin. The thought that is conducive to happiness (in the next world), leads to meritoriousness, and keeps man aloof from the *druj*, consequently from avarice, spite, immoral thought, disgrace, vengeance, and such other corrupting causes of sin, and it bestows on him freedom from evil passions. And hence *Vōhuman* and other *yazads* who are the media of righteousness, impel him to righteous actions, as long as the man is in conformity with their thoughts.

---

(۲۱۱) Exposition in the good religion regarding (the idea) that the auspicious union with the acquirement of good success, is attainable by man in order that he may become worthy (in this World) by means of the seven grades (leading) to the most exalted rank (pertaining to mankind.)

Be it known that, the auspicious union with the acquirement of good success, is attainable by man in order that he may become worthy (in this world) by means of the following seven grades (leading) to the most exalted rank or ways manifested for him by the religion.—The first (of these) concerns the purity of the soul which is attained by performing actions in accordance with the will of the Almighty, and with the sublime ways of the good religion, which (act) is the outcome of the fortunate

source of worthiness in man. In order that man should be meritorious, the second grade concerns his healthy movement or career, by which a suitable life is possible. The third concerns the long life belonging to the soul, whereby permanency (*i. e.* an unending existence) is possible through a healthy career. The fourth concerns the courageous wealth whereby man can achieve actions and taste the sweets pertaining to both the worlds. The fifth is the overpowering (of one's enemy), and the obtaining of victory (over him), which enables a man to protect his wealth and himself from his enemies. The sixth concerns the foreknowledge of the resources to overpower one's enemies, whereby one can obtain victory over them. And that which is the seventh in these seven is the highest of these seven grades which pertain to man, whereby he would be more exalted in greatness or good fortune than other individuals. 4 5 6 7 8 9

---

(۲۱۲) **Exposition in the good religion regarding the reason why, in a person who is by nature good, there exists the power of goodness that leads him to (the path of) exaltation, and why in an evil-natured person, there exists the power of evil that leads him to a low condition; and why, by the retraction of the power of exaltation, man is manifested as growing worse in his nature, and why (by the retraction of) depravity he is manifested as being better in his nature.** 1

Be it known that, men are good or evil-natured because of the good qualities or evil infirmities (in them). The good qualities are due to their union with the divine 2

glory, whereas the evil qualities are due to their correspondence with the evil shadow (*i. e.* the influence of Ahriman). The divine glory emanates from the Spenāminō, and hence the intentions of men are adapted to a good nature; while the evil shadow is from the Ganāminō; and hence the intentions of men are con-
3 ducive to an evil nature. The more glorious one (Spenāminō) accumulates the better qualities in a good-natured person, and consequently the latter is a creature of the good principle [*lit.* origin.] In a man of the good principle exist most excellent attributes of the most glorious one (Spenāminō): intuitive good sense, thought of obedience (unto God), liberality, truth, and other good qualities; and hence his person is graceful, and he is free from the anxiety to alleviate his debt (*i.e.* sin, in order
4 to save himself from hell.)—In an evil-natured person the pouring in of this evil nature is on account of the evil shadow (of Ahriman). Whosoever has been under that evil shadow, embellishes (or perfects) evil habits, and is a creature of the evil principle; and by reason of the dwelling of the one (Ahriman) who is devoid of greatness, in one of the evil principle, there exist in him such evil qualities as by their growth produce corruption in men: (*viz.*) perverse thought, avarice, arrogance, wrath, niggardliness, sin, (elements of) damnation, (moral) blindness, and other adverse practices which pertain to the
5 contemptible crimes of evil religions.—By the admixture of the divine influense of Spenāminō in a human creature, the latter prospers and is the origin of good qualities. By the connection with the evil shadow of Ganāminō, man is liable to suffer imprisonment and is the origin of

evil qualities. The highest welfare in man is owing to his union with exalted virtues; and his being impure and corrupted through evil qualities, is due to his predisposition towards those defects.—From good qualities 6 there is no ruin (unto man), but immense welfare. (In a man by nature good subsist) good sense, complacent thought, liberality, truth, and all other good qualities of the Spenāminō himself, that lead him to a high position. Thus, he shines (in this world) on account of his high rank, teeming prosperity, and brilliant complexion. Whosoever is in correspondence with Ganāminō, the Blemish-giver, remains in a base condition by not remedying his evil defects, he does not become known (to the world) by reason of his base and adverse condition. On account of the low power of guidance in him, his high qualities are eclipsed, and hence his incurable defects predominate in him. And in order to macerate him there come on him lowness and misery, (an idea of the) greatness of the vices that are blended with the Blemish-giver, and the apparent glamour of the vices that are incurable. Whosoever is evil-natured and ill-born, in him pre- 7 dominate (*afrājē*) such sin-advancing (defects) as perverse (immoral) thought, avarice, wrath, arrogance, niggardliness, falsehood, (moral) blindness and deafness, and other personal evil qualities; hence he is alienated from his family-gatherings. And [notwithstanding his slight good qualities], the lowness of his defects casts him into wretchedness. On account of his inward evil inclinations (prompted) by his evil qualities, he approaches obscurity. The oppressive defects that lead him to degradation keep his soul without the light of religion, on account of its

degraded condition, and imparts to it the glamour of evil defects; and hence through the depravity resulting from his inward evil habits he is devoid of the brilliance (of virtue). Good qualities lead man to greatness, and therefore to good resources. Good qualities lead his person into notoriety.

8 It is the doctrine of the (*Mazdayasnān*) religion, that the *yazads* pray for the welfare and happiness of the good, who further the praise and worship of the Almighty, and for distress and misery unto the bad. Besides, from them (*i. e.* the *yazads*) comes also unto the pious the

9 exposition of (what) sin (is). Of the pious who are to obtain (freedom from hell), the first (*i. e.* the best) pious man is he who attains to happiness, celebrity, and goodness of the soul by choosing for himself the masters (*i. e.* the *Ameshaspands*) who possess brilliant and shining

10 persons, and by accepting them as his associates.—The second is (he who grows pious) by bestowing happiness on others, by reverential bearing towards those to whom respect is due, by protecting the female sex as its lord, and by causing his colleagues or associates to perform good actions through effecting their own union with the

11 *yazads.*—The third one is that king of the world, who encourages pious people by dint of his worldly authority, exalts the *Mazdayasnān* religion, and debases the evil faith; who welcomes good government, and bestows (increased) power on good rulers; who spreads justice in the world, extends prosperity and felicity among mankind by fertilization (of the soil), good administration,

12 and a good aspect (of affairs).—The first (*i. e.* the worst) prisoner (of hell), by reason of the evil shadow (of the

demons) over him, and by his choice for himself of the *evil master* (Ahriman), is manifested as unworthy and afflicted, infamous and of evil soul.—The second one is 13 so on account of his being a distresser of others, of his hatred of people to whom respect is due, discourtesy towards women, and by not rendering his associates virtuous, through the evil influence (over him).—The 14 third one is that king of the world who encourages the sinful by dint of his authority in this world, deprecates the *Mazdayasnān* religion, and exalts the evil faith; who welcomes evil rulers, creates those persons rulers, that issue evil orders; in order that misery, sterility or barrenness, and evil influence may prevail in the world, and embarrassment and affliction happen unto mankind.

(٢١٣) Exposition in the good religion regarding the retrogression of exalted people, that is (regarding) deterioration from exaltation, or the self-deterioration of one from the condition of being exalted. 1

Be it known that, the cause of the exaltation of 2 exalted people, is owing to their connection with the best lineage that is related to the original virtuous one; hence, man is possessed of the means of exaltation. That 3 the person of such a man is rendered of a good nature and of a pious character, is due to his union with that good lineage; and (hence) the pious one of a good nature is saved (from hell). The cause of the deterioration of 4 low people is due to the influence of the corrupting

original one, which pervades men; and hence their
5 tendency to deterioration. And the person of such a man is, on account of his union with evil descent, rendered of an evil nature, of a character deserving punishment, [and of a conduct associated with vice]; hence he is
6 liable to meet with punishment (in hell). Because in the good age *(dyên shapīraobām)* pious people of a good nature, being devoid of meanness, stealth *(nehōftagī)*, and obscurity *(apaetākī)*, shall ever *(amargānīh)* attain to sovereignty *(ahūpatakī)*, greatness and notoriety; whereas the sinful, that are liable to punishment, and devoid of authority, greatness, and notoriety, shall come to stealth,
7 meanness, and obscurity. And in the evil age the evil-natured sinful men that are liable to punishment, shall attain to sovereignty, greatness, and notoriety, on account of their stealth, meanness, and obscurity, and the pious people of a good nature, shall turn stealthy, mean and
8 obscure. Accordingly, the exaltation (or retrogression) of men is foreshadowed by the essential causes wherewith they are surrounded *(levatman)* in life. The evil age or its close, and the good age or the work relating to it, are respectively evidenced by the retrogression of high people, and by the exaltation (through virtue) of the low.
9 Again, in the evil age there might (also) occur from one, who has attained a high position, protection, kindliness, noble-mindedness, moral bearing, liberality and other good qualities (manifested) towards his virtuous relations. Likewise, from a deteriorated condition there might issue truthfulness and exaltation. By the *Mazdayasnān* religion there is exaltation (unto men) from their own base condition, since people innumerable do, by means of its

doctrine, attain to felicity in evil ages, and the low become thereby exalted.—Whosoever through his evil mind, accepts the evil succour (of the demons), has evil designs, a mischievous person, and is very spiteful and afflicted (by his own vicious passions).

---

(۲۱۴) **Exposition in the good religion regarding the extensive propagation constant in the world, of the good religion, its power and its achievements.** 1

Be it known that, the manifestation in this world of the good religion is by its constant extensive propagation; since by means of its propagation by all orthodox people, there will occur among men, through the good religion, remembrance of the *yazads*, and praise of truth and goodness, and hatred of falsehood and evil, and of whatever is embarrassing on account of an evil faith. The religion of the Dādār is (ordained) for the performance of good actions by all pious and religious people, whereas the evil faith is for the performance of evil actions. Sovereignty, devotion, protection of the poor, keeping cattle at liberty, and many other truly meritorious actions as well as the gifts pertaining thereto, are the results of the good religion, whereby the people, who are obedient unto God, are said to be of the good ways (*i. e.* principles).—In those people whose creed comprehends falsehood and sinning, there is but little power of doing the following really meritorious deeds.—The power of the good religion restrains [*lit.* improves] mankind from treading in the path of impurity; its sovereignty leads to 2 3 4

the extension of their race (*patvandashnê*); its guidance of the people of this world to purity, curtails (the power of) the Blemish-giver.—The cleansing of the people of this world from failings and corruption of all kinds, prepares them for the everlasting (region of) full resplendence, and in such wise that a single motive of one's advance into impurity being known, he shall (essay to) promote goodness, and curb evil, and guide himself by those sublime meditations that tend to destroy all devilish propensities within. By means of firm reliance on it (*i. e.* the religion) by men, the people of this world shall be altogether improved through goodness; and as a consequence Ganāmīnō shall be severely afflicted. By virtue of the good religion, Ganāmīnō shall be severed by Spenāmīnō from every object and action pertaining to the *Frashōkērēte*, while the spread of the *Frashōkērēte* (*i. e.* final reformation) shall follow the propagation (in this world) of the good conceptions in the *Mazdayasnān* religion.

---

1 (۲۱۵) Exposition in the good religion regarding man being acceptable for the purpose of his communion (with God), or for (righteous) actions, by means of his connection with the good creatures, and his forbearance from the avaricious creatures.

---

2 Be it known that, the specification of the grades of men from the highest one to the lowest, is according to these six ways. The first and highest (man) is he, who lives *(hustigān)* through virtue, and is devoid of evil.—

3 The second is he, who lives for the sake of good, (and)

does not live for the sake of evil.—The third is he who 4 lives for the sake of both good and evil.—The fourth is he 5 who lives for the sake of evil, but does not live through virtue.—The fifth is he who neither lives [both] through 6 goodness nor through evil.—The sixth and lowest is he 7 who by leading (his) life in evil, destroys what is good.—Whosoever leads a life in virtue, and (a life) devoid of 8 evil, is the highest one among men, and preferable for friendship (with God) and for (righteous) actions.—And 9 whosoever is in union with the good creation (*i.e.* the *yazads* and the *ameshaspands*), always refrains from the evil-doing avaricious nature.—Whosoever subverts good- 10 ness by leading (his) life in evil, is cut off from acceptance for the highest communion and for (righteous) actions; whereas whosoever is united with the good creation, always abstains from the evil-doing avaricious nature. (Men following) these two ways, are included 11 among the four (kinds mentioned) in the middle (of this section.)—Whosoever leads his life in virtue, and does not live through evil, is near unto the highest grade by his choice of high friendship, (of great) actions, of a union with good lineage, and of a high religion, and by refraining from avarice and not thinking (of it).—Who- 12 soever lives both in virtue and evil, is blessed by the Good (*Spenāmīnō*) with happiness, through his conducting himself with prudence, and refraining from (another's) distress and evil.—Whosoever lives through evil, and 13 does not live through virtue, maligns through the avaricious nature a union with the good creation, and approves of clandestine deeds in his life-time.—Whosoever 14 does not live both in good and evil, has no desire for the

evil (existence in hell,) by reason of his avoiding both deceitful and meritorious actions during his life.

1 (۲۱۹) **Exposition in the good religion regarding the unrighteous source, and (the path of) rectitude, and the means of restoring the unrighteous one.**

2 Be it known that, the unrighteous one himself is so because of his own perverse mind. Whosoever leads an immoral life, his thought (leads him to) acquire whatever thing he does not need; and his actions thereby (*i.e.* through that immoral thought) are of the nature of a *frehībūt*. And by entertaining in his conscience the mode of his life that is his (*i.e.* of a *frehībūt*), and by acquiring the thing that he does not need, and by doing deeds that do not concern him, he (*i.e.* an immoral person) turns [therefor] to be of the nature of an *aībībūt*. The natures of both these *frēhībūt* and *aībībūt*, are devilish in their ways and wicked in thoughts. Whosesoever mind is inclined to the ways of good existence, he always turns himself to acquire whatever thing is requisite for him, and to perform the actions that pertain to him, and he does not (wish to) acquire the thing that he needs not, 3 nor perform actions that are not due from him. Hence he becomes of the nature of righteous *yazads*.—An immoral (person) is himself (i.e. represents) the immoral being of the *frēhībūt* and the *aībībūt*. The source of that evil knowledge, and [the source] of every other evil, is *Ganāmīnō*, just as the source of that righteous thought pertaining to the (divine) wisdom, and [the source] of every other good, is *Spenā mīnō*. Accordingly whatever

(sinful) actions are performed by the unrighteous towards one another, are owing to the approach of the immoral influence of that unrighteous source, *Ganāmīnō*. For 4 that reason unrighteous people do (the deeds that pertain) to *Ganāmīnō*, the source of evil knowledge, just as religious people do every deed through the wisdom of *Spenāmīnō*, (who is himself) the source of wisdom.—And 5 the means of transforming an immoral one into a moral being (*mūstīh val amūstē*), is the moral power of the good religion; and accordingly that means is to be employed in two ways by the sovereign professing the good religion: First, by preserving his own good temper from immorality the good temper of people innumerable may be preserved from immorality and towards paradise (*i.e.* in order that they may be capable of paradise).—Secondly, by bestowing moral courage on his people through the precepts of the good religion, and by appointing persons who could turn them away and protect them from sin and the (consequent) punishment (in hell), he endows them with complete strength, so that people innumerable may hold themselves aloof from any immoral action or speech.—And it is by this that the 6 righteous [king] and the unrighteous king, are to be manifested—The righteous (king) that is equitable to- 7 wards the immoral, is he who possesses wisdom worthy of a sovereign, and personally conducts the administration (of his dominion) by means of that wisdom. And if he has enough fortitude to protect every great soul (from affliction in hell), in proportion to the good virtues in that sovereign, there would remain no unrighteous men (among his subjects); and no (righteous) man would be

discouraged under his sovereignty in improving all immoral people (*mūstē-madam*) on the behalf of the king.

8 The proper functions of (such a) king are as follows: To search out every unrighteous person, to recognize him through the deplorable grievance regarding him, to cause him to be exposed (to penalty) by those who possess the faculty of wisdom, and who (thereby) redeem immoral people; and the king who has intuitive wisdom, the monarch that is righteous, thus proves the complete purifier of immoral people from distress by dint of his royal mandates. And on the complaints regarding the immoral one having reached (that king), his affliction is averted (*vadhāryaēt*) by him (*i.e.* the king) so powerfully through dint of his preventive authority (*padhīrān-khvēshkārīh*), that he (*i.e.* the immoral one) thereby turns virtuous, and the monarch (himself) is saved from the sin (*i.e.* from the sin of encouraging immoral practices in his do-

9 minion). Through such kind of (moral) administration the immoral ideas of the unrighteous, by their being kept back from the people, may be extirpated (from the world).

10 Of the impious priests he who greatly promotes the immoral through immorality, is the deluded one by the (evil) faith and principles of the ill-informed *āshmōg*, [and] by such an immoral (priest) those of the people that have attained unto the Great Supporter by means of their religious wishes and acts, are perverted to the side of the mean [*lit.* little, insignificant] supporter (Ahriman). Hence the impostor of evil speech and deceiver of the true faith (endeavours) to persuade (mankind) to his false doctrine by the two ways (of designating it, *viz*) (1) the wisdom of the (good) religion and (2) the doctrine of

spenāminō; whereas the evil knowledge and the evil law of Ganāminō, (or his) demonism, are emphatically declared (by him).

---

(۲۱۷) Exposition in the good religion regarding that which is good for the World, [and that which is (good)] for the body, and [that which is (good)] for the soul, and [that which is (good)] among mankind, and [that which is good] for actions and decision. 1

Be it known that, it is the saying of the good religion, that a virtuous sovereign is good for the world, and wisdom for the person of man, and liberality for the soul, and truth among mankind, and endeavour coupled with perfect meditation in all actions and decisions. 2

દીન્‌કર્દ કેતાબુનાં પાંચમાં દફતરના અગતજોગ લોગતોની શબ્દકોષ.

GLOSSARY OF SELECT TERMS.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વી. ઉલટી ચાલ-ચલણ વાલું, ખરાબ રીતભાતનું. (અવ૦ [illegible], way). *adj.* Of perverse character, of evil habits.

[illegible]=[illegible] વી. ઉમેદવાલું, ઉમેદવાર, આશાવન્ત. (જુવો દફતર ૧ લાંની શબ્દ કોષને સફે ૪૭ મે.) *adj.* Hopeful, sanguine. (*Vide* vol. I. Glossary, *s. v.* p. 47.)

[illegible]=[illegible] ના. ઇરાંનનો દેશ, ઇરાંન શેહેર. *pr. n.* The country of Irān, the city of Irān.

[illegible]=[illegible] ના. બોલ, શબ્દ. ૨. નાંમ. ૩. ખોલાસો, બરણન. (અવ૦ [illegible], ફા૦ آوازه અથવા آواز). *n.* Word. 2. Name, designation. 3. Explanation, description.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ઉપર નીકલી આવવું, ઉનચે આવવું, જોસ્સાભેર નીકલવું. *p. pr.* Swelling, rising up, surging (as parts of the surface of water.)

[illegible]=[illegible] ના. બુત-પ્રસ્તી, મૂર્તિપુજા, પુતલાંની માંનતા. ૨. બુતખાંનાને લગતું કાંમ. (અવ૦ [illegible] a graven image, an idol). *n.* Idolatry, idol-worship, idolism. 2. Any act in connection with an idol-temple.

[illegible]=[illegible] વી. અરસ-પરસનું; એક બીજાને લગતું. *adj.* Mutual, reciprocal.

[illegible]=[illegible] ના. જીનદગી, હયાતી. ૨. સાહેવધશકતી, સાહેવચેતી. ૩. હુશીઆરી. (અવ૦ [illegible] existence). *n.* Life, existence. 2. Far-sight, precaution. 3. Intelligence.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. વગર ઇજાએ રેહેવું, ઇજા વગર રેહેવું. (અવ૦ [illegible] to strike). *p. pr.* The state of living without giving or receiving any hurt or injury.

[illegible]=[illegible] ના. ભુણ, ખુક, ભુંડ. ૨. ડુકર, સુઅર. (Hib. خنزیر

a swine, a boar. Syr. خزيرا a saw. Arab. خنزير a hog). *n*. A hog, a boar.

[illegible]=[illegible]

ક્રિ. વગર હયાતીનું કરવું, હસ્તી વગરનું બનાવવું. ૨. ટોડવું, ભાંજવું. ૩. જુઠું અથવા ખોટું કરવું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *v*. To make lifeless, to deprive of existence. 2. To break, to dissever, to avert. 3. To falsify, to disprove.

[illegible]=[illegible]

ક્રિ. તેજ વગરનું કરવું, ઝાંખું કરવું. ૨. વગર તેજનું બનવું, ઝાંખું થવું. ૩. ખરાબ કરવું, હાંણી પોહચાડવી. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *p. pr.* To deprive of lustre, to obscure. 2. To be dim, to be deprived of lustre. 3. To cause evil, to hurt, to injure.

[illegible]=[illegible] વી. અનીતીવાલું, બેકાએદે, ગેરસરેશતેનું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *adj*. Immoral, irregular, improper.

[illegible]=[illegible] વી. આંધરૂ, અન્ધાપાવાલું, નાબીના. (અવ૦ [illegible] + [illegible], ફા૦ نابينا). *adj*. Blind, dark, sightless, visionless.

[illegible]=[illegible] ના. અપ્રમાંણીક વીચારવું. ૨. વિ. અપ્રમાંણીક વીચારવાલું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] + [illegible] to measure, [illegible] to grasp, to comprehend). *n*. Immoderate thinking. 2. *adj*. Of immoderate thought.

[illegible]=[illegible]

ના. મોહટાઈ, બુલંદી, ચહડતો દરજ્જો, બુજોરગી. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી). *n*. Greatness, preeminence, high position, venerableness.

[illegible]=[illegible] વિ. પ્રમાણ વગરનું, અપ્રમાંણીક, વગર નીતીનું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *adj*. Exceeding moderation, immoderate, intemperate, immoral.

[illegible]=[illegible] વી. પ્રમાંણીક, નીતીવાન. (અવ૦ [illegible] + [illegible], Skr. मुष, robbery). *adj*. Honest, virtuous, moral.

[illegible]=[illegible] ના. આએપત, હાંસેલ, યાફ્ત. (અવ૦ [illegible], ફા૦ ياب અથવા يافت). *n*. Proceeds, gain, earnings, recompense.

[illegible]=[illegible] ના. ચલાવનાર. (અવ૦ [illegible]). *n*. A guide, leader, conductor.

[illegible]=[illegible] વિ. લાએક, યોગીય. ૨. દોલતવાન. (અવ૦ [illegible] value, ફા૦ ارز). *adj*. Fit, appropriate. 2. Wealthy, opulent.

[illegible]=[illegible] ના. કીમતી બદલો, ચહડતે દરજ્જેનો અવેજ. *adj*. A valuable retribution, great recompense.

[illegible] = [illegible] ના. પેહલવાંન. ૨. વી. કદાવર, ઉંચું. (અવ૦ [illegible]). *n.* A hero, warrior. 2. *adj.* Stalwart, tall.

[illegible] = [illegible] ના. તાજ. (અવ૦ [illegible] + [illegible], ફા૦ افسر). *n.* A crown.

[illegible] = [illegible] અથવા [illegible] ક્રિ. દેરવ કરવું, ઝાડને કાપકુપ કરીને શુધારવું. (Talmud. [illegible] گرد, n. p. [illegible]). *v.* To trim a tree, to clip, to make right by cutting.

[illegible] = [illegible] વી. મોજેજા ભરેલું, એજમતી સકતીવાલું. ૨. ગેબી વાત કેહનાર, ભવીષ કેહનાર, બનવાનો બનાવ કેહનાર. (જુઓ [illegible] બોલ બીજાં દફતરની શબ્દ કોષને ચોથે સફે). *adj.* Miraculous, of miraculous powers. 2. One who expounds what is mystical or unknown, a prophet, a foreteller, one who predicts future events. (*Vide* vol. II., Glossary, *s. v.* [illegible]).

[illegible] = [illegible] ના. સેવટ, છેડો. ૨. વી. સેવટનું, છેલ્લું. ૩. ક્રિ. વી. સેવટે, છેલ્લે. (અવ૦ [illegible]; ફા૦ [illegible]). *n.* End, termination. 2. *adj.* Final, last. 3. *adv.* Lastly, finally.

[illegible] = [illegible] ના. પાદશાહી તખત, ખુરસી, બેઠક. (ફા૦ اورنگ). *n.* A royal throne, a chair, a seat.

[illegible] = [illegible] ના. ચઢડતે દરજ્જેનો માંરગ. ૨. રીત, તરેહ. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી, ફા૦ [illegible]). *n.* a dignified or sublime path. 2. Manner, sort, kind.

[illegible] = [illegible] અથવા [illegible] ના. વડીઅલો, નીઆકાનો, અસલના વડીઅલો. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *n.* Ancestors, original ascendants, fore-fathers.

[illegible] = [illegible] વી. બેહદ, હદ વગરનું. ૨. ઘણુંજ, અતીશય. (અવ૦ [illegible] + [illegible]). *adj.* Infinite, unlimited. 2. Much, excessive.

[illegible] = [illegible] વી. નાફરમાંન. (અવ૦ [illegible] 'નાફરમાની' disobedience). *adj.* Disobedient.

[illegible] = [illegible] ના. અજલનો સબબ, મોતનો દેવ, હયાતી ખતમ થવાનું બાંહનું, જમ. (અવ૦ [illegible], પા૦ [illegible]). *n.* The causer or demon of death, Fate.

[illegible] = [illegible] ક્રિ. એતેકાદ રાખવો, ઇમાંન રાખવું. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી). *inf.* To exercise faith in, to believe in.

—ઉ—

[Pahlavi] ના. એહરેમન. ૨. વી. પછમરુદ્ધીવાલું. (Sas. آخرمن, ફા૦ آهرمن). *pr. n. Ahriman.* 2. *adj.* Of perverse intellect, imprudent.

[Pahlavi] વી. અશો, પરહેજગાર, દોજખથી છુટકારો પામેલું. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ آزاد). *adj.* Holy, pious, one that is saved from hell.

[Pahlavi] ના. સંબંધ, મેલાપ, મલતા વીશિકપણું. *n.* Connection, union, acqaintance, correspondence.

[Pahlavi] ભા. ના. કેળવણી, તરબીઅત. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ آموزش). *n.* Instruction, edification, training.

[Pahlavi] ના. પાંણી. ૨. આબરૂ, ઇજ્જત. ૩. જનમ, હયાતી, આતમા. ૪. તેજ, આબ, નુર. ૫. ચળકાટ, રોશની. ૬. પ્રતાપ, સાયો. (અવ૦ [Avestan] અને [Avestan] ઉપરથી, ફા૦ آب). *n.* Water. 2. Honour, respect. 3. Birth, existence, soul. 4. Lustre, glory, splendour. 5. Brilliance, light. 6. Grandeur, the divine shadow.

[Pahlavi] વી. પ્રતાપી, નુરવાલું, તેજદાર. *adj.* Majestic, resplendent, brilliant.

[Pahlavi] વી. આબાદીવાલું, વસ્તીવાલું. ૨. સુખી, સારી હાલતવાલું. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ آباد). *adj.* Prosperous, populated. 2. Happy, well-conditioned, well off.

[Pahlavi] ના. જનમ, હયાતી. (અવ૦ [Avestan]; ફા૦ آورش). *n.* Birth, existence.

[Pahlavi] વી. તેજ આપનાર, નુર બખશનાર. *adj.* A bestower of splendour, a giver of glory or lustre.

[Pahlavi] અથવા [Pahlavi] ના. લોહડું. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ آهن). *n.* Iron.

[Pahlavi] ના. લોહાર. (ફા૦ آهنگر). *n.* A blacksmith.

[Pahlavi] ના. રૂપું. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ اسيم અથવા سيم). *n.* Silver.

[Pahlavi] ના. રૂપગર, રૂપાની જનસ તથા વાસણ બનાવનાર. *n.* A silversmith.

[Pahlavi] ના. સુખ, આરાંમ. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ آسودن 'આરાંમ લેવો,' to repose). *n.* Happiness, comfort.

[Pahlavi] ભા. ના. સુખીઆરાપણું, સુખી હાલત, આરાંમી. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ آسودگي). *abs. n.* Felicity, well-being, ease, *sans souci.*

آسریت=آسریت ના. પેશદાદીઆંન વખતની અંદર થાઈ ગએલો આદમીઓની પવરશી કરનારો 'આસ્રીત.' (અવ૦ —, નામનો એક માહ પુરૂષ, જુઓ વંદીદાદની ૨૦ મી પગરદ, ફકરો બીજો.) *pr. n.* The Āsrit (Av. *Thrita.* Vend. XX. 2,) who nourished and protected mankind in the Peshdādiān period.

آسیبگر=آسیبگر વી. એબ આપનાર, એબીઅસ કરનાર. (અવ૦ —, ફા૦ آسیب). *adj.* The Blemish-giver (Ahriman), a corrupter.

و—و

وای=وای અથવા وای ક. પ્ર. અફસોસ! (ફા૦ وای અથવા وای). *interj.* Alas!

وسادیار=وسادیار ના. લડાઈ, મારામારી. (એ બોલ અવ૦ — 'હથીઆને તલવારને લગતું કાંમ' the wielding of a sword, તે ઉપરથી નીકલેલો ધારીઆમાં આવેછે. ફા૦ کارزار). *n.* A battle, conflict, struggle.

وحش=وحش અથવા وحش=وحش ના. સહમજ સકતી. ૨. આતમા. ૩. કારીગરી, હીકમત. (Hib. —, Arab. — to percive, to be wonderful. ફા૦ —). *n.* Sense, understanding. 2. The principle of life. 3. Workmanship, skill.

کیوان=کیوان વી. ના. શનીસચર. (Syr. کون, Hib. כיון, ફા૦ کیوان). *pr. n.* Saturn.

کوچک=کوچک વી. નીચ, હલકું. ૨. નાંહનું, ઉતરતું. (ફા૦ کوچک). *adj.* Mean, low. 2. Small, inferior, low.

گوهر=گوهر ના. જહવેર, હીરો, જહવેરાત. (Hibr. — or — something light or shining.) *n.* A jewel, a diamond, gems.

همیشه=همیشه ક્રિ. વી. હમેશાં, દર વખતે. *adv.* Always, constantly, at all times.

ا—س—س

زیناوند=زیناوند વી. ઘાતકી હથીયારવાલો, ઘાતકી. (અવ૦ —). *adj.* Bearing mortal weapons, wicked.

روشنی=روشنی ના. ચળકાટ, રોશની. (અવ૦ —). *n.* Brilliance, light.

خور=خور ના. સુરજ, ખોરશેદ. (અવ૦ —, ફા૦ خور). *n.* The sun.

بچه=بچه અથવા بچه ના. (વેહશી જાંનવરનું) કુંધમલ બચ્ચું. *n.* A young one of a wild, noxious beast, a cub.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. યજદીપ્રતાપ, ઓરેહ, નુર. ૨. આતમા. ૩. કીરતી. (Hib., Chald. [illegible], Syr. ܓܕܐ, Ar. جدّ). *n.* Angelic or divine grandeur, glory, lustre. 2. The soul. 3. Fame, renown.

[illegible]=[illegible] ના. ઓરેહ, નુર. (જુઓ [illegible] બોલ). *n.* Glory, lustre.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. શોક રાખવો, પેઆર કરવો, ચાહવું. (અવ૦ [illegible], ફા૦ گرویدن). *v.* To like, to be fond of, to incline to, to have affection for, to love.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. જીનદગી આપવી, હયાતી બખશવી. *v.* To give life to, to enliven, to furnish with the vital principle.

[illegible]=[illegible] ના. તખત, આસન, કોચ. ૨. જગો. ૩. વખત. *n.* A Throne, a bench, a coach. 2. Place. 3. Time.

[illegible]=[illegible] ના. પાપ, ગુનાહ. ૨. વી. પાપી, ગુનેહગાર. *n.* Sin, crime, guilt. 2. *adj.* Sinful, criminal.

[illegible]=[illegible] ના. જાત. ૨. ખવાસ. *n.* Person, self, kind. 2. Nature, essence.

[illegible]=[illegible] વી. વરૂને લગતું, વરૂના ખવાસનું. ૨. મજદકના જાએનશીનનું નામ. *adj.* Wolfish, having the qualities of a wolf. 2. The name of a *locumtenens* or successor of Mazdak.

[illegible]=[illegible] ના. સાખ્શી, ગવાહી, શાહેદી. *n.* Evidence, witness, attestation.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વી. ના. ગીલાંનનું શેહર. *pr. n.* The city of Gilān.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. પ્રતાપ, યજદનો સાયો. *n.* Divine glory, divine shelter, protection, favour.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ફરહર કરવી, ચાલવું. (અવ૦ [illegible]). *v.* To move to and fro, to tread, to walk.

[illegible]=[illegible] વી. ના. ફંગદેજનું નામ. (જુઓ સફે ૨૬૦ ની નોટ.) *pr. n.* An appellation

of Kangdez, (*Vide* note to Section [illegible]૫).

[illegible] = [illegible] ના. ઉપાએ, એલાજ. ૨. સુકતી, તવાંનાઈ. *n.* Remedy, means, cure. 2. Power, strength, capability.

[illegible] = [illegible] ક્રિ. વી. જેમ બને તેમ. *adv.* As much as possible, as one can.

[illegible] = [illegible] ના. ફતવો, હોકમ. *n.* Precept, order.

[illegible] = [illegible] ભા. ના. સહમજ, ઓલાસો. *abs. n.* Knowledge, understanding, explanation, exposition, teaching.

[illegible] = [illegible] વિ. ના. ચીનવતપુલ, પુલે શુરાત. *pr. n.* The Chinvat Bridge.

[illegible] = [illegible] ના. ઉલટથી કાંમ કરનાર. ૨. કાંમ કરવામાં ફતેહ મેળવનાર. *n.* One who acts with zeal and energy. 2. One who obtains success in what is attempted or intended.

[illegible]

[illegible] = [illegible] ભા. ના. (સીતારાઓની) હીલચાલ, (ગ્રેહોનું) ફરેહર કરવું. *abs. n.* The motion or influence of the stars, the revolution of the planets.

[illegible] = [illegible] ના. ગુનાહ, પાપ, બદકારી. *n.* Guilt, sin, lewdness.

[illegible] = [illegible] ના. વીખ, જેહર, શોમલ. (ફા० زهر). *n.* Poison, virus, venom.

[illegible] અ० [illegible] = [illegible] અ० [illegible] ભા. ના. હીમત. ૨. ક્રિ. હીમત કરવી, ગરદન ઉચકવી. *abs. n.* Courage. 2. *v.* To venture, (lit.) to erect one's neck.

[illegible]

[illegible] = [illegible] ના. પુરૂષ, નર. *n.* A male being, a male person.

[illegible] = [illegible] ભા. ના. માર, ઇજા, નોકસાન. (અવ० [illegible]). *abs. n.* A beating, striking blows, injury, damage.

[illegible] = [illegible] ના. અરથ, માંએની, સહમજ. ૨. શરેહ, ઓલાસો. (અવ० [illegible]). *abs. n* Signification, meaning, comment. 2. Commentary, explanation, interpretation.

[illegible] ના. શોની, શુનાંનું ઘરેહનું બનાવનાર. (ફા૦ زرگر). *n.* A goldsmith, one who manufactures ornaments of gold.

[illegible] ના. જઈફી, બુઢાપો, પીરી. (અવ૦ [illegible]). *n.* Old age, senility.

[illegible] ભા. ના. માંગણી, ખાહેશ, આરજુ. (અવ૦ [illegible]). *abs. n.* Solicitation, craving, wish, desire.

[illegible] વી. બદસુરત, બદશેકલ. (ફા૦ زشت). *adj.* Ugly, ill-looking.

[illegible] ક્રિ. માંગવું, ખાહેશ કરવી, ઇચ્છા બતલાવવી. (અવ૦ [illegible]). *v.* To ask for, to beg, to wish for, to desire.

[illegible] ના. ઓરેહ, નુર. *n.* Glory, lustre, essence.

[illegible] ભા. ના. ખાહેશ, ઇચ્છા, શોક. *abs. n.* Desire, wish, liking.

[illegible] ક્રિ. કોલ તોડવો, વચનને ખોટો પાડવો. *v.* To violate a promise, to falsify one's promise.

[illegible]

[illegible] ના. પેહલવાન, બાહદુર, શુરવીર. *n.* A hero, a brave or valiant person, a champion.

[illegible] ભા. ના. હીલચાલ, ચાલણ. ૨. ક્રિ. વેહવું, ચાલવું, પીગળવું. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી). *abs. n.* Motion, movement. 2. *v.* To flow, to tread, to melt.

[illegible] વી. ભભુકદાર, ઝહલકાટભરેલું, ચળકતું. *adj.* Sparkling, glittering, bright.

[illegible] ના. ઝાડ, રોપો, દરખ્ત. *n.* A tree, a plant or shrub.

[illegible] ક્રિ. વી. જેમ બને તેમ, બની સકે એવી રીતે. *adv.* As much as possible, as one can.

[illegible] વી. દોલતમંદ, લખ્શમીવાંન, ૨. સકતીવાંન, બલવન્ત. *adj.* Wealthy, opulent. 2. Strong, capable, powerful, mighty.

[illegible] વી. અંધકાર, તારીક, ગુમરાહ. (અવ૦ [illegible]). *adj.* Dark, gloomy, bewildered.

[illegible] ક્રિ. પાપની તોબશ કરવી, ગુનાહનું નીવારંણ કરવું. (અવ૦ [illegible] ઘટાડવું). *v.* To be penitent, to expiate sins.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ઇજા કરવી, નોકસાન કરવું. ૨. ઇજા થવી, નોકસાન થવું. (અવ૦ [illegible]). *v.* To hurt, to injure. 2. To be hurt, to be injured.

[illegible]=[illegible] વી. ચોકસ, ખરોબર. (ફા૦ درست). *adj.* Special, particular, wholesome, regular.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. (બુરાં ઇનસાનનું) કેહવું, બોલવું. *v.* To declare, to speak, to shout (used in the case of an evil person or spirit.)

[illegible]=[illegible] ના. લાકડું. (અવ૦ [illegible], ફા૦ دار). *n.* Wood, timber.

[illegible]=[illegible] ભા. ના. જાણ, ખબર. ૨. વી. જાણઇતું, દેખાઇતું. (અવ૦ [illegible] to see, ફા૦ دیدن). *abs. n.* Knowledge, cognisance. 2. *adj.* Known, apparent.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. જાણ થવી, જણાવું, જાણઇતું થવું. *v.* To become known, to be known, to be made cognisant.

[illegible]=[illegible] ના. દીનની દલીલ, ધરમને લગતી શાખશી. *n.* The testimony or authority of religion.

[illegible]=[illegible] ભા. ના. બુરૂં સંભળાણ. ૨. ક્રિ. બુરૂં સાંભળવું. (અવ૦ [illegible]+[illegible] to hear, પ્રત્ય [illegible] ઉપરથી, ફા૦ شنوار). *abs. n.* The hearing of what is evil. 2. *v.* To listen to evil sayings.

[illegible]=[illegible] ના. બુરો સાયો, બુરો પ્રતાપ, બુરી સાહેતા. (અવ૦ [illegible]+[illegible] wing, પાંખ, ફા૦ پر). *n.* Evil shelter, evil favour, evil protection.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. (બુરાં ઇનસાનનું) કેહવું અથવા બોલવું. (અવ૦ [illegible] to shout ઉપરથી). *v.* To declare, to speak (used in the case of an evil person.)

[illegible]=[illegible] વી. નીચ, હલકું, કમીનું. (Arab. دون). *adj.* Mean, low, tiny, trivial.

[illegible]=[illegible] ના. ખાનદાન, કુટંબ. (ફા૦ دوده, અથવા دودمان). *n.* A race, a family.

[illegible]=[illegible] ના. હદ, મુદત. ૨. વી. હદવાલું, મુદતવાલું. (અવ૦ [illegible], ફા૦ درنگ). *n.* A limit, a certain point of time. 2. *adj.* Limited, finite (in time.)

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ધાસ્તી આપવી, બીહક દેખાડવી. *v.* To intimidate, to threaten, to menace.

[illegible]=[illegible] ના. મીજલસ, કચેરી, મંડલી. (અવ૦ [illegible]). *n.* An

assembly, a royal council, a committee.

[illegible] = [illegible] ના. આકાર. રૂપ, શુરત. ૨. દેહ, કાયા, બદન. ૩. બનાવટ. *n.* A form, shape, feature, appearance. 2. Constitution, structure, body. 3. Make, formation.

[illegible] = [illegible] ના. જોડ, જોડું. ૨. આતમા અને બદનને લગતું જોડાંણ, આતમા અને બદન સાથની કાયા. (અવ૦ [illegible], ફા૦ [illegible]). *n.* A couple, a fellow. 2. The union of the body and the soul, a vital body.

[illegible] = [illegible] ના. દરૂજની જાત, દરૂજની કાયા. ૨. વિ. દરૂજની જાતવાલું, દરૂજની કાયાવાલું. (અવ૦ [illegible] + [illegible]). *n.* The person or body of a *druj*. 2. *adj.* Of the nature or body of a *druj.*

[illegible] = [illegible] ના. કુંભ રાસી. (Syr. [illegible], Chald. [illegible], Arab. [illegible], ફા૦ [illegible]). *pr. n.* Aquarius, the Water-bearer (one of the signs in the zodiac).

[illegible] = [illegible] અથવા [illegible] ના. સુથાર, લાકડકાંમ બનાવનાર, લાકડાંની જણસો ઘડનાર. (અવ૦ [illegible] અથવા [illegible] લાકડું, તે ઉપરથી.) *n.* A carpenter, a joiner, one that manufactures wooden objects.

[illegible]

[illegible] = [illegible] ના. માદા, સ્ત્રીજાત. ૨. સ્ત્રી. (જુઓ દફતર બીજાંની શબ્દ કોષને સફે ૧૧ મે.) *n.* A female, the female sex. 2. A woman (*vide* Vol. II. *s. v.*)

[illegible] = [illegible] ભા. ના. લખાંણ. ૨. ખોલાસો. (જુઓ દફતર બીજાંની શબ્દ કોષને સફે ૧૧ મે.) *abs. n.* A text, writings. 2. Explanation, exposition.

[illegible] = [illegible] ના. કારીગરી, હીકમત. ૨. સહમજ સકતી. (જુઓ [illegible] બોલ દફતર પેહલાંની શબ્દ કોષને ૨૪ મે સફે.) *n.* Workmanship, skill. 2. Understanding, sense, intellect (*vide* Vol. I. *s. v.* [illegible]).

[illegible] = [illegible] અથવા [illegible] ના. વખત, વેલા, કાલ, સમય. (Hib., Chald., Syr. [illegible], અથવા [illegible] time, period; Arab. [illegible]). *n.* Time, period, occasion.

[illegible] = [illegible] ભા. ના. પાકિસી, સોજાઈ. ૨. વી. પાકિસ, નીરમલ, શોજ્જું. ૩. ક્રિ. ગાલીને પાકિસ બનાવવું, સોજ્જું કરવું. *abs. n.* Purity, neatness. 2. *adj.* Pure,

clean, neat. 3. *v.* To clean out by straining or sifting, to purify.

[illegible] ક્રિ. ઘટાડો કરવો, ઓછું કરવું, ઘટાડવું, કમ કરવું. *v.* To decrease, to diminish, to lessen.

[illegible] ના. દેખાવ. (અવ૦ [illegible] 'એક સરખો માપ,' ફા૦ نمونه). *n.* Appearance, aspect, feature.

[illegible] વી. દેખાડતું. ૨. દેખાડનાર. *adj.* Apparent, manifest. 2. One that shows or guides.

[illegible] ના. નીચ હાલત, કંગાલીઅત. ૨. નીચાણ. (ફા૦ نشیب). *n.* Low condition, wretchedness, misery. 2. Declivity.

[illegible] વી. નાસકારક, નાસ કરનાર. (અવ૦ [illegible], ફા૦ نسش). *adj.* Destructive, pernicious.

[illegible] ના. ડુંટી, નાભ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ ناف). *n.* Navel.

[illegible] વી. પખશવાલું, તરફેનવાલું. ૨. તમીજ, પેઆંન. (અવ૦ [illegible], ફા૦ [illegible]; તરફ, પખશ. ૨. ફા૦ نشان). *adj.* Of the side of, adhering to a party. 2. Discrimination, attention.

[illegible] ના. તરેહવાર કાંમ કરનાર, તરેહ તરેહનું બનાવનાર, નવું નવું કરનાર. (અવ૦ [illegible] + [illegible], ફા૦ نوگر). *n.* One who does varied business, one who manufactures new objects of various descriptions.

[illegible] ના. ચીતાર, નકશ, નકશો. ૨. ચીતારકાંમ. (ફા૦ نگار). *n.* A drawing, a sketch, a map. 2. The art of drawing or engraving.

[illegible] ના. ચોરી. ૨. પાપ, ગુનાહ. (અવ૦ [illegible] + [illegible] અથવા [illegible] + [illegible], ફા૦ نهان). *n.* Theft, robbery. 2. Sin, crime.

[illegible] ક્રિ. વી. તરેહવાર રીતે, જુદી જુદી તરેહથી. (અવ૦ [illegible] + [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *adv.* In multifarious ways, in various forms.

ઙ—ઙ

[illegible] ના. સુરત, સુરતી, ચેહેરો. (અવ૦ [illegible], ફા૦ چهره). *n.* The aspect, face, countenance, visage.

[illegible] ક્રિ લડાઈ કરવી, જુધ કરવી. ૨. ઘરમની તકરાર કરવી. (અવ૦ [illegible] + [illegible] 'સાંહમણેનું કાંમ,' 'આડે આવવાનું કાંમ' ઉપ-

રથી. ફા૦ پیکار). *v.* To fight, to struggle, to contend. 2. To carry on a religious controversy.

[illegible]=[illegible] ભા. ના. પ્રમાંણીક વીચાર. (અવ૦ [illegible] + [illegible], અને [illegible] ઉપરથી.) *abs. n.* Moderate thinking.

[illegible]=[illegible] ના. પોશાક, કપડાં, રખત. (અવ૦ [illegible] to wear.) *n.* Dress, garments, clothings, furniture.

[illegible]=[illegible] ના. ફતેહ, જએ. (Chald. [illegible] an opening. Ar. فتح). *n.* Victory, triumph.

[illegible]=[illegible] ના. પસ્તાવો. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી. ફા૦ پشیمان). *n.* Penitence, repentence.

[illegible]=[illegible] ના. ઉન, પશમ. (ફા૦ پشم). *n.* Wool.

[illegible]=[illegible] વી. પાહલએલું, મોહટું થાએલું. (જુઓ ફા૦ پالوده, અવ૦ [illegible]). *adj.* Developed, grown.

[illegible]=[illegible] ના. રૂપીઆ, નાણું. (ફા૦ پول, Ar. فلوس). *n.* Rupees, coined money.

[illegible]=[illegible] વી. જબાંનદરાજ, બોલવાની સરસતીવાળું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી). *adj.* Flippant, having a voluble tongue, fluent.

[illegible]=[illegible] ના. સંકટ, ટંગાસ. (Hib. [illegible] پنیس, a thing covered, concealed.) *n.* Embarrassment, distress.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. સાંહાંમણે થવું. આડે આવવું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] ઉપરથી. ફા૦ پیشمالی). *v.* To oppose, to hinder.

[illegible]=[illegible] વી. લાએક દરજાવાળું, ઘટતી બુજોરગીવાળું. (અવ૦ [illegible] + [illegible] અને [illegible] ઉપરથી. ફા૦ سزای بزرگی). *adj.* Holding a suitable position, of deserving dignity.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વી. હકદાર, મુસ્તેહક. ૨. લાએક, યોગીય. (જુઓ દફતર પીઝંનની શબ્દ કોષને સફે ૧૫ મે). *adj.* Rightful, legitimate. 2. Fit, proper, suitable.

[illegible]=[illegible] ના. સુખ, સુખાકારી. (અવ૦ [illegible], ફા૦ فراخي). *n.* Happiness, felicity.

[illegible]=[illegible] ના. બખ્તાવરી, ભાગ્યશાલીપણું. (ફા૦ فرخ અ-

થવા فرخ). *n.* Good fortune, fortunateness, luckiness.

અ૦ ના. આતમા, જીવ. (અવ૦ + , ફા૦ فر). *n.* The soul, life, animation.

વી. પોહચાડનાર. ૨. ચલાવનાર. (અવ૦ + ઉપરથી. ફા૦ پرواز અથવા پرواز). *adj.* One that causes to approach, conducting, conveying. 2. A guide, a leader.

ના. બખ્શેશ કરનાર. (અવ૦ અથવા ઉપરથી). *n.* The Munificent Giver (God), a donor.

વી. ચળકતું, ચળકાટવાળું. (જુઓ પેહેલાં દફતરની શબ્દ કોષને ૩૩ મે સફે બોલ). *adj.* Bright, brilliant (*vide* Vol. I. *s. v.*).

વી. પાપી, ગુનેહગાર. (જુઓ પેહેલાં દફતરની શબ્દ કોષને સફે ૩૩ મે બોલ.) *adj.* Sinful, guilty (*vide* Vol. I. *s. v.*)

ના. ભપકો, દબદબો. ૨. રોશની, પ્રતાપ. ૩. આતમા. (જુઓ પેહેલાં દફતરની શબ્દ કોષને ૩૩ મે સફે). *n.* Awe, grandeur, pomp. 2. Lustre, majesty, splendour. 3. The soul.

વી. આતમા સાથનું, આતમાવાળું. ૨. ના. કાયા, બદન. ૩. જાત. (Chald., Heb. ברא to create, to produce. ને અવ૦ લાગીને.) *adj.* Animated with the soul, souled. 2. Mortal structure, body. 3. Person, self.

ના. નોકસાન, ખરાબી. (Heb., Chald. בלע swallowing.) *n.* Injury, hurt, damage, calamity.

ના. બારણું, દરવાજો. ૨. બરશાખ. (જુઓ બીજાં દફતરની શબ્દ કોષને ૧૫ મે સફે). *n.* A door, a gate. 2. A door-frame. (See vol. II. *s. v.*)

અ૦ ના. બખ્શેશ. ૨. બદલો. ૩. હીસ્સો, ભાગ. (અવ૦ ઉપરથી. ફા૦ بهره). *n.* Gift. 2. Reward, recompense. 3. Share, portion.

વી. આસમાંની દોરને બનાવનાર, આસમાંની ઘરેહોની ચાલને બનાવનાર. *adj.* The Creator of Destiny, the Causer of the revolution of heavenly planets.

[illegible]=[illegible] વી. આતમાવાલું, આતમાને લગતું. *adj.* Souled, relating to the soul.

[illegible]=[illegible] ના. બલખ શેહેર. (અવ૦ [illegible], ફા૦ بلخ). *pr. n.* Balkh (name of a city.)

[illegible]=[illegible] ના. ચાંચવો, ફાવરો. (ફા૦ بیل). *n.* A hoe, a spade.

[illegible]=[illegible] વી. છુટકારો આપનાર, છુટાપણું આપનાર. (અવ૦ [illegible] to release ઉપરથી). *adj.* Redeemer, saviour.

[illegible]=[illegible] ભા. ના. છુટકારો, છુટાપણું. ૨. વાક્ય. ૩. ભાગ. (અવ૦ [illegible] to release તથા [illegible] to distribute. સં૦ भज to give ઉપરથી). *n.* Relief, freedom, redemption. 2. A sentence. 3. A part, a portion.

[illegible]=[illegible] ના. જનમ આપનાર. (અવ૦ [illegible] an origin, a beginning; ફા૦ بنیاد). *n.* A begetter, a procreator.

[illegible]=[illegible] ના. અસલ મથક, અસલ મકાંન. *n.* The original place or primitive abode.

[illegible]=[illegible] ના. આતમા, જીવ. ૨. ખોદાએતાલા. ૩. ખુદ, પોતે. *n.* The animal soul or life. 2. God, The self-existent One. 3. Self, one's self.

[illegible]

[illegible]=[illegible] વી. દોલતમંદ, તવંગર, પઈસાવાલું. *adj.* Rich, opulent, wealthy.

[illegible]=[illegible] ના. મરદાંનગી, જવાંનમરદી, બાહદુરી. (ફા૦ مردانگی). *n.* Manliness, intrepidity, heroism, boldness, bravery.

[illegible] અથવા [illegible]=[illegible] ભા. ના. સુઝમજ, દાંનાઈ. વી. સુઝમજ આપનાર, દાનાઈવાલું (અવ૦ [illegible] to think ઉપરથી બનેલા [illegible] શબ્દ ઉપરથી). ૨. અસલ (ફા૦ اصل). ૩. આતમા, હયાતી. ૪. પાચણ શકતી, હોજરી, માદદો (Ar. معده). ૫. ધાતુ અથવા ધાતુની ખાન; (Ar. معدن a mineral, a mine). ૬. પાદશાહી તાજ અથવા માથાનું તાજ. ૭. દરજ્જો, પદવી, પ્રમાન, હદ (અવ૦ [illegible] to measure.) ૮. માતા—માએ, માવતર (અવ૦ [illegible], સં૦ माता, ફા૦ مادر). *abs. n.* Understanding, wisdom, knowledge *adj.* One who inculcates wisdom, knowing, wise. 2. Source, origin, foundation. 3. The principle of life, soul, existence. 4. Digestive power, stomach.

the principal organ of digestion. 5. Metal, a quarry, a mine. 6. A royal crown, a diadem, an ornamental covering worn on the head, a skull. 7. Rank, position, measure, proportion, degree, limit. 8. Mother.

[illegible]=[illegible] વી. બળવન્ત, જોરાવર. ૨. જોર આપનાર, કઉઅત આપનાર. (Hib. [illegible] power, strength.) *adj*. Strong, powerful, stout, durable. 2. Strengthening, invigorating.

[illegible]=[illegible] ના. વસીલો. ૨. અવસ્તાનું મુખ્ય લખાંણ, અસલ લખાંણ. ૩. મીસલ, એકમલતું. (ફા૦ [illegible], [illegible]). *n*. A medium, a means, an intermediary. 2. The principal Avesta writings, the original text. 3. Simile, identity, similitude.

[illegible]=[illegible] ના. ગલાસ, પેઆલું, તમલર. ૨. કાંસીઓ, કુલીઉ, વાટી. (Hib. [illegible] a vessel, a utensil, Targ [illegible], Syr. [illegible]). *n*. A glass, a cup, a tumbler. 2. A brass or copper cup, a small metal cup.

[illegible]=[illegible] અથવા [illegible] ના. ભણતર, બંદગી અથવા સ્તુતી કરવાના અવસ્તા. (અવ૦ [illegible] અથવા [illegible], मन्त्र). *n*. Sacred formulæ, the Avesta prayers for the praise and worship of the Deity.

[illegible]=[illegible] ના. કોલ, વચન. ૨. બંદોબસ્ત, કરાર. (અવ૦ [illegible], ફા૦ [illegible]). *n*. A promise, a word. 2. A contract, an agreement.

[illegible]=[illegible] ના. આએ દુનીઆંમાં મીનોને લગતી કાયાવાલું, મીનોને લગતી જાત, જે માણસની અંદર મીનો યજદોનો સંબંધ અથવા સાહેતા હોએ તે. *n*. Of angelic existence in this world, a spiritual or angelic person. He who is guarded by, or is in correspondence with, the celestial beings or angels.

[illegible]=[illegible] ના. મીનોઈ દુનીઆંને લગતો વીચાર. આવતી દુનીઆંને લગતી સહમજ. (અવ૦ [illegible] to think, અને [illegible] રોશનીવાલું અથવા પ્રકાશવન્ત ઉપરથી; પા૦ [illegible] નુર, રોશની.) *n*. A conception regarding the invisible world, a knowledge of the next world.

[illegible]=[illegible] ના. પાંણીનો મોજો, દરીઆનો મોજો. (Ar. موج a wave.) *n*. A moving swell of water, a wave, a billow, a surge.

[illegible]=[illegible] ના. પાંણીનો મોજો મારવો, દરીઆનાં પાણીમાં જોશ આવીને હીલચાલ થવી. *n*. A waving motion, the violent

elevation and depression of the parts of the surface of an ocean.

[illegible]=[illegible] વી. અપ્રમાણીક, વગર નીતીનું, અનીતીવાન. (અવ૦ [illegible] a thief, સં૦ मुष to steal ઉપરથી.) *adj.* Dishonest, immoral, vicious, intemperate.

[illegible]=[illegible] ના. ભાષાણકરતા, ભાષાણ કરનાર, વાઅજ કરનાર. (જુઓ [illegible] બોલ દફતર પેહેલાંની શબ્દ કોષને ૩૮ મે સફે.) *n.* A lecturer, a preacher (see vol. I. *s. v.* [illegible]).

[illegible]=[illegible] ના. વસીલો, વચે કાંમ કરનાર. (ફા૰ میانه અથવા میانجی). *n.* A medium, an intermediary.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ક્રિ. આવવું, પોંહચવું. (Hib. אָתָה, Chald. אֲתָא, Syr. ܐܬܐ, Ar. أتى). *v.* To come, to approach, to reach.

[illegible]=[illegible] ના. આએપત, આવક. (અવ૦ [illegible], ફા૦ يافت). *n.* An income, revenue, earnings, result, return.

[illegible]

[illegible]=[illegible] ના. નુર, ચળકાટ, રોશની. (અવ૦ [illegible] અથવા [illegible], ફા૦ ري). *n.* Lustre, brightness, light, splendour.

[illegible]=[illegible] ના. નુરમંદ ચેહેરો, ચળકતો દેખાવ. વી. રોશન ચેહેરાવાલું, ચળકાટ ભરેલા દેખાવવાલું. *n.* A bright face, a brilliant aspect. *adj.* Of a brilliant countenance or appearance.

[illegible] અથવા [illegible]=[illegible] અથવા [illegible] ના. તત્વ, ઉનસર. (અવ૦ [illegible] સારચું, તે ઉપરથી). *n.* An element, a component part.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ઉધારવું, ઉગારવું. (અવ૦ [illegible] to grow, ફા૦ رستن). *v.* To nourish, to foster, to grow.

[illegible]=[illegible] વી. લુટનાર, લુટ કરનાર. (અવ૦ [illegible] લુટવું; સં૦ लुप; ફા૦ ربودن, روبتن to seize, to ravish.) *adj.* A plunderer, a robber.

[illegible]=[illegible] ના. ઉગણી. ૨. ક્રિ. ઉગવું. *n.* Growth, sprouting, germination, development. 2. *v.* To grow, growing.

ا—ط

[illegible]=[illegible] ના. પેગાંમ, સંદેસો. *n.* A prophetic message, tidings, intelligence; (અવ૦ [illegible] ઉપરથી.) ૨. ઓરેહ, નુર, રોશની. *n.* Glory, lustre, light, splendour; (અવ૦ [illegible] વધવું, પ્રકાશવું.)

[illegible]=[illegible] ના. વખત, વેળા, કાળ, સમય. (Hib., Chald., Samer. עִדָּן time, opportunity. Syr. ܥܕܢ or ܥܕܢܐ time, period; Ar. عدان). *n.* Time, period, season, occasion.

[illegible]=[illegible] ના. નીવારંણ, પાપનું પશ્ચાતાપ. ૨. દુખનું નીવારંણ. *n.* Expiation, penitence. 2. The removing or averting of any pain or distress.

[illegible]=[illegible] વી. નોકસાંન કરનાર, ઇજાદેનાર, દુઃખ દેનાર. (ફા૦ گزند). *adj.* Injurious, hurtful, distressing, harrassing.

[illegible]=[illegible] વી. છુટું, વીખરાએલું, ખોલ્લું રાખેલું. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી; ફા૦ کشاده). *adj.* Free, scattered, dishevelled, kept open or uncovered.

[illegible]=[illegible] ભા. ના. પાપનું નીવારંણ, પાપ ફેરવવું, પસ્તાવો. *abs. n.* Expiation or satisfaction for sin, the removal of sin, penitence.

[illegible]=[illegible] ભા. ના. બુરી આરાધણા, બુરી ભગતી, બુરી યાદ. *abs. n.* Evil worship or adoration, evil remembrance.

[illegible]=[illegible] ના. લશ્કરનો ઘેહેરો. ૨. લડાઈ. (અવ૦ [illegible]). *n.* A siege, blockading. 2. A battle, a conflict.

[illegible]=[illegible] ના. બંદીખાંનું, કેદખાંનું. ૨. દોજખ. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી.) *n.* A prison, a jail, imprisonment. 2. Hell.

[illegible]=[illegible] ક્રિ. ખરાબ કરવું, હાંણી પોંહચાડવી. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી.) *v.* To corrupt, to vitiate, to injure, to hurt, to destroy.

[illegible]=[illegible] ના. પવન, વાયુ. ૨. દમ, સહવાસ, આતમાની દમ લેવાની સક્તી. (અવ૦ [illegible], સં૦ वायु). *n.* Wind, atmosphere. 2. Breath, breathing, the power of respiration in the vital instinct.

[illegible]=[illegible] ના. સખુન, બોલ, વચન. (અવ૦ [illegible] ઉપરથી.) *n.* A word, a promise, a saying.

[illegible]=[illegible] ના. મંગલ. (ફા૦ بهرام, અવ૦ [illegible]). *n.* The Planet Mars.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. આંખ, બીનાઈ, ચશમ. (અવ૦ [Avestan]; ફા૦ بینائي). *n.* The organ of vision, the eye-sight.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. કુનમરજી, ગોલા-મબારગીનું કાંમ. (અવ૦ [Avestan]). *n.* Unnatural carnal intercourse, sodomy.

—

[Pahlavi] = [Pahlavi] ભા. ના. રોશની. (અવ૦ [Avestan]). *abs. n.* Light, splendour.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. થાંમ, થાંભો. ૨. મજબુતી. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ ستون). *n.* A pillar, a column. 2. Strength, stability.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. વડો, સરદાર. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ سر head.) *n.* The head or leader.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. સીતારો, તારો, ગ્રેહ. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ ستاره). *n.* A star, a planet.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. સેતારા વરતનાર, નજુમી, જોશી. (અવ૦ [Avestan] + [Avestan] ઉપરથી. ફા૦ ستاره شمر). *n.* An astrologer, a foreteller of future events by computing the different aspects of stars.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ક્રિ. અ. ખોલાસાવાર, વીગતે. *adv.* In detail, in particular, extensively.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. એક ત્રીઆઉંસ, ત્રીજો ભાગ. (અવ૦ [Avestan]). *n.* One-third, a third part of anything.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. રક્ષણ કરનાર, પાલનાર, પાલણ કરનાર. (અવ૦ [Avestan] પાલણ કરવું.) *n.* Preserver, nourisher, maintainer, supporter.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. દેવની દીનની કેળવણી આપનાર, બુરી દીનનો ધરમગુરૂ. (અવ૦ [Avestan]). *n.* One who teaches a devilish or evil religion, a priest of a mischievous faith.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. દુઃખના વખત ઉપર મદદ કરનાર, દુઃખનો સાથી. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ سپنج અથવા سپنز). *n.* One who aids in distress, a companion in need.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. રૂપું, કનચંણ. (ફા૦ سيم). *n.* Silver.

[Pahlavi] = [Pahlavi] વી. રાતું, રતાસવાલું, કેરમજી. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ سرخ). *adj.* Red, reddish, crimson.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. માણસને ગુજરવા પછીની તરણ રાત. *n.* The

three nights following the death of a person.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. લશકરનો સરદાર, સપેહસાલાર, સેનાપતી. *n.* The commander or commander-in-chief of an army.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. સપેહસાલાર, લશકરનો વડો, સેનાપતી. (અવ૦ [Avestan] + [Avestan], ફા૦ سپهبد). *n.* The head or commander-in-chief of an army.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ક્રિ. પુરૂં કરવું, તમાંમ કરવું. *v.* To finish, to end, to accomplish.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. (પાદશાહ ગુશ્તાસપનો છોકરો અને બેહમન પાદશાહનો બાપ) અસફંદીઆર. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ اسفندیار). *pr. n.* Isfandyār, the son of Gushtāsp and father of King Behman.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ક્રિ. હલકું ગણવું, નજીવું શહમજવું. (ફા૦ سبوک). *v.* To regard any object or person as low or inconsiderable, to debase, to deprecate.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. આવાજ, સાદ, સરોદ. (અવ૦ [Avestan], ફા૦ سرود). *n.* Articulation, voice, tone.

[Pahlavi]

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. શરેહ, ખુલાસો, તાવીલ, વરણન. (Hib. פָּשַׁט to spread, to extend, פֵּשֶׁט extension. Ar. شرح). *n.* Commentary, explanation, interpretation, details, description.

[Pahlavi] = [Pahlavi] અથવા [Pahlavi] ભા. ના. આશીરવાદ, નેક દુઆ. ૨. ખુશી, મોબારકબાદી. (અવ૦ [Avestan]). *abs. n.* Blessings, benediction. 2. Rejoicings, congratulation.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ભા. ના. રોશની, ચલકાટ, નુર. (જુઓ દફતર પેહેલાંની શબ્દ કોષને સફે ૪૭ મે.) *abs. n.* Light, brightness, splendour (see vol. I., *s. v.*)

[Pahlavi]

[Pahlavi] = [Pahlavi] ક્રિ. ખેંચીને બાહેર કાહડવું, બાહેર કાહડવું. (ફા૦ آختن). *v.* To turn or draw out by force, to drive out, to snatch out, to get rid of.

[Pahlavi] = [Pahlavi] ના. ધરમની કેળવણી આપનાર, ઉસ્તાદ, શીખશાગુરૂ. (જુઓ દફતર ૧ લાંની શબ્દ કોષને સફે ૬૯.) *n.* A religious teacher.

an instructor, a tutor, a preceptor *(vide* vol. I. *s. v.)*

[illegible] ના. ધરમની કેળવણી આપવાની મદરેસા, ધરમ ગણેઆંણુ શીખવનારી સ્કુલ. *n.* A religious institution for imparting sacred knowledge.

[illegible] ક્રિ. આતશની જાલવણી અથવા સંભાલ કરવી. (અવ૦ [illegible]). *v.* To take care of, or tend the sacred fire.

[illegible] ભા. ના. સમજ, ગણેઆંણુ, ફાનાઈ. *abs. n.* Understanding, reason, knowledge, wisdom.

[illegible] વી. એકીનદાર, એતેકાદવાલું, દીન ચુસ્ત. *adj.* Faithful, orthodox, religious, devout.

[illegible] ના. પેશદાદી પેહેલો પાદશાહ હોશંગ. (અવ૦ [illegible], ફા૦ هوشنگ). *pr. n.* The Pēshdādian King Hōshang.

[illegible] વી. વગર કરારનું, બેકરારીવાલુ, ચેન વગરનું. *adj.* Uneasy, uncomfortable, disturbed.

[illegible] ભા. ના. સમજ, વીચાર, ગણેઆંણુ. *abs. n.* Understanding, reason, contemplation, learning.

[illegible] ના. મીજ-લસ, સભા, મંડલી. (અવ૦ [illegible], ફા૦ انجمن). *n.* An assembly, a congregation, a meeting.

[illegible] વી. હમદીન, એક દીનવાલું, એક જાતનું. *adj.* Of the same religion, of the same race.

[illegible] ના. ભાગીદાર. એક સરખો ભાગ ધરાવનાર. (ફા૦ انباز). *n.* A sharer, a partner.

[illegible] ના. બંદીવાન, બંદીખાંનાનો સાથી, બંદીખાંના સાથે સંબંધ ધરાવનારૂં. (જુઓ દફતર પેહેલાંની શબ્દ કોષને સફે ૪૬ મે.) *n.* A prisoner, an associate of prison.

ઝંદ શુદ્ધિ પત્રક.

સફો.	સતર.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૩૦૪	૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૪	૭	[illegible]	[illegible]
૩૦૪	૭	[illegible]	[illegible]
૩૦૪	૧૮	[illegible]	[illegible]
૩૦૪	૨૦	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૭	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૧૨	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૧૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૫	૧૬	[illegible]	[illegible]
૩૦૬	૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૬	૮	[illegible]	[illegible]
૩૦૭	૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૭	૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૭	૧૩	[illegible]	[illegible]
૩૦૭	૧૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૮	૪	[illegible]	[illegible]
૩૧૨	૧૦	[illegible]	[illegible]
૩૧૩	૩	[illegible]	[illegible]
૩૧૩	૪	[illegible]	[illegible]
૩૧૪	૧૦	[illegible]	[illegible]
૩૧૪	૧૮	[illegible]	[illegible]
૩૧૫	૧૨	[illegible]	[illegible]
૩૧૭	૧૩	[illegible]	[illegible]
૩૧૮	૨૪	[illegible]	[illegible]
૩૨૦	૧૫	[illegible]	[illegible]
૩૨૪	૮	[illegible]	[illegible]
૩૨૪	૧૦	[illegible]	[illegible]
૩૨૬	૧૬	[illegible]	[illegible]

સફો.	સતર.	અશુધ્ધ.	શુધ્ધ.
૨૭૭	૬	[illegible]	[illegible]
૨૭૮	૫	[illegible]	[illegible]
૨૭૮	૬	[illegible]	[illegible]
૨૭૮	૨૩	[illegible]	[illegible]
૨૭૯	૨	[illegible]	[illegible]
૨૮૦	૧૦	[illegible]	[illegible]
૨૮૦	૨૦	[illegible]	[illegible]
૨૮૧	૨	[illegible]	[illegible]
૨૮૨	૧૫	[illegible]	[illegible]
૨૮૩	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૮૩	૨૧	[illegible]	[illegible]
૨૮૮	૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૮૯	૧૪	[illegible]	[illegible]
૨૯૦	૧	[illegible]	[illegible]
૨૯૦	૧	[illegible]	[illegible]
૨૯૦	૧	[illegible]	[illegible]
૨૯૦	૧	[illegible]	[illegible]
૨૯૧	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૯૨	૧	[illegible]	[illegible]
૨૯૨	૫	[illegible]	[illegible]
૨૯૨	૬	[illegible]	[illegible]
૨૯૨	૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૯૭	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૯૭	૧૭	[illegible]	[illegible]
૩૦૧	૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૧	૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૧	૭	[illegible]	[illegible]
૩૦૧	૨૧	[illegible]	[illegible]
૩૦૨	૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૨	૬	[illegible]	[illegible]
૩૦૩	૫	[illegible]	[illegible]
૩૦૩	૧૪	[illegible]	[illegible]
૩૦૩	૨૪	[illegible]	[illegible]

આએ પુસતક પાંચમાંને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું જંદ સુધ્ધિ પત્રક.

સફો.	સતર.	અસુધ્ધ.	સુધ્ધ.
૨૫૫	૧૪	[illegible]	[illegible]
૨૫૬	૮-૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૫૮	૫	[illegible]	[illegible]
૨૫૮	૧૭	[illegible]	[illegible]
૨૫૮	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૫૯	૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૬૦	૭	[illegible]	[illegible]
૨૬૦	૧૧	[illegible]	[illegible]
૨૬૧	૪	[illegible]	[illegible]
૨૬૧	૮	[illegible]	[illegible]
૨૬૨	૧૩	[illegible]	[illegible]
૨૬૪	૮	[illegible]	[illegible]
૨૬૬	૮	[illegible]	[illegible]
૨૬૬	૧૧	[illegible]	[illegible]
૨૬૬	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૬૬	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૬૮	૯	[illegible]	[illegible]
૨૭૧	૬	[illegible]	[illegible]
૨૭૧	૨૧	[illegible]	[illegible]
૨૭૧	૨૨	[illegible]	[illegible]
૨૭૧	૨૨	[illegible]	[illegible]
૨૭૨	૧૭	[illegible]	[illegible]
૨૭૨	૧૭	[illegible]	[illegible]
૨૭૩	૧૭	[illegible]	[illegible]
૨૭૩	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૭૫	૧૭	[illegible]	[illegible]
૨૭૬	૧૧	[illegible]	[illegible]
૨૭૬	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૭૭	૭	[illegible]	[illegible]
૨૭૭	૮	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(۲۱۷) [illegible] ۹/1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۲/2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ٨ 8 }

{ ٩ 9 }

{ ١٠ 10 }

۱۳ / 13

۱۴ / 14

---

۱ / 1 (۲۱۶)

---

۲ / 2

3 [illegible]

[illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

[illegible]

6 [illegible]

[illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

[illegible]

[illegible]

9 [illegible]

10 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

11 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

12 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(٢١٥) [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

---

(٢١٤) [illegible]
[illegible]
[illegible] ۞

[illegible] }2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] }3
[illegible]
[illegible] ۞ [illegible] }4

[illegible]
١٣ 13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
١٤ 14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(٢١٣) [illegible] ١ 1
[illegible]
[illegible]

[illegible] ٢ 2
[illegible]
[illegible] ٣ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٤ 4

{ ૮ 8 }

{ ૯ 9 }

{ ૧૦ 10 }

{ ૧૧ 11 }

{ ૧૨ 12 }

[illegible]

(٢١٢) [illegible]

[illegible]

{ 3 3 }

{ ٩ 1 } (٢١١)

{ ٢ 2 }

{ 3 3 }

{ ٤ 4 }

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૯ 9
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૦ 10
[illegible] ૧૧ 11
[illegible] ૧૨ 12
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(۲۱۰) [illegible] ૧ 1
[illegible]

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

{٩ 1} (٢٠٩) [illegible]
[illegible]

{٢ 2} [illegible]

{٣ 3} [illegible]
[illegible]

{٤ 4} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] 4/5 [illegible]

---

(٢٠٧) [illegible] 1

[illegible]

[illegible]

---

2 [illegible]

[illegible]

(٢٠٦) [illegible] }١ 1

[illegible]

[illegible]

[illegible] }٢ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] }٣ 3

[illegible]

[illegible]

[illegible] }٤ 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 (٢٠٥) [illegible]
[illegible]
[illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]
[illegible]

4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

5 [illegible]
[illegible]
[illegible]

6 [illegible]
[illegible]

7 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] ۹۴/18

[illegible]

---

(۲۰۴) [illegible]

[illegible] ۹/1

[illegible]

[illegible]

{٩٣ 13} [illegible]

[illegible]

{٩٤ 14} [illegible]

[illegible]

{٩٥ 15} [illegible]

[illegible]

{٩٦ 16} [illegible]

[illegible]

{٩٧ 17} [illegible]

[illegible]

९ 9

[illegible]

१० 10

[illegible]

११ 11

[illegible]

१२ 12

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ۹۲ 12
[illegible] ۹۳ 13
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(٢٠٣) [illegible] ۹ 1
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ۲ 2
[illegible] ۳ 3
[illegible]

[illegible]
۹۹ / 11 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(۲۰۲) [illegible] ۹ / 1
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] ۲ / 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۳ / 3
[illegible]
[illegible]
[illegible] ۴ / 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{ 3 [illegible]

{ 4 [illegible]

{ 5 [illegible]

{ 6 [illegible]

{ 7 [illegible]

{ 8 [illegible]

{ 9 [illegible]

{ 10 [illegible]

[illegible]

93/13

[illegible]

---

(٢٠١) [illegible] 1/1

[illegible]

[illegible] 2/2

[illegible]

[illegible]

{ ۷ 7 } [illegible]

{ ۸ 8 } [illegible]

{ ۹ 9 } [illegible]

{ ۱۰ 10 } [illegible]

{ ۱۱ 11 } [illegible]

{ ۱۲ 12 } [illegible]

(૨૦૦) [illegible] ૧ 1

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૩ 3

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૪ 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૫ 5

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૬ 6

[illegible]

[illegible]

૪ / 4 [illegible]

[illegible]

૫ / 5 [illegible]

૬ / 6 [illegible]

[illegible]

૭ / 7 [illegible]

[illegible]

૮ / 8 [illegible]

[illegible]

૯ / 9 [illegible]

૧૦ / 10 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૧૧ / 11 [illegible]

[illegible]

[illegible]

૧૨ / 12 [illegible]

[illegible]

[illegible]

૧૩ / 13 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ११ 11

[illegible] { १२ 12

[illegible]

(१९) [illegible] { १ 1

[illegible]

[illegible] { २ 2

[illegible] { ३ 3

۸ 8

۹ 9

۱۰ 10

[illegible]
[illegible]
[illegible]

٩ / 9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

١٠ / 10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

١١ / 11 [illegible]
[illegible]

١٢ / 12 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

١ / 1 (١٩٨) [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

٢ / 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

(۱۹۷) [illegible] { ۹ 1

[illegible]

[illegible] { ۲ 2

[illegible] { ۳ 3

[illegible]

[illegible] { ۴ 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ۵ 5

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ۶ 6

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ۷ 7

[illegible]

[illegible] { ۸ 8

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

۹ 9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۱۰ 10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۱۱ 11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] {6
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] {7
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] {8
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۹ 1 (۱۹۶) [illegible]

۞

—◎◎◎—

۲ 2 [illegible]

۳ 3 [illegible] ۞

۴ 4 [illegible]

۵ 5 [illegible]

[illegible] ۴ 4

[illegible] ۵ 5

[illegible] ۶ 6

[illegible] ۷ 7

[illegible] ۸ 8

[illegible] ۹ 9

[illegible] ۱۰ 10

[illegible] ۱۱ 11

[illegible] ۱۲ 12

[illegible]

---

(۱۹۵) [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

۱ / 1 (۱۹۶) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

۲ / 2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

۳ / 3 [illegible]
[illegible]

۴ / 4 [illegible]

۵ / 5 [illegible]
[illegible]

۶ / 6 [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૨૦ 20 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૨૧ 21 [illegible]

૨૨ 22 [illegible]

[illegible]

[illegible]

૨૩ 23 [illegible]

[illegible]

---

૧ 1 (૧૯૩) [illegible]

[illegible]

---

૨ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٧ / 17

[illegible]

١٨ / 18

[illegible]

١٩ / 19

[illegible]

10 [illegible]

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

[illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

(192) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(191) [illegible]

[illegible]

[illegible]

3/3

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(૧૮૯) [illegible] {૧/1}
[illegible]
[illegible]

[illegible] {૨/2}
[illegible]
[illegible] {૩/3}
[illegible] {૪-૫/4-5}
[illegible]

(૧૯૦) [illegible] {૧/1}
[illegible]

[illegible] {૨/2}
[illegible]
[illegible]

[illegible]

8 [illegible]

[illegible]

1 (۱۸۸) [illegible]

[illegible]

2 [illegible]

[illegible]

3 [illegible]

[illegible]

(۱۸۷) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ۲ 2

[illegible] ۳ 3

[illegible] ۴ 4

[illegible] ۵ 5

[illegible] ۶ 6

[illegible] ۷ 7

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
{۳/3} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{۹/1} (۱۸۹) [illegible]
[illegible]
[illegible]

{۲/2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{۳/3} [illegible]
[illegible]
[illegible]

(۱۸۵)

4

5

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(١٨٤) [illegible] ⁹⁄₁

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ²⁄₂

[illegible]

[illegible] ³⁄₃

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(١٨٣) [illegible] {૧/1}

[illegible]

[illegible]

[illegible] {૨/2}

[illegible]

[illegible] {૩/3}

[illegible]

[illegible] {૪/4}

[illegible]

۱ / 1 — [illegible] (۱۸۲) [illegible]

[illegible]

۲ / 2 — [illegible]

۳ / 3 — [illegible]

۴ / 4 — [illegible]

۵ / 5 — [illegible]

۶ / 6 — [illegible]

۷ / 7 — [illegible]

۸ / 8 — [illegible]

[illegible]
[illegible] } 9
[illegible]
[illegible]

---

(۱۸۱) [illegible] } 1
[illegible]

[illegible] } 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] } 3
[illegible]
[illegible] } 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

1 (١٨٠) [illegible]

[illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૧
1

(૧૭૯) [illegible]

[illegible]

૨
2

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૩
3

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

3 [illegible]

[illegible]

[illegible]

4 [illegible]

[illegible]

5 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

1 (178) [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

2 [illegible]

[illegible]

{۹/1} (۱۷۷) [illegible]

[illegible]

{۲/2} [illegible]

[illegible]

[illegible]

{ 8 [illegible]

{ 1 (૧૭૬) [illegible]

{ 2 [illegible]

(175) [illegible] {1

[illegible]

[illegible]

{2 [illegible]

{3 [illegible]

[illegible]

{4 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{5 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{6 [illegible]

[illegible]

{7 [illegible]

[illegible]

સફો.	સતર.	અસુદ્ધ.	સુદ્ધ.
૨૪૯	૮	[illegible]	[illegible]
૨૪૯	૯	[illegible]	[illegible]
૨૪૯	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૪૯	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૫૦	૫	[illegible]	[illegible]
૨૫૦	૯	[illegible]	[illegible]
૨૫૦	૧૫	[illegible]	[illegible]
૨૫૧	૧૮	[illegible]	[illegible]
૨૫૧	૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૫૧	૨૦	[illegible]	[illegible]
૨૫૨	૧	[illegible]	[illegible]
૨૫૨	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૫૨	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૫૪	૭	[illegible]	[illegible]
૨૫૪	૮	[illegible]	[illegible]
૨૫૫	૭	[illegible]	[illegible]
૨૫૫	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૫૬	૧૦	[illegible]	[illegible]
૨૫૬	૧૪	[illegible]	[illegible]
૨૫૭	૫	[illegible]	[illegible]
૨૫૭	૧૩	[illegible]	[illegible]
૨૫૮	૧૪	[illegible]	[illegible]
૨૫૯	૩	[illegible]	[illegible]
૨૫૯	૬	[illegible]	[illegible]
૨૫૯	૬	[illegible]	[illegible]
૨૫૯	૬	[illegible]	[illegible]
૨૬૧	૩	[illegible]	[illegible]

આએ પુસ્તક વાંચંમાંને છપાતાં થાએલી ભુલને લગતું પેહલવી સુધ્ધિ પત્રક.

સફે.	સતર.	અસુધ્ધ.	સુધ્ધ.
૨૧૫	૧૧	[illegible]	[illegible]
૨૧૭	૫	[illegible]	[illegible]
૨૧૭	૧૨	[illegible]	[illegible]
૨૧૮	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૧૯	૫	[illegible]	[illegible]
૨૨૦	૧	[illegible]	[illegible]
૨૨૦	૭	[illegible]	[illegible]
૨૨૧	૨૧	[illegible]	[illegible]
૨૨૧	૨૧	[illegible]	[illegible]
૨૨૩	૨૦	[illegible]	[illegible]
૨૨૪	૩	[illegible]	[illegible]
૨૨૪	૭	[illegible]	[illegible]
૨૨૫	૯	[illegible]	[illegible]
૨૨૫	૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૨૬	૧૨	[illegible]	[illegible]
૨૩૫	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૩૭	૧૩	[illegible]	[illegible]
૨૩૮	૨૨	[illegible]	[illegible]
૨૪૦	૧	[illegible]	[illegible]
૨૪૩	૧૦	[illegible]	[illegible]
૨૪૩	૧૧	[illegible]	[illegible]
૨૪૪	૧૬	[illegible]	[illegible]
૨૪૪	૧૯	[illegible]	[illegible]
૨૪૫	૬	[illegible]	[illegible]
૨૪૫	૧૦	[illegible]	[illegible]
૨૪૫	૧૪	[illegible]	[illegible]
૨૪૭	૨૦	[illegible]	[illegible]
૨૪૯	૨	[illegible]	[illegible]
૨૪૯	૮	[illegible]	[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(٢١٧) [illegible] { 1

[illegible]
[illegible]

[illegible] { 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]

૫ 5 [illegible]

૬ 6 [illegible]

૭ 7 [illegible]

૮ 8 [illegible]

૯ 9 [illegible]

૧૦ 10 [illegible]

---

૧૦. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible] ૧૪ 14
[illegible]
[illegible]

---

(૨૧૬) [illegible] ૧ 1
[illegible]

[illegible] ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૪ 4
[illegible]
[illegible]

۱ 1 (۲۱۵) [illegible]
[illegible]

۲ 2 [illegible]
[illegible]

۳ 3 [illegible]

۴ 4 [illegible]

۵ 5 [illegible]

۶ 6 [illegible]

۷ 7 [illegible]
[illegible]

۸ 8 [illegible]

۹ 9 [illegible]

۱۰ 10 [illegible]
[illegible]

۱۱ 11 [illegible]
[illegible]
[illegible]

۱۲ 12 [illegible]
[illegible]
[illegible]

۱۳ 13 [illegible]
[illegible]
[illegible]

(૨૧૪) [illegible] {૧/1}

[illegible]

[illegible] {૨/2}

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] {૩/3}

[illegible] {૪/4}

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૨. ૧) દ. તે. નકલમાં [illegible] [illegible] મલેછે.

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે

[illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

[illegible]

[illegible] { ૧૦ / 10

[illegible]

[illegible] { ૧૧ / 11

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ૧૨ / 12

[illegible]

[illegible] { ૧૩ / 13

[illegible]

[illegible] { ૧૪ / 14

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(૨૧૩) [illegible] { ૧ / 1

[illegible]

[illegible] { ૨ / 2

[illegible] { ૩ / 3

---

૧૦. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

૭ 7 [illegible]

૮ 8 [illegible]

૯ 9 [illegible]

---

૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] [illegible] છે.

૭. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૮. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

(૨૧૨) [illegible] } ૧ 1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] } ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible] } 3 3

[illegible]

[illegible]

[illegible] } ૪ 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] } ૫ 5

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] } ૬ 6

[illegible]

---

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

{ ١ / 1 } [illegible] (٢١١) [illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ٢ / 2 } [illegible]

[illegible]

{ ٣ / 3 } [illegible]

{ ٤ / 4 } [illegible]

[illegible]

{ ٥ / 5 } [illegible]

{ ٦ / 6 } [illegible]

{ ٧ / 7 } [illegible]

[illegible]

{ ٨ / 8 } [illegible]

{ ٩ / 9 } [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૯ 9

[illegible] ૧૦ 10

[illegible] ૧૧ 11

[illegible] ૧૨ 12

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

(૨૧૦) [illegible] ૧ 1

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 3 3

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૫ 5 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૬ 6 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૭ 7 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
{ ૮ 8 } [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

(૨૦૯) [illegible]

[illegible]

૧ / 1

[illegible]

૨ / 2

[illegible]

૩ / 3

[illegible]

૪ / 4

[illegible]

{ ૧ / 1 } (۲۰۸) [illegible]

{ ૨ / 2 } [illegible]

{ ૩ / 3 } [illegible]

---

૨. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] છે.

3/3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
4/4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
5/5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.
૩) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૫. ૧) સઘેલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]

---

(२०७) [illegible]

[illegible]

[illegible] ૬ 6

[illegible] ૭ 7

[illegible]

[illegible]

(૨૦૬) [illegible] ૧ 1

[illegible]

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૩ 3

[illegible]

[illegible] ૪ 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૧. ૧) બધલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) બધલી નકલમાં [illegible] છે.

૧ 1 (૨૦૪) [illegible]

[illegible]

૨ 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૧ 1 (૨૦૫) [illegible]

[illegible]

૨ 2 [illegible]

૩ 3 [illegible]

૪ 4 [illegible]

[illegible]

૫ 5 [illegible]

[illegible]

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૧૩ 13

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૧૪ 14

[illegible] ૧૫ 15

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૧૬ 16

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૧૭ 17

[illegible]

[illegible] ૧૮ 18

[illegible]

[illegible]

---

૧૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧૮. ૧) સઘલી નકલોમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

૫ 5 [illegible]

૬ 6 [illegible]

૭ 7 [illegible]

૮ 8 [illegible]

૯ 9 [illegible]

૧૦ 10 [illegible]

૧૧ 11 [illegible]

૧૨ 12 [illegible]

---

૪. ૪) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧૨ 12 [illegible]

૧૩ 13 [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૧ 1 (૨૦૩) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૨-૩ 2-3 [illegible]

[illegible]

૪ 4 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) અંતરે સઘલી નકલમાં ફકરો જુદો પાડેલો છે. ૩) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]

3 / ३ [illegible]

4 / ४ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

5 / ५ [illegible]

6 / ६ [illegible]

[illegible]

[illegible]

7 / ७ [illegible]

8 / ८ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

9 / ૯ [illegible]

10 / ૧૦ [illegible]

11 / ૧૧ [illegible]

[illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૮. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૩) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible] { ૪ 4

[illegible] { ૫ 5

[illegible]

[illegible] { ૬ 6

[illegible]

[illegible] { ૭ 7

[illegible]

[illegible] { ૮ 8

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ૯ 9

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ૧૦ 10

[illegible] { ૧૧ 11

[illegible]

(૨૦૨) [illegible] { ૧ 1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ૨ 2

[illegible]

{ ૧૨ 12 } [illegible]

{ ૧૩ 13 } [illegible]

{ ૧ 1 } (૨૦૧) [illegible]

{ ૨ 2 } [illegible]

{ ૩ 3 } [illegible]

---

૧૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]
[illegible]
[illegible] ૫ 5
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૬ 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૭ 7
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૮ 8
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૯ 9
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૦ 10
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૧ 11
[illegible]

---

૮. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

{૧૧ / 11} [illegible]

[illegible]

{૧૨ / 12} [illegible]

[illegible]

{૧૩ / 13} [illegible]

[illegible]

[illegible]

{૧ / 1} (૨૦૦) [illegible]

[illegible]

{૨ / 2} [illegible]

[illegible]

[illegible]

{૩ / 3} [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{૪ / 4} [illegible]

---

૧૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં આએ એબારત મલતી નથી. ૨) સઘલી નકલમાં નથી.

૩. ૧) આએ એબારત નકલ કરનારની ચુકથી અસલમાં નાહી હોવાથી સઘલી નકલમાં મલતી નથી. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] માં છે.

[illegible] { ૧૨ / 12
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(૧૧૧) [illegible] { ૧ / 1
[illegible]

[illegible] { ૨ / 2
[illegible] { ૩ / 3
[illegible]
[illegible] { ૪ / 4
[illegible] { ૫ / 5
[illegible] { ૬ / 6
[illegible] { ૭ / 7
[illegible]
[illegible] { ૮ / 8
[illegible] { ૯ / 9
[illegible] { ૧૦ / 10
[illegible]

---

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૭. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

٦ 7 [illegible]

٧ 8 [illegible]

٨ 9 [illegible]

١٠ 10 [illegible]

١١ 11 [illegible]

(૧૯૮) [illegible] {૧/1}

[illegible]

[illegible] {૨/2}

[illegible]

[illegible] {૩/3}

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] {૪/4}

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] {૫/5}

[illegible]

[illegible]

[illegible] {૬/6}

[illegible]

[illegible]

---

૧. ૧) આએ મથાલાંની એબારત અસલ નકલ કરનારની તરફની નજર ચુકથી નીકલી ગેઇછે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૪ 4 [illegible]

૫ 5 [illegible]

૬ 6 [illegible]

૭ 7 [illegible]

૮ 8 [illegible]

૯ 9 [illegible]

૧૦ 10 [illegible]

૧૧ 11 [illegible]

૧૨ 12 [illegible]

પા. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

[illegible] ૯ / 9

[illegible] ૧૦ / 10

[illegible] ૧૧ / 11

[illegible]

(૧૯૭) [illegible] ૧ / 1

[illegible] ૨ / 2

[illegible] ૩ / 3

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]

3 / 3 [illegible]

[illegible]

[illegible]

૪ / 4 [illegible]

[illegible]

[illegible]

૫ / 5 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૬ / 6 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૭ / 7 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૮ / 8 [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૪. ૧) સુધલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સુધલી નકલમાં [illegible] મલેછે.
૩) સધલી નકલમાંથી નીકલી ગીઓછે.

[illegible] } ૬ 6

[illegible]

[illegible] } ૭ 7

[illegible]

[illegible] } ૮ 8

[illegible] } ૯ 9

[illegible]

[illegible]

[illegible] } ૧૦ 10

[illegible] } ૧૧ 11

[illegible]

[illegible] } ૧૨ 12

[illegible]

[illegible]

---

(૧૧) [illegible] } ૧ 1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] } ૨ 2

[illegible]

---

૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] લખાંણમાંથી નીકલી ગએલું છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલતું નથી. ૩) સઘલી નકલમાંથી એ બોલ નીકલી ગએલોછે.

[illegible]

{૮ 8} [illegible Avestan text, 4 lines]

{૯ 9} [illegible Avestan text, 4 lines]

{૧ 1} (૧૯૦) [illegible Avestan text, 2 lines]

{૨ 2} [illegible Avestan text]

{૩ 3} [illegible Avestan text, 2 lines]

{૪ 4} [illegible Avestan text, 2 lines]

{૫ 5} [illegible Avestan text]

૮. ૧) સુધલી નકલમાં ૧૯૦ મલેછે.

(૧૯૪) [illegible] ૧ 1

[illegible]

[illegible] ૨ 2

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 3 3

[illegible] ૪ 4

[illegible] ૫ 5

[illegible]

[illegible] ૬ 6

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ૭ 7

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

२० / 20 [illegible]

[illegible]

२१ / 21 [illegible]

२२ / 22 [illegible]

[illegible]

२३ / 23 [illegible]

---

१ / 1 (१९३) [illegible]

[illegible]

---

२ / 2 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

१८. १) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

१. १) સઘલી નકલમાં [illegible] નથી.

२. १) સઘલી નકલમાં [illegible] [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૫ 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૬ 16
[illegible]
[illegible] ૧૭ 17
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૧૮ 18
[illegible] ૧૯ 19
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧૬. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૧૭. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]

٤ 4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

٥ 5 [illegible]
[illegible]

٦ 6 [illegible]

٧-٨ 7-8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

٩ 9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

١٠ 10 [illegible]
[illegible]

١١ 11 [illegible]

١٢ 12 [illegible]

١٣ 13 [illegible]

١٤ 14 [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(૧૯૨) [illegible] } ૧ 1
[illegible]
[illegible]

[illegible] } ૨ 2
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] } ૩ 3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલની અંદર એ એબારત નકલ કરનારની ભુલથી નીકલી ગએલીછે. ૩) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

{૧ 1} (191) [illegible]

[illegible]

{૨ 2} [illegible]

{૩ 3} [illegible]
[illegible]
[illegible]

{૪-૫ 4-5} [illegible]

{૬ 6} [illegible]

{૭ 7} [illegible]
[illegible]
[illegible]

{૮ 8} [illegible]

{૯ 9} [illegible]

{૧૦ 10} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

١
1 (١٩٠) [illegible]

[illegible]

٢
2 [illegible]

[illegible]

٣
3 [illegible]

[illegible]

٤
4 [illegible]

{ ٩ 1 } (۱۸۸) [illegible]

[illegible]

{ ٢ 2 } [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ٣ 3 } [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ٩ 1 } (۱۸۹) [illegible]

[illegible]

{ ٢ 2 } [illegible]

{ ٣ 3 } [illegible]

{ ۴-۵ 4-5 } [illegible]

[illegible]

---

(187) [illegible] { ૧ / 1

[illegible]

[illegible] { ૨ / 2

[illegible] { ૩-૪ / 3-4

[illegible] { ૫ / 5

[illegible] { ૬ / 6

[illegible] { ૭ / 7

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] { ૮ / 8

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૭. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

{ ૧ 1 } (૧૮૫) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ૨ 2 } [illegible]

[illegible]

{ ૩ 3 } [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ૧ 1 } (૧૮૬) [illegible]

[illegible]

{ ૨ 2 } [illegible]

[illegible]

[illegible]

{ ૩ 3 } [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલતું નથી.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

[illegible]

૪ 4 [illegible]

૫ 5 [illegible]

૬ 6 [illegible]

---

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] [illegible] છે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{٩ 1} [illegible] (١٨٤) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

{٢ 2} [illegible]
[illegible]

{٣ 3} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ૩/3
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૪/4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૫/5

૩. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૪. ૧) સઘળી નકલમાં [illegible] છે. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

{૧ 1} (૧૮૨) [illegible]

{૨-૩ 2-3} [illegible]

[illegible]

{૪ 4} [illegible]

{૫ 5} [illegible]

{૬ 6} [illegible]

[illegible]

{૭ 7} [illegible]

[illegible]

{૮ 8} [illegible]

[illegible]

[illegible]

{૧ 1} (૧૮૩) [illegible]

[illegible]

{૨ 2} [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

૧. ૧) સુરતવાલી નકલમાં [illegible] દશતુર તે. ની નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] પછી ([illegible]) એટલી એબારત નજર સુકથી લખાઇછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) હીઆંથી [illegible] સુધીની એબારત દ. તે. ની નકલમાં લખાએલી નથી.

[illegible]
[illegible]
[illegible] {૬-૭ 6-7}
[illegible] {૮ 8}
[illegible]
[illegible] {૯ 9}
[illegible]

---

(૧૮૧) [illegible] {૧ 1}
[illegible]

[illegible] {૨ 2}
[illegible]
[illegible]
[illegible] {૩ 3}
[illegible] {૪ 4}
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૫. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૭. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

{૧ 1} (૧૭૯) [illegible]

{૨ 2} [illegible][1] [illegible]

{૩ 3} [illegible][1] [illegible]

{૧ 1} (૧૮૦) [illegible]

{૨ 2} [illegible]

{૩ 3} [illegible]

{૪ 4} [illegible]

{૫ 5} [illegible][1] [illegible]

---

૨. ૧) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૫. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]

---

૨. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૩) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૪) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે. ૫) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{૩ 3} [illegible]

[illegible]

{૪ 4} [illegible]

{૫ 5} [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

{૧ 1} (૧૭૮) [illegible]

[illegible]

{૨ 2} [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ર. ૪) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૫) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

ર. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

(૧૭૭) [illegible] {૧/1}
[illegible]
[illegible]

{૨/2} [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

૨. ૬) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૨. ૧) દસ્તુર તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.
3) દ. તે. નકલમાં [illegible] છે.

{ ૧ / 1 } (૧૭૫) [illegible]

[illegible]

{ ૨ / 2 } [illegible]

---

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે. ૨) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.
૩) સઘલી નકલમાં [illegible] મલેછે.

૨. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.
૩) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૪) દસ્તુર તે. નકલમાં [illegible] છે. ૫) દ. તે. વાલી નકલમાં [illegible] છે.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

૧. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે. ૨) આએ એબારત સઘલી નકલમાં મળતી નથી તે નજર ચુકથી નીકલી ગેઈલીછે.

૩. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.

૪. ૧) સઘલી નકલમાં [illegible] છે.